

Република Србија
Министарство грађевинарства, саобраћаја
и инфраструктуре
Немањина 22-26, 11000 Београд

ФАЗА 1 МУЛТИ-ФАЗНОГ ПРОГРАМСКОГ ПРИСТУПА

МОДЕРНИЗАЦИЈА ЖЕЛЕЗНИЧКОГ СЕКТОРА У СРБИЈИ

ОКВИР ЗА УПРАВЉАЊЕ УТИЦАЈИМА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ И ДРУШТВО (ESMF)

КОНАЧНИ ДОКУМЕНТ
БЕОГРАД
Новембар 2020

Садржај

РЕЗИМЕ	10
1. УВОД	18
1.1. Контекст	18
1.2. Циљеви Оквир за управљање заштитом животне средине и социјалног утицаја	18
2. ОПИС ПРОЈЕКТА	19
2.1. Преглед пројекта	19
2.2. Компоненте пројекта	19
2.2.1. Компонента 1: Инвестиције у инфраструктуру и управљање имовином	19
2.2.2. Компонента 2: Јачање институција и управљање пројектима	20
2.2.3. Компонента 3: Чиниоци модернизације железнице	21
2.3. Корисници пројекта	27
2.4. Имплементациони аранжмани	27
2.5. Искључења из пројекта	28
3. ОСНОВНИ ПОДАЦИ	28
3.1. Основни подаци за зоне тунела „Врачар“ и „Дедиње“	28
3.2. Основни подаци за деоницу железничке пруге Панчевачки мост – Панчево главна	29
3.3. Основни подаци за главну железничку станицу – Београд Центар (Прокоп)	30
3.4. Република Србија - основни подаци о животној средини	31
3.4.1. Ерозија и контаминација	32
3.4.2. Вода	32
3.4.3. Квалитет ваздуха	32
3.4.4. Климатске промене и поплаве	33
3.4.5. Отпад	34
3.4.5.1. Интерне процедуре Инфраструктуре Железнице Србије (IZS) за управљање опасним отпадом	35
3.4.6. Хемикалије	35
3.4.7. Биодиверзитет, флора, фауна	36
3.4.8. Издвајање минералних ресурса	37
3.4.8.1. Фосилно гориво/енергетски ресурси	38
3.4.8.2. Чврсте минералне сировине – метали	38
3.4.8.3. Чврсти минералне сировине – не-метали/индустријски минерали	38
3.4.8.4. Хидро-геотермални ресурси	38
3.4.8.5. Петро - геотермални ресурси	38
3.4.8.6. Производња фосилног горива/енергетских ресурса, чврстих минерала-метала и не-метала	38
3.4.9. Шумарска производња и производња дрвета	38
3.4.10. Бука	39
3.4.11. Друштвена основа и позадина	39
3.4.11.1. Социо-економски трендови у Републици Србији	39
3.4.11.2. Образовање и вештине	40
3.4.11.3. Железничка мрежа, железничка безбедност и транспортни модели	40

3.4.11.4.	Пол и равноправност полова	42
3.4.11.5.	Економија и окружење	43
3.4.11.6.	Рад и неформално запошљавање	43
3.4.11.7.	Становништво у руралним областима	44
4.	ПОЛИТИКА, ПРАВНИ И АДМИНИСТРАТИВНИ ОКВИР	44
4.1.	Преглед	44
4.2.	Постизање еколошких стандарда у Србији	45
4.3.	Релевантне владине политике, акти, правила, стратегије и смернице	45
4.3.1.	Устав Србије	45
4.3.2.	Закон о јавној имовини	45
4.3.3.	Закон о основама својинско-правних односа	46
4.3.4.	Национална стратегија одрживог развоја	46
4.3.5.	Закон о води	46
4.3.6.	Закон о заштити животне средине	46
4.3.7.	Закон о процени утицаја на животну средину	47
4.3.8.	Закон о управљању отпадом	47
4.3.9.	Интерне процедуре Инфраструктурне железнице Србије (IZS) за управљање опасним отпадом	49
4.3.10.	Закон о хемикалијама	49
4.3.11.	Закон о рударству и геолошким истраживањима	50
4.3.12.	Закон о културним добрима	50
4.3.13.	Закон о заштити од буке у животној средини	50
4.3.14.	Закон о здрављу и безбедности на раду	50
4.3.15.	Регулатива о раду, условима рада и једнакост полова	51
4.3.16.	Закон о планирању и изградњи	51
4.3.17.	Закон о легализацији бесправно изграђених објеката	52
4.3.18.	Закон о ванпарничном поступку	52
4.3.19.	Закон о а	52
4.3.20.	Закон о државном премеру и катастру	53
4.3.21.	Закон о експропријацији	53
4.3.22.	Национални правни оквир за рад и услове рада	53
4.3.23.	Закон о посебним поступцима ради реализације пројеката изградње и реконструкције линијских инфраструктурних објеката од посебног значаја за Републику Србију	54
4.3.24.	Закон о транспорту опасних материја	54
4.4.	Релевантне институције	54
4.4.1.	Министарство за заштиту животне средине (МоЕР)	55
4.4.2.	Агенција за заштиту животне средине – SEPA	56
4.4.3.	Министарство грађевинарства, саобраћаја и инфраструктуре (МСТП)	56
4.4.4.	Републички геодетски завод	56
4.4.5.	Министарство здравља	57
4.4.6.	Мрежа института за јавно здравље	57
4.4.7.	Мрежа института одговорних за рад, услове рада и OHS	57

4.4.8.	Министарство здравља - Санитарна инспекција	57
4.4.9.	Министарство финансија - Царинска управа	57
4.4.10.	Завод за заштиту природе Србије	57
4.4.11.	Релевантне институције на покрајинском нивоу	57
4.4.12.	Јединице локалне самоуправе – општине и градови	58
4.5.	EIA процедура у Републици Србији	58
5.	WB ЕКОЛОШКИ И СОЦИЈАЛНИ СТАНДАРДИ	60
5.1.	Еколошки и социјални оквир	60
5.2.	Преглед еколошких и социјалних стандарда и њихов релевантност пројекта	61
5.2.1.	ESS1 Процена и управљање еколошким и социјалним ризицима и утицајима	61
5.2.2.	ESS10 Ангажовање заинтересованих страна и објављивање информација	63
5.2.3.	ESS2 Рад и услови рада	64
5.2.4.	ESS3 ефикасност ресурса и превенција загађења и управљање	64
5.2.5.	ESS4 заједнична безбедност	65
5.2.6.	ESS5 Прибављање земљишта, ограничења у коришћењу земљишта и невољно расељавање	66
5.2.7.	ESS6 Очување биодиверзитета и одрживо управљање животним ресурсима	67
5.2.8.	ESS7 Староседеоци/суб-сахарски афрички историјски потцењени традиционални локални заједници	68
5.2.9.	ESS8 Културно наслеђе	68
5.2.10.	ESS9 финансијски посредници	68
5.2.11.	Пројекти за међународне водене путеве	68
5.3.	Смернице опште заштите животне средине, здравља и безбедности (EHS)	69
5.4.	Смернице за заштиту животне средине, здравље и безбедност железнице	69
5.5.	Кључни циљеви ESF-а у поређењу са националним захтевима	70
6.	ПРЕЛИМИНАРНЕ АКТИВНОСТИ ПОДРЖАНЕ ПРОЈЕКТОМ	76
6.1.	Реконструкција колосека и санација тунела	76
6.1.1.	Реконструкција колосека у београдском железничком чвору (тунел и надземни делови) и санација делова тунела "Дедиње", „Стадион“ и "Врачар"	77
6.1.2.	Општи опис радова на санацији тунела	77
6.2.	Изградња и реконструкција железничких станица	78
6.2.1.	Изградња главне железничке станице - Београд Центар (Прокоп)	78
6.3.	Радови на реконструкцији и модернизацији савремене железнице	81
6.3.1.	Изградња колосечне везе (обилазница) између магистралне линије Суботица-Богојево - државна граница и регионалне линије Нови Сад-Оџаци-Богојево.	81
6.3.2.	Редовно одржавање левог колосека од Панчевачког моста до магистралне железнице Панчево Београд центар-Панчево Главна- Вршац- државна граница	81
6.4.	Обнова железничких прелаза и увођење аутоматских сигурносних уређаја на железничким прелазима	83
6.4.1.	Подизање нивоа безбедности на железничким прелазима	83
6.4.2.	Општи опис радова на осигурању пружних прелаза	84
6.5.	Инсталација мерних станица	85
7.	ПОТЕНЦИЈАЛНИ ЕКОЛОШКИ И СОЦИЈАЛНИ УТИЦАЈИ И РИЗИЦИ	85
7.1.	Оцена еколошких ризика	85
7.2.	Оцена социјалног ризика	86

7.3.Еколошки и социјални ризици у фази израде пројекта	87
7.3.1. Ризици од природних опасности	87
7.4.Еколошки и социјални утицаји током имплементације пројекта	87
7.4.1. Општи преглед мера заштите током изградње, реконструкције и санације железнице	88
7.4.2. Еколошке и социјалне мере општег ублажавања штетних утицаја	90
7.4.2.1. Опште мере ублажавања штетних утицаја прописане законом	90
7.4.3. Загађење земљишта и воде	92
7.4.3.1. Мере заштите земљишта, подземних и површинских вода	93
7.4.4. Отпад	94
7.4.4.1. Управљање отпадом	94
7.4.4.2. Методе третмана отпада	96
7.4.4.3. Управљање отпадом из баластне призме	96
7.4.4.4. Управљање отпадом са железничких прагова	97
7.4.4.5. Сакупљање и одлагање инертног неопасног отпада	98
7.4.5. Загађење ваздуха	98
7.4.5.1. Мере квалитета ваздуха	99
7.4.6. Загађење буком и вибрације	99
7.4.6.1. Мере заштите од буке	99
7.4.7. Ризик од зрачења	99
7.4.7.1. Мере заштите од зрачења	99
7.4.8. Утицаји на природу и биодиверзитет	100
7.4.8.1. Мере заштите природе	100
7.4.9. Утицаји на енергију и материјалне ресурсе	101
7.4.9.1. Управљање ресурсима и материјалима	101
7.4.10. Утицаји на насеља и становништво	101
7.4.11. Утицаји на културно-историјско наслеђе	102
7.4.11.1. Непокретна културна добра и добра под претходним мерама заштите	102
7.4.12. Утицаји на климу	102
7.4.13. Прибављање земљишта, ограничење употребе земљишта и невољно расељавање	103
7.4.13.1. Мере за управљање утицајима стицања земљишта и невољног расељавања	104
7.4.14. Ризици за вулнерабилне групе	105
7.4.14.1. Мере заштите вулнерабилних група	105
7.4.15. Ризици родне равноправности	105
7.4.15.1. Мере против родно заснованог насиља и узнемиравања (GBVH)	106
7.4.16. Ризик од незаконитог рада	106
7.4.17. Ризици по здравље и безбедност на раду	107
7.4.17.1. Мере заштите на раду	108
7.4.18. Ризици безбедности и здравља у заједници	109
7.4.18.1. Мере безбедности и здравља у заједници	110
7.4.18.2. Мере заштите од пожара и акцидентних ситуација	110
7.4.19. Ризици за здравље и безбедност у вези са COVID -19, здрављем и безбедношћу на раду и заједници.	111

7.4.19.1.	Мере превенције, заштите и реаговања на COVID-19	111
7.4.20.	Ризици повезани са саобраћајем	114
7.4.21.	Кумулативни утицаји	115
7.5.	Ризици током фазе употребе	115
7.5.1.	Бука	115
7.5.1.1.	Мере	115
7.5.2.	Ризици од акцидентних ситуација	115
7.5.2.1.	Мере које треба предузети у случају незгода	115
7.5.2.2.	Мере безбедности, укључујући сигнално-сигурносне уређаје и телекомуникационе уређаје	115
7.5.3.	Ризици од контакта са струјном мрежом	116
7.5.3.1.	Мере	116
7.5.4.	Мере ублажавања у ванредним ситуацијама	116
8.	УПРАВЉАЊЕ ЕКОЛОШКИМ И СОЦИЈАЛНИМ РИЗИЦИМА	117
8.1.	КЛАСИФИКАЦИЈА РИЗИКА ПРЕМА WB	117
8.2.	Повезани објекти	117
8.3.	Процена и управљање еколошким и друштвеним утицајима	118
8.4.	Еколошки и социјални преглед (корак по корак)	118
	КОРАК 1: Скрининг потпројекта и класификација ризика	118
	КОРАК 2: Припрема потпројекта	120
	КОРАК 3: Припрема и објављивање ESIA, ESMP и контролне листе ESMP и јавне консултације	120
	КОРАК 4: Интеграција ESMP-а и ESMP-а у контролну листу у тендерску документацију	121
	КОРАК 5: Имплементација, надзор пројекта, праћење и извештавање	121
8.4.1.	Еколошка и социјална ревизија за већ започете активности	121
8.5.	Стандардизовани еколошки и социјални планови управљања (ESMP)	123
8.5.1.	Управљање отпадом ка део ESMP документа	123
8.5.2.	План управљања безбедношћу и заштитом на раду	124
8.5.3.	План управљања саобраћајем	124
8.5.4.	Генерички ESMP	124
8.5.5.	Интеграција ESMP у тендерску документацију	124
8.6.	Општа листа за проверу ESMP	124
8.6.1.	Контролна листа ESMP за радове на модернизацији железнице	125
8.6.2.	Интеграција ESMP-а контролне листе у пројектну документацију	125
8.7.	Мониторинг и извештавање	126
8.7.1.	Извештавање	126
9.	ПОСТУПЦИ УПРАВЉАЊА РАДОМ	127
10.	ESMF IMPLEMENTATION ARRANGEMENTS	129
10.1.	Институционални и имплементациони аранжмани	129
10.2.	Аранжмани за праћење и евалуацију резултата	130
11.	УПРАВЉАЊЕ ЖАЛБЕНИМ ПОСТУПКОМ НА ПРОЈЕКТУ	133
11.1.	Подношење жалби	133
11.2.	Администрација жалби	134

11.3.	Извештавање о тужбама и повратним информацијама за кориснике	134
11.4.	Жалбена евиденција	135
11.5.	Пријем жалбе и процес ланца евалуације	135
11.6.	Праћење и извештавање о жалбама	136
11.7.	Жалбени систем Светске банке	137
12.	УЧЕШЋЕ ЗАИНТЕРЕСОВАНИХ СТРАНА	137
12.1.	Јавне консултације о ESMF са заинтересованим странама на Пројекту	138
13.	ДОКУМЕНТИ КОЈИ СУ БИЛИ ОСНОВА ЗА РАЗВОЈ ОВОГ ESMF:	138
	ПРИЛОГ 1: ПРЕЛИМИНАРНИ СПИСАК АКТИВНОСТИ НА ПРОЈЕКТУ	139
	ПРИЛОГ 02: ЕЛИМИНАЦИОНА ЛИСТА АКТИВНОСТИ	142
	ПРИЛОГ 03: ФОРМУЛАР ЕКОЛОШКОГ И ДРУШТВЕНОГ СКРИНИНГА	143
	ПРИЛОГ 04 ЛИСТА I – ПРОЈЕКТИ ЗА КОЈЕ ЈЕ ОБАВЕЗНА ПРОЦЕНА УТИЦАЈА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ	147
	ПРИЛОГ 05 LIST II – ПРОЈЕКТИ ЗА КОЈЕ МОЖЕ БИТИ ПОТРЕБНА ПРОЦЕНА УТИЦАЈА ПРЕМА НАЦИОНАЛНОМ ЗАКОНУ	149
	АННЕХ 06: РЕЛЕВАНТНА НАЦИОНАЛНА ЗАКОНСКА РЕГУЛАТИВА НА СНАЗИ У ОКТОБРУ 2020. ГОДИНЕ	156
АННЕХ 07	ФОРМАТ ИЗВЕШТАЈА О УСКЛАЂЕНОСТИ СА ПРАВИЛНИКОМ О РАДУ НА НИВОУ ПРОЈЕКТА ЗА ТРЕЋА ЛИЦА КОЈА АНГАЖУЈУ РАДНИКЕ	158
АННЕХ 08	ИЗЈАВА О ПОШТОВАЊУ ЗАКОНСКЕ И ПОДЗАКОНСКЕ РЕГУЛАТИВЕ	160
ПРИЛОГ 09	MITIGATION PLAN AND MONITORING PLAN FOR ESMP TEMPLATE	161
ПРИЛОГ 09А	ПЛАН УБЛАЖАВАЊА	163
ПРИЛОГ 09В	MONITORING PLAN	163
ПРИЛОГ 10:	ПРИМЕР ПОПУЊЕНОГ ESMP-ПЛАН УБЛАЖАВАЊА УТИЦАЈА	164
ПРИЛОГ 11:	ПРИМЕР ПОПУЊЕНОГ ESMP– МОНИТОРИНГ ПЛАН	178
ПРИЛОГ 12:	КОНТРОЛНА ЛИСТА ESMP	184
ПРИЛОГ 12.1	Контролна листа ESMP за реконструкцију и одржавање железничке инфраструктуре:	184
ПРИЛОГ 13:	ОБРАЗАЦ ЖАЛБЕ	202
ПРИЛОГ 14:	КЛАСИФИКАЦИЈА РИЗИКА	204
АНЕКС 15:	ИЗВЕШТАЈ О УСКЛАЂЕНОСТИ	206
ПРИЛОГ 16:	ПОСТОЈЕЋИ ПЛАН УПРАВЉАЊА ОТПАДОМ КОМПАНИЈЕ “ЖЕЛЕЗНИЦА СРБИЈЕ” а.д	208
ПРИЛОГ 17:	ПРИМЕРИ ОДРЕДАБА ЗА ТЕНДЕРСКУ ДОКУМЕНТАЦИЈУ	209
ПРИЛОГ 18:	ПРИМЕР ПРОЈЕКТНОГ ЗАДТАКА ЗА СТУДИЈУ ПРОЦЕНЕ УТИЦАЈ НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ И ДРУШТВО	213
ПРИЛОГ 19:	ИЗВЕШТАЈ СА ЈАВНИХ КОНСУЛТАЦИЈА И ПРЕЗЕНТАЦИЈЕ ESMF ДОКУМЕНТА	226

Скраћенице

CFU	Централна Фидуцијарна Јединица
DfR	Дирекција за железнице
E&S	Еколошки и Социјални
EA	Еколошка Процена
ES	Специјалиста за заштиту живоне средине
ENSG	Смернице WB о Животној Средини, Здрављу и Безбедности
EIA	Процена Утицаја на Животну Средину
ESCP	План за Заштиту Животне средине и Социјалне политике
ESF	Еколошки и Социјални оквир Светске банке
ESIA	Студија о Процени Утицаја на Животну Средину
ESMF	Оквир за управљање Заштитом Животне средине и Социјалним Утицајима
ESMP	План управљања Заштитом Животне Средине и Социјалним Утицајима
ESSs	Еколошки и Социјални Стандарди Светске Банке
GBV	Родно Засновано Насиље
IZS	Инфраструктура Железнице Србије
LMP	План Управљања Радном Снагом
MCTI	Министарство грађевинарства, саобраћаја и инфраструктуре
M&E	Специјалиста за мониторинг и евалуацију
MoEP	Министарство заштите животне средине
Mol	Министарство Унутрашњих Послова
MPA	Мултифазни Програмски Приступ
O&M	Рад и Одржавање
OHS	Безбедност и здравље на раду
OHSS	Специјалиста за безбедност и здравље на раду
OP	Оперативна Политика Светске Банке
PE	Популациони Еквивалент
PITs	Тимови за Имплементацију Пројекта унутар IZS, SC, SV and DfR
PIU	Јединица за Имплементацију Пројекта унутар MCTI
PSEP	План Укључивања заинтересованих страна на нивоу пројекта
PCSCES	Специјалиста за комуникације, социјална питања и ангажовање јавности
RAP	Акциони План Расељавања
RPF	Оквир Политике Расељавања
PC	Република Србија
SC	Србија Карго
SEA	Сексуално искоришћавање и злостављање
SPSEP	План за Укључивање Заинтересованих Страна на нивоу пројекта
SH	Сексуално Узнемиравање
SOE	Јавно Предузеће
SR	Железнице Србије

SRSM Модернизација Железничког Сектора у Србији

SV Србија Воз

РЕЗИМЕ

1. Позадина пројекта

Светска Банка (WB) намерава да пружи подршку Влади Републике Србије у наставку институционалне, физичке и оперативне модернизације железничког сектора. Подршка подразумева интегрисани приступ кроз финансијску подршку пројекту Модернизације железничког сектора у Србији кроз мултифазни програмски приступ (МРА) који би се имплементирао кроз три фазе током периода од 10 година. Измене у сектору усмерене су ка: (1) јачању његовим управљањем, дајући компанијама јасне и оствариве уговорне обавезе; (2) побољшању инфраструктуре; (3) подршци железничким предузећима да оснаже корпоративну ефикасност и остваре своје комерцијалне циљеве; (4) јачању поузданости и безбедности услуга у железници кроз модерну технологију, савремене сигурносне системе, енергетску ефикасност, и одрживост; (5) подизање нивоа учешћа железничког модула радећи по принципу повезаности до последњег километра, урбане интеграције, мултимодалног логистичког центра и концепта интегрисаног територијалног развоја.

Фаза 1 Програма (У даљем тексту: Пројекат) подржан је кредитом Међународне банке за обнову и развој у износу од 125 милиона долара, који се фокусира на рехабилитацију и обнову постојеће железничке инфраструктуре и техничку помоћ кључним институцијама у том сектору. Касније ће подржати унапређено управљање сектором, институционално јачање и кључне елементе модернизације сектора. Циљеви Фазе 1 биће унапређивање квалитета услуга, као и безбедност постојеће железничке инфраструктуре и успостављање подобне средине за даљу корпоративизацију железница и оперативност реформи сектора.

Тренутно стање непоправљивости железничке инфраструктуре је главни непосредни узрок прекомерних оперативних трошкова и ниског квалитета превоза и путничких услуга. Рехабилитација инфраструктуре је неопходан услов да тај сектор на крају поврати модални удео. Да би се употпуниле физичке инвестиције, Пројекат ће подржати активности које промовишу ефикасне праксе државних предузећа (SOE), побољшати ефикасност регулаторног тела и ојачати неколико кључних елемената пословног окружења како би се обезбедила чврста основа за потпуну ефикасност наредних фаза Програма.

Значајан део железничке мреже Србије биће обновљен према својим оригиналним спецификацијама за обнову квалитета услуге. Одређени одељци и компоненте у сваком сегменту праћења обнове биће засновани на трошку животног циклуса - LCC метод који је успоставио здрав систем управљања средствима. Ове сегменте ће идентификовати Инфраструктура железнице Србије - IZS у директној консултацији са Министарством грађевинарства, саобраћаја и инфраструктуре – МСТИ, уз подршку TU Graz и Светске банке. Листа планираних интервенција још није коначна. У оквиру тентативне листе активности су интервенције за обнову постојећих линија и прелаза високог ризика, обнова стазе на неколико железничких секција (вероватно редовно одржавање леве пруге од панчевачког моста до панчевачког главног железничког центра - Панчево Главна- Вршац - државна граница, редовно одржавање пруга на секцији Београдски центар - Раскрсница Панчево мост - тунели "Стадион" и "Врачар", редовно одржавање пруга на делу Београдског центра - Раскршће Г - тунел "Дедиње", редовно одржавање троугла: Карађорђево Парк раскршће - Дедиње раскршће – тунел „вези“ и рехабилитација делова тунелске структуре према студији тунела "Дедиње", "Стадион " и "Врачар, и више), изградња троугла између магистралне железнице Суботица-Богојево – државне границе и регионалне железнице Нови Сад-Оџаци-Богојево, завршетак радова на главној железничкој станици - Београдски центар (Прокоп) након изградње структуре за подршку, набавке и монтаже мерних станица, развој техничке документације за фазу 2 и 3 МРА и Менаџмента имовине и слично.

Фаза 2 одредила би приоритет инвестиција у интеграцију међуградских и урбаних железничких услуга (превоз терета и путника) са другим режимима и наставила да побољшава оперативну безбедност. Очекује се да ће то бити највећа фаза улагања. У фази 2, МРА ће искористити знање стечено у фази 1 о власничкој структури, даљој корпоративизацији и комерцијализацији сектора. Поред тога, она би се подигла на виши ниво и завршила имплементацију SMS како би се унапредиле безбедносне перформансе и успоставила безбедносна свест. Ти напори биће паралелно са појачаним инвестицијама у инфраструктуру и главни циљ фазе. Фаза 2 такође може да почне са употребом интелигентних транспортних система (ИТС) и пилот пројекта интеграције железничких и аутобуских услуга. Те мере не само да би користиле ширим локалним заједницама, него би пружиле и климатске ко-бенефите.

Фаза 3 консолидоваће учинак сектора промовисањем мултимодалности (у теретном превозу и путничким услугама), синхронизовањем железнице са урбанистичким развојем и универзалном приступачношћу. Интервенције ће промовисати поновно укључење Србија Воза у урбану транспортну мапу и регионално међудржавно тржиште кроз унапређене стратегије за карте, мултимодалност и транзитно оријентисан развој (ТОД). За Србију Карго, фаза 3 подржала би интервенције за оптимизацију железничког система за покретање више интермодалног терета.

У овој фази, МРА би такође подржала активности за оба SOEs да се крене ка универзалном приступу како би услуге побољшале приступачност за све сегменте становништва. Фаза 3 ће искористити два основна знања стечена током фазе 1, инвестициони план интелигентних железничких система (поткомпонента 3.1) и знање о интегрисаном територијалном развоју (поткомпонента 3.2). Прилике за приватне инвестиције биће узете у обзир у блиској координацији са IFC. Интермодални терминали, транзитно оријентисани развој (ТОД) и догађаји оријентисани на терет (COD) обично имају јасне могућности за учешће приватног сектора.

Пројекат се спроводи кроз Инвестиционо пројектно финансирање (IPF) и као такав потребно је да се усагласи са Еколошким и социјалним оквиром Светске банке (ESF у употреби од 2018. године) укључујући и Еколошке и социјалне стандарде (ESS). У одговору на обавезу Владе Републике Србије (GoS) да поштује ESF, Министарство грађевинарства, саобраћаја и инфраструктуре (MCTI) је припремило овај Оквир за управљање утицајима на животну средину и друштво (ESMF).

2 . Контекст пројекта

Дужина железничке мреже у Републици Србији је 3.298 км, са 3.010 км једноструке пруге и 288 км са двоструком пругом. Дужина главних линија је 1.748 км, а дужина електрифицираних линија је 1.278 км, на основу одлуке Одбора директора Инфраструктуре Желенице Србије (IZS) од 28.2. 2020.године.

У овом тренутку главни трговински партнери Србије су земље западног Балкана, Немачка и Русија. Кључни извоз Србије -аутомобили и ауто компоненте, електрични мотори и жичани и пољопривредни производи – као и њен главни увоз – фармакологија, делови за возила (за монтажу), сирови и рафинисани нафтни производи – опредељују се за транспорт железницом кроз модел избора. Железнице су скупље од друмских транспорта за производе који су на велико, тешке производе и оне који се транспортују преко релативно дугих раздаљина. За такву робу, железнички транспорт је енергетски и емисионо ефикаснији, по тони и штеди на одржавању путева. Са модерним железничким системом Србија може да искористи своју повољну локацију као чвориште за главне источно-западне и северно-јужне коридоре покривајући како регионалне тако и трговинске могућности на великим раздаљинама.

Ефикасност железнице Србије подлеже привременим ограничењима брзине. Узрок томе је незадовољавајуће стање пруга као последица недовољног улагања у одржавање и развој. Поред тога, као последица распада бивше Југославије и транзиционог периода током деведесетих година, саобраћај на већини делова железнице у Србији брзо је опао. У последњих 15 година број путника, као и број путничких возова, био је у константном паду. Постоје спољни и унутрашњи разлози за ово. Прво, смањење железничког саобраћаја као последица сукоба у бившој Југославији и економске кризе током деведесетих година. Друго, железничка инфраструктура била је неадекватно одржавана у том периоду. На крају, било је структурних промена на железничком тржишту.

Влада Републике Србије (GoS) је 2015. иницирала секторске реформе у циљу смањења високих фискалних оптерећења на субвенције у железници и почела да усавршава свој систем у складу са стандардима Европске Уније (ЕУ). Усвојила је Стратегију транспорта од 2008 до 2015 за железницу, путеве, унутрашње пловне путеве, ваздушни и интермодални транспорт, Закон о железници 2011 и 2013, као и Закон о безбедности и интероперабилности железнице. Сви унети циљеви су у складу са правним и регулаторним оквиром ЕУ.

Модернизација железнице је од суштинског значаја за решавање бројних проблема који утичу на ефикасност железничког транспорта. Деценије ниских и нестратешких инвестиција, заосталих управљачких структура и пракси, као и занемаривање одржавања довеле су до озбиљног погоршања мрежне инфраструктуре и ниског квалитета услуга. Финансијске, институционалне и оперативне реформе које су до сада спроведене поставиле су суштински темељ за модернизацију железнице и морају се следити. Међутим, железници у Србији такође су потребне значајне капиталне инвестиције да би се опоравио саобраћај и остварила општа корист.

Од 2015. године, укупно 585,5 милиона еура је инвестирано у реконструкцију приближно 552 километра

магистралне и регионалне железнице као додатак изградњи новог Жежељевог моста и завршетка фазе 1 главне железничке станице Прокоп у Београду. Инвестиције су подржали Европска инвестициона банка, Европска банка за обнову и развој, Руска Федерација, Кувајтски фонд, ИПА фондови, Програм повезивања ЕУ за западни Балкан и буџет Републике Србије.

Србија је 2016. године отворила поглавља 14 и 21 у оквиру преговора са ЕУ, Acquis Communautaire о транспортној политици и транс-европској мрежи. Под поглављем 14, циљеви транспортне политике ЕУ успостављају ефикасне транспортне системе који нуде висок ниво одрживе мобилности широм Уније, обезбеђујући висок стандард безбедности, безбедносних и путничких права и унапређивање радних услова. Према Поглављу 21, ЕУ тежи стварању модерне инфраструктуре како би осигурала повезивање путника и терета.

3. Развојни циљеви.

Виши циљеви пројекта су побољшање ефикасности, удела на тржишту и безбедности железничке мреже. Развојни циљ пројекта је унапређивање квалитета и одрживости постојећих железница и успостављање темеља за побољшање управљања и институционалног учинка железнице у Србији. Предложени Развојни циљ програма (PrDO) је унапређење ефикасности и безбедности железничке мреже Србије и унапређење еколошке одрживости транспортног система у Србији.

Главне користи тичу се економског развоја, нижих трошкова и уштеда у времену, безбедности, еколошких добити у погледу смањења GHG емисија и других могућих позитивних спољних утицаја. Поред тога, биће подржан регионални економски развој кроз повећану трговину и инвестиције, као резултат нижих трошкова транспорта и побољшане железничке повезаности.

4 . Компоненте пројекта.

Пројекат ће бити имплементиран кроз три компоненте и поткомпоненте:

Компонента 1: Инфраструктурне инвестиције и управљање основним средствима: поткомпонента1.1: Поуздана и безбедна железничка инфраструктура (рехабилитација пруга, рехабилитација пружних прелаза, железнична станица "Прокоп", мерне станице), поткомпонента 1.2: Техничка документација, поткомпонента1.3: Управљање имовином.

Компонента 2: Институционално јачање и управљање пројектима: поткомпонента2.1: Управљање сектором, поткомпонента 2.2: Људски ресурси, поткомпонента2.3: Управљање пројектима и јачање капацитета,

Компонента 3: Услови за модернизацију железнице: поткомпонента 3.1: Интелигентни железнички системи (ITS) и Безбедносни систем управљања (SMS), поткомпонента 3.2: Интегрисани територијални развој и поткомпонента 3.3: Удео на тржишту.

5. Корисници пројекта

Највећу корист од пројекта имаће путници, компаније за превоз карга, трговински сектор, компаније у железничком сектору у власништву државе, приватне компаније и грађани Србије. Регионални економски развој ће такође бити подржан кроз повећану трговину и инвестиције, као резултат нижих трошкова транспорта и побољшаних железничких веза. Грађани Београда и Србије, Влада, а посебно IZS, Србија Карго и Србија Воз, имаће користи од нижих расхода у јавном сектору због ефикаснијег функционисања железничког система.

Држава и њена јавна предузећа (SOE) имаће користи директно од институционалних, правних и регулаторних активности јачања и изградње капацитета. Поред тога, Пројекат ће користити корисницима путева и пешацима у железничком појасу због обнављања железничких прелаза који ће унапредити безбедност. Социјални утицаји, укључујући и питања родне равноправности, биће третиран. С обзиром да су железничке услуге део вог пројекта, биће простора за унапређење мобилности људи у руралним областима, особа са инвалидитетом и/или старијих особа, у циљу бољих приступа тржиштима и пословима. Искуства жена у транспортним системима разликују се од искустава мушкараца, посебно у погледу доношења одлука, пројектног планирања, безбедности, поузданости, доступности и приступачности транспортном систему. Уз саветодавну подршку WB, Влада Србије (GoS) тренутно приводи крају израду Студије о родној равноправности у транспорту. Ова студија анализира обрасце

мобилности корисника транспорта у односу на пол, са намером да унапреди услуге транспорта једнако за мушкарце и жене, и створи бољи приступ могућностима запошљавања жена и побољша њихово напредовање на радном месту. Предложени пројекат ће оперативно спровести препоруке студије у вези са железничким транспортом. У склопу пројекта планирана је нова стратегија људских ресурса (HR) у јавним железничким предузећима (SOE) са циљем да стварања бољег приступа могућностима запошљавања жена и напредовања у оквиру њихових радних места. Биће предузете следеће активности: (I) стварање услова за омогућавање реализације потреба жена путника, као што су собе за дојење и санитарне установе; (II) примена одговарајућих сигурносних и безбедносних елемената, на прим. осветљење; и (III) обука особља железнице за реаговање на GBV.

6. Трајање Пројекта.

Пројекат модернизације железничког сектора Србије (Пројекат), део Мултифазног програмског приступа, предвиђен је за имплементацију у периоду 2021-2026.

7. Сврха оквира за заштиту животне средине и социјалног утицаја(ESMF).

Пројекат укључује бројне потпројекте који нису идентификовани до времена када је Светска банка била спремна да одобри Пројекат, те је листа планираних активности само индикативна. Зато је оквирни приступ прикладан. ESMF обезбеђује путоказ за процедуре заштите животне средине и социјална питања и обезбеђује имплементацију пројекта у складу са ESF. Такође укључује смернице за идентификацију еколошких и социјалних ризика и утицаја (скрининг) и начин којим ће се њима управљати на нивоу потпројекта. Ово укључује примену хијерархије ублажавања, искључење активности за које се очекује да ће природу и заједницу изложити високом ризику, процену ризика као и планирање сразмерних мера ублажавања. Све ове мере имплементације процене утицаја и планова ублажавања биће стављене на увид заинтересованим странама и јавности. ESMF укључује обавезне процедуре скрининга које ће сваки потпројекат проћи, укључујући обавезно Безбедност и здравље на раду и Заштиту животне средине (EHS) за пројекте који су већ започети. Активности потпројекта биће предмет скрининга еколошких и социјалних ризика и процене истих на основу које ће се изградити инструменти у примени мера ублажавања (укључујући мере отклањања заосталих ризика) у складу са применљивим стандардима које дефинише ESF Светске банке. Одредбе о EHS смерницама Светске банке, EHS смерницама Светске банке за железнице, WHO смерницама о ризицима COVID-19, директиве ЕУ (применљиве) и еколошки и социјални закони и прописи Републике Србије биће применљиви, са тим да ће преовладати онај са строжијим приступом. Овај документ служи као водич за Јединицу за имплементацију пројекта (PIU), Тимове за имплементацију пројекта (PITs) и било ког другог заинтересованог лица релевантног за управљање ризицима, како би се осигурали идентификовани ризици, предвидели њихови утицаји и осмислиле и имплементирале мере за умањење ризика, све у сврху умањења различитих еколошких и социјалних утицаја. Како би се пратило испуњење услова E&S стандарда пројекат је предвидео мониторинг и извештавање о испуњености предметних стандарда.

Све активности које ће се финансирати у оквиру овог Пројекта биће предмет еколошке и социјалне процене (ESA) како би се осигурало да су потпројекти еколошки и социјално одрживи, у складу са ESF. Еколошка и социјална процена биће сразмерна ризицима и утицајима пројекта и спровешће се коришћењем процеса и алата дефинисаних у оквиру овог ESMF.

Док су активности високог ризика искључене из финансирања у оквиру овог пројекта, за потпројекте са "Знатним ризиком", "Умереним ризиком" и "Ниским ризиком", процена ће бити извршена у складу са ESS Светске банке, домаћим законима о заштити животне средине и EIA. Ово укључује израду ESIA, плана управљања заштитом животне средине и социјалним утицајима пројекта (ESMP) или ESMP у формату листе провере (Checklist ESMP) у складу са овим ESMF, као релевантним стандардима. Да би се активности финансиране у оквиру Пројекта предузимале на постојећим објектима, биће спроведена Ревизија како би се оценио учинак заштите животне средине у првој фази изградње да би се осигурало да су тренутне операције у складу са захтевима WB. Сви уочени недостаци биће отклоњени увођењем мера у пројектна решења како би се достигли захтеви WB. Свака таква процена биће праћена адекватним ангажовањем заинтересованих лица.

У овом документу су изложени позадина и контекст пројекта, регулаторни оквир, кратак опис активности пројекта и предвиђени еколошки и социјални ризици и са њима повезани утицаји, процедуре процене

животне средине, укључујући процедуре ESA и смернице, институционалне аранжмане, процедуре консултација и објављивања, процедуре праћења, процене, извештавања и надзора, као и расподелу одговорности, општи план заштите животне средине и социјалног управљања (ESMP) и ESMP Листа провере (Checklist ESMP) за неке од типичних очекиваних врста инвестиција, смернице за предложене мале микро грађевинске потпројекте биће у облику ESMP листе за проверу, као и ESMP модела.

8 . Институционални капацитети за управљање еколошким и социјалним ризицима и утицајима.

Пројекатом ће управљати MCTI преко јединице за имплементацију пројекта (PIU), уз подршку тимова за имплементацију пројекта (PITs) из IZS-а, Србије Карго, Србија Воз и DfR. PIU ће имати примарну одговорност за извршење пројекта обезбеђујући остварење развојних циљева Пројекта, гарантујући да је извор финансирања обезбеђен, повучен, искоришћен, израчунат и проверен кроз ревизију. MCTI's PIU већ је основан за управљање српским делом недавно одобреног Пројекта за трговину и олакшавање саобраћаја Западног Балкана (WBTF) који подржава Светска банка, а биће дефинисане нове позиције за покривање потреба овог пројекта. PIU ће бити ојачана одговарајућим управљачким и техничким капацитетима како би (1) управљала и надгледала напредак читавог Пројекта, (2) спровела и била одговорана за свакодневну имплементацију пројектних активности, (3) надзирала имплементацију свих активности Пројекта које спровode компаније; (4) припремила техничку документацију за активности које ће бити финансиране у оквиру Пројекта; (5) осигурала снажну еколошку и социјалну одрживост Пројекта, укључујући придржавање ESF током имплементације Пројекта; и (6) учествовала у тендерској припреми и евалуацији. С обзиром на недостатак капацитета за E&S управљање, PIU ће имати подршку једног специјалисте за заштиту животне средине, једног специјалисте за комуникације, социјална питања и ангажовање јавности (оба са пуним радним временом током читавог трајања пројекта) и једног хонорарно ангажованог специјалисте за безбедност и заштиту на раду. Специјалиста за питања расељавања биће ангажован по потреби.

MCTI ће преко PIU бити директно одговоран за имплементацију и извођење Пројекта. Док ће PIU спроводити компоненте, PITs ће деловати као подређене агенције за имплементацију, ради пружања техничке подршке специфичним пројектним компонентама или активностима пројекта које се тичу њихове области стручности. MCTI би каналисала средства пројекта на PITs за јачање њихових структура, кроз ангаживање техничког особља за подршку Пројекту. PITs ће пружати специфичну техничку подршку. PIU и PITs биће одговорни за имплементацију Пројекта у складу са националним прописима о заштити животне средине и социјалним утицајима, ESF and ESMF. PITs ће именовати E&S особе за координацију како би подржали рад Експерата (EC, PCSCES Social и OHSS у PIU.

Због постојећих аранжмана за имплементацију пројекта Светске банке у Републици Србији, PIU ће подржати Централна фидуцијарна јединица (CFU), успостављена унутар Министарства финансија (МФ). С обзиром да је CFU успостављен да пружи фидуцијарну подршку (активности набавке и финансијског управљања) свим пројектима у Србији које подржава Светска банка од 2018.године, она ће изнети свеобухватну координацију, управљање, имплементацију и надзор над набавкама и финансирањем за потребе Пројекта.

9 . Потенцијални утицаји на животну средину

Пројекат има знатан еколошки ризик, док ризици подпројекта могу да варирају од ниског до знатног. Радови који ће бити финансирани под пројектом укључују изградњу малих деоница железничких пруга (обилазница), међутим, највећи део радова ће се одвијати на постојећој железничкој мрежи и укључује обнову постојећих линија и пружних прелаза високог ризика. Изградња нових праваца неће бити финансирана, док се изградња обилазнице не сматра новим правцем. Деонице предвиђене за рехабилитацију још нису у потпуности дефинисане, али се претпоставља да ће радови имати утицај на животну средину, као што су прашина и бука, потенцијално загађење водних токова, измене саобраћаја и управљање већим количинама грађевинског отпада, укључујући делове шина и дробљеног камена, као и управљање великим количинама опасног отпада.

Очекује се да ће се утицајима Пројекта на животну средину моћи управљати, обзиром да су утицаји предвидљиви, привремени и локалног карактера за обе врсте радова. Радови на рехабилитацији и поправке железничке инфраструктуре могу да произведу неповољне утицаје типичне за грађевинске радове: прашину и буку због ископавања, рушења и изградње, управљање отпадом насталим током

рушења конструкција и стварања великих количина опасног отпада и случајног проливања машинских уља, мазива, горива, антикорозивних агенаса и других опасних супстанци, потенцијалног уласка на приватну имовину, ризик од клизишта, узурпације режима саобраћаја, ризици ОНС и других.

Негативни утицаји на животну средину током имплементације пројекта су директна последица људског присуства на осетљивим локацијама, управљања машинама и градњом, монтаже, грађевинских радова на локацији, коришћење обновљивих и необновљивих извора, земљишних радова, итд. Загађења која се јављају у фази реконструкције, рехабилитације и поправке железничке инфраструктуре су привремена у свом обиму и ограниченог интензитета, иако могу да изазову озбиљне последице у случајевима непажљивог поступања. Не очекују се дугорочни негативни утицаји обзиром да је планирано да пројекат буде спроведен уз дужну пажњу и поштовање релевантних процедура. Пројектне активности у овој фази нису у потпуности дефинисане и утицаји на животну средину идентификовани у овој фази су прелиминарни и биће додатно елаборирани (кроз потпројекте).

Пројекат ће такође имати умерени позитиван утицај на животну средину, укључујући избегавање емисије штетних гасова, подизањем ефикасности железнице и привлачењем дела теретног и путничког саобраћаја који је иначе користио мање ефикасни друмски транспорт.

Одређени видови загађења могу се очекивати у различитим фазама изградње, реконструкције, рехабилитације и/или поправке и, биће привременог обима и природе и може бити ублажен применом мера за ублажавање и добре праксе у грађевинарству, применом кодекса добре грађевинске праксе и редовног рада и одржавања.

Хитне поправке железничке инфраструктуре, због специфичне природе активности и микро-локација (железничког коридора и околине), производе низ типичних утицаја, са опсегом различитим од опсега потпројекта. Акценат је стављен на активности као што су: производња опасног отпада, посебно: отпад импрегнираних дрвених прагова (импрегнација креозотних уља и сл.), загађени камени агрегат, уљане крпе, одећа и радни материјал, трансформаторска уља, стари трансформатори и други делови инфраструктуре, електронски отпад, уљани метални отпад, антикорозиони агенси, боје, канистери за опасни материјал, итд. идентификовани су у прелиминарној фази као највећи утицај на животну средину.

Током грађевинских радова очекује се и производња значајних количина неопасног отпада: грађевинског отпада, нечистоћа од ископа, стаза, осталог металног отпада.

Поред отпада, утицаји који се могу јавити током грађевинских радова укључују: ерозију земљишта и клизишта, несреће (попут пожара и струјног удара), загађење воде, материјалну штету на инфраструктури, ризике повезане са здрављем и заштитом на раду (ОНС), итд. оперативне фазе, ризик укључује, али није ограничен на превоз опасних материја, безбедност заједнице, укључујући судар и саобраћајне незгоде, буку.

10. Потенцијални социјални утицаји.

Позитивни утицаји. Модернизација железничке мреже и њених објеката донеће економске, социјалне, здравствене и еколошке користи становништву и локалним заједницама. Искуства са сличних пројеката показују да ће пројекат имати много позитивних ефеката на друштво стварањем услова за пораст стандарда становништва у готово свим сегментима (образовање, здравствена заштита, додатно запошљавање, умерена, али присутна смањена миграција услед директних и индиректних повећања могућности запошљавања). Поред тога, пројекат ће олакшати трговину и транспорт са нижим емисијама штетних гасова, нижим трошковима и побољшаном повезаношћу и приступом тржишту широм земље и ван граница. Очекује се да ће интервенције деловати као катализатор неколико међусекторских инвестиција и зависних од пројекта и других побољшања, посебно у областима:

Економија. Побољшања железничког транспорта резултираће задивљујућим позитивним доприносом националној економији омогућавањем безбедне, ефективне и поуздане транспортне услуге. Пословне и комуникације између региона у земљи и даље биће омогућене, а могућности извоза могле би да буду присутне са конкурентнијом ценом, јер ће се трошкови транспорта вероватно смањити. Унапређени превоз путника и терета може да унапреди приступ тржишту, смањи трошкове транспорта на/из заосталих региона и на дужи период олакшава унапређивање регионалне трговине широм земаља.

Запошљавање. Дугорочне социјалне користи због повећане социјалне подршке генерисане додатним запошљавањем (i), повећање броја радних позиција током имплементације инвестиција (привремени

ефекат) ;(ii), повећање броја радних позиција због потреба за одржавањем активности; (iii) Нова радна места као последица економског развоја који је омогућен применом инвестиција. То се препознаје као допринос владиним напорима да се бори против COVID-19 економских утицаја.

Безбедност. Дугорочне користи због повећане безбедности и повећане свести о ризицима у свим модулима транспорта доведиће до промене понашања када је у питању безбедност у саобраћају. И друмски саобраћај ће постати безбеднији кроз уклањање небезбедних пружних прелаза.

Родна равноправност. Побољшана родна равнотежа у улогама којима доминирају мушкарци у предузећу „Србија Воз“, мерено процентуалним повећањем броја жена запослених на позицијама попут менаџмента, инжењера, механичара и возача. Дугорочно гледано, програм би операционализовао препоруке државне студије о половима у транспорту, што се тиче железничког транспорта.

Негативни утицаји. Негативни социјални утицаји Пројекта тренутно се сматрају знатним. Кључни извор негативних социјалних утицаја наведен је у наставку, и претежно произилази из потреба за прибављањем земљишта за потребе пројекта, радне снаге и ризика из области безбедности и здравља на раду на и изванградилишта, COVID-19 ризици, ангажовање особља обезбеђења, ризици по здравље и безбедност заједнице.

Прибављање земљишта, ограничења употребе земљишта и невољно реселавање. Процењује се да су утицаји пресељења ограничени по обиму, али се и даље очекују у оквиру Пројекта. Поступак прибављања земљишта биће у складу са Оквиром политике расељавања (RPF) који је усклађен са ESF за подпројекте за које још није препозната потреба за експропријацијом. Мало је вероватно да ће развојне потребе захтевати физичко расељавање, а утицаји ће бити ограничени на економско расељавање са ограниченим утицајем на изворе прихода. RPF је узео у обзир потенцијалне случајеве претходних поступака прибављања земљишта који су спроведени у очекивању овог пројекта. У случајевима где је оваква врста прибављања земљишта утврђена наложиће се Ревизија поступка расељавања којом ће се утврдити у којој мери је поступак спроведен сагласно ESS5 и осмислити циљане мере за премештавање свих разлика ка остварењу захтеваних стандарда. Нема нерешених имовинско правних односа нити заосталих судских поступака или активних спорова повезаних са експропријацијом за станицу „Прокоп“ која је спроведена у прошлости. Земљиште за станицу (фаза 1, 2 и 3) одавно је прибављено и процедура је окончана 1974. Активности које подржава WB ће бити у оквиру постојећег габарита пројекта и неће захтевати прибављање додатног земљишта.

Ризици у области рада (као што је дефинисано ESS 2, GIIP и националним захтевима). Обим ангажованог људства биће ограничен, али сложен у погледу управљања. Ово је последица вишеструких мањих и средњих појединачних локација за изградњу / рехабилитацију успостављених да би се завршиле предвиђене активности. Ризици рада у вези са грађевинским активностима и небезбедним условима рада ублажиће се адекватном применом LMP-а са фокусом на мониторинг заснован на специфичним околностима грађевинских активности и с њима повезаним ризицима, узимајући у обзир кумулативне утицаје који потичу од друмског и железничког саобраћаја током грађевинских радова. У светлу кризе COVID-19 која се одвија, утицаји пандемије укључени су као прожимајући елемент већине радних питања и обрађени су у LMP припремљеном за пројекат. Биће примењене све разумне мере предострожности ради заштите здравља и безбедности радника сразмерне ризицима, укључујући ангажовање извођача који имају техничку способност и позитивне резултате у управљању питањима здравља и безбедности на раду својих запослених. Жалбени механизам за раднике предвиђен је LMP-ом који је припремљен за овај пројекат као самостални документ као и одредбе о GBV/SEA кодекса понашања.

Ризици из области безбедности и здравља на раду (OHS). Ризицима из области безбедности и здравља на раду управљаће се применом смерница из овог ESMF-а, националних закона, политика и правила, EHS смерница које ће омогућити увођење мера превенције и заштите према редоследу приоритета: Елиминисање опасности, контрола опасности и минимизирање. Ризик од неформалног рада и с тим повезан недостатак заштите на раду ублажиће се кроз: I) примену скрининг чек листе / контролна листа скрининга E&S; II) одговорности у области рада и услова рада које су преузеле треће стране (прилог 07); III) захтеве за извештавање о раду и радним условима током спровођења уговора (прилог 08) и ив) пружањем приступа механизму за притужбе радника на пројекту. Од извођача радова ће се тражити да израде планове управљања безбедношћу и заштитом здравља запослених.

Ризици по здравље и безбедност заједнице (ESS4). Главни ризици повезани са здрављем и безбедношћу заједнице односе се на пројектне активности које се одвијају изван традиционалних граница пројекта, али

без обзира на то и на пројектну операцију у границама градилишта. Један од истакнутих ризика су ризици саобраћаја и безбедности на путевима за раднике, погођене заједнице, кориснике путног и железничког саобраћаја током читавог периода изградње. Усвојиће се адекватни планови управљања саобраћајем. План приправности и реаговања у ванредним ситуацијама који је сразмеран ризицима постројења припремиће се за сваки пројекат и непланирани догађај када пројектна операција изгуби контролу или може изгубити контролу над ситуацијом која може довести до ризика по здравље људи, имовину или животну средину, било у оквиру објекта или у локалној заједници. Ови ризици углавном потичу од појачаног саобраћаја на транспортним рутама од и до потенцијалних површина за позајмљивање и депоновање које ће Извођачи користити током грађевинских радова. Повећани ризик од опасног отпада и материјала, употребе хемикалија и њиховог неправилног одлагања. Здравствени и безбедносни ризици које представља прилив радника или људи који пружају услуге подршке у неко подручје готово се сматрају немаром, док родно засновано насиље (сексуално насиље) или сексуално искоришћавање и злостављање деце или заразне болести не оцењују се као вероватни ризик у односу на пројекат. Ипак, LMP ће укључити СОС са циљем да се радници обавесте о захтеваном моделу прихватљивог понашања.

COVID-19 разматрања. Пандемија COVID-19 доводи до неупоредивих еколошких, здравствених и безбедносних и социјалних ризика и утицаја, представљајући значајне изазове компанијама и њиховој радној снази, извођачима и добављачима широм земље и широм света. Криза се већ трансформисала у економски, радни и здравствени шок. Заразне болести представљају значајну претњу за јавно здравље. Типичне опасности по здравље које се односе на лоше санитарне услове, слабу свест или занемаривање здравог и превентивног понашања могу погоршати ризик од изложености COVID-19. Активности комуникације ризика и ангажовања у заједници, заједно са активностима ширег ангажовања заинтересованих страна, обезбедиће да се пруже јасне информације свим радницима и заједници, укључујући смернице WHO и Саветодавну напомену WBG-а о планирању за непредвиђене случајеве ради извођења сигурних радова. Увиђајући да ниједна појединачна мера неће бити ефикасна на дужи рок, мораће се размотрити комбинација понашања и промена у окружењу. Документи о набавкама који се користе за набавку радова, услуга и робе ојачаће се побољшањима ESF-а и COVID -19, односно увођењем ESF-а у тендерску документацију.

1. УВОД

1.1. Контекст

Република Србија се налази у централном делу Балканског полуострва, на изузетно важном путу који повезује Европу и Азију. Српска међународна железничка и унутрашња мрежа водних мрежа повезане су са ширим западним и централноевропским коридорима, као и са интерконтиненталним путевима који повезују централну и југоисточну Европу са Блиским истоком, Азијом и Африком. Географска позиција Србије отвара значајне могућности за продубљивање регионалне трговине и економске интеграције.

Дужина железничке мреже у Републици Србији је 3.298 км. Од тога је 3.010 км једноколосечних и 288 км двоколосечних, док је дужина магистралних линија 1.748 км, а електрификованих 1.278 км, према подацима Управног одбора Инфраструктура железнице Србије од 28. фебруара 2020. Тренутно су главни трговински партнери Србије земље западног Балкана, Немачка и Русија. Кључни извоз Србије - аутомобили и аутомобилске компоненте, електромотори и жица и пољопривредни производи - као и главни увоз - фармацеутски производи, делови за возила (за монтажу) и сирова и рафинисана нафта – превозе се железницом као изабраном начину превоза. Железнице су исплативије од друмског превоза за производе који су у расутом стању, велике тежине и премештају се на релативно велике удаљености. За такву робу, железнички транспорт такође штеди енергију и емисије по тони и штеди на одржавању путева. Са модерним железничким системом, Србија може да искористи своју повољну локацију као чвориште главних источно-западних и северно-јужних коридора, како би захватила, како регионалне, тако и могућности трговине на веће удаљености.

Модернизација железнице је од суштинског значаја за решавање разних проблема повезаних са укрштањима. Деценије ниских и нестратешких инвестиција, заосталих управљачких структура и пракси, као и занемаривање одржавања довеле су до озбиљног погоршања мрежне инфраструктуре и ниског квалитета услуга. Финансијске, институционалне и оперативне реформе које су до сада спроведене поставиле су суштински темељ за модернизацију железнице и морају бити праћене; међутим, железници у Србији такође су потребне значајне капиталне инвестиције да би се опоравио саобраћај и остварио јавни бенефит.

Утицај пандемије COVID19 на железнички сектор у Србији био је значајан, јер је РС предузела мере за смањење транспортних кретања у интересу јавног здравља. Путничке услуге су заустављене и количине терета су пале за око 30 процената. Мере затварања резултирале су оштрим смањењем потражње за свим облицима јавног превоза, упркос мерама за појачаним чишћењем возила, станица и опреме. Те последице су рестрикција сектора финансија. Прописи о железничком транспорту биће од суштинског значаја током периода опоравка за приступ радним снагама, приступ здравственом систему, образовању и другим основним услугама, као и за кретање основних роба.

1.2. Циљеви Оквира за управљање заштитом животне средине и социјалног утицаја

Да би се решио потенцијални еколошки и социјални утицај који се приписује Пројекту, овај Оквир за управљање заштитом животне средине и социјалним утицајима (ESMF) развија се са циљем да идентификује, процени и управља утицајима на начин који је у складу са релевантним еколошким и социјалним стандардима Светске банке (ESS), релевантним захтевима ЕУ и националним законским условима и стандардима. ESMF је осмислио кораке, процесе и процедуре за пројекцију, припрему и имплементацију, процену ризика, менаџмент, извештавање и праћење еколошких и социјалних ризика и утицаја сваког потпројекта у складу са захтевима ESF-а WB.

Документ пружа преглед пројекта и укључује кључне закључке ране анализе ризика животне средине и социјалног ризика за активности планиране у оквиру Пројекта. Ризици су оцењени у погледу еколошких и социоекономских ESF захтева и стандарда, основних услова и начина на који би активности пројекта, познате и очекиване, могле да утичу на животну средину и становништво.

ESMF укључује смернице за мере и планове за превенцију, смањење, ублажавање и/или компензацију неизбежних неповољних ризика и утицаја, правила за процену и буџетирање трошкова таквих мера, као и информације о агенцији или агенцијама одговорним за управљање ризицима и утицајима. Он пружа информације о седиштима потпројекта, укључујући било коју потенцијалну еколошку или социјалну рањивост од посебног значаја за управљање утицајима и мерама за умањење утицаја.

Сви потпројекти који ће се финансирати у оквиру Пројекта подлећи ће посебном скринингу заштите животне средине и друштва, пратећи процедуре предвиђене у овом оквиру. Скрининг има за циљ идентификовање потенцијалних утицаја на нивоима потпројекта, тако да се примењују одговарајуће мере за избегавање, минимизирање или надокнађивање, у зависности од случаја. Овај ESMF је намењен за употребу као практично средство током формулисања програма, дизајнирања, примене и праћења пројектних активности. Сврха овог оквира је да прецизира процедуре које ће заинтересоване стране у пројекту следили током примене, са циљем да све активности подржане у оквиру Пројекта буду еколошки и социјално здраве и одрживе, у складу са стандардима WB и српским националним законодавством и ESF-ом. У случају да се разликују, превладава онај строжи.

Коначно, ESMF пружа смернице за процес и садржај процене утицаја на животну средину и социјални утицај (ESIA), Планова за управљање заштитом животне средине и социјалним утицајима (ESMPs) и контролне листе за све потпројекте који ће бити примењени у оквиру Пројекта, као и еколошке и социјалне ревизије за пројекте који су већ започети.

2. ОПИС ПРОЈЕКТА

2.1. Преглед пројекта

Потпројекти ће се имплементирати на националном нивоу и имаће кумулативне регионалне користи. Географски се активности протежу од границе са Мађарском, северне Румуније до границе са Северном Македонијом. Значајан део српске железничке мреже биће обновљен на своје оригиналне спецификације како би се обновила квалитетна услуга. Одређени делови и компоненте у сваком сегменту колосека за обнављање засниваће се на трошку животног циклуса - LCC методи која је успоставила здрав систем управљања имовином. Ове сегменте ће идентификовати Инфраструктура железнице Србије - IZS у директним консултацијама са Министарством грађевинарства, саобраћаја и инфраструктуре - МСТП и подршком ТУ Грац и Светске банке. Интервенције ће обухватити обнављање постојећих линија и високо ризичних железничких прелаза преко железничких пруга. Побољшаће безбедност на железничким прелазима, обнављање колосека на неколико железничких деоница (редовно одржавање левог колосека од Панчевачког моста до главне железничке пруге Панчево- Београд центар - Главна Панчево - Вршац - државна граница, редовно одржавање колосека на деоници Београд Центар - раскрсница Панчевачког моста - тунели „Стадион“ и „Врачар“, редовно одржавање пруге на делу Београд Центар - раскрсница Г - тунел „Дедиње“, редовно одржавање пруге троугла: раскрсница Карађорђевог парка - раскрсница Дедиње - тунел „везни ред“ и санација делова структуре тунела према студији тунела "Дедиње", "Стадион" и "Врачар", изградња троугла између магистралне пруге Суботица-Богојево - државна граница и регионалне пруге Нови Сад-Озаци-Богојево, изградња II фазе главне железничке станице - Београд Центар (Прокоп), набавка и уградња мерних станица, израда техничке документације за П хасес 2 и 3 МРА и управљање имовином.

2.2. Компоненте пројекта

2.2.1. Компонента 1: Инвестиције у инфраструктуру и управљање имовином

Ова компонента се фокусира на побољшање квалитета и сигурности железничке инфраструктуре и унапређење праксе управљања железничком имовином. Квалитет железничке мреже биће побољшан циљаним интервенцијама обнове и припремом техничке документације за наредне фазе Програма. Безбедност на железници биће побољшана обнављањем пруге, као и унапређењем железничких прелаза широм Србије. Да би се осигурала дугорочна одрживост амбициозног плана инвестиција у железницу Владе Србије и обезбедило систематско, транспарентно и објективно планирање инвестиција у одржавање и рехабилитацију инфраструктуре, компонента ће финансирати увођење система управљања имовином (укључујући способност спровођења LCC анализе). Сходно томе, компонента ће се имплементирати кроз следеће поткомпоненте: (1) поуздана и сигурна железничка инфраструктура, (2) техничка документација и (3) управљање имовином.

Поткомпонента 1.1 Поуздана и сигурна железничка инфраструктура: Ова поткомпонента ће подржати IZS у спровођењу програма обнове колосека и безбедносних интервенција за обнављање перформанси услуге.

Одређени делови и компоненте у сваком сегменту колосека изабрани су из Националног програма на основу стратешке важности, ЛЦЦ анализе и спремности за примену. Улагања ће обухватити обнову критично важних линија и тунела у центру Београда, изградњу друге етапе главне железничке станице у центру Београда, унапређење железничких прелаза широм земље и успостављање Програма унапређења безбедности пружних прелаза. Поред тога, ова поткомпонента финансираће инсталацију четири крајпутарске мерне станице за надгледање стања возног парка, пружаће податке за предвиђање и спречавање будућих кварова и помаже у проактивном идентификовању потреба за одржавањем. Финансирање ће укључивати надзор над свим радовима. Изградња станице укључиваће циљане интервенције за решавање забринутости жена, као што су санитарни чворови, правилно осветљење и извештавање о сексуалном узнемиравању.

Поткомпонента 1.2 Техничка документација: Ова поткомпонента ће подржати припремне техничке радове како би се осигурала спремност инвестиција у инфраструктуру за наредне програмске фазе и, као таква, повећала апсорпциони капацитет инфраструктуре железница Србије. Активности које ће се финансирати укључују студије изводљивости и / или идејне пројекте, детаљне пројекте, планове управљања животном средином и процене утицаја на животну средину и планове пресељења ако је потребно. Сви припремни радови размотриће ефекте климатских промена и процениће могућности за ублажавање и прилагођавање.

Поткомпонента 1.3 Управљање имовином: Ова поткомпонента подржаће усвајање специјализованог система управљања имовином железничке инфраструктуре који обухвата функционалности ЛЦЦ анализе, исплативости, ефеката режима отказа и анализе критичности и поузданости, доступности, одрживости и сигурности (РАМС) као стандардни алат за планирање и доношење одлука о финансирању активности. Поред тога, ова поткомпонента ће укључивати техничку помоћ за развој планова за имплементацију железничке инфраструктуре чији је циљ рационализација распореда железничких побољшања на такав начин да се смање кашњења и неизвесности у теретном и путничком пословању током извођења радова.

2.2.2. Компонента 2: Јачање институција и управљање пројектима

Компонента се фокусира на јачање железничке политике и институција како би продубила и одржала недавне реформе. Активности ће подржати напоре ГоС-а у наставку секторских реформи кроз изградњу институционалних капацитета и увођење савремених система и приступа управљања, посебно оних који ће промовисати ефикасније, транспарентније и комерцијално оријентисане начине пословања који одговарају купцима. У ту сврху, компонента ће финансирати следеће поткомпоненте: (1) Секторско управљање, (2) Људски капитал и (3) Управљање пројектима и ангажовање грађана.

Поткомпонента 2.1 Секторско управљање: Ова поткомпонента ће пружити комбинацију техничке помоћи и инвестиција за јачање управљања кључним железничким агенцијама и побољшање њихове ефикасности и резултата. Посебан фокус биће на оснаживању DfR-а да испуни своју улогу главног покретача модернизације железничког сектора. Поред тога, ова поткомпонента ће пружити подршку IZS-у, Србија Карго-у и Србија Воз-у да усвоје комерцијално оријентисано, независно управљање и модернизују своје застареле унутрашње структуре и системе кроз шире усвајање ИКТ технологија и увођење система пословне подршке, система управљања имовином, система финансијског извештавања, и системи за управљање документима. Поткомпонента ће помоћи у комплетирању мреже уговорних односа између железничких компанија („удружено окружење“) развојем и применом „изјаве о захтевима“.¹

Поткомпонента 2.2 Људски капитал: Ова поткомпонента ће финансирати комбинацију техничке помоћи и активности на изградњи капацитета за успостављање механизма и оквира за дугорочни развој људских ресурса и размене знања у сектору. Циљ је развој капацитета и стручног особља у IZS, Србија Карго и Србија Воз ради повећања стопе инвестиција, модернизације пословања, побољшања управљања имовином, управљања услугама које привлаче тржиште и повећања усвајања ИТ-а, подићи профил железничке професије у академским заједницама стварањем прве женске кохорте истраживача који предају предмете повезане са железницом у земљи. Да би се осигурала одрживост и досег развоја људског капитала, интервенције ће се проширити даље од унутрашњих мера са фокусом на три кључне

¹ Свеобухватан пример такве изјаве доступан је на https://assets.publishing.service.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/630675/high-level-output-specification-print.pdf, in the interest of practicality, clarity, and deliverability of outputs, it is strongly suggested that a simplified version is used in the first instance in Serbia.

области: (i) развој и примена робусних ХР система, ХР стратегија и курикулума знања са одговарајућим родним акционим плановима (ГАП) у свакој компанији; (ii) дизајнирање програма образовања, обуке и преквалификације у сарадњи са стручним школама и универзитетима; и (iii) успостављање железничког доктората за жене.

Поткомпонента 2.3. Управљање пројектом и ангажовање грађана: Ова поткомпонента је дизајнирана да обезбеди снажно управљање пројектом и осигура транспарентност и одговорност пројектних интервенција и резултата. Финансираће: (i) особље и техничку подршку за Јединицу за имплементацију пројекта (PIU) у МСТ и Тимове за имплементацију пројекта (PIT) у DfR, IZS, Србија Карго и Србија Воз; (ii) обука и размена знања; (iii) активности комуникације и ангажовања грађана; (ив) планови управљања радовима на инфраструктури; (в) канцеларијска опрема; и (ви) оперативни трошкови. Прикупљање повратних информација корисника о железничким услугама вршиће се путем јавних и консултација са више заинтересованих страна и анкетама о ангажовању грађана по споловима.

2.2.3. Компонента 3: Чиниоци модернизације железнице

Ова компонента ће финансирати мере за заштиту рањивих и сиромашних и ојачати секторске могућности за одрживи раст пословања и отварање нових радних места. Фокус ће бити на коришћењу информационих технологија у железничком саобраћају, који је тренутно још увек у повојима, и на продубљивању знања о тржишним потенцијалима и развоју стратегија за привлачење неконвенционалних корисника. Комбинацијом техничке помоћи и пилот улагања биће подржана следећа три елемента која омогућавају: (I) интелигентни железнички и безбедносни систем управљања; (II) интеграција са другим начинима превоза и урбаним подручјима; и (III) оптимизација тржишног потенцијала у железничком сектору.

Поткомпонента 3.1 Интелигентни железнички системи и системи за управљање безбедношћу: Ова поткомпонента ће подржати (i) покретање структурног планирања интелигентних железничких система (ИРС и (ii) увођење система за управљање безбедношћу (СМС) у железничком сектору. Техничка помоћ ће бити обезбеђен да помогне српским секторским институцијама да примене Европски систем управљања железничким саобраћајем (ЕРТМС) и доставе план примене ИРС-а. Да пружи прилику техничком особљу IZS-а да стекне искуство у одабраним апликацијама ИРС-а и инсталацији и раду ЕРТМС-а, извешће се демонстрациони пројекат на једној од регионалних линија. Објашњење интелигентних железничких система дато је у Прилогу 5. Поред тога, поткомпонента ће финансирати низ активности које треба да поставе темеље за потпуну примену СМС приступа, посебно : (i) припрема СМС акционог плана; (ii) развој отпорности и истраживања железничке мреже план плана; (iii) одабрани СМС и интервенције отпорности; (iv) надзорна и сигурносна опрема за IZS; (v) планови управљања ризиком и системи раног упозоравања за ефикасније реаговање на природне катастрофе и пандемије; и (vi) неопходан надзор. Потоњи би требало да идентификују краткорочне инвестиције потребне за реаговање на оперативне услове COVID-19, као што су социјално удаљавање у возовима и станицама, мере безбедности и здравља особља и адекватан дизајн услуга током ванредне ситуације са пандемијом.

Поткомпонента 3.2 Интегрисани територијални развој: Циљ интегрисаног територијалног развоја (ИТД) у секторском контексту је привлачење нових корисника на железнице обезбеђивањем боље повезаности и синхронизације са другим начинима превоза и побољшане доступности железничких терминала. Ова активност захтева укључивање јавног сектора кроз регулаторне промене, подстицаје и одговарајуће напоре за односе с јавношћу. Ова поткомпонента ће финансирати свеобухватну студију која ће ГоС-у и IZS-у омогућити да разумеју како железничке услуге могу да привуку више корисника бољом интеграцијом са постојећим и будућим урбаним пејзажом. Студија ће идентификовати и одредити приоритете за краткорочне и дугорочне инвестиције, укључујући мање интервенције које ће се финансирати одабраним пилот пројектима у овој фази 1. фазе, као и сложеније пројекте који ће се примењивати у следећим фазама МРА.

Поткомпонента 3.3 Удео на тржишту: Ова поткомпонента ће подржати основне кораке ка преусмеравању промета према железници као зеленијем и приступачнијем начину транспорта. У том циљу ће се финансирати студија за процену могућности за повећање удела на железничком тржишту, укључујући потенцијале за привлачење додатног саобраћаја, социјалне импликације и утицај на отисак животне средине. Поред тога, ова поткомпонента ће финансирати анализу власничких алтернатива за компанију Србија Карго (СЕО спрема приватизације) и успоставиће путоказ за примену изабраних приступа.

Доприноси пројекта опоравку од пандемије COVID-19

Предложени МРА подржаће краткорочни опоравак Србије од пандемије COVID-19, истовремено подржавајући текући дугорочни одговор и напоре на бољој обнови путем стубова одговора COVID-19:

- (i) Спасавање живота. Предложени МРА заузеће двосмерни приступ спасавању живота улагањем у интелигентне железничке системе (ИРС) и јачањем система управљања безбедношћу у сектору на интегрисани начин. Активност коју финансира поверење развија план за непредвиђене случајеве у оквиру компоненте СМС како би се побољшала спремност сектора у одговору на природне катастрофе и пандемије (нпр. Побољшања станица или железничких система ради смањења ризика од заразе или постављање инсталација за социјално удаљавање). Слично томе, ИРС отвара могућност коришћења технологије за смањење ризика од заразе у железничком систему (нпр. Сензори за мерење телесне температуре). Налази ће се имплементирати кроз поткомпоненту 3.1.
- (ii) Заштита сиромашних и рањивих особа. Путнички железнички превоз подржава праведнији приступ превозу чинећи међуградски и градски превоз доступнијим и приступачнијим свим сегментима становништва. Предложени ЗЈН такође ће отворити прилику за промоцију зелене агенде мобилности кроз немоторизовани превоз (НМТ), као што су ходање и вожња бициклом (нпр. Паркиралишта за бицикле, сигуран НМТ приступ станицама), даље повећавајући досег железничког система за све социјално-економске класе. Поред тога, смањење ризика од заразе у железничком систему помаже у заштити сиромашних и рањивих људи којима је потребна мобилност, али немају могућност коришћења аутомобила. За више информација погледајте поткомпоненте 2.1 и 3.2.
- (iii) Обезбеђивање одрживог пословног раста и отварања нових радних места. МРА ће подржати стуб iii у фази реструктурирања одговора на кризу COVID-19 стварањем могућности за запошљавање у изградњи железничке инфраструктуре. Развој железница вероватно ће имати значајан утицај на одрживи раст пословања и отварање нових радних места. Истраживања показују да на међународном нивоу сваких 100 милиона америчких долара у железничке инвестиције стварају између 13.000 и 22.000 радних места². Инвестиције у железницу генеришу запосленост не само у грађевинском сектору, већ и у услужном и производном сектору. Поред директних инвестиција, овај пројекат ће такође отворити могућности за раст пословања побољшањем сектора железничке логистике (поткомпоненте 3.2 и 3.3) и повећањем комерцијализације оператора (поткомпонента 2.1).
- (iv) Јачање политика, институција и инвестиција за бољу обнову³. Један од приоритета овог ЗЈН је да настави да јача политике и институције у српском железничком сектору. Ова операција ће подржати наставак процеса реформи и постизање побољшања услуга на одржив начин. Јаче железничке организације које испуњавају ЕУ стандарде за инфраструктуру, рад и одржавање имаће планове управљања ризиком и системе раног упозоравања да ефикасније одговоре на природне катастрофе и пандемије. СМС ће такође промовисати усвајање инфраструктуре и опреме која је отпорнија. За више информација погледајте поткомпоненте 1.3, 2.1, 2.2 и 3.1

Пројекат ће се реализовати кроз четири компоненте, односно поткомпоненте. Преглед типичне врсте и опис активности (још увек оквирне) представљени су као резиме у табели 1 у наставку. За детаљније информације о компонентама и активностима погледајте **ПРИЛОГ 01: ПРЕЛИМИНАРНИ СПИСАК ПРОЈЕКТНИХ АКТИВНОСТИ**.

² (i) Центар за глобализацију, управљање и конкурентност, Универзитет Дуке, 2014, Инвестиције у инфраструктуру стварају америчка радна места, Вашингтон, ДЦ, Савез за америчку производњу. (ii) Заједница европских железничких и инфраструктурних компанија, 2014, Економски отисак железнице, Брисел: Еџорис. (iii) Државна управа за путеве, 2013, Користи од запошљавања инвестиционих пројеката, Даблин, Ирска, Конзорцијум АЕЦОМ. (ив) Генерални директорат Европске комисије за мобилност и транспорт, 2015, Студија о трошковима и доприносу железничког сектора, Брисел, припремио Стеер Давиес Глеаве.

³ World Bank, Serbia's Growth Challenge, 2019. <http://pubdocs.worldbank.org/en/965791561402546104/Serbia-CEM-NGA-Concept-Note-public-Eng.pdf>

Табела 1: Компоненте пројекта и преглед активности.

Компонент а	Опис компоненте	Поткомпонента	Опис Поткомпоненте
Компонента 1: Инвестиције у инфраструктуру и управљање имовином:	Двоструки циљ компоненте: (1) подршка IZS-у за побољшање капацитета и поузданости за јачање перформанси услуге (2) обнављање физичке инфраструктуре и њене сигурности и ограничено повећање капацитета.	Поткомпонента 1.1: Поуздана и сигурна железничка инфраструктура (рехабилитација колосека, пружни прелаз, II степен главне железничке станице - Београдски центар „Прокоп“, мерне станице)	Ова поткомпонента ће подржати IZS у спровођењу програма рехабилитације колосека и сигурносних интервенција за враћање перформанси услуге. Повећање сигурности резултираће бржим и поузданијим железничким превозом. Инвестиције ће обухватити санацију постојећих шина, тунела, RLC-а, као и изградњу зграде главне железничке станице у Београду. Поред тога, ова поткомпонента финансираће инсталацију мерне станице како би се повећао капацитет IZS-а да боље управља својом мрежом осигуравајући да превозници поштују оперативне и сигурносне стандарде. Инвестиције у инфраструктуру за обнављање шина у прихватљиве оперативне стандарде и омогућавање ограниченог повећања капацитета. Ова поткомпонента обухвата финансирање мањег хитног преуређивања, али њихов приоритет треба утврдити на основу обима промета (предност се даје међународним коридорима) и стања инфраструктуре. У овој фази планиране су следеће активности: 1. редовно одржавање левог колосека од Панчевачког моста до главне железничке пруге Панчево Београд - Главни град Панчево - Вршац - државна граница, 2. Редовно одржавање колосека на деоници Београд центар - раскрсница Панчевачког моста - тунели „Стадион“ и „Врачар“ 3. Редовно одржавање колосека на делу Београд Центар - раскрсница Г - тунел "Дедиње" 4. Редовно одржавање пруге троугла: раскрсница Карађорђевог парка - раскрсница Дедиње - тунел "везни ред" 5. Санација делова структуре тунела према студији тунела „Дедиње“, „Стадион“ и „Врачар“ 6. Изградња троугла између магистралне пруге Суботица-Богојево - државна граница и регионалне пруге Нови Сад-Оџаци-Богојево. 7. Фаза II изградње главне железничке станице - Београд Центар (Прокоп) 8. Повећање безбедности на железничком прелазу (RLC) 9. Инсталација мерних станица
		Поткомпонента 1.2: Техничка документација	Ова активност ће подржати припрему техничке документације неопходне за улагања у инфраструктуру која се очекују у наредним фазама МРА. Оне ће укључивати студије изводљивости и / или идејне пројекте, детаљне пројекте, планове управљања животном средином и процене утицаја на животну средину и планове пресељења ако је потребно.
		Поткомпонента 1.3: Управљање имовином	Недавна техничка помоћ WB-а увела је LCC методологију за управљање железничком имовином у IZS-у, укључујући развој базе података. Коришћење савремених система управљања имовином и одређивања приоритета требало би да омогући систематско, транспарентно и објективно планирање инвестиција. Ова поткомпонента ће подржати потпуну интеграцију и примену LCC-а за

Компонент а	Опис компоненте	Поткомпонента	Опис Поткомпоненте
			<p>целу мрежу и усвајање модела као IZS-овог стандардног алата за планирање и доношење одлука. Активност ће такође подржати иновативне технике прикупљања података за постојећу железничку имовину и интеграцију рачуноводствених података у модел.</p> <p>У оквиру ове компоненте биће анализирано и предложено решење за свеобухватно евидентирање имовине и праћење и управљање залихама и складиштима материјала. Даље, биће спроведене активности у вези са системом поузданости, доступности, одржавања и безбедности (железнички РАМС). То ће обухватити инвестиције и мере ублажавања у изградњу железнице и израду студије изводљивости, укључујући најбољу праксу у примени РАМС-а усклађеног са постојећим системима.</p> <p>У оквиру ове компоненте биће анализирано и предложено решење за свеобухватно снимање и праћење и управљање акцијама и магацинима материјала. Поред тога, биће спроведене активности везане за систем поузданости, доступности, одржавања и безбедности (РАМС) железнице. То ће укључивати железничне инвестиције и мере за умањење и припрему студије изводљивости укључујући и најбољу праксу у имплементацији РАМС-а усавршеног са постојећим системима Цитирања 1000 000 00:25:44,550 -00:44,000 -10000 година, 1000 година, 2000 година, 2003. Поред тога, биће спроведене активности везане за систем поузданости, доступности, одржавања и безбедности (РАМС) железнице. То ће укључивати инвестиције у изградњу железнице и мере за умањење и припрему студије изводљивости укључујући најбољу праксу у имплементацији РАМС-а хармонизованог са постојећим системима</p>
Компонента 2: Јачање институција и управљање пројектима:	The activities under this component will focus on further institutional transformation of the rail sector and introduction of Активности у оквиру ове компоненте биће усредсређене на даљу институционалну трансформацију железнице и	Поткомпонента 2.1: Управљање сектором	<p>Ова поткомпонента ће пружити техничку помоћ Дирекцији за железнице (DfR) за два кључна елемента: 1. Повећати њен капацитет и стећи одговарајуће системе података који су од суштинског значаја за регулаторне активности. Неопходно је ојачати и оснажити DfR како би му омогућио модернизацију железничког сектора. Први корак је успостављање јасноће улога и циљева регулатора, који би требали бити артикулисани у примарном закону или неком другом правном инструменту.</p> <p>Поред тога, ова поткомпонента ће подржати IZS, Србија Карго и Србија Воз да усвоје комерцијално оријентисано, независно управљање и модернизују своје застареле унутрашње структуре и системе (укључујући техничке и ИТ капацитете). Нови железнички регулаторни и политички оквир заснован је на скупу уговора између МСТИ-а, IZS-а, Србија Карго-а и Србија Воз-а, познатих као „удружено окружење“. Неки елементи удруженог окружења и даље треба да се успоставе развојем и применом „изјаве о захтевима“.</p>
		Под -Компонента 2.2: Људски капитал	Ова поткомпонента финансираће комбинацију техничке помоћи за успостављање механизма и оквира за дугорочни развој људских ресурса и размене знања у сектору. Фокус ће бити на

Компонент а	Опис компоненте	Поткомпонента	Опис Поткомпоненте
	увођење промене неопходне за продубљавање и интензивификацију недавних реформи. Спроведене активности требало би да осигурају одрживост недавних реформи даљом корпоратизацијом и комерцијализацијом сектора. У оквиру ове компоненте биће анализирано и предложено решење за свеобухватно снимање и праћење и управљање акцијама и магацинима материјала.		развоју капацитета у IZS, Србија Карго и Србија Воз за повећање стопе инвестиција, побољшање управљања имовином и управљање услугама које су привлачне тржишту. На основу доказа да разноврснија радна снага обогаћује тимове и даје боље резултате, посебан фокус у стратегијама запошљавања биће стављен на повећање броја до сада недовољно заступљених група, посебно удела жена и особа са инвалидитетом. Овај свеобухватни циљ људских ресурса уграђен је у три кључне области деловања. Прво, пружиће се подршка за развој и примену робусних система људских ресурса (HR), HR стратегија и курикулума знања за изградњу најкритичнијих вештина (са одговарајућим плановима за управљање променама) у свакој компанији. То ће укључивати увођење модерних ИТ система и алата за људске ресурсе, заједно са особљем и вештинама за управљање њима. У погледу промовисања једнаких могућности за запошљавање и напредовање жена, временски ограничени родни акциони планови (ГАП) одређиваће јасне циљеве према којима ће се пратити успех.
		Под -компонента 2.3 : Управљање пројектима и изградња капацитета	Ова поткомпонента ће финансирати додатне трошкове повезане са Јединицом за имплементацију пројекта (PIU) у МСТИ и Тимовима за имплементацију пројекта (PIT) у IZS, Србија Карго, Србија Воз и DfR. Ова подршка ће укључивати пружање специјализоване техничке помоћи за међуинституционалну координацију и спровођење пројектно финансираних активности. Предвиђено је да, кроз учешће чланова особља министарства и предузећа у спровођењу Програма и реализацији активности обуке, ова поткомпонента генерише шире учење и изградњу капацитета за организације учеснице у управљању пројектима током животног циклуса пројекта. Техничка помоћ ће такође представити релевантне алате информационе технологије. Поред тога, ова поткомпонента ће финансирати развој и примену планова управљања променама и комуникационих стратегија. Они ће укључивати употребу алата за ангажовање грађана за прикупљање повратних информација и мерење задовољства корисника железничким услугама.
Компонента 3: Чиниоци модернизације железнице		Поткомпонента 3.1: Интелигентни железнички системи (ИТС) и Систем управљања безбедношћу (СМС)	Ова активност покренуће структурирано планирање интелигентних железничких система у српским железницама. Технологија се може користити за побољшање енергетске ефикасности и емисија, спречавање судара, повећање капацитета и искоришћења имовине, побољшање поузданости и других елемената квалитета услуга за купце, повећање економске одрживости и профита, контролу трошкова и управљање ризицима. Ова поткомпонента ће испоручити план примене за интелигентне железничке системе за командовање, управљање, комуникацију и информације, као и за кочне системе, прелазе степеништа, откривање кvara и системе планирања и распореда. Посао у оквиру ове поткомпоненте водиће Министарство, уз техничке доприносе компанија.

Компонент а	Опис компоненте	Поткомпонента	Опис Поткомпоненте
			Ова поткомпонента финансираће и припрему акционог плана за СМС и спровођење одабраних СМС интервенција. Поступци, процеси и програми СМС-а укључују, али се не ограничавају на одржавање, инспекцију, поправке, усклађеност са правилима и процедурама, обуку запослених / извођача и пружање помоћи јавној безбедности. Развој СМС-а водиће Дирекција за железнице (DfR) уз подршку PIU.
		Поткомпонента 3.2: Интегрисани територијални развој	Ова активност састојаће се од студије о томе како ће се нове путничке услуге интегрисати са постојећим и будућим градским превозом, подржати ефикасну и одрживу урбану употребу земљишта и ојачати економски развој. Циљ је идентификовати интервенције које ће информисати фазу 3 Програма. Такође, финансираће се и одабрани мањи пилоти вођени заједницом (мањи пилоти који ће показати предност партиципативног приступа - озелењавање, паркови, паркинг за бицикле, тоалети, осветљење итд.).
		Поткомпонента 3.3: Удео на тржишту	Ова поткомпонента ће подржати основне кораке ка преусмеравању саобраћаја ка железници као зеленијем и приступачнијем начину транспорта. У том циљу финансираће се студија која ће проценити могућности за повећање удела на железничком тржишту, укључујући потенцијале за привлачење додатног саобраћаја, социјалне импликације и утицај на отисак животне средине. Поред тога, ова поткомпонента ће финансирати анализу власничких алтернатива за компанију Србија Карго (ДП против приватизације) и успоставиће путоказ за примену изабраног приступа. Поред тога, неопходно је проценити алтернативне опције власништва за путничке железнице, посебно за услуге у областима у којима Србија Воз није одржива, али су локалне заједнице високо заинтересоване за одржавање услуге.

2.3. Корисници пројекта

Корисници пројекта укључују железничке путнике, грађане, компаније у железничком сектору, приватна предузећа и јавна предузећа који управљају железничком мрежом и сектором, особе које живе у ризику од сиромаштва и превозника терета. Они ће имати користи од економског развоја, побољшаних транспортних стандарда, нижих трошкова и временске уштеде, безбедности, заштите животне средине у смислу смањења GHG емисија, као и од других позитивних спољних утицаја. Регионални економски развој биће подржан кроз повећану трговину и инвестиције као резултат нижих трошкова транспорта и побољшане железничке везе. Београд ће, посебно, али и грађани из других делова Србије, Влада Србије, железница и железнички превозници, имати користи од смањених расхода у јавном сектору због ефикаснијег функционисања железнице. Државне институције и SOE имаће користи директно од институционалних, правних и регулаторних јачања и изградње капацитета. Поред тога, Пројекат ће користити корисницима путева и пешацима у железници због радова на железничким прелазима, широм земље, на унапређивању безбедности. Пројекат је идентификовао прилику за третирање полних разлика на које ће се фокусирати кроз подршку развоју нове стратегије HR за компаније у сектору SOE железнице које ће имати за циљ стварање бољег приступа могућностима запошљавања жена и унапређење њиховог напретка на раду. Транспозиција кључних ставова и препорука за унапређење из недавно завршене Студије о родној равноправности у области транспорта у Србији⁴ које је наручио МСТИ, такође ће бити унета у овај Пројекат у мери у којој се односи на железнице.

После трансформације Железнице Србије у одвојене компаније, кључни фактори у железници у Србији сада су:

- **Министарство грађевинарства, саобраћаја и инфраструктуре (МСТИ)** ,одговорно за смернице и финансирање железница;
- **Дирекција за железнице (DfR)** као регулатор тржишта и пружање надзора безбедности и интероперативности железнице;
- **Инфраструктура железнице Србије (IZS)** - за управљање инфраструктуром, одговорна за изградњу, одржавање и рад железничких мрежа;
- **Србија Воз (SV)** - одговорна за организацију и испоруку услуга железничког превоза;
- **Србија Карго (SC)** - одговорна за организацију и испоруку железничких услуга ;
- **Железнице Србије АД** - привремена организација са задатком убирања прихода од различитих нежелезничких услуга и решавања судских предмета у вези са бившом вертикално интегрисаном железничком компанијом.
- **Приватни оператери карго железнице** лиценцирани од стране Дирекције за железнице.

2.4. Имплементациони аранжмани

Пројекат ће водити МСТИ преко јединице за имплементацију пројекта (PIU), уз подршку тимова за имплементацију пројекта (PITs) из IZS-а, Србије Карго, Србија Воз и DfR. PIU ће имати примарну одговорност за извршење пројекта обезбеђујући остварење развојних циљева Пројекта, гарантујући да је извор финансирања обезбеђен, повучен, искоришћен, обрачунат и проверен кроз ревизију. МСТИ's PIU већ је основан за управљање српским делом недавно одобреног Пројекта за трговину и олакшавање саобраћаја Западног Балкана (WBTF) који подржава Светска банка, а биће дефинисане нове позиције за покривање потреба овог пројекта. PIU ће бити ојачана одговарајућим управљачким и техничким капацитетима, укључујући E&S особље: један специјалиста за заштиту животне средине, један специјалисте за комуникације, социјална питања и ангажовање јавности (оба са пуним радним временом током читавог трајања пројекта) и једног хонорарно ангажованог специјалисте за безбедност и заштиту на раду. Специјалиста за питања расељавања биће ангажован по потреби.

⁴ <https://www.rodnaravnopravnost.gov.rs/sites/default/files/2020-02/GETS%20MS2%20izve%C5%A1taj%20FINAL%2011.02.2020..pdf>

Док ће PIU имплементирати компоненте, PIT ће деловати као подређене агенције за спровођење како би пружили техничку подршку одређеним пројектним поткомпонентама или активностима Пројекта које се односе на њихово подручје стручности.

PIU ће бити подржана од Централне фидуцијарне јединице (CFU), основане у оквиру Министарства финансија (МФ) ради пружања фидуцијарне подршке (активности набавке и финансијског управљања) свим пројектима подржаним од Светске банке у Србији од 2017. године. укупну координацију, управљање, спровођење и надзор над набавкама и финансијама за потребе пројекта.

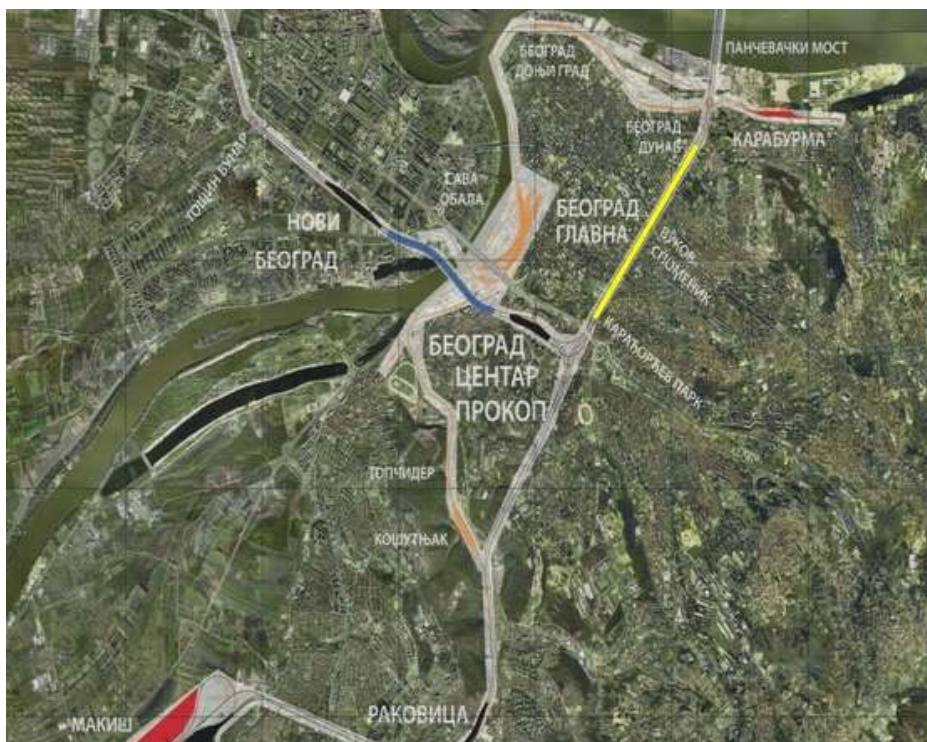
2.5. Искључења из пројекта

Пројектом се неће финансирати (i) ниједна активност наведена на листи искључивања ИФЦ Групе Светске банке која је дата у Прилогу 02, нити (ii) било какве активности високог ризика идентификоване након процене Е&S према критеријумима подобности, спроведене у складу са овим ESMF-ом. Комплексни, великог до врло великог обима, смештени на осетљивим местима са широким спектром значајних штетних ризика и утицаја, дугорочни, трајни и / или неповратни, немогуће их је у потпуности избећи, неки се не могу ублажити или захтевати сложено, недоказано ублажавање, софистицирана социјална анализа, велике величине и / или у просторном обиму (велико до врло велико подручје или становништво), значајни негативни кумулативни или прекогранични утицаји; велика вероватноћа озбиљних штетних ефеката на здравље људи и / или животну средину, велика вредност и осетљивост (нпр. заштићена и међународно призната подручја), велика вредност, осетљива земљишта или права староседелачких народа и других осетљивих мањина, интензивно или сложено невољно расељавање или прибављање земљишта, Утицаји на културно наслеђе, могу довести до значајних социјалних сукоба, штете или ризика по људску безбедност, историју немира у области или сектору, забринутост због употребе снага безбедности критеријуми су који искључују подобност за финансирање.

3. ОСНОВНИ ПОДАЦИ

3.1. Основни подаци за зоне тунела „Врачар“ и „Дедине“

Тунели Врачар налазе се на прузи Београд Центар - Панчевачки мост. Дужина цеви је око 3,5 км (обе цеви преко 7 км). Тунели су рађени машинском методом помоћу челичног штита (кртице: Београд и Метро) са готовим бетонским тјубинзима који су повезани у кружни пресек тунела пречника 7,9 м. Грађевинску дозволу за изградњу ових тунела издао је Републички секретаријат за саобраћај, 17.05.1976. године.

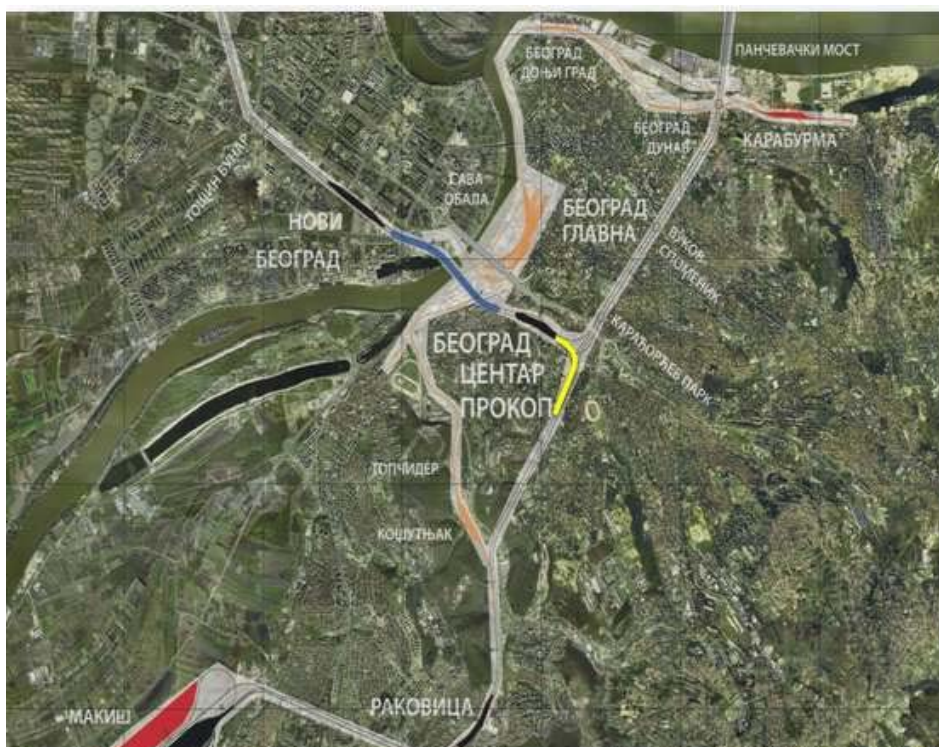

Слика 1: Положај тунела „Врачар“ у граду Београду приказана жутом линијом

Општина Врачар је градска општина Града Београда. Површински ово је најмања и најгушће насељена општина у Београду и Србији чиме заузима површину од 292 ха, на којој према попису из 2011. живи 56.333 становника.

Општина Палилула је градска општина Града Београда. Заузима површину од 44.661 ха, на којој према попису из априла 2011. године живи 173.521 становника. Као београдска општина постоји од 1956. године. Већи део општине се простире на левој, банатској, обали Дунава. Та територија је ограничена Дунавом са запада и југа, Тамишом са истока и каналом Караш са севера. Земљиште је равно, ритско и мочварно. Испресецао је каналима а постоје и велике баре и језера. На површини ове општине је и велико пољопривредно добро ПКБ.

Тунели Дедиње се налазе на прузи Београд Центар - Распутница “Г” - Раковица, на стационажи од 0+300 до 3+400 (дужина тунела је око 3 км). Изграђене су две тунелске цеви, потковичастог пресека, грађене су класичним методом. Грађевинска дозвола за ове тунеле издата је 05.12.1975. године, од стране Републичког секретаријата за саобраћај. Укупна дужина обе тунелске цеви је нешто више од 6 км, а најтеже деонице су биле испод Хумске улице и испод Белог двора у Топчидеру.

Слика 2: Позиција тунела „Дедиње“ у граду Београду приказана жутом линијом

Становништво околних стамбених зграда жали се на повећани ниво буке и вибрација услед развоја железничког саобраћаја. Пукотине су примећене и на зградама. Због наведеног, поред санације тунела, изводиће се и радови који ће побољшати карактеристике објекта како би се смањио негативни утицај буке и вибрација на становништво услед развоја железничког саобраћаја.

3.2. Основни подаци за деоницу железничке пруге Панчевачки мост – Панчево главна

Стајалиште Панчевачки мост се налази између излаза из Врачарских тунела и улаза на Панчевачки мост. Изграђено је почетком деведесетих година и има значајну улогу у систему градске и приградске железнице. Састоји се од два висока перона, потходника и станичног објекта. Стајалиште је добро повезано са градским ткивом и линијама градског саобраћаја. Највише га користе становници делова Београда који се налазе од Панчевачког моста ка Панчеву.

Железничка станица Панчево главна је једна од станица Београдског железничког чвора и пруге Београд центар–Вршац. Налази се у насељу Панчево у граду Панчеву. Смештена је на леву обале реке Тамиш. Пруга

се наставља ка Панчево вароши у једном смеру, у другом према Овчи и у трећем према Банатском Новом Селу. Железничка станица Панчево главна састоји се из 15 колосека.

Део железничке трасе (у близини моста Себес - Панчево, градска општина Палилула) пролази кроз подручје које је саставни део еколошке мреже Србије, односно еколошки важно подручје за птице-ИБА, као и еколошки коридор - Дунав са приобалним појасом. Потенцијал површинских вода чине природни водотоци и мелиорациони канали: Дунав, Каловита, Себеш, Сибница, Тамиш и други мелиорациони канали.

Слика 3: Положај железничке станице „Панчево главна“

3.3. Основни подаци за главну железничку станицу – Београд Центар (Прокоп)

Почетак изградње будуће главне железничке станице у Прокопу датира са почетка седамдесетих година прошлог века - изградња потпорног зида (дијафрагме) који држи брдо изнад Прокопа са свим стамбеним објектима, као и ископ и одношење земље, чиме је формиран плато станице. Изградња станице одвијала се кроз више фаза, а њена изградња до коначног изгледа још увек траје. Најзначајнији датуми изградње железничке станице Београд Центар су, 1984. година када је део станице пуштен у саобраћај пуштањем пруге до Новог Београда, година 1988. када је пуштен јужни крак железничког чвора ка Раковици. Када су станични капацитети проширени и пуштањем северног крака железничког чвора ка станици Вуков споменик, 1995. године, станица је добила нову физиономију. У периоду од 1996. до 2000. године изграђен је највећи део конструкције до коте 105.

Слика 4: Положај железничке станице „Прокоп“ у центру Београда

Станица се налази у београдској општини Савски венац. Општина Савски венац је градска општина Града Београда. Заузима површину од 15,8 км². У њој живи 39.122 становника, док дупло више људи у њој ради. Савски венац је саобраћајно, туристичко и пословно средиште Београда, а уједно је и једна од најстаријих општина. Смештена је на ушћу Топчидерске реке у Саву на Топчидерском брду и његовим падинама.

Геолошку подлогу чине седименти холоценске старости (до 10.000 година) и алувијална равна река Саве. Стене су полуvezане и растресите, а рељеф је алувијалан падински – ка реци Сави. Значајан удео у геолошкој грађи игра и глиненa подлога. Педолошки покривач нема велику вредност; са преко 90% доминира антропогено измењено земљиште, док врло мали део обухвата алувијална равна уз саму Топчидерку. Највиша тачка ове општине се налази у оквиру комплекса Бели двор и износи 210 м, док је најнижа тачка ушће Топчидерске реке у Саву — 75 м.

Кроз Савски венац протичу две реке, Сава и Топчидерка. На Сави се одвија речни саобраћај у виду редовних градских линија, као и транспорт грађевинског материјала. Испод Бранковог моста се налази пристаниште. Топчидерка је десна притока Саве која се у њу улива у Чукаричком заливу. Ван сваке је пловидбене функције, а и загађена је отпадним водама. У општини нема извора и врела. Обе реке су изузетно загађене фекалијама, које се директно изливају у њих. Ово представља велики еколошки проблем и једну од тема о којој општинска власт намерава да поведе рачуна у наредном периоду.

Значајан одлика ових простора је велики број зелених површина (Хајд парк, Топчидер, Кошутњак, Дедиње). Животињски свет, упркос чињеници да је општина у градском језгру, прилично је разноврстан. Веверице, кртице, јежеви и многобројне птице (детлићи, славуји, косови, затим голубови, врапци, вроне и свраке) чине фауну Хајд парка и Дедиња, док су се у Топчидеру и Кошутњаку могле срести кошуте и срне, а данас су врло ретке или их скоро и нема. Занимљиво је и то да се често могу срести и речни галегови који у јатима залутају у делове општине мало удаљеније од Саве.

Биљни свет је такође прилично богат. Од листопадних врста могу се издвојити: храст, бреза, јавор, џенарика, јаблан, топола, а четинара има највише у Топчидеру – борови, јеле, смрека и др. Врста од изузетног значаја је — платан у Топчидеру испред Милошевог конака, који датира из 1831. године.

Велики значаја има Главна железничка станица подигнута још давне 1884. године. Одатле се возови крећу ка свим крајевима Србије и Европе. Осим ове станице у Прокопу се налази и Железничка станица Београд Центар, која је још увек у изградњи, са циљем да се сазида лаки метро. Тренутно, станица врши функцију главног чворишта локалне градске мреже возова — Беовоз, која повезује београдску мрежу пруга. По изградњи ово ће бити једна од најмодернијих железничких станица у Европи.

У циљу ефикаснијег превоза и боље комуникације између делова града, од 1. септембра 2010. године почео је да саобраћа „БГ воз“. Он је у саставу градског саобраћаја и разликује се од Беовоза. Саобраћа на линији Нови Београд—Панчевачки мост на 30, односно 15 минута у периоду од 14-17 часова. На Савском венцу воз користи стајалишта Прокоп и Карађорђевог парк.

3.4. Република Србија - основни подаци о животној средини

Србија је континентална земља која је у процесу убрзаног политичког и економског развоја, након што је прошла кроз драматичне транзиције и сада је земља кандидат за придруживање Европској унији. Демографски, српска популација постаје све мања, старија и брзо губи потенцијални људски капитал да би развила економију. Земља је показала негативну стопу раста од -4,5 на 1.000 становника између 2007. и 2017. године. У истом временском периоду, пропорције различитих узраста такође су опале. На пример, проценат младих људи (0-14) пао је са 15.5% у 2007. години на 14.4% у 2017. години. Просечна старост становништва такође се повећала са 40,9 година у 2007. години на 43 године у 2017. години. Дугорочне пројекције показују да ће становништво Србије бити мање 2041. године него 2011. године. Још један важан демографски фактор који утиче на путању развоја земље је губитак обучених професионалаца кроз миграције.

Организација за економску сарадњу и развој (OECD) процењује да је око 245.000 људи мигрирало из Србије између 2012. и 2016. године. Србија има 6.945.235 милиона становника на скоро 88.499 квадратних километара територије са руралним становништвом од 40,6 процената. Међутим, упркос својој малој величини, животна средина Србије је веома разноврсна у поређењу са другим земљама Европе. Разлози за ово компаративно богатство су: разноврсност климе, топографије и геологије и дугорочна еколошка и еволуциона историја региона као биолошка раскршће.

50% укупног становништва живи у руралним подручјима, а 17% живи од пољопривреде и с њима повезаних индустрија. Србија има три главна облика рељефа - равничарска подручја у Војводини и плавне равнице Дунава, Саве и Дрине; долина Мораве у главном току и два јужна крака; и планинска подручја

која покривају већи део земље јужно од Саве и Дунава. Водним ресурсима поред киша доминирају дотоци река из узводних приобалних извора који се процењују на 85% расположиве воде. Биланс се добија из реке Мораве из земље. Због сезонских варијација постоји око 160 брана за складиштење, од којих неке имају постројења за хидроелектрану.

3.4.1. Ерозија и контаминација

Широм Републике Србије присутни су различити облици динамичких ерозијских процеса (клизишта, одрони, ерозије...). Поред природних фактора који покрећу ове процесе, неадекватно коришћење терена такође доприноси стварању, развоју и интензивирању тих процеса. Нестабилност терена, са појављивањем клизишта, одрона, ерозије, одвајања камена или стена, урушавање обале речног корита варира у димензијама и активностима и присутна је у око 25 – 30% територије Србије. Ерозија земљиште је један од главних процеса деградације земљиште у Републици Србији и узрок погоршања квалитета земље. Процењује се да ерозија земљишта утиче на око 80 одсто пољопривредног земљишта у разним облицима. У 26 различитих општина у Републици Србији постоји 2.228 регистрованих клизишта. Теренске нестабилности у виду клизишта, одрона, ерозија....различитих димензија и процеса, покривају оквирно 25-30% територије Републике Србије. Водна ерозија је доминантна у централној и планинској регији, док је ерозија ветром доминантна у Покрајини Војводина у северној Србији што утиче на 85% пољопривредног земљишта. Неки делови територије су изложени поновним клизиштима. Садржај органске материје у пољопривредном земљишту је низак са тенденцијом даљег смањења.

3.4.2. Вода

Република Србија обилује водама које су њено велико природно богатство и има густу речну мрежу, бројна језера и бројне изворе топле и минералне воде. Квалитет воде у Србији значајно се разликује од једног региона до другог. Подаци о мониторингу су идентификовали присуство: амонијака, нитрата, сулфида, гвожђа и минералних уља у базену реке Тисе; феноли и мангани у пољима у области Бечке и у неким случајевима, чврсте суспендоване материје – на пример, у басену Јужне мораве. Широм Србије, најповољнији параметри физиохемијског квалитета воде су замућеност, гвожђе, мангани, нитрати. У централној Србији главни проблем је бактериолошка контаминација.

50 % општинских водоводних система обезбеђује воду са адекватним физичким и микробиолошким квалитетом. Постојећи системи за водовод захтевају реконструкцију која би се одразила на заостатке настале током година. Највеће ограничења за имплементацију Директиве ЕУ за воду за пиће је лоше стање инфраструктуре, као последица компаративно слабих финансијских услова јавних предузећа, недовољног финансирања јединица локалне самоуправе, државног буџета и других извора. Систем за снабдевање водом је разумно добро развијен. Укупно 81 одсто становништва има приступ јавном снабдевању водом. Проценат је нижи у централној Србији (71 одсто). У одређеним деловима земље (нпр. делови Војводине и долине Велике Мораве), квалитет воде није задовољавајући, док други делови (нпр. Шумадија, јужна Србија и део Баната) имају и питања квалитета воде и количине воде. Према нацрту Плана заштите од загађености воде, око 55% укупне популације има приступ јавном водоводу. Скоро 75% популације живи у насељима са више од 2000 становника, у којима је просечно повезивање са канализацијом 72%, са око 27% повезаних са септичким резервоарима. У насељима са мање од 2000 становника, стопа повезивања са канализацијом у просеку је мања од 5 одсто.

Данас подземне воде снабдевају 65% потреба за водом за домаћинства и индустрије у Републици Србији, а у Војводини то је једини начин снабдевања водом. Процењује се да 29 одсто површине земље и 2,67 милиона ха (или 52 процената) пољопривредног земљишта је погођено лошом дренажом.

Погођена је дренажна инфраструктура, укључујући и колекторске канале и станице за пумпе које су коришћене за пражњење вишка воде прикупљене на земљи када гравитација не може да тече ка реци примаоцу. Потребна је знатна пажња овим објектима за заштиту од поплава да би се смањио већи ризик од поплава. Процењује се да је око 1,57 милиона ха, посебно у областима које су поред великих поплава, обичних река, подложно поплавама. Од тог подручја 1,45 милиона ха је у Војводини и равницама источно од Београда; остало је у Централној Србији.

3.4.3. Квалитет ваздуха

Република Србија има 8 успостављених агломерација: Београд, Нови Сад, Ниш, Бор, Ужице, Косјерић, Смедерево, Панчево. Загађења која су праћена су: SO₂, NO₂, PM₁₀, PM_{2.5}, CO, Pb and C₆H₆. Квалитет ваздуха наведен је у 3 категорије: 1) у складу са граничним вредностима, 2) изнад граничних вредности, али у зони толеранције, 3) изнад зоне толеранције за више од 1 загађења која се прате. Сектори из којих посматрани загађивачи потичу класификовани су у следећим категоријама: производња и дистрибуција енергије, одбегле емисије, ваздушни водни и железнички транспорт, употреба енергије у индустрији и индустријским процесима, употреба расветних и индустријских производа, отпад, топлане са капацитетом мањим од 50 MW и појединачним котларницама, пољопривредом, транспортом. За SO₂ и NO₂ главни извор загађености била је производња електричне и топлотне енергије, заједно са друмским транспортом. PM₁₀ и PM_{2.5} били су главни загађивачи који су долазили из других стационарних објеката за паљење горива, а такође су били главни узрок 3. категорији. квалитета ваздуха (неодговарајући) према праћеним алгомерацијама: Београд, Панчево, Смедерево, Косјерић и Ужице. Процена квалитета ваздуха се ради у складу са захтевима Директива ЕУ.

3.4.4. Климатске промене и поплаве

Србија се суочава са значајним еколошким изазовима и климатским ризицима. Земља је склона природним катастрофама попут поплава и суша, које могу проузроковати значајну штету на инфраструктури и средствима за живот, посебно међу рањивим групама. Климатске промене могу појачати учесталост и обим природних катастрофа. 2014. године Србију је погодио циклон ниског притиска, који је донео најјачу кишу у 120 година вођења евиденције. Догађај је погодио преко 1,6 милиона људи у Србији и проузроковао неколико смртних случајева, углавном због високог нивоа брзих река. Штета за Србију процењена је на 1,55 милијарди евра. Штавише, пораст температуре све је већи проблем. Земља је склона природним катастрофама попут поплава и суша, које могу проузроковати значајну штету на инфраструктури и средствима за живот, посебно међу осетљивим групама. Климатске промене могу појачати учесталост и обим природних катастрофа. 2014. године Србију је погодио циклон ниског притиска, који је донео најјачу кишу у 120 година вођења евиденције. Догађај је погодио преко 1,6 милиона људи у Србији и проузроковао неколико смртних случајева, углавном због високог нивоа брзих река. Штета за Србију процењена је на 1,55 милијарди евра. Штавише, пораст температуре све је већи проблем. Температуре у августу током последњих неколико година биле су изнад 42 ° Ц. У међувремену, ниска ефикасност у енергетици, транспорту, води, управљању отпадом и пољопривреди производи висок отисак угљеника, значајне губитке извучене воде и повишени ниво загађења ваздуха у великим градовима. Рјешавање еколошких изазова заједно са климатским променама је од суштинске важности за одржавање напретка и осигуравање дугорочног економског развоја. У међувремену, ниска ефикасност у енергетици, транспорту, водоснабдевању, управљању отпадом и пољопривреди производи велики угљенични отисак, значајне губитке извучене воде и повишени ниво загађења ваздуха у већим градовима. Рјешавање еколошких изазова заједно са климатским променама је од суштинске важности за одржавање напретка и осигуравање дугорочног економског развоја.

Према светској метеоролошкој организацији, процењени ефекти климатских промена на Србију биће средњег домета. Србија, као и југоисточна Европа, вероватно ће имати топлија лета, смањене падавине и самим тим већи ризик од летње суше. Према тренду података у протеклих 35 година, повећање годишње температуре ваздуха за 1 °C уочено је у последњих 100 година. Краћи периоди имају веће позитивне вредности, а што значи да се повећање температуре на годишњем нивоу повећало у последњих неколико деценија. Иако постоје периоди са позитивним и негативним трендовима, од 1982. негативни трендови су прекинути и забележено је само повећање температура које још увек траје.

Глобално загревање повећава влагу у атмосфери, због којих су олује влажне, доносећи још кишних падавина у регион. Олује се такође крећу спорије, тако да пада више кише преко речних брана, изазивајући чешће велике поплаве у поређењу са претходним периодом. Поплаве су узроковане или појачане због временских и људских фактора. Главни временски фактори укључују тешке или продужене падавине, међаве и олује. Људски фактори укључује измењену дренажу и лоше одржавање хидраулике и заштите од поплава.

Српска агенција за заштиту животне средине (SEPA) надгледа емисију гасова са ефектом стаклене баште (GHG) и задужена је праћење ових количина. Најзначајнији допринос укупним загађивачима озона (NO_x, CO, CH₄, NMVOC) даје "Друмски саобраћај" око 18,6% за CO, "Топлотни извод мањи од 50 MW и индивидуално грејање" (CO - 66,7%, NMVOC са 20,5%). Занемарљив удео у емисијама NMVOC такође

укључује "одбегле емисије" 27,3 одсто, "Солвентну употребу и индустријске производе" 19,4 одсто и "Пољопривреда" са 14,3 одсто.

Србија је подложна природним опасностима као што су поплаве, одлеђивања, суше, земљотреси и пожари који могу значајно да утичу на људе и инфраструктуру. Процењује се да је у просеку, годишње, око 200.000 људи погођено поплавама, са процењеним трошковима од милијарду долара у БДП. Србија се налази на четвртм месту међу европским и централноазијским земљама погођеним поплавом у протеклих 100 година. Ризик који представљају климатске промене је велики за Србију, као земљу осморангирану у 2017. години и 35. рангирану 2018. године, од свих земаља на Немачком индексу посматрања климатског ризика у смислу губитака у односу на БДП. Велике поплаве у мају 2014. проузроковале су штету еквивалентну 2,7 % БДП и увеле 125.000. људи у сиромаштво. У последње време, делови централне и западне Србије погођени су тешким кишним поплавама у јуну 2019. године, са двадесет општина које су прогласиле ванредно стање. Влада је у децембру 2014. године пласирала Програм управљања ризицима од катастрофа, последично усвајајући NDRMP Акциони план, финансирање ризика од катастрофа и стратегија осигурања; Смернице за процену рањивости и заштиту и спасавање у ванредним ситуацијама; и Закон о природном и другом смањењу ризика и управљање ванредним ситуацијама⁵.

3.4.5. Отпад

Када је у питању управљање отпадом, постоји добар ниво усклађености са захтевима ЕУ, а нови Закон о управљању отпадом је у потпуности усклађен са комуналним захтевима ЕУ и бројним под-законима који се тренутно развијају. Најакутнији проблем је опасни отпад, који није одвојено прикупљен и одложен – тренутно се обрађује на редовним локацијама за смеће. Генерално гледано, преко 50% локација за одлагање не испуњава техничке услове санитарних депонија, а у ствари су само огрочене и мапиране као депоније. Постоје нелегална места за отпад разних величина у руралним областима. Штавише, цурење са ових отпадних места представља претњу подземним водама, површинским водама и земљишту, због високог садржаја органских материја и тешких метала.

Нетретиране општинске и индустријске отпадне воде још увек су највећи извор загађења. Реакција загађивача још увек је незадовољавајућа у погледу испуњења њихових законских обавеза и извештавања о емисијама у воде.

Према извештају Агенције за заштиту животне средине (SEPA) о управљању отпадом између 2011. -2017., укупно 2.15 милиона метричких тона отпада је сакупљено, од чега је 1.80 милиона метричких тона или 83.7% прикупљено од стране општинских комуналних предузећа. Просечна дневна количина општинског отпада по становнику била је 0,84 кг, а годишња цифра износила је 0,30 метричких тона. То не укључује око 20% генерисаног општинског отпада који завршава на илегалним отпадима. 2017 . године грађевински отпад и отпад од рушења процењен је на 1.700.000 тона, док је 2019. године највећи део прикупљеног опасног отпада био од минирања и каменолома у делу од 29.2% укупно прикупљеног отпада, што је у порасту за 39,2% кад се пореди са подацима из 2018. године. Укупно је произведено 15,686.066 тона отпада од ископавања и каменолома, а 1,569 тона је грађевинског отпада. У сектору управљања отпадом, највидљивији и вероватно најсложенији проблеми односе се на управљање општинским отпадом, где Србија озбиљно заостаје за упоредивим земљама централне и источне Европе у практично свим фазама процеса – од прикупљања до одлагања, док на нивоу општина третирање отпада тешко да постоји. Статистички подаци у Србији су поражавајући – проценат рециклираног општинског отпада, судећи по званичним подацима, био је око 3 % у 2016. год, док је већи део отпада завршио на слободном земљишту.

За сада, количине опасних хемијских отпада и индустријских отпадних вода прикупљених одвојено и пријављених од стране генератора индустријског и комерцијалног отпада у Србији су ниске. За сада су ниске и количине коришћених уља прикупљених одвојено и које су генератори индустријског и комерцијалног отпада у Србији пријавили. Поред тога, нема тачних података о коришћеним уљима генерисаним од стране домаћинстава и сличних установа. Очекује се да ће се прикупљене и пријављене количине коришћених уља повећати у долазећим годинама.

Као што је наведено у нацрту Српског Националног плана за управљање отпадом од опасних уља, уз примену све већих еколошких стандарда у Србији, на примени ће бити генерисани широко коришћени SEПаратори нафте и воде на бензинским пумпама, гаражама и др. Такође ће бити генерисане и значајне

⁵ World Bank. 2020. Serbia Systematic Country Diagnostic: Update. World Bank, Washington, DC. © World Bank. <https://openknowledge.worldbank.org/handle/10986/33736> License: CC BY 3.0 IGO

количине отпада из тих инсталација.

У нацрту Српског плана за управљање опасним грађевинским отпадом и отпадом од рушења, прогноза је направљена према количинама опасног грађевинског отпада и отпада од рушења, у 2020. години. Прогноза је заснована на претпоставци да ће БДП грађевинског сектора у Србији годишње повећати 5 одсто годишње. Поред тога, узети су у обзир и претпостављани недостатак извештавања од 35 одсто. Резултати предвиђања су приказани у табели 2 испод.

Шифра отпада	Пријављени износ (т) 2014	Процењени износ (т) 2020
Мешовити C&D	2	4
Дрво	202	365
Метали	8	14
Каблови	37	67
Земља	1,812	3,278
Асбест	6	11
Катран	89	161
Асбест цемент	103	186
Укупан ризик	2,259	4,087

Табела 2: Национална прогноза за опасне грађевинске отпаде и отпаде рушења

Управљање отпадом у Србији састоји се од скупа активности од заједничког интереса које обухватају спровођење прописаних акционих планова који ће се спроводити у оквиру сакупљања, транспорта, складиштења, третмана и одлагања отпада, укључујући надзор над тим активностима и одговорност за објекте за управљање отпадом и накнадно збрињавање. Основне активности су:

- Избор при сакупљању опасног отпада
- Категоризација и карактеризација сакупљеног отпада.
- Обезбеђивање услова за привремено складиштење отпада, посебно опасног отпада, спречавање загађења земљишта и воде
- Мерење и евидентирање отпада
- Спровођење мера за спречавање стварања и смањење количина створеног отпада
- Рециклажа прикупљеног отпада
- Предаја отпада на третман лиценцираним компанијама.
- Извештавање Министарства и Агенције за заштиту животне средине о протоку отпада
- Блиска сарадња са надлежним органима

3.4.5.1. Интерне процедуре Инфраструктуре Железнице Србије (IZS) за управљање опасним отпадом

У априлу 2016. године, Управни одбор IZS усвојио је Приручник за опасни отпад којим се уређује управљање, одлагање, депоновање и продаја материјала који су окарактерисани као опасни. Приручник је усклађен са Националном стратегијом за управљање отпадом, Законом о управљању отпадом и важећим секундарним законима.

Приручник посебно третира управљање отпадом који садржи ПЦБ, апсорбенте, материјал за филтрирање и уље, дрвене прагове, отпад који садржи азбест.

Постојећи систем управљања отпадом ЈП „Железнице Србије“ представљен је у Прилогу 16 овог ESMF документа.

3.4.6. Хемикалије

Постоји висок ниво усаглашености са захтевима у односу на хемикалије. Национални центар за контролу отрова и режим санкција су формиран како би се осигурала та усаглашеност. Није постигнут даљи напредак у погледу регулативе REACH и CLP. Усклађивање је још увек у току за законодавство о експериментима са животињама, азбестима и биоцидима. Од 2018. Србија треба да повећа своје

административне капацитете за спровођење закона у тим областима и обезбеди одговарајуће праћење упорних органских загађивача. У августу 2018, Србија је поднела свој национални план имплементације Штокхолмске конвенције о упорним органским загађивачима.

Национални закон о имплементацији GHS усвојен је 29.6. 2010. године. Објављен је у Службеном гласнику Републике Србије 10.09.2010. и ступио на снагу 18.09. 2010. године. Надлежни орган за имплементацију овог закона је Агенција за хемикалије Србије.

Овај GHS примењује спске законе усклађене са системом класификације, означавања и паковања хемикалија, глобално хармонизованог система Уједињених Нација (GHS) и у складу је са уредбом ЕУ CLP (Регулатива (ЕУ) 1272/2008).

Многе активности изградње капацитета GHS предузете су последњих година кроз активности у оквиру пројекта "Управљање хемијским ризицима у Србији" са Хемијском агенцијом Шведске како би се успоставила ефективна имплементација/примена новог закона.

Два система класификације и обележавања уводе се у национално законодавство: (1) Систем класификације, паковања и обележавања опасних супстанци и припрема у складу са директивама 67/548/ЕЕС и 99/45/ЕС (Класификација, паковање и обележавања опасних супстанци и припрема - DSD/DPD) и (2) Глобално хармонизовани систем класификације и обележавања хемикалија у складу са Уредбом 1272/2008 (Глобално хармонизован систем класификације и обележавања хемикалија - GHS). Ратификована међународна конвенција у области хемикалија представљена је у поглављу

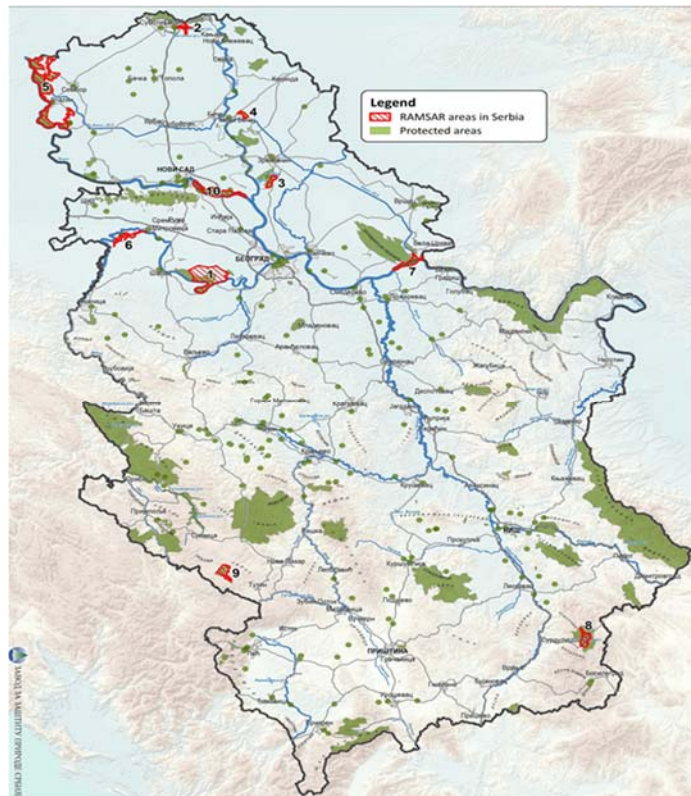
3.4.7. Биодиверзитет, флора, фауна

Генерално, Србија има богат и разноврстан биодиверзитетност, флору и фауну, бројне различите врсте екосистема од посебног еколошког значаја, али је специфична разноликост у Србији недовољно истражена и документована. Према доступним подацима, специјалисти процењују да постоји око 60000 типова (врста и под-врста). То обухвата: шумски екосистем који представља различите типове шума; високи планински региони са карактеристичним планинским екосистема добро представљених или очуваних, од којих се неки проналазе на границама и захтевају прекограничне напоре; планински региони у којима су традиционалне људске активности одржавале и чак повећале биодиверзитете кроз векове одржавања отворених пашњака планинских ливада; идентификовани као важни центри за реликтне и ендемске врсте; степа и песак Војводине, као и језера, мочваре, марше, језерца која обезбеђују кључно станиште за птице које мигрирају из Европе, су идентификоване као мочваре Рамсарске конвенције; крашки крајеви у деловима Србије са бројним пећинама и јамама које подржавају богату фауну; као и брдских мочвара око планинских и ледничких језера.

Процењује се да је на територији Србије угрожено преко 1000 врста флоре, наводи Црвена листа српске флоре (2002). Већина угрожених биљака у Србији је у категорији IUCN "ретких биљака". Најугроженији моделом биодиверзитета у Србији сматрају се шумски екосистеми и посебно осетљиви екосистеми (на пример мокра станишта, преријска станишта, континенталне слане мочваре, пешчани терени, планинска станишта) од којих су неке избегличка станишта за реликтне и ендемске врсте. Закон о заштити природе признаје 7 врста заштићених области, наиме: стриктни резерват природе, специјални резерват природе, национални парк, споменик природе, заштићено станиште, изузетан природни пејзаж и парк природе. Они додатно спадају у 3 под категорије: области изузетних (међународних, националних), великих (покрајинских/регионалних) и локалног значаја.

Србија има укупно 5 националних паркова, Ђердап, Фрушка Гора, Кopaоник, Тара и Шар Планина; паркови природе Сићево Кланац, Шарган-Мокра Гора, Стара Планина, Златибор, Голија, Грмија и Радан.

Јавно предузеће за управљање шумама "Србијашуме" управља заштићеним подручјима на површини земљишта од 338,640,20 ха, што чини 50% укупне површине заштићених површина у Србији. Заштићене области од националног значаја на површини од 332.659.16 ха, које су успостављене Одлукама Владе Републике Србије и 21 заштићена подручја од локалног значаја на површини од 5.981.04 које су успоставиле локалне владе и град Београд. Структура површине заштићених области по власништву је следећи: државна – 159,791.00 ха (47%); приватно и друго власништво – 178,849.19 ха (53%).

Слика 5: Рамсарска подручја у Србији

Завод за заштиту природе Србије утврдио је прелиминарни списак од 68 потенцијалних Рамсарских области у Србији. До сада је означено 10 области од међународног значаја, које покривају укупну површину од 63,919 ха. Национални парк Ђердап је у процесу номиновања за добијања Рамсара од 2013.године. Слика са леве стране приказује рамсарска подручја у Србији.⁶

Са циљем очувања биодиверзитета и природног генетског фонда, то јест, врсте од посебног значаја за Републику Србију и од еколошког значаја, екосистема, биогеографског, научног, здравственог, економског и другог аспекта, укупно 1783 врсте је стриктно заштићено, од којих је готово 1042 животињске врсте, са најбројнијим бескичмењацима. Међу строго заштићеним врстама налази се 50 врста сисара, 307 врста птица, 18 врста амфибија и 18 врста рептила, 38 врста риба и 610 бескичмењака. Поред тога, 75 врста гљива и лишаја, 641 биљна врста (маховина, папрата и биљке) и 25 врста алги је строго заштићено.

Према Правилник о проглашењу и заштити строго заштићених и заштићених дивљих врста биљака, животиња и гљива, укупно 860 дивљих биљака, животињских и гљивичних врста су заштићене врсте, од којих 253 су животињске врсте (30 врста сисара, 35 врста птица, 2 врсте рептила, 3 амфибијске врсте, 29 риблих врста и 154 врсте бескичмењака), 37 гљива и лишаја и 570 врста биљака.

3.4.8. Издавање минералних ресурса

Минерални ресурси, основни ресурси воде, геотермални ресурси, као и други геолошки ресурси су природна средства у власништву Републике Србије и могу се користити под условима и на начин који је одредио Закон о рударству и геолошким истраживањима ("Службени Гласник РС", Број 101/2015 и 95/2018 – други закон). Минерални ресурси или минералне сировине од стратешког значаја за Републику Србију су:

- 1) Уље и природни гас;
- 2) Угаљ;
- 3) Бакар и златна копља;
- 4) Олово и цинк ;
- 5) Литијум борат;

⁶ <http://www.zzps.rs/wp/ramsarska/?lang=en&script=lat>

6) Уљани шкриљци (уљни шкриљци или шкриљци)

7) Други минерални ресурси, утврђени посебним актом Владе Србије по предлогу Министарства одговорног за геолошка истраживања и/или рударство

3.4.8.1. Фосилно гориво/енергетски ресурси

Република Србија има укупно 27 басена угља, преко 90 нафтних и гасних поља, преко 250 налазишта нафте и гаса, 11 потенцијала уљних шкриљаца, 9 рудних налазишта уранијума и бројне рудне појаве. Активна су 2 отворена рудника угља, 1 подводни рудник угља, 7 подземних рудника угља, 70 нафтних и гасних поља и истраживачка поља нафте и гаса.

3.4.8.2. Чврсте минералне сировине – метали

Република Србија има више од 1000 метала, од којих више од 30 рудишта Цу, (+ Ау), Пб-Зн (+ Аг), Мо, Сб и Фе).

Активно је 6 подземних рудника метала, 2 површинска копа метала, 60 поље истраживања метала и поље експлоатације метала.

3.4.8.3. Чврсти минералне сировине – не-метали/индустријски минерали

Србија има више од 1 500 рудних појава и рудних налазишта чврстих минерала. Активно је око 150 отворених јама: технички и украсни камен, опечна глина, шљунак и песак и индустријски минерали.

Еколошка минерална сировина Србије су: зеолит, SEРиолит, диатомит, креда „креда сапролит“ и сугилит (медицинска својства). Нова, светска класа рудних налазишта Ли (јадарит) + Б налази се у близини града Лознице, западне Србије

3.4.8.4. Хидро-геотермални ресурси

У Србији је евидентно 160 природних извора термалних вода са температурама већим од 15 оС. Најпопуларније су Врањска бања, 96 оС, Јошаничка бања 78 оС, Сијаринска бања, 72 оС, Куршумлијска бања 68 оС и Новопазарска бања 54 оС. Укупни принос свих природних извора је око 4000 l/s. У покрајини Војводини, вештачки геотермални извори, нпр. геотермални извора 62 је око 550 kg/s и топлотно напајање од око 50 MW. У остатку Србије, од 48 извора 108 MW, или укупно 158 MW. Србија такође има 60 конвективних хидро-геотермалних система, дубоких до 3 км /100 Геотермалних вода до 3 км дубине. Активни је 110 Геотермалних извора са укупно 156 MW.

3.4.8.5. Петро - геотермални ресурси

Република Србија има веома повољне могућности петро-геотермалне енергије. Много гранитоидних пробоја неједнаке старости, који се могу користити за производњу електричне енергије, као што су Цер, Букуља, Бесна Кобила, Божица, Нересница, Стара планина, Копаоник итд. У овим пробојима према садашњем нивоу истраживања за период 30 година експлоатације и фактор захватања износе око 16 000 МВ за термичке сврхе и око 15 000 МВ за производњу електричне енергије. Геотермални потенцијал из чије дубине се уграђују системи за експлоатацију помоћу вертикалних измењивача топлоте је око 100 000 МВ.

3.4.8.6. Производња фосилног горива/енергетских ресурса, чврстих минерала-метала и не-метала

Производња угља је око 37 Mt/y (зла калоричка вредност $\approx 7\,500\text{ kJ/kg}$) (за терамоелектру од 5 171 MW (5 блокова), то је 65% производње електричне енергије у Србији. Производња нафте и гаса била је 1,1 Mt нафте и 460 Mm³, 2014. То је 25 %и 15 % потражње Србије. Cu-ore и Pb, Zn -ore произвођили су 17 845 250 t и 815 543 t/y. Производња техничког камена је око 13 497 264 t/y.

3.4.9. Шумарска производња и производња дрвета

Шумске индустрије у Србији увек су играле важну улогу у економском развоју земље. Прописи тих индустрија подељени су између два министарства:

Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде - као једним од главних природних ресурса у Србији—шумама, управља Дирекција за шуме, у оквиру Министарства пољопривреде. Њихова одговорност укључује одобравање годишњих планова сече шума за јавна предузећа.

Министарство економије - Делатностима везаним за сечу и прераду дрвета, као и у вези са економским развојем, управља Министарство економије.

Шуме у Србији су и - државне и приватне. Да би се контролисала илегална евиденција, све активности које се обављају у приватним и државним шумама обављају се под надзором два јавна предузећа: Србијашуме и Војводинашуме.

Од укупне површине од 2.252.400 ha шума у Србији, 39,8 одсто ha је у власништву државе, а 52,2 одсто ha се приватно држи. Шуме у приватном власништву су фрагментирани и мале по величини. Већи удели са знатнијим потенцијалом за развој су ретки, али производе висококвалитетно дрво, дрво које се користи у производњи чврстог дрвеног намештаја.

Сечом шума у Србији управљају јавна предузећа Србијашуме и Војводинашуме. Ова предузећа одређују потребну количину дрвета из домаћих извора и додељују компанијама / појединцима који се баве сечом дрвета. Алокације се ревидирају и прилагођавају у зависности од захтева тржишта, доступности и приступачности дрвета. На крају сваке године, компаније могу да закључе годишњи уговор са Србијашумама и Војводинашумама како би осигурале снабдевање за наредну годину. Државна шума има ФСЦ сертификат.

Шумском структуром доминира тврдо дрво 91,1 одсто, док су главне шумске врсте буква 40,5% и храст 31,4 одсто четинари представљају релативно мали део укупне количине снабдевања док је тврдо дрво најдоступније дрво са годишњом залихом од 2,7 милиона m³.

3.4.10. Бука

Саобраћај у Републици Србији доминантан је извор буке. Бука у саобраћају је главни извор узнемиравања и представља здравствену опасност за становнике Србије у градским областима и друге који живе у близини саобраћајних извора буке (аутопутева и железница).

Српски Закон о заштити од буке усавршава се са европским директивама и стратешким мапирањем буке који процес је трајао до прошле деценије. Стотине километара заштитних баријера за заштиту од буке изграђено је дуж артерија саобраћајне мреже Србије, углавном на деоницама аутопутева које су део трансевропске мреже.

3.4.11. Друштвена основа и позадина

3.4.11.1. Социо-економски трендови у Републици Србији

Процењује се да је број становника у Републици Србији 2019. године 6.945.235. Посматрано у односу на пол, 51,3 % су жене (3 561 503), а 48,7 % мушкарци (3 383 732). Тренд депопулације се наставио, што значи да је стопа раста становништва, у односу на претходну годину, негативна и да износи 5,4%.⁷ Демографски, Србију карактерише снажан тренд депопулације (између 1. јануара 2014. и јануара 2018. године, Република Србија је изгубила 147.736 особа), ниска плодност, релативно висока (у европским терминима) специфична стопа смртности, висока просечна старост (43 године) и недовољна структура годишта.

Наставио се тренд повећања очекиваног трајања живота при рођењу за оба пола. Постигнута вредност овог показатеља је 77,9 година за жене и 73 године за мушкарце у 2017. Упркос достигнутом историјском максимуму, очекивани животни век у Републици Србији краћи је од просека ЕУ за више од пет година. Индекс зависности старих од других лица у 2017. години износио је 29,7% са пројекцијама да ће достићи вредност од 36,3% у 2041. години.

Грубе процене засноване на подацима из различитих статистичких извора указују на просечну годишњу негативну спољну миграциону равнотежу најмање 15.000 особа (подаци из земаља које најчешће прихватају мигранте из Републике Србије, Статистичког завода Републике Србије и Комесаријата за избеглице и миграције).

⁷ <https://www.stat.gov.rs/en-US/vesti/20200701-procenjen-broj-stanovnika-2019/?s=1801>

Истраживање радне снаге Србије извештава да се запошљавање у Републици Србији повећало за 75.300 (+ 2,8 %) 2017. године, што је половина раста забележена 2016.године (за 145.200 и + 5), 6%). Смањење стопе незапослености, које је почело 2013. године наставило се и 2019. године.Стопа незапослености у Q1 од 2020. године је 9,7% и иста је у односу на Q4 2019.

Сиромаштво остаје значајно, како у апсолутном смислу (удео особа чија је потрошња испод прага потребног за испуњавање њихових егзистенцијалних потреба - 7,3 одсто у 2016.), тако и у релативном (удео особа у опасности од сиромаштва је 25,5 одсто 2016.). Стопа сиромаштва у ризику од најчешћег статуса на тржишту рада (који траје више од шест месеци) показује да су незапослени у најгорем положају (48,0 одсто, то је готово сваки други незапослени у опасности од сиромаштва). Запошљавање значајно смањује ризик од сиромаштва, али квалитет запошљавања остаје кључни фактор у окончању сиромаштва (самозапослени имају знатно већу стопу сиромаштва од запослених код послодавца, 32,4 % у односу на 9,0 %).

Пензионери су у најповољнијој позицији, после запослених код послодавца, са ризиком од сиромаштва које је приближно на нивоу укупно запослених (15,4 одсто). Образовање је одлучујући фактор за економски статус особе и способност да генерише приходе и зато није изненађујуће што су ниже образовани људи изнад просека у опасности од сиромаштва. Највиши ризик од сиромаштва у периоду 2016- 2018. је био за популацију са основним образовањем и мање од тога (39.1%), а најмањи ризик популација са вишим и високим образовањем (10.3%). Ова дистрибуција становништва у опасности од сиромаштва по нивоу образовања јасно указује да је образовање важно, с обзиром да тржиште рада награђује високо образоване људе.

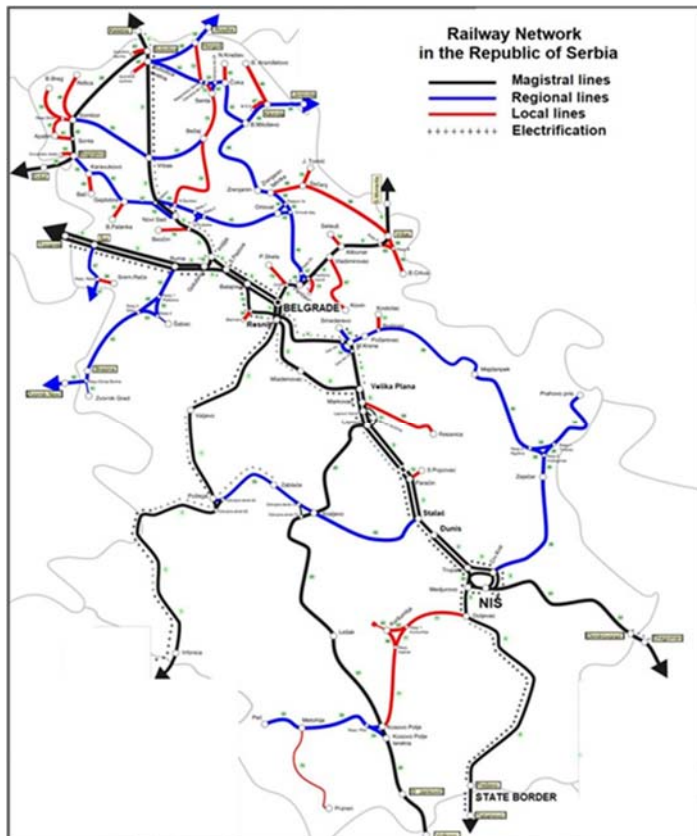
3.4.11.2. Образовање и вештине

Попис у Србији из 2011. године идентификовао је 164,884 или 2.68 % неписмених становника у Србији. Тај број је преполовљен у поређењу са пописом из 2002.године Укупно 850.000 становника, или 14 %становништва, нема формално образовање или само неколико разреда основне школе. Непотпуно основно образовање има 677.000 становника Србије или 11 %. У Републици Србији, 51 % особа старости од 15 година и више су компјутерски неписмени, то јест, 34,2 % особа је компјутерски неписмено, док је 14,8 одсто делимично компјутерски писмен (мај 2019).Истраживање из 2011.год. показује да 18,5 одсто руралних жена није завршило средњу школу зато што је притисак породице да остане и ради у домаћинству или на фарми, 26% због става породице да жене не морају да достигну ниво високог образовања, 18% због недостатка финансијских средстава и 10% због раног брака и породичног старања. Разлике у образовању су много ученије када се упореди одрасла популација урбаних и руралних области. Подаци са пописа становништва указују на мање повољну образовну структуру становништва у руралним областима са већим уделом особа без школе посебно међу женама (углавном су старије жене). Са друге стране, удео особа са високом и универзитетском едукацијом много је мањи међу руралним него међу урбаним становништвом.

3.4.11.3. Железничка мрежа, железничка безбедност и транспортни модели

Дужина железничке мреже у Републици Србији је 3.298 км. Од тога, 3.010 км је једнострука пруга, а 288 км двострука, док је дужина главних линија 1.748 км, а дужина електрифицираних линија је 1.278 км, према подацима Одбора директора IZS-а од 28.2.2020.године.

Слика 6: Железничка мрежа Србије

Србија се преко железнице повезује са скоро свим суседним земљама. У железничком саобраћају, државне железнице у Србији састоје се од холдинг компаније и одвојених подређених јединица за управљање инфраструктуром, путничким и теретним саобраћајем. У току је рад на обезбеђивању оперативне и финансијске одрживости независних железничких/инфраструктурних оператера. Србија редовно ажурира своју железничку мрежу. Нова методологија за праћење трошкова приступа је, тренутно, у припреми. Потребни су даљи напори да се осигура потпуно усаглашавање са захтевима и преговарачким оквиром Србије.

Србија наставља да постиже добар напредак на отварању железнице са девет приватних превозних компанија које послују на тржишту 2020. године, али потребни су даљи напори да се осигура потпуно отварање железнице, укључујући издавање возачких дозвола и безбедносних потврда за железничаре и

међусобно препознавање преноса акција. У мају 2018. године Србија је усвојила нове законе о железници, безбедности и железничкој интероперабилности. Даље побољшање капацитета обуке, метода испитивања и процедура лиценцирања још увек се чека, као и објављивање преосталих техничких спецификација за интероперабилност. Морају се изградити одрживи и трошкови планова одржавања железнице. Дирекцију за железнице у функцији регулаторног тела и безбедносног органа треба додатно ојачати и спровести одлуке. Железнички транспорт се смањује у обиму и улози. Свеукупна дужина пруга смањена је са 3.819 км 2014. на 3,752 у 2019. години Као пример, у просеку од 39 процената планираних путника и 37 процената планираних теретних возова отказано је током периода 2016-2018. Железница је доминантна за транспорт пољопривредних и енергетских производа, аутомобила и компоненти, грађевинских материјала, хемикалија, опреме, хране, метала, минерала, папира и пулпе. Табела 3 приказује обим робе које се годинама превозе 2016-2018, раздвојен према типу робе.

Међународни превоз	2016		2017		2018		2019*	
	000 tons	%	000 tons	%	000 tons	%	000 tons	%
Контејнери	1,122	8.9	1,090	8.8	1,374	11.5	1,115	13.9
Празни вагони	2,338	18.6	2,174	17.6	2,073	17.3	1,300	16.2
Цереалија, житарице, семе и воће	345	2.7	394	3.2	344	2.9	356	4.4
Нафта и његови деривати	1,270	10.1	1,004	8.1	799	6.7	435	5.4
Возила	244	1.9	181	1.5	124	1	70	0.9
Метали	1,469	11.7	1,713	13.9	2,010	16.8	1,389	17.3
Масовни товар, руда и минерали	3,349	26.6	3,142	25.4	2,864	23.9	2,077	25.9
Хемикалије	1,520	12.1	1,710	13.8	1,489	12.4	797	9.9
Шећер, остало и отпад од прехранбене индустрије, итд.	369	2.9	383	3.1	375	3.1	143	1.8
Дрво, целулоза, папир	331	2.6	265	2.1	284	2.4	185	2.3

Међународни превоз	2016		2017		2018		2019*	
	000 tons	%	000 tons	%	000 tons	%	000 tons	%
Материјали за грађење	97	0.8	82	0.7	99	0.8	35	0.4
Друго	149	1.2	223	1.8	128	1.1	130	1.6
Укупно	12,602	100	12,361	100	11,962	100	8,032	100

Табела 3: Роба транспортована железницом у Србији, 2016-2018 (Извор Студија о железничком теретном превозу коју је припремио конзорцијум Cotrass Lexecon и Карановић & Партнери у име Групе Светске банке и Комисије за заштиту конкуренције Републике Србије.

Граница	Железница %	Пут %
Србија-Хрватска	25.8%	74.2%
Србија-Мађарска	42.4%	57.6%
Србија-Румунија	44.3%	55.7%
Србија-Црна Гора	64.0%	36.0%

Табела 4 показује да је удео железнице између Србије и њених суседа за масовни саобраћај прилично низак генерално и да би требало да буде обрнут како би се остварио већи удео железнице. Занимљиво, удео на железници је релативно већи за кретања са Мађарском и Румунијом, али прилично низак за кретања са Хрватском.

Табела 4: Масовни превоз између Србије и њених суседа (адаптирано из Пројекта Светске банке PAD, 2020)

Тренутно пројектно стање железничких пруга омогућава рад возног парка од 12 т / осовини до 22,5 т / осовини, при чему је последња максимална носивост могућа на само 1.886 км, што је препрека расту железничког теретног промета. Услуге су у великој мери отежане тренутним озбиљним режимом континуираних ограничења брзине на мрежи. Просечна брзина је ниска и износи 38 км / х, а мрежа има много спорих и опасних тачака.

Стопа исклизнућа са колосека у Србији је далеко изнад земаља сличних земаља. У 2018. години стопа незгода на пружном прелазу у Србији износила је 3,45 на милион возних километара, у поређењу са само 1,14 у Бугарској, 0,5 у Хрватској и 0,09 у Немачкој.

Путнички сервис тренутно немају ефикасан мултимодални интерфејс, а станице, које деценијама нису обнављане, не играју важну улогу у транспортном окружењу. Иако су новонабављени вагони дизајнирани за особе са инвалидитетом, железничке станице нису прилагођене особама са посебним потребама или рањивим групама попут жена. Упркос томе, под условом да Србија Воз спроведе мере како би постала тржишно оријентисанија и изврше се комплементарне инфраструктурне инвестиције, услуге железничког путничког саобраћаја остаће кључни елемент српског транспортног система, као што је то случај у Европи уопште.

3.4.11.4. Родна равноправност

Од укупног броја становника Србије, 51,3 % су жене, а 48,7% мушкарци. Устав Србије проглашава принципе једнакости полова. Иако Устав не помиње једнакост полова, Закон о раду једнако третира права мушкарца и жена, укључујући и право на једнаку зараду. Поред тога, према одредбама овог закона, запослена жена има право одсуства са посла због трудноће и порођаја, породилског одсуства и одсуства са посла ради бриге о детету, укупно 365 дана. Ова дужина породилског одсуства се обично користи у потпуности, тако да је то једно од најдужих одсуствовања са посла на свету. Право запошљавања такође је проглашено једнаким, али због породилске одредбе младе жене у одређеним случајевима биће дискриминисане у могућности запошљавања, мада је незаконито постављати питања о плановима за родитељство током интервјуа за посао. То се посебно односи на запошљавање у малим и средњим приватним предузећима.

Међутим, упркос принципима, многе жене у Србији суочавају се са изазовима комбиновања плаћеног посла и одговорности за бригу о детету. То би могао да буде додатни узрок ниске стопе плодности у Србији, која је једна од најнижих у европским земљама, а просечна вредност у региону је 1,46 одсто у 2014.години. Стопа запошљавања жена у Србији (38,3%) значајно је нижа од просека ЕУ-27 (58,5 одсто). Од свих запослених у транспортном сектору у Србији, 20 % су жене, а 80 % мушкарци. Статистика је слична у појединим железничким компанијама из којих су добијени подаци. На пример, Србија Воз запошљава око 74 % (1659) мушкараца и 26 % (577) жена од укупне радне снаге.

Према Европском институту за полну једнакост (EIGE), индекс полне једнакости, према подацима из 2016. године је 56, што је значајно иза ЕУ-26 у просеку од 66. Према подацима из 2016. године најизраженије су неправде су у домену новца, времена и моћи, што указује на нижи економски стандард жена, неплаћен рад у домаћинству и брига о породици, као и недовољно учешће у доношењу одлука на позицијама политичке, економске и социјалне моћи.

Учешће на тржишту рада је много ниже за жене него за мушкарце, на шта указују стопе активности, запослености, незапослености и неактивности. Такође је видљива родна сегрегација на тржишту рада, где се жене више концентришу у секторима који се односе на социјалне услуге, а мушкарци у секторима производње, грађевинарства и ИКТ. Сектор транспорта је један од сектора са снажним родном сегрегацијом.⁸

Србију карактерише велики број путовања жена и мушкараца, радним данима и викендима. У Србији, просечан број путовања је 3,8 дневно, са 3,6 путовања за мушкарце и 3,9 путовања за жене (у контексту статистичких путовања дефинисано је као једно нон-стоп путовање у оквиру једног транспортног путовања у оквиру једног превоза). Мушкарци и жене више путују током недеље него викендом. Иако разлика није велика, жене у Србији и даље више путују него мушкарци, и викендом и у току недеље. Жене су подложније понашању међумодалне мобилности, која комбинује два или више транспортних модалитета у једном путовању. Више од петине жена и мушкаца у узорку (23 % жена и 22 % мушкараца) комбинује различита транспортна средства током појединачног путовања сваког дана, а 20 % жена и 14 % мушкараца то раде 4-5 пута недељно. Комбиновање различитих транспортних средстава у једном путовању може да представља стрес⁹.

Као и у земљама широм региона, жене и мушкарци такође имају различите специјализације на универзитету, што доприноси сегрегацији виђеној на тржишту рада и разликама у исходима тржишта рада. Жене чине 89 % дипломаца у образовању, 75 % у здравству и 74 % у хуманитарним занимањима и уметности. Међутим, они чине само 35 процената дипломаца у инжењерингу, производњи и грађевинарству.

3.4.11.5. Економија и окружење

Трендови у транспортном сектору одражавају се на стопу запослености у том сектору. Број запослених у железници пао је са 17.078 у 2014. години на 10,207 у 2018. години. Већи приходи од радне снаге били су највећи допринос смањењу сиромаштва у Србији у периоду 2013-17. Српска домаћинства и даље се залажу за социјалне накнаде, јер зарада од рада представља само отприлике половину укупног потребног прихода домаћинства. Домаћинства са доњих 40 процената расподеле дохотка, са нижим нивоом образовања, имају лошије исходе запошљавања. Сиромашни радници чешће имају нискоквалификована радна места: 63,3 одсто је запослено у основним, занатским или примарним занимањима. Домаћинства у доњих 40 процената такође мање зависе од прихода од запослења на плаће (34 процента укупног дохотка), а више од samozapoшљавања (15 процената укупног дохотка) него домаћинства у првих 60 процената расподеле дохотка (47 и 6 процената, редом).

3.4.11.6. Рад и неформално запошљавање

Учесталост неформалног запошљавања је код најмлађе старосне групе (15-19 година), од које је 76 % запослено неформално. Неформално запослење смањује се код старије популације. То се може приписати ниском нивоу професионалног искуства најмлађе групе запослених. Неформалне стопе запошљавања теже поновном повећању старијих радника, а 50 одсто запослених преко 55 је неформално запослено. Пресек ове групе показује да су млади људи и старије жене презаступљени у неформалном запослењу. Инспекторат рада извештава да је током инспекција спроведених између 2017 и 2019 године потврђено 52,375 случајева неформалног запошљавања, након којих је укупно 45,207 претворено у формално запошљавање.

Тржиште рада се опоравило од губитака после кризе. Од 2014. до 2018. Србија је отворила око 240.000 нових нових радних места. Стопа незапослености опала је са близу 20 процената у 2014. години на испод 11 процената у 2019. години (међу људима старости 15-64 године), а стопа запослености сада премашује ниво пре кризе. Многи нови послови су плаћени послови у формалном приватном сектору.. Недавна

⁸ Source: Statistical Office of Serbia, Labor Force Survey 2018

⁹ Reviewed version submitted by SeConS Development Initiative Group and Dornier Consulting International GmbH 2019

побољшања тржишта рада такође су користила женама, старијим запосленима и омладини. Стварање радних места било је најјаче у услугама и индустрији. Зараде су се повећале заједно са бројем радних места, јер су реалне плате у приватном сектору порасле за више од 6 % од 2014-17 и више од 4 % у 2018. Упркос недавном побољшању тржишта рада, многи људи у Србији не раде, нити траже посао. Међу особама старости од 15 до 64 године, стопа активности Србије (67,8 %) и стопа запошљавања (58,8 %) остају далеко испод стопе суседних земаља ЕУ. Неактивност и незапосленост су још већи међу сиромашним домаћинством: запослено је само 22,4 % сиромашних радно способних, у поређењу са 53,0 % радно-способних, несиромашних. Као резултат неактивности и незапослености, просечан мушки и женски запослени у Србији губи око 20 година и 25 година, потенцијално продуктивног живота (од 15 до 64 године). Многи људи који траже посао су дугорочни незапослени: 75 % незапослених радника чека више од годину дана да пронађе посао. Србија умањује своју пуну потенцијалну радну снагу, док компаније траже више радника са конкретном вештином. Са опадањем броја становника радног доба због старења и иселавања, важно је да Србија ефикасно користи своју доступну радну снагу.

Када се погледа пресек у региону, највећи број неформалних радника налази се у Војводини, а најмањи број у Београду. Највећи део неформално запослених радника у укупном броју радника је у Западној Србији и Шумадији (33,7 %), а следе је Јужна и Источна Србија (27,7 о%), Војводина (21,2 %), и Београд (11,9 %). Те разлике, у великој мери, могу да објасне већи број пољопривредних радника у тим регионима и њихов већи удео у неформалним секторима.

Од оних који су неформално запослени, велика већина може да се нађе у пољопривредном сектору (59,5 % неформално запослених), а следи је изградња (7,1 %). У другим секторима, удео неформалног рада је мањи од 20 %. Грађевинска индустрија има 34,9 % неформалног запошљавања у укупном сектору и 7,1 % секторског неформалног запошљавања.

Стопа сиромаштва, која се мери као приход по глави становника, испод је стандардизоване границе сиромаштва земље горњег средњег прихода од 5,5 долара у 2011. Повећање БДП-а од 1 % повезано је са смањењем стопе сиромаштва за око 4 одсто, што је више од флексибилности у суседним земљама Западног Балкана. У складу са опоравком тржишта рада, повећани приходи од радне снаге највише су допринели посматраном смањењу сиромаштва, а следе их пензије. Приходи од домаћинства су се повећали и стопа сиромаштва пала је због укупног економског раста и његовог снажног утицаја на домаћинства која су на дну расподеле прихода.

3.4.11.7. Становништво у руралним областима

2018. године, 122 193 особе су интерно мигрирале, унутар Републике Србије. Просечна старост особа која је променила боравак била је 34,2 године (34,8 за мушкарце и 33,6 за жене). Регион престонице (Београд) и регион северне Војводине имали су позитивну миграциону равнотежу 2018. године. 2018. године већина лица прешла је са једне општине/града у другу/и у оквиру исте области (39,1%) и најмање од једног до другог насеља у оквиру исте општине/града (23,6%). Највећи број покрета миграције забележен је на територији београдског подручја, 50 982 (41,8%) имигранти и 44 004 (36,0%) емигранти. Као што се види из цифре испод Јужног и Источног региона Србије, имала је негативан тренд становништва и одлазак 3236 особа, у поређењу са истим периодом 2017. године. Ово потврђује да упркос мерама за развој руралних области, оне се и даље боре са депопулацијом.

Економски раст несразмерно је погодовао руралним домаћинствима и домаћинствима са ниским приходима. У Србији је приход најсиромашнијих 40% порастао за годишњи просек од 3,9 процента између 2013. и 2017. године, више од раста прихода од 1,5 процента за целокупно становништво. Раније рурална подручја била су посебно погођена након светске финансијске кризе. Између 2013. и 2017. године, са опоравком економије и радних места, однос броја сиромашних смањио се за 9,6 процентних поена у слабо насељеним областима, 6,0 и 2,9 процентних поена у средњим и густо насељеним областима. Међутим, слабо насељена подручја настављају да бележе више од половине сиромашних у целој земљи.

4. ПОЛИТИКА, ПРАВНИ И АДМИНИСТРАТИВНИ ОКВИР

4.1. Преглед

Република Србија, стекавши статус земље кандидата за чланство у ЕУ, улаже огроман труд да постигне еколошке стандарде у складу са правном тековином ЕУ¹⁰. Сет законског оквира за заштиту животне средине усвојен током последње деценије допринео је приближавању Србије жељеним еколошким стандардима. Међутим, преговарачко поглавље 27, Животна средина и климатске промене¹¹, и даље остаје технички, финансијски и административно најсложеније и најизазовније, са више од 750 различитих правних аката који су потребни за израду и усвајање и предузимање преко 10 милијарди евра инвестиција.

Стандарди добре еколошке праксе примењују се у целој земљи, а напредак је посебно видљив у енергетском и транспортном сектору.

Правни, законодавни и институционални оквир за животну средину и друштво, односно социјална разматрања у Србији заснован је на Уставу Србије, који предвиђа право на здраву животну средину и дужност свих, у складу са законом, да штите и унапређују животну средину. Здравље и животна средина такође су подржани многим владиним стратегијама, међународним споразумима и Миленијумским развојним циљевима.

Закони о заштити животне средине у Србији имају преко 100 закона и прописа. Тренутно је већина њих усклађена са директивама ЕУ и другим законодавством.

4.2. Постизање еколошких стандарда у Србији

Република Србија улаже огроман труд да постигне добре еколошке стандарде. Скуп закона о животној средини усвојених током последње две деценије допринео је да се Србија приближи жељеним еколошким стандардима. Стандарди добре еколошке праксе примењују се у целој земљи, а напредак је посебно видљив у енергетском и транспортном сектору, такође због чињенице да су неколико великих пројеката финансирале различите међународне финансијске институције (МФИ), које су примењивале строг систем заштите животне средине.

4.3. Релевантне владине политике, акти, правила, стратегије и смернице

Заштита животне средине у Републици Србији регулисана је сетом закона и подзаконских аката, од којих су најважнији у Прилогу 06. Потпуни списак прописа из области заштите животне средине у Републици Србији доступан је на следећој веб страници: https://www.ekologija.gov.rs/wp-content/uploads/inspekcija/List_of_regulations.pdf

У 2015. години усвојен је документ о накнадном скринингу за транспозицију и примену Поглавља 27 - Животна средина и климатске промене, који садржи прелиминарне планове и рокове, као и процену потребних финансијских средстава потребних за постизање пуне примене одговарајућег законодавства ЕУ.

4.3.1. Устав Србије

Усвојен 2006. године, Устав РС проглашава владавину закона и социјалну правду, принципе грађанске демократије, људска и мањинска права и слободе, једнакост и посвећеност европским принципима и вредностима и право на здраво природно окружење.

Овај закон је **релевантан** јер пружа право на здраву животну средину и право на благовремено и свеобухватно информисање о стању животне средине и свим променама у њему

4.3.2. Закон о јавној имовини

Усвојен 2011. године и допуњен 2018. године, управља основним принципима о јавном власништву и другим власничким правима државе, аутономних покрајина и јединица локалне самоуправе.

Овај закон је **релевантан** за пројекат јер уређује режим јавног власништва. Главни позитивни аспекти Закона о јавној својини су у томе што (i) децентрализује власничка права, (ii) пружа посебна правила за

¹⁰ Acquis Communautaire i је акумулирано тело права и обавеза Европске уније (ЕУ) од 1958. године до данас. Садржи све уговоре и законе ЕУ (директиве, уредбе, одлуке), декларације и резолуције, међународне споразуме и пресуде Суда правде.

¹¹ http://eukonvent.org/wp-content/uploads/2018/07/Izve%C5%A1taj-o-napretku-Srbije-2018_engleski.pdf

употребу и располагање јавном имовином и (iii) поставља оквир за потенцијална јавно-приватна партнерства.

4.3.3. Закон о основама својинско-правних односа¹²

Релевантан за примену РФП-а и утврђивање подобности. Донет 1990. године и измењен 2005. („Службени лист СФРЈ“, бр. 6/80, 36/90, „Службени лист СРЈ“, бр. 29/96 и „Службени гласник РС“, бр. 115/2005) уређује основне одредбе имовинских односа, укључујући суштину власничких права, субјекте власничких права, сувласништво и права заједничког власништва, стицање права својине, право на приходе који проистичу из имовине, својинска права, власништво стечено несавесним стицањем, власнички односи који настају у ситуацијама када су објекти изграђени на туђем земљишту, заштита права својине, заштита поседа, престанак права својине итд. Најважније одредбе овог закона које имају значајан утицај на процес пресељења и примену Стандарди WB су одредбе о власничким правима стеченим изградњом (за неформално изграђене објекте), одредбе о правном институту заједничке имовине супружника на имовини стеченој током брака старост итд.

4.3.4. Национална стратегија одрживог развоја

Национална стратегија одрживог развоја садржи поглавља која покривају факторе ризика за јавно здравље и животну средину, укључујући климатске промене, отпад, хемикалије, несреће, зрачење, буку и природне катастрофе, попут поплава, клизишта, пожара и земљотреса.

4.3.5. Закон о води

Закон о водама („Службени гласник РС“ бр. 30/10, 93/12, 101/2016, 95/2018 и 95/2018 - други закон), који укључује Оквирну директиву о води ЕУ, обухвата водне режиме, водна подручја управљања, одговорности за управљање водама (укључујући подзаконске акте о управљању водама), водопривредне активности, ограничења права власника и корисника, водне задруге, финансирање водопривредних активности и административна инспекција која надгледа спровођење закона. Закони предвиђају различите подзаконске акте о управљању водама о условима водних ресурса, усклађености са водним ресурсима и дозволама за водне ресурсе.

4.3.6. Закон о заштити животне средине

Закон о заштити животне средине („Службени гласник РС“ бр. 135/2004, 36/2009, 36/2009 - други закон, 72/2009 - други закон, 43/2011 – други закон, 14/2016, 76 / 2018, 95/2018 - други закон и 95/2018 - други закон. LEП је тренутно главни закон који се односи на заштиту животне средине у Србији и усагласан је са Директивама Савета 2003/105/EC, који допуњује Директиву Савета о контроли опасности од већих несрећа које укључују опасне материје (Seveso II Directive).

Главни циљеви LEП су:

- Очување и унапређење животне средине; и
- Контрола и ублажавање загађења животне средине.
- Главни фокус LEП -а су:
- Изјава о еколошки критичним подручјима и ограничење операција и процеса, који се могу или не могу спровести / покренути у еколошки критичним областима;
- Одобрење за заштиту животне средине;
- Објављивање стандарда за квалитет ваздуха, воде, буке и земљишта за различита подручја за различите намене;
- проглашење стандардног ограничења за испуштање отпада;
- Формулација и декларација еколошких смерница.

Да би се спровео Закон о процени утицаја на животну средину, владина уредба утврђује списак пројеката за које је процена утицаја обавезна или може бити потребна у складу са релевантним директивама ЕУ

---

¹² https://www.paragraf.rs/propisi/zakon_o_osnovama_svojinskopravnih_odnosa.html.

97/11/ЕС и 337/85/ЕЕС. Такође је предвиђено учешће јавности у свим фазама процене утицаја на животну средину. Сви подзаконски прописи усвојени су 2005. године.

4.3.7. Закон о процени утицаја на животну средину

Релевантан за пројекат. Овај закон уређује поступак процене утицаја за пројекте који могу имати значајне утицаје на животну средину, садржај Студије процене утицаја на животну средину (EIA), учешће заинтересованих власти и организација, учешће јавности, прекогранична размена информација за пројекте који могу имају значајан утицај на животну средину друге државе, надзор и друга питања од значаја за процену утицаја.

Закон о процени утицаја на животну средину (LOEIA) („Службени гласник РС“ бр. 135/2004 и 36/2009) предвиђа категоризацију индустрија и пројеката и утврђује врсте процене утицаја на животну средину потребне за одговарајуће категорије индустрија или пројеката. о процени утицаја на животну средину (LOEIA) („Службени гласник РС“ бр. 135/2004 и 36/2009) пружа категоризацију индустрија и пројеката и идентификује врсте процене утицаја на животну средину потребне за одговарајуће категорије индустрија или пројеката.

Закон покрива, између осталог:

- Декларацију еколошки критичних области;
- Класификацију индустрија и пројеката у 2 категорије;
- Процедуре за издавање Коначног одобрења за животну средину ; и .
- Одређивање еколошких стандарда.

LOEIA такође садржи процедуре за добијање FEA од Одељења за EIA за различите типове предложених индустрија или пројеката.

4.3.8. Закон о управљању отпадом ¹³

Релевантан за пројекат. Закон о управљању отпадом ("Службени налог РС" број 36/2009, 88/2010, 14/2016 и 95/2018) је усклађен са свим релевантним директивама ЕУ. Законом се регулишу: врсте и класификација отпада; планирање управљања отпадом; ентитети управљања отпадом; одговорности и обавезе у управљању отпадом; организација управљања отпадом; управљање специјалним токовима отпада; услови и процедуре издавања дозвола; трансполарно кретање отпада; извештавање о отпаду и бази података; финансирање управљања отпадом; надзор и друга питања релевантна за управљање отпадом.

Закон о управљању отпадом је унео Европску директиву о отпаду (2008/98/ЕЦ као последњу измену до 851/2018/ЕЦ), Европску директиву о депонијама (1999/31/ЕЦ, као измену) кроз транспозицију у Српском закону о управљању отпадом и/или Уредбом о депонији отпада у комбинацији са Уредбом о категоријама, тестирању и класификацији отпада, Европску директиву о амбалажи и амбалажи отпада (1994/62/ЕЦ, као и измене у Српском закону о паковању и паковању отпада), Европска директива за електричну и електронску опрему за отпад (WEEE) (2012/19/ЕУ) је искусила транспозицију, иако је Српски Закон о амбалажи и амбалажном отпаду у комбинацији са Правилником о Листи електронских и електричних производа, Мерама за забране и ограничавања коришћења електричне и електронске опреме која садржи опасне супстанце, методе и процедуре управљања отпадом и електронике.

Према Акту о управљању отпадом, управљање отпадом састоји се од скупа активности заједничког интереса који чине имплементацију прописаних акционих планова који се спроводе у оквиру сакупљања отпада, транспорта, складиштења, третирања и одлагања, укључујући надзор ових активности и одговорност за објекте за управљање отпадом и надгледање. Одредбе овог закона не примењују се на: 1) утицаје гаса емитованог у атмосферу; 2) Земљиште (in situ) укључујући необјашњено заражено земљиште и зграде које су трајно повезане са земљиштем; 3) Неконтаминирано земљиште и други природно настајући материјал који је ископан у току грађевинских активности, где је сигурно да ће материјал бити коришћен у грађевинске сврхе, у природном стању на градилишту са којег је ископан; 4) радиоактивни отпад; 5) растављен експлозив; 6) фекалну материју, ако није покривена ставом 2 тачке 2) овог члана; 7) сламу и други природни пољопривредни или шумарски материјал који се користи за

¹³ http://www.pregovarackagrupa27.gov.rs/?wpfb_dl=109

пољопривреду, шумарство или за производњу енергије из такве биомасе кроз процесе или методе који не угрожавају животну средину или људско здравље; 8) канализационо блато и садржај СЕПтичких танкова, осим муља из постројења за пречишћавање отпадних вода. Законом о управљању отпадом предвиђају се транзициони периоди за достизање усаглашења са овим одредбама. Основни принципи управљања отпадом као што је наведено у Закону су принцип "хијерархије управљања отпадом" "принцип одговорности", "загађивач плаћа принципе" итд. Принцип одговорности значи да ће произвођачи, увозници, дистрибутери и продавци производа који утичу на повећање количине отпада бити одговорни за отпад који генеришу њихове активности. Загађивач плаћа принципе, значи да загађивач сноси пуну цену последица његових активности. Одговорности произвођача производа подразумевају бројне опште обавезе везане за процес производње и у погледу производа. Друго, произвођач или увозник чији производ постаје опасни отпад по његовој употреби, преузме такав отпад након употребе производа, бесплатно. Да би испунио обавезу, произвођач може овластити трећа лица да преузму производе након коришћења, у име и за рачун произвођача.

Отпад ће бити класификован према каталогу отпада. Каталог отпада је свеобухватна листа не-опасних и опасних отпада класификованих по пореклу и саставу. Опасни отпад се, када је то потребно, класификује по ограниченим вредностима концентрације опасних материјала. Власник и/или други држалац отпада, или оператор отпада, дужан је да класификује отпад на прописан начин, у складу са овим законом. У циљу утврђивања композиције и опасних карактеристика отпада, ентитет који се помиње у ставу 4 овог члана обавезан је да тестира опасни отпад, као и отпад који, према свом пореклу, композицији и карактеристикама, може бити опасни отпад.

Скуп пратећих закона од значаја за управљање опасним отпадом у Србији:

- Правилник о категоријама, тестирању и класификацији отпада ("Службени гласник РС" РС, Бр. 56/2010)¹⁴;
- Уредба Владе о условима, методама и процедурама управљања отпадним уљима (Службени гласник РС, Број 71/2010);
- Правилник о управљању медицинским отпадом ("Службени гласник РС РС" бр. 78/2010);
- Правилник о руковању отпадом који садржи асбест ("Службени гласник РС" бр. 78/2010);
- Правилник о листи електричних и електронских производа, мере забране и ограничења коришћења електричне и електронске опреме које садрже опасне супстанце, методе и процедуре управљања отпадом од електричних и електронских производа ("Службени гласник РС " Бр. 99/2010, усвојен 10/01/2011),
- Уредба Владе за производе који након коришћења постају одвојени ток отпада, облик дневног записа о количини и врсти произведених и увезених производа и годишњег извештаја, метода и рокова за доставу годишњег извештаја, ентитети потребни за плаћање накнаде, критеријуми за наплату, износ и начин наплате и плаћања (Службени гласник РС, број 548/2010).
- Нацрт Одлуке Министарства о управљању опремом и отпадом који садржи РСВ
- Нацрт Одлуке Министарства о извештавању о управљању отпадом "Унапређење управљања опасним отпадом у Републици Србији - IWHMS "
- Уредбе које регулишу транспорт отпада су:
  - Уредба Владе о листама отпада за прекограничну испоруку отпада и садржај и облик документа, који прати транспортну испоруку отпада и њено попуњавање
  - Уредба Владе о утврђивању специфичних врста опасног отпада који се може увести као секундарна сировина
  - Уредба Владе о садржају документације за прекограничну пошиљку отпада
- Уредбе која регулишу пречишћавање отпада и одлагање отпада су:
  - Уредба Владе о условима овлашћења, методу и процедури третмана термо отпада ("Службени гласник РС " Број 102/2010)
  - Уредба Владе о одлагању отпада на депоније ("Службени гласник РС " Број 92/26010, усвојен 2010.).
  - Интерне Процедуре Инфраструктура железнице Србије о управљању опасним отпадом.

¹⁴ http://www.subotica.rs/documents/zivotna_sredina/Propisi/Pokate.pdf

Остале важне регулативе за планирање управљања опасним отпадом су:

- Закон о интегрисаној превенцији и контроли загађености ,Закон о IPPC (Службени гласник РС, бр . 135/04) уноси у легислативу Србије Директиву IPPC (2008/1/ ЕC) дефинише услове и процедуру за издавање интегрисаних дозвола за инсталације које могу негативно утицати на људско здравље, животну средину или оштећење имовине, врсту инсталација, надзор и друге релевантне аспекте спречавања загађења животне средине или контроле.
- Закон о стратешкој процени утицаја на животну средину (Службени гласник РС, број 135/04) преноси у легислативу Србије Директиву SEIA (2001/42/ЕК) и инструмент је којим се осигурава интеграција еколошких разматрања у секторску политику. Поред тога, он регулише услове, методе и процедуре спровођења стратешке процене утицаја на животну средину током планирања објеката. Коначно , она одређује учешће јавности у процедури SEIA.

Србија је ратификовала следеће:

- Ротердамска Конвенција о поступку давања сагласности на основу претходног обавештења за одређене опасне хемикалије и пестициде у међународној трговини (службени Гласник РС, Међународни уговори, Бр. 38/09)
- Штокхолмска Конвенција о дуготрајним органским загађујућим супстанцама (Службени гласник РС-Међународних споразума, 42/09)
- Базелска Конвенција о прекограничном кретању отпада и њихов службени журнал FRY, Међународни споразуми, Бр. 2/99,
- Архуска Конвенција (" Службени гласник РС - Међународних споразума", број 38/09)
- Протокол о регистрима испуштања и трансфера загађења донетог на Архуској конвенцији (" Службени гласник РС - Међународни уговори", број 8.11)

4.3.9. Интерне процедуре Инфраструктурне железнице Србије (IZS) за управљање опасним отпадом

У априлу 2016. године IZS Управни одбор је усвојио Приручник о управљању опасним отпадом. Приручник је усклађен са Националном стратегијом за управљање отпадом, Законом о управљању отпадом и применљивим пратећим законима.

Приручник посебно третира управљање PCB са отпадом, апсорбентима, филтрираним материјалима и уљем, дрвеним праговима, асбестом са отпадом.

4.3.10. Закон о хемикалијама

Релевантан за пројекат. Закон о хемикалијама ("Службени гласник РС" Но. 36/2009,88/2010 , 92/2011, 93/2012 и 25/2015) регулише интегрисано управљање хемикалијама, њихову класификацију, паковање и обележавање, регистар хемикалија и трговине хемикалијама (принципи стратешког приступа хемијском менаџменту - Заједничко тело за хемијско управљање. Законодавство ЕУ у области хемикалија везаних за POPs Регулативу 1907/2006/ ЕC о регистрацији, процени и ауторизацији хемикалија (REACH) – делимично хармонизовано, Уредба 757/2010 измена Уредбе 850/2004, Директива 2004/42/ЕЦ о ограничењу емитвања нестабилних органских једињења (VOC) из употребе органских разређивача у одређеним бојама, лакови и производи за полирање возила, Уредба 689/2008/ЕС извоз и увоз опасних хемикалија на забрањене и строго ограничене хемикалије, као и Директива 67/548/ЕЕC о класификацији, означавању и паковању супстанци , Директива 1999/45/ЕС о класификацији , означавању и паковању ,припрема Регулативе 1272/2008/ЕС о класификацији, означавању и паковању супстанци и мешавинама у складу са GHS и Регулацијом 440/2008/на тест методама у складу са REACH.

Служба за помоћ: Агенција за хемикалије Србије успоставила је националну службу за помоћ, са циљем да пружи релевантне информације и смернице индустрији и релевантним заинтересованим странама, како би одговорила на њихова питања и помогла им у испуњавању обавеза из националног законодавства.

Србија је ратификовала:

- Ротердамска Конвенција о поступку давања сагласности на основу претходног обавештења за одређене опасне хемикалије и пестициде у међународној трговини (службени Гласник РС, Међународни уговори, Бр. 38/09)
- Штокхолмска Конвенција о дуготрајним органским загађујућим супстанцама (Службени гласник РС-Међународних споразума, 42/09)
- Базелска Конвенција о прекограничном кретању отпада и њихов службени журнал FRY, Међународни споразуми, Бр. 2/99,
- Архуска Конвенција (" Службени гласник РС – Међународни уговори", број 38/09)
- Закон о ратификацији Протокола о регистрима испуштања и трансфера загађења донетог на Архуској конвенцији (" Службени гласник РС - Међународни уговори", број 8.11)

4.3.11. Закон о рударству и геолошким истраживањима

Релевантан за пројекат. Закон о рударству и геолошким истраживањима (" Службени гласник РС" нр. 101/2015 и 95/2018 – други закон). регулише мере и активности минералне политике и начин имплементације, услова и начина извођења геолошких истраживања минералних и других геолошких ресурса, истраживања геолошке средине, као и геолошка истраживања у сврху просторног и урбанистичког планирања, пројектовање, изградња зграда и припреме терена, начин класификације ресурса и резерви минералних сировина и млазних вода, експлоатација резерви минералних сировина и геотермалних ресурса, изградње, употребе и одржавања рударских објеката, погона, машина и опреме, извођења рударских радова, рударског менаџмента отпада, ремедитације и рекултивације напуштених рударских објеката, као и надзор над спровођењем закона.

Геолошки институт Србије успостављен је истим законом ,као индивидуална организација са капацитетом правног ентитета који спроводи основна геолошка истраживања и друга геолошка истраживања, као и радове примењених геолошких истраживања од значаја за Републику Србију, у складу са овим законом.

4.3.12. Закон о културним добрима

Релевантан за пројекат.Закон о културним добрима („Службени гласник РС“ бр. 71/94, 52/11 - други закон, 92/11 - други закон) уређује систем заштите и коришћења културних добара и дефинише услове за спровођење активности у вези са заштитом културних добара.

У зависности од својих физичких, уметничких, културних и историјских одлика, културна добра у Србији укључују: споменике културе, просторне културно-историјске целине, археолошка налазишта и знаменитости - непокретна културна добра; уметничка и историјска дела, архивска грађа, филмска грађа и старе и ретке књиге - покретна културна добра.

У зависности од свог значаја, културна добра у Србији се такође класификују на: културна добра, културна добра од великог значаја и културна добра од изузетног значаја.

Према члану 28. предметног закона, лице које ван организованог истраживања ископа из земље, односно извади из воде добро које ужива претходну заштиту, дужан је да о томе одмах, а најкасније у року од 24 часа, обавести надлежну установу заштите културних добара и министарство надлежно за унутрашње послове.

4.3.13. Закон о заштити од буке у животној средини

Релевантан за пројекат.Закон о заштити од буке у животној средини, ("Службени гласник РС" Но 36/2009 и 88/2010), транспонује Директиве ЕУ 2002/49/ ЕС у вези са проценом и управљањем буком у животној средини. Закон има следеће главне циљеве: успостављање, одржавање и унапређење система заштите буке на територији Србије; и реализација мера из области заштите од буке која избегава, спречава или смањује штетне ефекте буке на људско здравље и животну средину. Лимит нивоа буке је покривен Прописом о дозвољеном нивоу буке у животној средини.

4.3.14. Закон о здрављу и безбедности на раду

Релевантан за пројекат.Закон о безбедности и здрављу на раду ("Службени ученик РС" Број 101/2005, 91/2015 и 113/2017 -други закон) уређује безбедност и здравље на раду у Србији. Усаглашавањем овог закона са ратификованим Конвенцијама Међународне организације рада и Директивом ЕУ 89/391/ ЕЕС

као и посебним директивама из Оквирне директиве ЕУ, све смернице које потичу од њих су прихваћене у облику који је прилагођен националним условима. Поред овог закона, регулаторни оквир система безбедности и здравља на раду интегрисан је у неколико под-аката. Правилником о превентивним мерама за безбедан и здрав рад за спречавање појаве и ширења епидемије заразне болести ("Службени гласник РС" Бр. 94/2020) регулисане су превентивне мере које послодавци треба да уведу на радним местима и примењују се на сва лица на радном месту у случајевима када је објављена епидемија.

Одредбе су додатно сразрађиване у бројним законима ¹⁵, регулишући специфичне процедуре имплементације. Укупно 8 законских аката и 55 правилника везаних за област професионалног здравља и безбедности осигуравају имплементацију закона и обезбеђивање циљаних ОНS процедура за нпр:

- рад на привременим и мобилним градилиштима,
- дубоко бушење на великим дубинама и експлоатација сирових минерала,
- излагање асбесту,
- рад у окружењу са ризиком од експлозивне атмосфере,
- мере умањења штете од опасног ризика од електричне енергије,
- рад у каменолому, глини, песку и шљунастим локацијама,
- железнички саобраћај,
- бука , излагање вибрацијама итд. Превентивне мере за време ручног преноса терета.

4.3.15. Регулатива о раду, условима рада и једнакост полова

Релевантан за пројекат. У наставку су основни закони којим се уређује рад, услови рада и једнакост полова уопштено али и и за пројектне раднике.

Закон о раду	(2005 измењен 2018)
Закон о државним службеницима	(2005 измењен 2018)
Закон о мирном решењу радних спорова	(2004 измењен 2018)
Закон о запошљавању и осигурању за случај незапослености	(2009 измењен 2017)
Закон о запошљавању странаца	(2014 измењен 2019)
Закон о пензијском и инвалидском осигурању	(2003 измењен 2019)
Закон о здравственом осигурању	(2019)
Закон о забрани дискриминације	(2009)
Закон о спречавању узнемиравања на радном месту	(2010)
Правилник о правилима понашања послодаваца и запослених у вези са превенцијом и заштитом од злостављања на раду	(2009)
Закон о заштити узбуњивача	(2014)
Закон о равноправности полова	(2009)

Република Србија је потписница бројних важних и обавезујућих међународних докумената, што гарантује једнакост жена и мушкарца и забрањује дискриминацију засновану на полу. Међу овим документима, најважнији су документи Уједињених нација (Универзална декларација људских права, Конвенција о елиминисању свих облика дискриминације жена — CEDAW), Савета Европе (Европске конвенције за заштиту људских права и фундаменталне слободе, Европска социјална повеља и Конвенција Савета Европе о спречавању и борби против насиља над женама и насиљем у земљи) и Европске уније (Европска повеља о правима у ЕУ).

НАПОМЕНА Комплетна листа прописа из области заштите животне средине у Републици Србији је на https://www.ekologija.gov.rs/wp-content/uploads/inspekcija/List_of_regulations.pdf

4.3.16. Закон о планирању и изградњи¹⁶

Релевантан за пројекат. Закон о планирању и изградњи објављен је у "Службеном гласнику РС", Број 72/09 од 3. септембра 2009., исправљен у "Службеном гласнику РС", Број 81/09, измењен пресудом Уставног суда РС бр. 64/10 (СС), 24/11, 121/12, 42/13 (СС), 50/13 (СС), 98/13 (СС), 132/14 145/14, 83/2018, 31/2019 и 37/2019 (СС) и уређује следећа питања: услови и модалити базе израда општих и детаљних регулативних

¹⁵ There are 8 legal acts and 55 rulebooks related to the area of occupational health and safety.

¹⁶ https://www.paragraf.rs/propisi/zakon_o_planiranju_i_izgradnji.html, ibid

планова, развој и коришћење грађевинског земљишта и изградња објеката, претежно коришћење земљишта када земљиште има вишеструку употребу, јавно коришћење земљишта и друга питања од значаја за уређење простора, пејзажа и коришћења грађевинског земљишта и изградње објеката, претежна употреба земљишта када земљиште има вишеструку намену, јавна употреба земљишта и друга питања од значаја за развој простора, уређење и коришћење грађевинског земљишта и изградњу објеката. Прописује поступак за: издавање услова локације; издавање грађевинске дозволе; обавештење о радовима; издавање употребне дозволе; постизање услова за пројектовање, тј. повезивање објекта на инфраструктурну мрежу; прибављање правних инструмената и других докумената које су издали носиоци јавних овлашћења потребних за изградњу објеката, односно за издавање услова локације локације, грађевинске дозволе и упорабне дозволе из њихове надлежности, као и за обезбеђивање услова за прикључење на инфраструктурне мреже и за упис права власништва на изграђеном објекту и за одређивање кућног броја (обједињена процедура).

4.3.17. Закон о легализацији бесправно изграђених објеката¹⁷

Релевантан за пројекат. Закон о легализацији бесправно изграђених објеката, (објављен у "Службеном дневнику РС", број 96/15, 83/18, 81/20 – СС) регулише услове, процедуру и начин легализације зграда, делова зграда, помоћних зграда и других објеката изграђених без грађевинске дозволе. Обичај изградње објеката (кућа, продавница, чак и зграда), или додавање помоћних објеката постојећој, легалној згради (гаража, додатни спратови на кућама или собама) без грађевинске дозволе постала је уобичајена пракса у протеклих 30 година. Владе су током година увек подржавале намеру легализације свих нелегалних грађевина, ако су изграђене на сопственом земљишту и/или уз сагласност власника, али већина објеката још увек није легализована.

Без икакве сумње, уколико пројекат има било какав утицај на расељавање, нека имовина ће бити зграде без грађевинских дозвола, тако да одредбе овог закона могу да буду важне, али у тим случајевима, РПФ ће превладати, у смислу прихватљивости, ако буде стриктнији. Овим законом се сада намећу ограничења преноса права за објекте без грађевинске дозволе. У члану 28, све структуре које подлежу формалном процесу легализације у року од 6 месеци региструју се од стране релевантног катастра заједно са забележбом да је било каква комерцијална трансакција у смислу преноса права, забрањена.

4.3.18. Закон о ванпарничном поступку¹⁸

Релевантан за пројекат. Закон о ванпарничном поступку ("Службени гласник РС-а", број 25/82 и 48/88, и изменом "Службени гласник РС" број 46/95, 18/2005, 85/2012, 45/2013, 55/2014, 6/2015 и 106/2015-други закон) дефинише правила по којима судови одлучују о личним, породичним, имовинским и другим правима и правним интересима, која су решена у ванпарничном поступку, у складу са законом. У складу са овим законом суд у ванпарничном поступку одређује накнаду за експроприсану имовину, након што утврди важне чињенице и одобри одлуку којом се дефинише врста и висина надокнаде. Према овом закону, учесници могу да закључе Споразум о врсти и висини накнаде, а суд ће потом своју одлуку засновати на њиховом споразуму, ако суд закључи да споразум није у супротности са обавезним прописима.

4.3.19. Закон о општем управном поступку¹⁹

Релевантан за пројекат. Закон који је ступио на снагу усвојен је 2016. године ("Службени учесник РС 18/16 и аутентична интерпретација закона - 95/2018") дефинише правила и процедуре које ће влада применити приликом доношења одлуке о правима, обавезама или правним интересима појединаца, правних лица или других страна, у оквиру административних процедура. Одлуке органа администрације се одобравају у виду декрета, након завршења процедуре као што је предвиђено овим законом. Странка има право да се жали на одлуку одобрену у првом тренутку. Овај закон административно управља процесом експропријације.

¹⁷ https://www.paragraf.rs/propisi/zakon_o_ozakonjenju_objekata.html

¹⁹ <https://www.paragraf.rs/propisi/zakon-o-opstem-upravnom-postupku.html>, ibid

4.3.20. Закон о државном премеру и катастру²⁰

Релевантан за пројекат. Закон о државном премеру и катастру ("Службени гласник РС" бр 72/2009, са изменама 18/2010, 65/2013, 15/2015, 47/17, 113/17, 27/18, 41/18- други закон и 9/20 – други закон) регулише професионалне активности и послове државне управе везане за земљиште, зграде и друге структуре, катастар непокретности, евиденције и регистрација имовине, регистрација имовине, регистрација илегалних зграда и објеката легализованих у складу са одредбама најновијег Закона о легализацији објеката РС, катастра предузећа, основних геодетских радова, регистар адреса, топографских и картографских активности, вредности некретнина, геодетски и катастарски информациони систем.

4.3.21. Закон о експропријацији²¹

Усвојен 1995. 20/2009, 55/2013- СС пресуда и 106/2016 – аутентична интерпретација) омогућава владиним институцијама да прибаве имовину за пројекте за које се замишља да су од јавног интереса, а да штите интересе свих лица са имовинским правима, чија имовина треба да буде експроприсана. Закон о експропријацији не користи термин "невољна расељавања", него уместо тога користи термин "експропријација" и заснован је на искључивом изворном праву Државе. Закон спрегнут са пројектним RPF ће бити примењен приликом потенцијалне аквизиције земљишта и пресељења потребног за пројекат.

4.3.22. Национални правни оквир за рад и услове рада

Релевантан за пројекат. Правни оквир Србије који регулише радну снагу и услове рада је, са неколико мањих недостатака, значајно усклађен са ESS2 док је Србија потписница Међународне организације рада (ILO) и Конвенција Уједињених нација (УН) која обухвата ESS2.²²

Закон о раду (Зор) ("Службени гласник РС" бр. 24/2005, 61/2005, 54/2009, 32/2013, 75/2014, 13/2017- СС пресуда, 113/2017 и 95/2018 – веродостојност) је главни закон који регулише рад у Србији. Обезбеђује минимална права запослених, као што је право на одговарајућу зараду, безбедност и здравље на раду, здравствену заштиту, заштита личног интегритета, лично достојанство и друга права у случају болести, смањења или губитка радне способности и старости, укључујући финансијске користи за случај незапослености, током привремене незапослености, као и право на друге облике заштите, у складу са законом о запошљавању. Запослена жена има право на посебну заштиту током трудноће и порођеног. Специјална заштита је такође гарантована запосленима испод 18 година старости и запосленим особама са инвалидитетом.

Услови које је обезбедио овај закон такође укључују забрану директне или непосредне дискриминације у погледу услова запошљавања и избора кандидата за обављање специфичних радних места, услова рада и свих права која произилазе из односа запошљавања, образовање, тренинзи и специјализације, промоције посла и прекид уговора о запошљавању на основу разлика у односу на пол, рођење, језик, расу, боју коже, старост, трудноћу, здравствено стање и/или инвалидност, етничко порекло, вероисповест, брачни статус, породичне обавезе, сексуалне оријентације, политичка или друга уверења, друштвене позадине, финансијског статуса, чланства у политичким организацијама, брачни статус, било које друге личне карактеристике. Зор гарантује право запосленог на одговарајућу зараду, накнаду и накнаду трошкова, право на обуку и професионални развој, обезбеђивање безбедности и здравља на раду, заштиту здравља, заштиту личног интегритета, лично достојанство и друга права у случају болести, смањења или губитка радне способности и старости, укључујући финансијске накнаде у случају привремене незапослености, као и друге облике заштите.

Одредбе Закона о раду примењују се на све запослене који раде на територији Републике Србије, за домаћа или страна правна или физичка лица, као и на запослене који раде у иностранству, упућена од стране послодавца, осим ако законом није другачије наведено.

²⁰ https://www.paragraf.rs/propisi/zakon_o_drzavnom_premeru_i_katastru.html, last accessed October 9, 2019

²¹ https://www.paragraf.rs/propisi/zakon_o_eksprijaciji.html, ibid

²² These include: • ILO Convention 87 on Freedom of Association and Protection of the Right to Organize • ILO Convention 98 on the Right to Organize and Collective Bargaining • ILO Convention 29 on Forced Labor • ILO Convention 105 on the Abolition of Forced Labor 2 Guidance Note – ESS2: Labor and Working Conditions • ILO Convention 138 on Minimum Age (of Employment) • ILO Convention 182 on the Worst Forms of Child Labor • ILO Convention 100 on Equal Remuneration • ILO Convention 111 on Discrimination (Employment and Occupation)

Зор се такође примењује на запослене у области транспорта, запослених страних држављана и без држављанства, који раде за послодавца на територији Републике Србије (Закон о раду - Члан 2)

4.3.23. Закон о посебним поступцима ради реализације пројеката изградње и реконструкције линијских инфраструктурних објеката од посебног значаја за Републику Србију²³

Овај закон је објављен у "Службеном гласнику РС" бр. 9/20. Закон прописује, између осталог, посебне услове у односу на Закон о експропријацији, којима се уређују објекти за изградњу линијских инфраструктурних објеката на путу, железници, води и у ваздушном сектору, а од посебног су значаја за Републику Србију. Закон је донет са намером да се ефикасност појача кроз процедуру издавања дозвола и набавке земљишта. Овај закон примењује се на пројекте изградње и реконструкције линијске инфраструктуре од посебног значаја за Републику Србију. Изградња и реконструкција инфраструктуре јавног транспорта (пут, железница, вода и ваздух) препознају се као пројекти од посебног значаја за Републику Србију. Одлуку о признавању пројекта као да је Пројекат од посебног значаја за Републику Србију доноси Влада.

Законом се утврђују пројекти изградње и реконструкције линијских инфраструктурних објеката од посебног значаја за Републику Србију и уређује поступак утврђивања јавног интереса за потпуну и непотпуну експропријацију и привремено заузимање непокретности потребе развоја. Законом се утврђује листа потенцијалних корисника експропријације (КЕ), дефинишу се посебни поступци експропријације, поступци издавања дозвола и одобравања како би се створило повољно окружење за ефикасну реализацију пројеката од посебног значаја за Републику Србију.

У погледу овог закона пројекти од посебног значаја за Републику Србију су пројекти изградње и реконструкције линијских инфраструктурних објеката који утичу на свеукупни развој Републике Србије, уравнотеженог регионалног и локалног економског развоја, међународне, регионалне и унутрашње територијалне везе, побољшање повезаности, спречавање одсечености делова територије Републике Србије обезбеђивање и унапређивање опстанка становништва, социјални развој и заштиту животне средине, тако да се побољша свеукупни животни стандард грађана Републике Србије.

Процедуре рехабилитације, одржавања, реновирања, модернизације и других радова на линијској инфраструктури подлежу одредбама закона којим се уређује та врста линијске инфраструктуре, осим ако је другачије предвиђено овим законом. Новина Закона је за случајеве током изградње у којима је потребно обављати радове изван подручја већ обезбеђеног земљишта. Такво земљиште се стиче путем споразума власника и крајњег корисника.

Уколико се овим законом не регулише другачије Закон о експропријацији регулише процес набавке земљишта.

4.3.24. Закон о транспорту опасних материја

Релевантан за пројекат. Законом о превозу опасних материја (104/2016, 83/2018, 95/2018 и 10/2019) уређени су услови за обављање домаћег и међународног превоза опасних материја у друмском, железничком и унутрашњем пловном саобраћају на територији Републике Србије. Даље, поставља захтеве у вези са амбалажом, покретном опремом под притиском (нпр. Резервоари), превозним средствима намењеним за превоз опасних материја, условима за означавање тела који испитују и контролишу амбалажу, покретном опремом под притиском и возилима за превоз опасних материја. Овим законом су такође дефинисане надлежности државних органа и организација у превозу опасних материја, услови и обавезе да испуне учеснике у превозу опасних материја, надзор, као и друга питања у вези са превозом опасних материја.

4.4. Релевантне институције

Следи општи опис надлежности појединих институција које су укључене и надлежни у области заштите животне средине. Укључене су само главне надлежности.

²³ English version of the Law available at the website of the Ministry of Construction, Transport and Infrastructure, https://www.mgsi.gov.rs/sites/default/files/LAW%20on%20Special%20Procedures%20for%20the%20Implementation%20of%20the%20Project%20of%20Construction%20and%20Reconstruction%20of%20Line%20Infrastructure%20Structures%20of%20Particular%20Importance%20to%20the%20Republic%20of%20Serbia_0.pdf

У Сектору заштите животне средине и климатских променаа велики број институција активан је на националном, покрајинском и локалном нивоу.

Главни актери су следећи:

- Министарство за заштиту животне средине
- Покрајински секретаријат за заштиту животне средине ,
- Овлашћења локалне самоуправе одговорне за питања заштите животне средине,
- Агенција за заштиту животне средине Републике Србије,
- Министарство грађевинарства, саобраћаја и инфраструктуре,
- Министарство здравља,
- Министарство рударства и енергетике,
- Покрајински секретаријат за урбанистичко планирање и заштиту животне средине,
- Министарство за рад, запошљавање, борачка и социјална питања,
- Инспекторат за рад
- Инспекторат ОНС
- Министарство унутрашњих послова
- Јединице локалне самоуправе, и
- Јавна предузећа

4.4.1. Министарство за заштиту животне средине (МоЕР)

МоЕР је задужен за развој, преглед и праћење спровођења Националног програма за усвајање правних тековина ЕУ за поглавље 27, за праћење прописа Европске уније о животној средини и припрему предлога за планирање комуникационих активности за Поглавље 27. МоЕР је одговоран за развој политике и регулаторног оквира који је у великој мери вођен процесом приступања ЕУ. Министарство заштите животне средине је кључна институција у сектору отпада, одговорно за доношење политика, законодавство и контролу (дозволе) уз помоћ Агенције за заштиту животне средине Србије (SEPA). Аутономна покрајина Војводина има одговорност да управља и контролише своју територију. Практична примена прикупљања и управљања отпадом поверена је јединицама локалне самоуправе (које обезбеђују Јавна комунална предузећа). Министарство здравља и здравствене установе су надлежни органи за управљање медицинским отпадом. Министарство надлежно за енергетику а рударство такође учествује у раду подсектора за управљање отпадом и одговорно је за усклађивање са Директивом 2006/21 / ЕЦ о управљању отпадом из екстрактивних индустрија.

Органи и субјекти одговорни за управљање отпадом су:

- Влада Републике Србије;
- Влада аутономне покрајине;
- Јединице локалне самоуправе (општине);
- Агенција за заштиту животне средине;
- Званично одобрене професионалне организације за испитивање отпада;
- Невладине организације, укључујући организације потрошача;
- Друге власти, организације и приватни власници отпада, у складу са законом из чланова 18 - 22 Закона о управљању отпадом у Србији, надлежности за управљање отпадом Министарства заштите животне средине (МоЕР), Аутономне Покрајине (АР), Јединице локалне самоуправе (LSG) и Агенције за заштиту животне средине Србије (SEPA).

Еколошка инспекција - Одељење за управљање отпадом - врши инспекције постројења за третман отпада за опасни отпад и одређене друге токове отпада (тј. Отпад од амбалаже) и опште инспекције ради утврђивања усклађености са еколошким захтевима.

МоЕР је одговоран²⁴ за следеће области релевантне за правну тековину ЕУ у животној средини:

²⁴ МЕР је одговорно за: ЕИА, СЕА, учешће јавности, приступ информацијама, еколошку одговорност, оквир за отпад, амбалажу, депонију, ВЕЕЕ, батерије, ПЦБ / ПЦТ, ПОП, ЕЛВ, РоХС (прерађено), пошилке отпада, ААК, 4. ћерка, ВОЦс бензин, Фаза II ВОЦс бензин, НЕЦ, Стандарди о добром еколошком стању, Подземне воде, Станишта, Дивље птице, ЦИТЕС, НАГОИА ПРОТОЦОЛ,

- Хоризонтална еколошка питања (EIA, SEA, учешће јавности итд.),
- Квалитет ваздуха,
- управљање хемикалијама,
- климатске промене (искључујући техничке захтеве за возила и квалитет горива),
- заштита озонског омотача,
- управљање отпадом, искључујући радиоактивни отпад,
- заштита од великих хемијских незгода и учешће у одговору на хемијске несреће,
- индустријско загађење,
- природа и биодиверзитет,
- квалитет воде (заштита од загађења воде ради спречавања погоршања квалитета површинских и подземних вода),
- инфраструктура за отпад и отпадне воде,
- заштита од буке у животној средини.

4.4.2. Агенција за заштиту животне средине – SEPA ²⁵

То је управно тело у оквиру МоЕР-а. Одговорна је за:

- управљање националним информационом системом заштите животне средине и регистром загађивача,
- државни надзор квалитета воде и ваздуха и управљање националном лабораторијом,
- спровођење успостављених и усаглашених програма за контролу квалитета ваздуха, површинских и подземних вода из првог водоносног слоја и падавина,
- праћење, анализа и прогнозе квалитета ваздуха и воде
- прикупљање и интеграција података о животној средини и обрада података у циљу припреме годишњих извештаја о стању животне средине и спровођењу еколошке политике у Србији,
- као контакт тачка, за сарадњу са ЕЕА и ЕИОНЕТ.

4.4.3. Министарство грађевинарства, саобраћаја и инфраструктуре (МСТІ)

МСТІ је генерално одговоран за друмски транспорт, путеве и безбедност саобраћаја, железницу и интермодални транспорт, ваздушни саобраћај и превоз опасних материја, транспорт пловних путева и сигурност пловидбе, грађевинске послове, спровођење консолидованих процедура и закона, просторно и урбано планирање, међународну сарадњу и Европске интеграције, инспекцијски надзор и стамбена и архитектонска политика, комуналне делатности и енергетска ефикасност.

4.4.4. Републички геодетски завод ²⁶

То је посебна организација која обавља стручне послове и послове државне управе који се односе на:

- Геодетски послови
- Катастар некретнина и комуналних услуга
- Управљање геопросторним подацима
- Масовна процена,
- Информационо-комуникациона технологија везана за геодетски и катастарски информациони систем,
- Административна подршка, стратешки развој, правни послови и надзор и контрола.

Зоолошки врт, Трговина производима од туљана, Увоз коже одређених младунаца туљана, Замке за задржавање ногу ИЕД, ПОГЛАВЉЕ II - ИППЦ, ЛЦП, спаљивање отпада, ВОЦ растварачи, СЕВЕСО III, ВОЦс боје, еко-ознака, ЕМАС, титан-диоксид, МЦП, РЕАЦХ, ЦЛП, жива, азбест, биоцидни производи, ПИЦ РЕГУЛАЦИЈА, ММР, потрошачи Информације, ОДС, Ф - ГАСОВИ, Бука у животној средини.

²⁵ SEPA is in charge for Quality Assurance/Quality Control

²⁶ RGA is the responsible for transposition and coordinating the implementation and monitoring of the INSPIRE directive

4.4.5. Министарство здравља²⁷

Министарство здравља је одговорно за:

- примена санитарних прописа који се односе на заштиту животне средине и биолошку безбедност,
- санитарна инспекција,
- снабдевање водом за јавну потрошњу,
- контрола и надгледање санитарних услова на и на објектима и на граници и другим местима.

4.4.6. Мрежа института за јавно здравље

Ови институти покривају:

- праћење квалитета амбијенталног ваздуха у локалним урбаним мрежама
- праћење квалитета површинских вода за купање и површинских вода као извора за водоснабдевање
- праћење безбедности и квалитета воде за пиће
- праћење безбедности хране према Закону о безбедности хране
- праћење квалитета отпадних вода

4.4.7. Мрежа института одговорних за рад, услове рада и OHS

Власти релевантне за сектор рада и заштите на раду у смислу надзора над спровођењем прописа о раду и заштити на раду су Министарство за рад, запошљавање, борачка и социјална питања, Управа за заштиту на раду Министарства за рад, запошљавање, борачка и социјална питања Политика. Инспекција рада Министарства за рад, запошљавање, борачка и социјална питања.

4.4.8. Министарство здравља - Санитарна инспекција

У оквиру Министарства здравља, санитарна инспекција је одговорна за инспекцију и надзор:

- квалитет воде јавне службе водоснабдевања
- здравствена контрола предмета опште употребе у производњи, трговини и увозу, укључујући општу употребу хемикалија и производа на тржишту,
- примена ограничења и забрана производње, стављање на тржиште и употреба хемикалија и производа намењених општој употреби.
- остали задаци у санитарној контроли.

4.4.9. Министарство финансија - Царинска управа

Управа царина у Министарству финансија одговорна је за граничну контролу увоза и извоза. У сектору заштите животне средине укључује граничну контролу међународне трговине заштићеним дивљим врстама и да ли је трговина у складу са заштитним захтевима, правилима и прописима. Релевантно за имплементацију Пројекта јер ће спроводити царинске и пореске олакшице у оквиру Пројекта као релевантне.

4.4.10. Завод за заштиту природе Србије²⁸

Завод је професионална институција која углавном обавља активности на заштити и унапређењу природног наслеђа Србије. На националном нивоу Завод:

- доприноси примени ЕУ директива о заштити природе са корпорацијом Министарства заштите животне средине,
- научни ауторитет у вези са имплементацијом ЦИТЕС-а у сарадњи са ЦИТЕС јединицом у МоЕР-у.

4.4.11. Релевантне институције на покрајинском нивоу

Влада аутономне покрајине има одговорност за управљање и контролу на својој територији. Одговорности АП Војводине, релевантне за неке од активности, према Закону о утврђивању одговорности

²⁷ MoH is in charge for Bathing Water Directive and Drinking Water Directive.

²⁸ INC deals with, Habitats Directives: Directive 92/43 / EEC as amended by Directive 97/62 / EC, 2006/105 / EC and Regulation (EC) 1882/2003.

АП Војводине (ОГ 99/1999, 67/2012) укључују следеће секторе, релевантне за правну тековину ЕУ у области животне средине и климатских промена:

- урбанистичко планирање, изградња и коришћење земљишта,
- ветеринарски,
- пољопривреда,
- водопривреде,
- шумарство,
- заштита животне средине (чл. 16, 25, 28), укључујући управљање природним ресурсима;
- програм заштите животне средине у складу са националним програмима.
- инспекције и извршење,
- наплата накнада за заштиту и унапређење животне средине.

4.4.12. Јединице локалне самоуправе – општине и градови

Србија има три нивоа власти који се састоје од државног, покрајинског и општинског (на нивоу локалне самоуправе) нивоа.

Функције, овлашћења, структуре и поступци локалне самоуправе утврђени су Законом о локалној самоуправи, општине имају своје изабране скупштине и овлашћења за опорезивање. Одговорности на општинском нивоу покривају следеће секторе: хоризонтално законодавство, отпад, вода, квалитет ваздуха, бука, цивилна заштита.

Њихове одговорности у вези са заштитом животне средине укључују:

- Израда планова и програма;
- Планирање коришћења земљишта и (одређена) грађевинска дозвола;
- Комуналне услуге, укључујући пречишћавање и дистрибуцију воде, сакупљање и пречишћавање отпадних вода, даљинско грејање, управљање чврстим отпадом, депоније, просторно планирање, паркови, природа и друго;
- Заштита животне средине, планирање заштите животне средине, у складу са (вишим нивоом) стратешким документима;
- Накнаде за заштиту и унапређење животне средине;
- Инспекције и извршење;
- Надгледа и контролише мере управљања отпадом у складу са законом;
- Регулисање, подршка и надзор рада и развоја комуналних услуга (третман и дистрибуција воде за пиће, одлагање и третман отпада и отпадних вода);
- Регулисање и дефинисање поступака за употребу и управљање изворима, јавним бунарима и јавним чесмама, укључујући стандарде квалитета воде;
- Дозвола и одобрење за захватање и употребу воде; и
- Организација заштите од природних и других већих катастрофа, нпр. поплаве, ерозија.

4.5. ЕИА процедура у Републици Србији

Поступак процене утицаја на животну средину у Републици Србији, регулисан Законом о процени утицаја на животну средину, усклађен је са Европском директивом о процени утицаја на животну средину (85/337 / ЕЕЦ, 97/11 / ЕЦ, 2003/35 / ЕЦ и ЦОМ 2009/378 као кодификовано Директивом 2011/92 / ЕУ) [Directive 2011/92/EU](#)).

Законом о процени утицаја на животну средину дефинишу се поступци процене утицаја за активности које могу имати значајне ефекте на животну средину, садржај Студије о процени утицаја на животну средину (ЕИА), потребно ангажовање заинтересованих власти и организација, ангажовање грађана, прекогранична размена информација за пројекте који могу имати прекограничне утицаје, надзор и друга питања од значаја за процену утицаја.

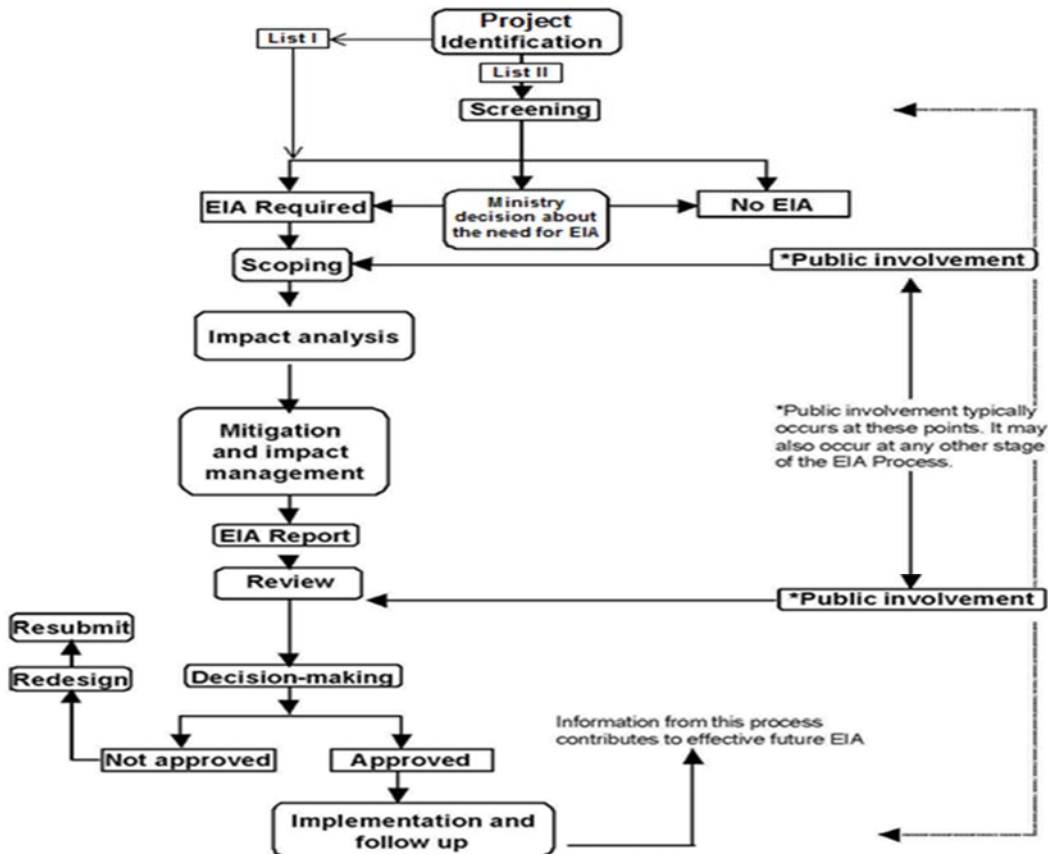
Процена утицаја се врши за будуће и пројекте који се реализују, промене технологије, реконструкцију, јачање капацитета, активности затварања и разградње и уклањање пројеката који могу имати значајан

утицај на животну средину. ЕИА је применљива на индустрију, рударство, производњу енергије, транспорт, туризам, пољопривреду, шумарство, управљање водама, управљање отпадом и комуналне услуге, као и за све пројекте који су планирани у областима заштићених природних ресурса од посебне вредности а у оквиру заштићених зона непокретних културних ресурса.

Република Србија (Влада Србије) усвојила је лисе пројекта разврстане према ризицима:²⁹

LIST I	LIST II
<p>Пројекти за које је процена утицаја обавезна (Прилог 04). То су пројекти са значајним еколошким и социјалним утицајима.</p> <p>Релевантан за пројекат, ЕИА је обавезна за изградња главних железничких линија (на пример станица „Прокоп“)</p>	<p>Пројекти за које може бити потребна процена утицаја (Прилог 05).</p> <p>За ове пиУ или РИТ-ове као релевантну захтеваће се да се одговарајућој институцији поднесе Захтев за одлуком о процени утицаја на животну средину. На основу исхода процеса Одлука о томе да ли је Е(С)ИА је потребна или неће бити издата. То се примењује на све активности није наведен у оквиру листе И у контексту пројекта.</p> <p>Коначно, за било коју активност пројекта у оквиру природе/културе заштићене области ЕИА може бити на основу услова и мишљења стечених од релевантних институција. У зависности од географске локације, ово је Институт за заштиту природе (ИНП), Провинцијални Институт за заштиту природе (ПИНП), Институт за заштиту културних споменика (ИПЦМ)</p>

Табела 5: Листа пројеката спрема ризика

Слика 7: Поступак израде студије процене утицаја на животну средину по домаћем закону

5. WB ЕКОЛОШКИ И СОЦИЈАЛНИ СТАНДАРДИ

5.1. Еколошки и социјални оквир

Овај одељак описује кључне захтеве Светске банке релевантне за пројекат. Применљивост ових захтева на одређени потпројекат треба проценити након што се ставе на располагање детаљне информације о тим потпројектима.

Светска банка (Банка) усвојила је Еколошки и социјални оквир (2016; ESF) који је ступио на снагу у октобру 2018. ESF прецизира посвећеност Банке одрживом развоју кроз политике Банке и бројне Еколошке и социјалне стандарде (ESS) осмишљене да подрже Зајмопримчеве пројекти, чији је циљ ублажавање екстремног сиромаштва и промоција заједничког просперитета. Еколошки и социјални оквир Банке састоји се од три дела:

- Визија одрживог развоја
- Еколошки и социјални стандарди (ESS 1-10)
- Еколошка и социјална политика WB за финансирање инвестиционих пројеката

Еколошки и социјални оквир Светске банке (ESF) укључује еколошку и социјалну политику за финансирање инвестиционих пројеката, која описује захтеве које Банка мора следити за пројекте које подржава кроз финансирање инвестиционих пројеката и 10 еколошких и социјалних стандарда (ESS), који успостављају захтеви за зајмопримце да идентификују, процене и контролишу еколошке и социјалне ризике и утицаје пројеката које подржава банка.

Стандарди ће: (а) подржати зајмопримце / клијенте у постизању добре међународне праксе која се односи на животну средину и социјалну одрживост; (б) помажу Зајмопримцима / клијентима у испуњавању њихових националних и међународних еколошких и социјалних обавеза; (ц) побољшати недискриминацију, транспарентност, учешће, одговорност и управљање; (д) побољшати исходе одрживог развоја пројеката континуираним ангажовањем заинтересованих страна.

5.2. Преглед еколошких и социјалних стандарда и њихов релевантност пројекта

Банка се обавезала да ће подржати МСТИ у дизајнирању и примени еколошки и социјално одрживих пројеката, као и да ће ојачати свој PIU капацитет за процену и управљање еколошким и социјалним ризицима и утицајима пројеката. Следећи применљиви еколошки и социјални стандарди представљају стандарде које ће пројекат испунити током животног циклуса пројекта:

E & S Standards		Relevance
ESS1	Процена и управљање еколошким и социјалним ризицима и утицајима	Релевантно
ESS2	Рад и услови рада	Релевантно
ESS3	Ефикасност ресурса и спречавање загађења и управљање	Релевантно
ESS4	Здравље и безбедност заједнице	Релевантно
ESS5	Набавка земљишта, рестрикције за употребу земљишта и нехотице	Релевантно
ESS6	Конзервација биодиверзитета и одрживо управљање животним природним ресурсима	Релевантно
ESS7	Домороци /суб -Сахарски афрички историјски потцењени традиционални локални заједници	Није релевантно
ESS8	Културно наслеђе	Није релевантно
ESS9	Финансијски посредници	Није релевантно
ESS10	Ангажовање заинтересованих страна и објава информација	Релевантно
Законске оперативне политике		
OP 7.50	Пројекти за међународне водене путеве	No
OP 7.60	Пројекти у спорним областима	No

Уз овај ESS прати се разрешење смерница, напојнице за најбољу праксу, предлошци и листе за проверу. Стандарди који се примењују на овај пројекат описују се у више детаља испод.

5.2.1. ESS1 Процена и управљање еколошким и социјалним ризицима и утицајима

Процена и управљање еколошким и социјалним ризицима и утицајима или ESS1 утврђује одговорности Зајмопримца за процену, управљање и праћење еколошких и социјалних ризика и утицаја повезаних са сваком фазом пројекта који подржава Банка кроз финансирање инвестиционих пројеката, у циљу постизања заштите животне средине и социјални исходи у складу са еколошким и социјалним стандардима (ESS).

Предлагач ће извршити еколошку и социјалну процену пројеката предложених за финансирање од стране банке како би осигурао да пројекти буду еколошки и социјално здрави и одрживи. Еколошка и социјална процена биће пропорционалне ризицима и утицајима пројекта. Обавештаваће дизајн пројекта и користиће се за идентификовање мера и акција ублажавања и за побољшање доношења одлука.

Банка класификује предложени пројекат у једну од четири категорије (у зависности од врсте, локације, осетљивости и обима пројекта и природе и величине његових потенцијалних еколошких и социјалних ризика и утицаја):

- Пројекти са високим ризиком
- Пројекти са значајним ризиком,
- Пројекти са умереним ризиком,

- Пројекти са малим ризиком.

У зависности од пројекта, низ инструмената може се користити за задовољење захтева Банке за ЕА: процена утицаја на животну средину (ESIA), регионални или секторски ЕА, План за заштиту животне средине и социјалне политике (ESCP) - материјалне мере и акције потребне да би се пројекат постигао усклађеност са ESS током одређеног временског оквира, стратешка процена заштите животне средине и социјална питања (CESA), ревизија животне средине, процена опасности или ризика, план управљања животном средином (ЕМП) и оквир за управљање животном средином и животном средином (ESMF). ЕА примењује један или више ових инструмената или њихових елемената, према потреби. Када је вероватно да ће пројекат имати секторски или регионални утицај, потребан је секторски или регионални ЕА.

Стандард је релевантан. Пројектом ће се финансирати физичке интервенције на рехабилитацији и реконструкцији постојеће железничке мреже. Идентификован је низ интервенција за рехабилитационе активности, заједно са одабраним деловима саме мреже. Прелази преко железничког прелаза нису идентификовани и биће предмет процене и одлуке радне групе коју је основала МСТІ.

Овај Оквир за управљање заштитом животне средине и социјалног старања (ESMF) применљив је на све пројектне активности и водиће поступак Е&S дубинске анализе за сваки од предложених потпројеката који ће бити дефинисани током Пројекта. Процес скрининга ће обухватити Е&S упитнике / контролне листе активности, искључења и процену Е&S (такође дефинисане у Е&S прегледу ESMF-а) дефинише смернице за посебне процене утицаја на животну средину и социјални утицај (ESIA) и планове управљања заштитом животне средине и социјалног старања (ESMP) , укључујући ESMP контролне листе и Е&S ревизије за постојеће објекте / започете пројекте. ESMF одговара на ESS1 захтеве за надзором и контролом спровођења дефинисањем јавних консултација и заинтересованих страна, аранжмана за спровођење, поступака праћења и извештавања и одговорности за ЕА (ESMP, ESMP контролне листе, итд.), Као и за ESMF.

Радови ће вероватно произвести ризик и утицаје на животну средину као што су емисије прашине и буке, потенцијално загађење водених тела и земљишта, поремећаји у саобраћају и управљање већим количинама грађевинског, мешовитог и опасног отпада, укључујући делове шина и ломљеног камена, и управљање опасним отпадом који је загађен у саобраћају возова. Утицаји на природна станишта су вероватни ако се радови одвијају у осјетљивим природним подручјима. Пројекат ће бити корисник великих количина необновљивих минералних ресурса попут песка, камена и шљунка. С друге стране, не очекује се значајна употреба енергије. Ако би дошло до чишћења уклоњеног каменог агрегата, може доћи до употребе већих количина водних ресурса и производње отпадних вода. ESIA и ESMP ће такође укључити одредбе о управљању свим отпадима од радова, укључујући управљање опасним отпадом који се може појавити на локацији изван радних локација. Ове одредбе ће бити у складу са ESS3.

На социјалној страни припремљен је јединствени План управљања радном снагом који се бави потенцијалним празнинама између законодавства Србије о управљању радним условима и питања заштите на раду.

Стандард процене и управљања еколошким и социјалним ризицима и утицајима примењује се на све пројекте које Банка подржава финансирањем инвестиционих пројеката. Циљ је идентификовати, проценити и управљати еколошким и социјалним ризицима и утицајима повезаним са сваком фазом пројекта, како би се постигли еколошки и социјални исходи у складу са захтевима Банке. ESS 1 се такође примењује на све придружене објекте / активности који морају да испуњавају захтеве ESS-а у мери у којој МСТІ има контролу или утицај на такве придружене објекте / активности. У оквиру ESS 1, МСТІ ће:

Спровести еколошку и социјалну процену (ESA) предложеног пројекта, укључујући ангажовање заинтересованих страна у облику ESIA, ESMP, ESMP контролне листе;

- Тамо где ESIA и ESMP већ постоје или су у фази израде, где су планиране активности већ у некој фази припреме или примене, они ће се прегледати и ревидирати у складу с тим (ако је потребно) како би се задовољили захтеви ESF-а, Опште смернице EHS-а Групе Светске банке , и EHS смернице за железницу и национални прописи.
- Предузети еколошку и социјалну ревизију за активности спроведене у ранијим фазама (за чије се довршење тражи финансирање WB) и за започете радове. Ревизија Е&S може да обухвати неопходне структурне мере за прилагођавање климатским и геофизичким опасностима с обзиром на безбедносне ризике за заједнице, као што ће бити и за станицу Прокоп;
- Предузмите ангажовање заинтересованих страна и откријте одговарајуће информације у складу са ESS10,

- Израдити план еколошке и социјалне обавезе (ESCP) и спровести све мере и радње утврђене правним споразумом, укључујући ESCP,
- Спровести мониторинг и извештавање о еколошким и социјалним перформансама пројекта према ESS-има. План управљања и праћења ESMF / ESMF контролне листе како је предвиђено у Прилогима 09А, 09Б и 12 послужитиће као основа за извештавање. Међутим, извођачи ће користити узорак Извештаја о животној средини и социјалној заштити који је приложен као Прилог 14 овог ESMF документа за извештавање о учинцима E&S да би их надзорни инжењер касније верификовао путем образаца за надзор, као што је горе поменуто.
- У складу са захтевима ESF-а, извршите детаљну анализу за повезане објекте дефинисане у потпоглављу 9.2.

Еколошка и социјална процена биће сразмерне ризицима и утицајима пројектне активности и на интегрисани начин процениће све релевантне директне, индиректне и кумулативне еколошке и социјалне ризике и утицаје током животног циклуса пројекта, укључујући оне који су посебно идентификовани у ESS2- 10. Процес еколошке и социјалне процене примењује мере ублажавања штетних утицаја према којој: (а) ризике и штетне утицаје треба предвидети и у мери у којој је то могуће избећи, док позитивне утицаје и користи за заједницу и физичко окружење треба максимизирати, (б) тамо где избегавање није могуће, умањити или смањити ризике и утицаје на прихватљиве нивое; (ц) преостале штетне утицаје и ризике треба уклонити или ублажити на прихватљив ниво; (д) тамо где остају значајни преостали утицаји, надокнадити тамо где је то технички и финансијски изводљиво.

5.2.2. ESS10 Ангажовање заинтересованих страна и објављивање информација

Ангажовање заинтересованих страна укључив је процес који се спроводи током животног циклуса пројекта. Где је правилно дизајниран и имплементиран, подржава развој снажних, конструктивних и реактивних односа који су важни за успешно управљање еколошким и социјалним ризицима пројекта. Ангажовање заинтересованих страна је најефикасније када је покренуто у раној фази процеса развоја пројекта и саставни је део раних пројектних одлука и процене, управљања и праћења еколошких и социјалних ризика и утицаја пројекта.

Овај ESS мора се читати заједно са ESS1. Захтеви у вези са ангажовањем са радницима налазе се у ESS2. Посебне одредбе о приправности и одговору на ванредне ситуације покривене су ESS2 и ESS4. У случају пројекта који укључују невољно расељавање, домородачко становништво или културно наслеђе, предлагач ће такође применити посебне захтеве за откривање и консултације утврђене у ESS5, ESS7 и ESS8.

Циљеви ESS10 су: успоставити систематски приступ ангажовању заинтересованих страна који ће помоћи предлагачима да идентификују заинтересоване стране и изграде и одрже конструктиван однос са њима, посебно са странкама погођеним пројектима; да процени ниво заинтересованости заинтересованих страна и подршку пројекту и омогући ставовима заинтересованих страна да се узму у обзир приликом дизајнирања пројекта и еколошких и социјалних перформанси итд.

Овај ESS препознаје важност отвореног и транспарентног ангажовања између Пројекта и заинтересованих страна у пројекту као суштински елемент добре међународне праксе. Ефикасно ангажовање заинтересованих страна може побољшати еколошку и социјалну одрживост пројекта, побољшати прихватање пројекта и значајно допринети успешном дизајнирању и примени пројекта.

У консултацијама са Банком, план ангажовања заинтересованих страна на нивоу пројекта (PSEP) сразмеран природи и размерама пројекта и његовим потенцијалним ризицима и утицајима и за сваки потпројекат ће развити план ангажовања заинтересованих страна на нивоу потпројекта. PSEP сразмеран природи и размерама пројекта припремљен је за његове потенцијалне ризике и утицаје је припремљен. Ови планови се заједнички називају SEP. PSEP даје смернице за SPSEP-ове специфичне за потпројекте које треба припремити за групу потпројеката сличне природе, географски суседних итд. За сваку категорију заинтересованих страна развијен је одговарајући метод ангажовања. SEP-ови ће се користити за побољшање дијалога између предузећа и корисника услуга. Такође ће осигурати да заједнице око градилишта буду адекватно информисане и заштићене у складу са мерама ублажавања.

Механизам за притужбе у вези са пројектом интегрисан је у ниво пројекта SEP. Пријемна места и детаљне информације биће део кампање за подизање свести и наведени у SEP-овима специфичним за потпројекте.

PSEP, ажуриран на начин прихватљив за Банку биће објављен пре одобрења пројекта са суштинским јавним консултацијама и биће усмерени на различите нивое заинтересованих страна на свим нивоима. Сви инструменти управљања животном средином и друштвеним окружењем прихватљиви за Банку биће откривени и консултовани пре почетка било каквих радова.

Овај ESS препознаје важност отвореног и транспарентног ангажовања између Зајмопримца и заинтересованих страна као кључни елемент добре међународне праксе. Ефективно ангажовање заинтересованих страна може побољшати еколошку и социјалну одрживост пројекта, побољшати прихватање пројекта и дати значајан допринос успешном дизајнирању и примени пројекта.

5.2.3. ESS2 Рад и услови рада

ESS2 препознаје значај стварања нових радних места и стварања прихода у тежњи за смањењем сиромаштва и инклузивним економским растом. Предлагач може промовисати здраве односе између радника и менаџмента и побољшати развојне користи пројекта поштено поступајући са радницима у пројекту и пружајући сигурне и здраве услове рада.

ESS2 се односи на раднике на пројекту, укључујући: раднике са пуним радним временом, са непуним радним временом, на одређено време, сезонске раднике и раднике мигранте. Главни циљеви ESS2 су следећи: промоција безбедности и здравља на раду; да промовишу праведан третман, недискриминацију и једнаке могућности пројектних радника; да заштити пројектне раднике, укључујући угрожене раднике као што су жене, особе са инвалидитетом, деца (радно способног узраста, у складу са овим ESS) и радници мигранти, радници по уговору, радници у заједници и радници из примарне набавке, према потреби итд.

Стандард је релевантан. ESS2 регулише рад и услове рада пројектних радника. ESS2 се односи на раднике на пројекту, укључујући раднике са пуним радним временом, са скраћеним радним временом, на одређено време, сезонске раднике и раднике мигранте.

Израз „пројектни радник“ повезан је са:

- људи запослени или ангажовани директно од стране Зајмопримца (укључујући предлагача пројекта и агенције за спровођење пројекта) да раде посебно у вези са пројектом (директни радници);
- људи запослени или ангажовани преко трећих лица за обављање послова у вези са основним функцијама пројекта, без обзира на локацију (уговорени радници); (ц) људи запослени или ангажовани од стране примарних извођача Зајмопримца (радници у примарном снабдевању); и (д) људи запослени или ангажовани на пружању рада у заједници (радници у заједници).

С обзиром на ризик који се може приписати раду и условима рада, развијене су засебне процедуре управљања радом (LMP) за управљање ризицима рада и радних услова у оквиру Пројекта, укључујући родно засновано насиље (GBV) сексуално искоришћавање и злостављање (SEA) и сексуално узнемиравање SH. LMP ће бити предмет јавних консултација и објаве и биће интегрисан у тендерску документацију заједно са релевантним изјавама о усаглашености које уговорно обавезују било ког извођача да се придржава ових процедура. За радове у вези са пројектом неопходно је успоставити посебан жалбени механизам за раднике на пројекту. Сви извођачи радова или пружаоци услуга усвојиће Кодекс понашања за родно засновано насиље (GBV). Мере за ублажавање ризика за безбедност и здравље на раду за сваку активност биће обрађене у одговарајућим проценама.

5.2.4. ESS3 ефикасност ресурса и превенција загађења и управљање

Овај ESS поставља захтеве за решавање ефикасности ресурса и спречавања и управљања загађењем током животног циклуса пројекта у складу са GIIP.

Главни циљеви ESS3 су следећи: промовисање одрживог коришћења ресурса, укључујући енергију, воду и сировине; да би се избегли или минимизирали штетни утицаји на људско здравље и животну средину избегавањем или минимизирањем загађења од пројектних активности итд.

Овај стандард је релевантан, јер ће радови који ће се финансирати укључивати управљање великим количинама отпада, укључујући делове старе железничке пруге и железничких веза, и здробљене железничке баластне стене. Делови овог отпада могу имати опасне карактеристике и њима ће се требати управљати на начин прописан за такав отпад, како би се минимизирало загађење и ризици по људско здравље.

ESS3 препознаје да економске активности и урбанизација често генеришу загађење ваздуха, воде и земљишта и троше ограничене ресурсе који могу да угрозе људе, услуге екосистема и животну средину на локалном, регионалном и глобалном нивоу. Тренутна и пројектована атмосферска концентрација стакленичких гасова (ГХГ) угрожава добробит садашњих и будућих генерација. Истовремено, ефикаснија и ефикаснија употреба ресурса, спречавање загађења и избегавање емисија стакленичких гасова, као и технологије и праксе ублажавања постали су приступачнији и остваривији. Овај ESS поставља захтеве за решавање ефикасности ресурса и спречавања и управљања загађењем¹ током животног циклуса пројекта у складу са GIIР.

Пројектом ће се произвести велике количине отпада углавном из санације колосека, укључујући уклоњени загађени камени агрегат (из мазива, уља и горива) и отпадне дрвене прагове (третирани креозотом). Количина таквог отпада у овој фази не може се утврдити; међутим, највеће количине опасних загађујућих материја обично се налазе у слоју агрегата / земљишта од железничког рама од 30 цм са обе његове стране. Процењује се на 20-30 килограма по метру дужине шине. Једнако важно, број прагова отпада насталих у железничким радовима је приближно 1600 комада по километру. У идеалном случају, инертни грађевински отпад ће се поново користити, док ће се неупотребљиве и контаминирани фракције одлагати или третирати у лиценцираним објектима. Ниједна контаминирана фракција не сме се поново користити или ставити на тржиште. Неизбежне су емисије буке и прашине услед употребе тешких машина, руковања теретом и транспорта.

Пројекат ће такође користити значајне количине минералних необновљивих ресурса, нпр. нови камени агрегат и шљунак из посуђених јама и каменолома, песак који је вероватно ископан, као и употреба низа материјала попут асфалта, цемента и других. У зависности од дизајна потпројекта, може се значајно користити дрво и хемикалије (које се користе за обраду нових дрвених прагова, итд.). Не очекује се да ће пројекат бити значајан корисник енергије, изван типичне употребе у грађевинским радовима (превоз материјала и људи, железничке машине). Употреба већих количина водних ресурса и производња отпадних вода може се десити у чишћењу уклоњеног каменог агрегата.

Кроз спровођење поступака и мера наведених у ESMF-у, ESMP-овима специфичним за локацију и ESMP-овој контролној листи, МСТИ ће избећи или умањити испуштање загађивача и обезбедити усклађеност са смерницама за заштиту животне средине, здравља и безбедности и добром грађевинском / железничком праксом.

Иматентна и накнадна контаминација, поремећаји и неефикасна употреба необновљивих извора биће спречени пажљивим кројењем и спровођењем поступака и мера усклађених са захтевима ESF-а, WB EHSГ и националним прописима. Ове мере ће бити интегрисане у планове ублажавања у ESMF-у, ESIA-има, ESMP-овима специфичним за локацију и ESMP-овој контролној листи. Постојеће ESIA (финализоване у складу са националним процедурама), као и EHS ревизија за започете пројекте (као што је изградња станице Прокоп) биће одмерене према овим мерама како би се осигурало да оно што тренутно постоји функционише у складу са захтевима Банке. ЕАС мере ублажавања такође ће укључити параметре и поступке класификације отпада, одговарајуће методе руковања, складиштења, одлагања и третмана. За набавку ће се узети у обзир само лиценцирани каменоломи и места ископавања. ESMP-ови (самостално или као део ЕИАС-а) и ESMP-ове контролне листе биће укључене у документацију за надметање и уговарање. У оквиру овог пројекта неће се купити нити користити пестициди.

ESMF укључује одељке о ефикасности ресурса и спречавању и управљању загађењем. Процена ризика и утицаја и предложене мере ублажавања повезане са релевантним захтевима ESS3, укључујући сировине, употребу воде, загађење ваздуха, опасне материјале и опасан отпад укључени су у делокруг ESMF-а и ESMP-ови као релевантни.

5.2.5. ESS4 безбедност локалне заједнице

Главни циљеви ESS4 су следећи: предвидети и избећи негативне утицаје на здравље и безбедност заједница погођених пројектом током животног циклуса пројекта, како из рутинских, тако и из нерутинских околности; промоција квалитета и сигурности, климатске промене, током пројектовања и изградње инфраструктуре, укључујући бране; како би се изложеност заједнице ризику од саобраћаја и безбедности на путевима, болестима и опасним материјалима итд. избегла или свела на најмању могућу меру

ESS4 се бави ризицима по безбедност и здравље и утицајима на локалне заједнице на које пројекат утиче и ствара одговорност Зајмопримаца да избегну или умање такве ризике и утицаје, уз посебну пажњу за оне групе који услед посебних карактеристика могли бити рањиви.

Не очекује се да ће пројекат генерисати велики обим саобраћаја, међутим, доћи ће до прекида у железници и саобраћају узрокованих радовима на железничким линијама и пружним прелазима. Биће потребне сигурносне процедуре за радове на (високонапонским) електрификованим водовима. У случају да се радови изводе у близини насељених подручја, припремиће се планови управљања саобраћајем. Управљање грађевинским отпадом и опасним отпадом треба обезбедити тако да заштитити животну средину и заједнице у којима је планирано одлагање. Све активности управљања отпадом такође треба да укључују одговарајуће праксе ублажавања и рехабилитације, према потреби. Приступ градилишту биће омогућен и дозвољен само запосленима у Извођачу, надзорним органима и другим овлашћеним лицима кроз низ мера информисања, упозорења и раздвајања. Мере заштите на раду и безбедности у заједници биће укључене у ESMF, ESIA, специфичне ESMP-ове за поједине локације и ESMP контролну листу, док ће постојеће ESIA-е за планиране активности бити прегледане и ревидиране у складу с тим (ако је потребно) како би се задовољили захтеви ESF-а, WB EHSГ и националних прописа. Ревизија поступања у области EHS-а за започете пројекте биће оцењена на основу ових мера и предвидеће попуњавање утврђених недостатака како би се осигурало да постојећа инфраструктура функционише у складу са захтевима Банке.

Будући да се пројектом финансира израда потпројеката и техничке документације у оквиру поткомпоненте 1.2., универзални приступ биће уграђен у пројекат за изградњу главне железничке станице - Београдски центар (Прокоп), као и у пројекте за све релевантне потпројекте реконструкције / рехабилитације. Даље, E&S ревизија за изградњу железничке станице Прокоп обухватиће неопходне структурне мере за прилагођавање климатским и геофизичким опасностима узимајући у обзир безбедносне ризике за заједнице.

5.2.6. ESS5 Прибављање земљишта, ограничења у коришћењу земљишта и невољно расељавање

Циљеви ESS5 јесу избегавање невољног расељавања или, када је то неизбежно, минимизирање невољног расељавања истраживањем алтернатива за дизајн пројекта; да би се избегло принудно исељење; да ублаже неизбежне неповољне социјалне и економске последице стицања земљишта или ограничења у коришћењу земљишта тако што ће: (а) пружити правовремену надокнаду за губитак имовине по цени замене и (б) помоћи расељеним лицима у њиховим напорима да побољшају или бар обнове своје средства за живот и животни стандард, у стварном смислу, до нивоа пре расељења или до нивоа који је превладавао пре почетка имплементације пројекта, овисно о томе шта је веће; Побољшати услове живота сиромашних или рањивих лица која су физички расељена, обезбеђивањем адекватног смештаја, приступа услугама и објектима и сигурности власништва; Замислити и изводити активности пресељења као програме одрживог развоја, пружајући довољне инвестиционе ресурсе који омогућавају расељеним лицима да имају директну корист од пројекта, како природа пројекта може налагати; Да би се осигурало да се активности пресељења планирају и спроводе уз одговарајуће објављивање информација, суштинске консултације и информисано учешће погођених.

Тамо где је невољно расељавање неизбежно, оно ће бити умањено пажљивим планирањем и спровеђењем одговарајућих мера за ублажавање негативних утицаја на расељена лица (као и на заједнице које примају расељена лица).

ESS5 препознаје да прибављање земљишта повезано са пројектом и ограничења у коришћењу земљишта могу имати негативне утицаје на заједнице и појединце. Набавка земљишта у вези са пројектом или ограничења у коришћењу земљишта могу проузроковати економско расељавање (губитак земље, имовине или приступа имовини, што доводи до губитка извора прихода или других средстава за живот). Физичко расељавање се не очекује. Термин „невољно пресељење“ односи се на оба ова утицаја. Пресељење се сматра невољним када погођене особе или заједнице немају право да одбију одузимање земљишта или ограничења у коришћењу земљишта која резултирају расељавањем. Овај ESS се примењује на трајно или привремено физичко и економско расељавање које је резултат следећих облика одузимања или ограничења у коришћењу земљишта предузетих или наметнутих у вези са спровођењем пројекта: (а) Права на земљишту или права коришћења земљишта стечена или ограничена експропријацијом или другим обавезним поступцима у складу са националним законом; (б) права на земљишту или права коришћења земљишта стечена или ограничена нагодбама у преговорима са власницима имовине или онима са законитим правима на земљишту, ако би

неуспех постизања резултирао експропријацијом или другим обавезним поступцима; (ц) Ограничења у коришћењу земљишта и приступу природним ресурсима због којих заједница или групе унутар заједнице губе приступ коришћењу ресурса тамо где постоји традиционално или уобичајено власништво или препознатљивост права коришћења. То може укључивати ситуације у којима се у вези са пројектом успостављају законом одређена заштићена подручја, шуме, подручја биодиверзитета или заштитне зоне; (д) пресељење људи без формалних, традиционалних или препознатљивих права коришћења, који заузимају или користе земљу пре одређеног датума пресека пројекта; (е) Расељавање као последица утицаја пројекта који њихово земљиште чине неупотребљивим или неприступачним; (ф) Ограничење приступа земљишту или коришћење других ресурса, укључујући својину одређене заједнице и природне ресурсе као што су морски и водени ресурси, дрвни и недрвни шумски производи, слатка вода, лековито биље, ловишта и подручја за испашу и усеве; Земљишна права или потраживања на земљишту или ресурсима које су се одрекли појединци или заједнице без пуне исплате накнаде; и (х) Ограничења за прибављање земљишта или коришћење земљишта која су се јављала пре самог пројекта, али која су предузета или покренута у очекивању или у припреми за пројекат.

За овај пројекат могуће је да ће прибављање земљишта бити неопходно али се очекује да ће бити ограниченог обима, док се физичко расељавање не очекује. Тачне локације, величина и врста утицаја поступка експропријације земљишта и размере пресељења, присуство неформалних корисника и закупаца и подручја на којима ће се одвијати пројектне активности, у овој фази нису познати. Да би се позабавио овим утицајима, за пројекат је развијен Оквир политике пресељења за пројекат у складу са ESS5.

5.2.7. ESS6 Очување биодиверзитета и одрживо управљање животним ресурсима

ESS6 препознаје важност одржавања основних еколошких функција станишта, укључујући шуме, и биодиверзитета који подржавају. Станиште је дефинисано као копнена, слатководна или морска географска јединица или ваздушни пут који подржава окупљања живих организама и њихову интеракцију са неживом околином. Сва станишта подржавају сложеност живих организама и разликују се у погледу разноликости врста, обиља и значаја. Овај ESS се такође бави одрживим управљањем примарном производњом и сакупљањем живих природних ресурса.

Циљеви ESS6: заштита и очување биодиверзитета и станишта; примена хијерархије ублажавања и приступ предострожности у осмишљавању и спровођењу пројекта који би могли да имају утицај на биодиверзитет и промоција одрживог управљања живим природним ресурсима.

Стандард је релевантан за пројекат. Иако пројектне активности неће ићи даље од постојећих железничких пруга, неке од планираних рута пролазе кроз еколошку мрежу Србије (нпр. Потпројекат редовног одржавања левог колосека од Панчевачког моста до главне железничке пруге Панчево, центра Београда - Главна Панчево - Вршац - државна граница (у близини моста Себес - Панчево, градска општина Палилула), еколошки важно подручје за птице-ИБА, као и еколошки коридор - Дунав и обале). Штавише, руте још увек нису дефинисане, а додатне активности могле би се одвијати у заштићеним или осетљивим природним подручјима. Пројекти предложени у заштићеном подручју (или оном који може утицати на критична станишта или заштићене врсте) пажљиво ће се прегледати ради потенцијалних утицаја помоћу алата за процену специфичних локација и ублажити низом одговарајућих мера. Изградња нових линија или било која друга активност која ствара значајан стрес високим или осетљивим природним подручјима биће искључена из финансирања кроз поступак скрининга дефинисан овим документом.

Ако се у каснијој фази предложи потпројекат унутар заштићеног или осетљивог / вредног природног подручја (или оног које може утицати на станишта или заштићене врсте), ESMF ће (i) приказати све активности са потенцијално значајним утицајем на осетљива и вредна природна подручја, (ii) за остале пројекте, потенцијални утицаји ће се идентификовати током пројектовања када буду познате тачне руте, а њима ће се позабавити у плановима управљања животном средином и друштвом. С тим у вези, овај документ дефинише процедуре за идентификовање и управљање потпројектима који потенцијално могу утицати на природна станишта. Ниједна грађевинска активност (изузев санације постојеће инфраструктуре) неће бити дозвољена на критичним стаништима. За било какве радове на критичним стаништима или у заштићеном подручју извођач радова треба да развије план управљања биодиверзитетом за дату локацију.

У фази скрининга, помоћу овог документа PIU ће утврдити да ли ће се пројектне активности изводити у заштићеним подручјима, узимајући у обзир национално и међународно призната и одређена заштићена

подручја. Уколико се железничка пруга налази у заштићеним подручјима, активности у наставку се морају предузети:

- Посета локацији заједно са ИНфраструктуром железница Србије;
- Посета локацији у сврху је тачног опредељења спрам близине заштићених подручја, врсте активности предложених за реконструкцију / рехабилитацију у оквиру пројектне документације;
- Обавезно је прибављање услова надлежних институција за заштиту природе уколико ће предложени пројекат утицати на критична станишта,
- Израда ESMF-а специфичних за локацију са БМП-ом је обавезан за ову врсту пројекта (иако њихова врста пројектних активности припада онима са умереним / ниским ризицима, то значи да се класификација ризика повећава како би се идентификовао биодиверзитет и сва критична станишта (на и у близини локације пројекта) и предложи мере превенције или ублажавања.
- Уколико би се предложио пројекат у заштићеном подручју (или на локацији где може утицати на критична станишта или заштићене врсте), ESA за одређену локацију ће садржати одредбе за идентификовање ризика који долазе нпр. од експропријације, буке и људског присуства. одговарајуће мере ублажавања на основу принципа и процедура дефинисаних у ESMF-у, који укључује, али није ограничен на План управљања биодиверзитетом (припремљен као део ESA или самосталног документа), избегавање размножавање / гнездење осетљивих / заштићених врста, строга контрола кретања, стручни надзор, употреба машина за одржавање) биће узета у обзир све у складу са овим документом.
- Изградња нових линија или било која друга активност која ствара значајан стрес за високо вредна или осетљива природна подручја (као што су промене станишта и фрагментација) биће искључена из финансирања кроз поступак свеобухватног скрининга који је описан у овом ESMF.

5.2.8. ESS7 Староседеоци/суб-сахарски афрички историјски потцењени традиционални локални заједници

Стандард није релевантан за пројекат јер Србија нема друштвене или културне групе специфичних карактеристика како их дефинише ESS7.

5.2.9. ESS8 Културно наслеђе

ESS8 препознаје следеће циљеве: заштита културног наслеђа од негативних утицаја пројектних активности и његово очување; приступ заштити културног наслеђа виђен као интегралним аспект одрживог развоја и промовисање суштинских консултација са заинтересованим странама у вези са културним наслеђем. ESS8 поставља мере осмишљене за заштиту културног наслеђа током читовог животног циклуса пројекта.

Овај стандард је релевантан. Нису планирани радови на објектима културне баштине и не очекују се значајни утицаји. Међутим, стандард је релевантан јер је вероватно данеки радови који ће се изводити у оквиру постојеће железничке мреже, као и трасе предложених нових деоница, моћи доћи у предо који је препознат као културно наслеђе (укључујући археолошко). Изградња и употреба приступних путева, вибрације услед употребе тешких машина итд. Да би се одговорило на ризике (i) културно наслеђе биће интегрисано у скрининг, (ii) планови управљања културном баштином (као део ESIA / ESMF) за све радове са идентификованим ризицима на културно наслеђе биће израђени (iii) ESMF и ESIA / ESMF за одређену локацију, ESMF контролне листе ће садржати мере предострожности за случајне налазе.

5.2.10. ESS9 финансијски посредници

Стандард није релевантан за пројекат, јер финансирање Банке није дато финансијским институцијама за даље кредитирање.

5.2.11. Пројекти за међународне водене путеве

Пројекат неће подржати било какве радове директно на међународним пловним путевима или њиховим притокама. Неће бити радова на изградњи мостова нити њиховој рехабилитацији. Међутим, ESMF и ESMF за поједине локације пружаће смернице за заштиту речног корита од загађења и отпада током радова у зони пловних путева. Као такви, не постоје могући утицаји на квалитет или количину воде на приобаљу повезани са овим радовима.

5.3. Смернице опште заштите животне средине, здравља и безбедности (EHS)

Ово су технички референтни документи са општим и специфичним примерима добре међународне индустријске праксе (GIIIP). Када је један или више чланова Групације Светске банке укључен у пројекат, ове EHS смернице примењују се у складу са њиховим одговарајућим политикама и стандардима. Ове Опште EHS смернице су осмишљене да се користе заједно са релевантним EHS смерницама за одговарајући сектор које пружају смернице корисницима о EHS питањима. Ове смернице биће примењиве на све пројектне активности.

5.4. Смернице за заштиту животне средине, здравље и безбедност железнице

EHS смернице за железницу су применљиве на активности које обично обављају оператери железничке инфраструктуре и односе се на путнички и теретни саобраћај. Документ је систематизован кроз две главне области, а то су железничке операције, које покривају изградњу и одржавање железничке инфраструктуре, као и управљање возним средствима, попут локомотива и железничких вагона; и, активности одржавања локомотива, укључујући услуге ремонта, и друге механичке поправке и одржавање локомотива и вагона. И ове смернице ће се примењивати на све пројектне активности.

5.5. Кључни циљеви ESF-а у поређењу са националним захтевима

ESF циљеви	Национални закони и захтеви	Празнине	Препоручене радње
ESS 1: Процена и управљање еколошким и социјалним ризицима и утицајима			
Циљеви ESS 1 су: да се идентификује, процењује и управља животном средином и социјалним ризицима и утицајима пројекта на начин који је у складу са ESS-ом.	Закон о EIA Декрети и листе	Јавне консултације о пројекту. Процена социјалног утицаја није неопходна Активности које можда не захтевају активности по домаћем закону, али захтевају израду ESMP, ESMP Контролне листе или E&S ревизију Повезани објекти нису покривени	Ангажовање заинтересованих страна и спровођење јавних консултација у складу са Планом укључивања заинтересованих страна на нивоу пројекта и оних за потпројекте . Спровести процену социјалног утицаја Припремите инструменте за E&S менаџмент у складу са овим документом.
ESS 2: Рад и услови рада			
Циљеви ESS 2 су: промовисање безбедности и здравља на ради. Промовисање једнаког поступања, недискриминације и једнаке могућности радника на пројекту. Да би заштитили раднике пројекта, укључујући угрожене раднике као што су жене, особе са инвалидитетом, децу , у складу са овим ESS- ом) и раднике мигранте, уговорене раднике, раднике у заједници и примарне раднике снабдевања, по одговарајућем основу.	Применљиви су разни закони, политике и кодекс праксе. Ови закони и политика усклађени су са међународним стандардима, наиме ILO конвенцијама и директивама ЕУ, као што су услови, услови и инструменти предложени у међународним конвенцијама и директивама уврштени у Закон о раду Р. Србије	Недостаци су ограничени на услове да механизам жалби буде стављен на располагање радницима као и да се обављају консултације са радницима о питањима везаним за OHS.	Успоставити жалбени механизам за раднике ангазоване на пројекту. Пројектне активности захтеваће ангажовање радника директно ангажованих од стране Јединице као и оних ангажованих по уговору са трећим лицима. Обе групе подлежу Правилнику о раду на Пројекту и Смерницама светске банке за животну средину, здравље и безбедност. Од извођача ће се захтевати да усвоје Кодекс понашања и GBV кодекс понашања који морају да схвате и потпишу сви радници.
ESS 3: Ефикасност ресурса и превенција загађења и управљање			

ESF циљеви	Национални закони и захтеви	Празнине	Препоручене радње
<p>Циљеви ESS3 су генерално спровођење технички и финансијски изводљивих мера за побољшање ефикасне потрошње енергије, воде и сировина, као и других ресурса.</p> <p>Тамо где су доступни подаци о поређењу, Зајмопримац ће извршити поређење да би утврдио релативни ниво ефикасности.</p> <p>Када је пројекат потенцијално значајан корисник сировина, поред примене захтева за ефикасношћу ресурса овог ESS-а, пројекат ће усвојити мере наведене у EHS-овима и другим GIIP-има за подршку ефикасној употреби сировина, у техничкој и финансијској мери изводљив. (Зајмопримац ће настојати да смањи или елиминира употребу токсичних или опасних сировина.)</p> <p>Зајмопримац ће избегавати испуштање загађивача или, када избегавање није изводљиво, минимизирати и контролисати концентрацију и масовни проток њиховог испуштања користећи нивое перформанси и мере наведене у националном закону или ЕХСГс, у зависности од тога шта је строже.</p> <p>Као део ЕСА пројекта, Зајмопримац ће окарактерисати и проценити изворе загађења ваздуха који се односе на пројекат.</p> <p>ЕСА ће укључити процену бруто ГХГ.</p> <p>Зајмопримац ће избећи стварање опасног и неопасног отпада. Тамо где стварање отпада не може да се избегне, Зајмопримац ће смањити стварање отпада и поново користити, рециклирати и опоравити отпад на начин који је безбедан за људско здравље и животну средину. Тамо где се отпад не може поново употребити, рециклирати или повратити,</p>	<p>Закон о заштити животне средине („Службени гласник РС 135/04, 95/18)</p> <p>Закон о интегрисаном спречавању и контроли загађења животне средине („Службени гласник РС 135/04 и 25/15)</p> <p>Закон о водама („Службени гласник РС 30 /, 95/18)</p> <p>Закон о заштити и одрживом коришћењу рибарства („Службени гласник РС 28/14 и 95/18)</p> <p>Закон о средствима за заштиту биља („Службени гласник РС 41/09).</p> <p>Закон о енергетској ефикасности (25/13)</p> <p>Закон о управљању отпадом</p> <p>Базелска конвенција о прекограничном кретању опасног отпада и његовом одлагању Службени лист СРЈ, Међународни уговори, бр. 2/99,</p> <p>Архуска конвенција („Службени гласник РС - Међународни уговори“, бр. 38/09) Протокол о регистру испуштања и преноса загађивача према Архуској конвенцији</p>	<p>Редован мониторинг није захтеван као ни примена најбоље праксе</p>	<p>Уз примену националних стандарда, потребно је применити WB EHS-а и мере како је то предвиђено и у документу како би се достигли високи стандарди. Истовремено је потребно спроводити мере редовном мониторинга у имплементацији свих докумената и студија,</p>

ESF циљеви	Национални закони и захтеви	Празнине	Препоручене радње
<p>Зајмопримац ће третирати, уништити или збринути на еколошки прихватљив и сигуран начин који укључује одговарајућу контролу емисија и остатака насталих руковањем и прерадом отпадног материјала.</p> <p>Ако се створени отпад сматра опасним, Зајмопримац ће се придржавати постојећих захтева за управљање (укључујући складиштење, транспорт и одлагање) опасног отпада, укључујући: национално законодавство, применљиве међународне конвенције, укључујући оне које се односе на прекогранично кретање.</p> <p>Тамо где такви захтеви недостају, усвојити алтернативе добре међународне праксе.</p>			
ESS 4: Здравље и безбедност заједнице			
<p>Циљеви ESS-а 4 су процена и избегавање негативних утицаја на здравље и сигурност заједница погођених пројектом током животног циклуса пројекта, како из рутинских тако и из не-рутинских околности.</p> <p>Промоција квалитета и сигурности, као и питање климатских промене, током пројектовања и изградње инфраструктуре, укључујући и бране.</p> <p>Да би се избегла или свела на минимум изложеност заједнице ризику од умањене безбедности саобраћаја на путевима, болестима и опасним материјалима у вези са пројектима.</p>	<p>Закон о планирању и изградњи („Службени гласник РС“, бр. 72/2009, 81/2009 - исправак, 64/2010 - одлука КЗ, 24/2011, 121/2012, 42/2013 - одлука КЗ, 50/2013 - Одлука ЦЦ, 132/2014, 145/2014, 83/2018, 31/2019, 37/2019-остали закон и 9/2020)</p> <p>Уредба о здрављу и / безбедности и заштити на раду на градилиштима</p> <p>Закон о путевима („Службени гласник РС“ бр. 41/2018 и 95/2018)</p>	<p>У суштини разлике између националних захтева и ESS-а нису значајне. Међутим, мере ублажавања и спречавања биће потребне доношењем посебних планова управљања овим ризицима од стране извођача. У случају откривања двоструких стандарда у оквиру ESF-а и националних захтева, превладаће строжи.</p>	<p>Иако пројекат има за циљ да побољша живот претходно погођених заједница, потребно је осигурати да пројектне активности не проузрукују нежељене негативне последице по заједнице.</p> <p>Извођачи су у обавези да донесу следеће планове:</p> <p>Политика здравља и безбедности (ХСП);</p> <p>Плана управљања заштитом и здрављем у грађевинарству (ОHS, план безбедности заједнице, план управљања саобраћајем, план безбедности од опасних материја, програм обуке, приправност и реаговање у ванредним ситуацијама итд.)</p> <p>Захтеви и планови за безбедност и здравље на раду.</p>

ESF циљеви	Национални закони и захтеви	Празнине	Препоручене радње
<p>Да постоје ефикасне мере за решавање хитних догађаја.</p> <p>Да би се осигурало да се обезбеђивање особља и имовине обавља на начин који избегава или умањује ризике за заједнице на које утиче пројекат.</p>	<p>Закон о безбедности саобраћаја на путевима („Службени гласник РС“ бр. 41/2009)</p> <p>Правилник о техничким стандардима за универзални приступ („Службени гласник РС 22/2015)</p> <p>Закон о заштити од пожара („Службени гласник РС“, бр. 111/2009, 20/2015, 87/2018 и 87/2018 - други закон</p>		<p>H&S оперативна контрола;</p> <p>Безбедност градилишта,</p> <p>Планови управљања саобраћајем итд. да се позабаве утицајима покретне грађевинске опреме на локалне заједнице; мере и акције развијене за процену и управљање специфичним ризицима и утицајима наведеним у ESMF-у и наредним ESMP-има</p>
<p>Мере превенције и умањења буке треба применити тамо где се предвиђа или мери утицај буке из пројектног објекта или операција премашује применљиву смерницу нивоа буке на најосетљивијој тачки пријема.</p>	<p>Закон о заштити животне средине ("Службени гласник РС" бр. 36/209, 88/2010).</p> <p>Бројни правилници, декрети о служењу спровођењу закона.</p>	<p>Србија има добар ниво усклађености са правилима ЕУ о буци , али имплементација је у раној фази</p>	<p>Жељени метод за контролу буке из стационарних извора је примена мера контроле буке у извору.</p> <p>Опције смањења буке кроз примену националне захтеве и WB EHSG</p>
ESS 5: Ограничења при прибављању земљишта, коришћење земљишта и невољно расељавање			
<p>Циљеви ESS 5 су: избегавање невољно расељавања или, када је то неизбежно, умањење утицаја невољног расељавања истраживањем алтернатива.</p> <p>Ублажавање неизбежних неповољних социјалних и економских утицаја од прибављања земљишта или ограничења у коришћењу земљишта тако што ће: (а)бити исплаћена правремена накнада по заменској вредности (б) се пружи помоћ расељеним лицима у њиховим напорима да побољшају или бар обнове своје изворе прихода и животни стандард, у стварном смислу, достизањем нивоа пре расељавања или до нивоа који је постојао пре почетка имплементације пројекта, зависно</p>	<p>Закон о експропријацији и Закон о специјалним процедурама за имплементацију пројекта изградње и реконструкције линијских инфраструктурних структура од посебног значаја Републици Србији је главни закон који регулише имовининско правне послове.</p>	<p>Празнине између националних законских одредби су у домену посебних инструмената расељавања, социјално-економских истраживања, надокнада неформалних власника и корисника, праћења социјалних перформанси и захтева за припрему извештаја о завршетку који верификују спровођење мера ублажавања и</p>	<p>ESS5 ће бити меродаван као и Оквирни план расељавања који је за овај пројекат припремљен у складу са ESS5. Где је потребно биће спроведена ревизиј окончаних поступака експропријације за потребе пројекта окончане у очекивању овог пројекта (предмет процене према ESS5). Уколико је потребно припремиће се Акциони план расељавања којим ће се премостити све празнине. Објава мораторијума, успостава жалбног механизма и мониторинг</p>

ESF циљеви	Национални закони и захтеви	Празнине	Препоручене радње
од тога шта је повољније. Побољшање животних услова сиромашних или рањивих лица која су физички расељена, обезбеђењем адекватног смештаја, приступа услугама и објектима и сигурности власништва.		обезбеђују корективне мере ако је потребно.	
ESS 6: Очување биодиверзитета и одрживо управљање животним ресурсима			
ESS6 признаје да су заштита и очување биодиверзитета и одрживо управљање животним ресурсима основни за одрживи развој. Биодиверзитет се дефинише као варијабилност међу живим организмима из свих извора, укључујући, између осталог, територијалне, морске и друге водене екосистатеме и еколошке које обухватају; то укључује разноликост у врстама, између врста и екосистема.	Очување биодиверзитета, идентификовано је као један од приоритета Србије за заштиту животне средине у ГоС-у. Закон о заштити природе („Службени гласник РС“ 36/2009. 88/2010, 91 / 2010 кор 14/206) уређује заштиту и очување природе и биолошку, геолошку и пејзажну разноликост као део животне средине.	Разлике постоје у домену захтева да се на пројекту не јави нето добит и нето губитак биодиверзитета	Критеријуми скрининга за заштиту животне средине и социјална питања утврдиће релевантне ризике и применити хијерархију ублажавања. Критеријуми за скрининг заштите животне средине осигураће да ниједна активност са потенцијалним негативним утицајем у природним или критичним стаништима не стекне статус подобног пројекта. Тамо где се разматрају активности на модификованим стаништима, пројекат ће обухватити консултације са управљачима заштићених подручја, националним и локалним институцијама релевантним заинтересованим странама, укључујући локалне заједнице, и невладине организације. Према потреби, планови управљања биодиверзитетом специфичних за одређену локацију биће прегледани, ажурирани и / или развијени. Током припреме и имплементације потпројекта предузеће се активности како би се избегли негативни утицаји. Условима надлежних институција прибављени у припреми ESMP докумената специфичних за локацију биће прописане захтеване мере за ублажавање утицаја. Надзор над

ESF циљеви	Национални закони и захтеви	Празнине	Препоручене радње
			извођењем радова биће надлежан и за мониторинг ових захтева.
ESS 8: Културно наслеђе			
Циљеви ESS 8 су: заштита културног наслеђа од негативних утицаја пројектних активности и његово очување; приступ заштити културног наслеђа виђен као интегралним аспект одрживог развоја и промовисање суштинских консултација са заинтересованим странама у вези са културним наслеђем. ESS8 поставља мере осмишљене за заштиту културног наслеђа током читовог животног циклуса пројекта.	Закон о културним добрима („Службени гласник РС 71/94, 52/11, 92/11). Овим законом уређује се систем заштите и коришћења културних добара и утврђују услови за спровођење активности у вези са заштитом културних добара.	Постоје одређене празнине између ESS 8 и националних закона у области нематеријалних културних добара	Током припреме и имплементације потпројекта предузеће се активности како би се избегли негативни утицаји. Условима надлежних институција прибављени у припреми ESMP докумената специфичних за локацију биће прописане захтеване мере за ублажавање утицаја. Надзор над извођењем радова биће надлежан и за мониторинг ових захтева.
ESS 10: Ангажовање заинтересованих страна и објављивање информација			
Циљеви ESS 10 су: Успостављање систематског приступа ангажовању заинтересованих страна који ће помоћи Зајмопримцима да идентификују заинтересоване стране и изграде и одрже конструктиван однос са њима, посебно са странкама погођеним пројектима. Процена нивоа заинтересованости заинтересованих страна и подршка пројекту која ће омогућити да се ставови заинтересованих страна узму у обзир приликом припреме пројекта и еколошких и социјалних перформанси.	Обавезе о ангажовању грађана Републике Србије не подлежу јединственом закону или уредби. Међутим, препознавање важности ангажовања грађана уграђено је у правни систем и јасно препознато кроз обавезне поступке предвиђене појединачним законима	Иако сви акти прецизирају право на приступ информацијама које поседују јавни органи, ESS10 препознаје важност отвореног и транспарентног ангажовања у односу на заинтересоване стране у пројекту	Припрема плана укључивања заинтересованих страна. Обезбедити адекватну примену планова на нивоу потпројекта који су приремљени у складу са планом који је припремљен за ниво пројекта PSEP-ом припремљени пре активности

6. ПРЕЛИМИНАРНЕ АКТИВНОСТИ ПОДРЖАНЕ ПРОЈЕКТОМ

Инвестиције у инфраструктуру и инвестиције у сигурност обухваћене су пројектом и укључују бројне потпројекте чији је циљ побољшање сигурности и нивоа услуга које PIU пружа у оквиру МСТП. У овој фази припреме пројекта, листа подржаних активности је само оквирна, тј. одлука о тачним активностима које треба подржати није донета. Критеријуми за скрининг искључиће све активности високог ризика из финансирања у оквиру овог пројекта. Планиране активности укључују радове на већ постојећој железничкој мрежи и обухватиће обнову постојећих линија и високо ризичних пружних прелаза и нову изградњу колосечне везе (обилазница) између магистралне пруге Суботица-Богојево - државна граница и регионалне линије Нови Сад- Озаци-Богојево. Мањи део радова изводиће се у урбаним густо насељеним областима, док ће се већина радова изводити у ненасељеним подручјима, на отвореним колосецима итд. Покриваће железничке прелазае, обнављање пруге на неколико железничких деоница (редовно одржавање левог колосека од Панчевачког моста до Панчева главне железничке станице, редовно одржавање колосека на деоници Београд центар - раскрсница Панчевачког моста - тунел „Врачар“, редовно одржавање колосека на делу Београд центар - раскрсница Г - тунел „Дедиње“, редовно одржавање триангле: раскрсница Карађорђевог парка - раскрсница Дедиње - тунел „Везни“ и санација делова конструкције тунела према студији тунела "Дедиње", "Стадион" и "Врачар", изградња обилазнице између магистралне пруге Суботица-Богојево - државна граница и регионалне пруге Нови Сад-Озаци-Богојево, изградња главне железничке станице - Београд Центар (Прокоп), набавка и уградња 4 мерне станице, припрема техничке документације за фазе 2 и 3 програма и управљање имовином. Делови које треба санирати још нису у потпуности дефинисани, али може се претпоставити да ће радови укључивати утицаје на животну средину као што су прашина и бука, потенцијално загађење водених површина, поремећаји у саобраћају, стварање и управљање већим количинама грађевинског и опасног отпада, укључујући делове шина и ломљеног камена, отпадне дрвене прагове. Оквирна листа потпројеката наведена је у Прилогу 01 овог ESMF документа.

У наставку су описани карактеристичне врсте радова који ће се одвијати током реализације пројекта:

6.1. Реконструкција колосека и санација тунела

Ова пројектна активност тренутно се односи на различите потпројекте, укључујући редовно одржавање левог колосека од Панчевачког моста до главне железничке станице Панчево, Београд центар - Панчево, Главна - Вршац - државна граница.

Пре било каквих радова, земљиште око корита пруге мора бити очишћено од грмља и других препрека, од подножја насипа ширине до 7 метара, где има довољно железничког земљишта. Ископавања се изводе до 100 цм вертикално мерено од површине врха прагова.

Будући да корито стазе није увек довољно широко, морају се извести радови на обезбеђивању додатне ширине насипа. Постојећа баластна призма (дробљени камен) и део земљишта уклониће се возилом за обнављање колосека док се не достигне ниво нове основе баласта. Уклањање земљишта испод и изван железничких колосека може се извршити различитим машинама: (i) машинама за шину као што је машина АНМ или (ii) машинама које ће се превозити друмом, нпр. багер. Употреба машина зависи од пројекта за извођење; у случају да се користи машина АНМ, врло је тешко одвојено уклањање горњег слоја земљишта, коришћеног агрегата и дубљих слојева земљишта. Поред тога, неким локацијама није могуће приступити путем, а АНМ машина остаје једина опција.

На консолидовани материјал треба да се угради нови слој ломљеног камена како би се испод доње ивице прагова убацило најмање 30 цм баласта. Тамо где је потребно, стари агрегат ће бити уклоњен, послат на анализу и одложен у складу са резултатима анализе и интерном процедуром Инфраструктура. У зависности од стања агрегатног каменог материјала, уклоњени слојеви ће се или дробити и користити као тампон / консолидовани материјал за колосеке (вишак материјала однет у привремено складиште) или ће бити однет у привремено складиште, док ће се материјал од тампона одвојено продавати. Материјал из привременог складишта продаје се или донира различитим корисницима, као што су ватрогасци (користећи уклоњено земљиште и мешавину агрегата за изradу противпожарних коридора) или шумарска одељења (који користе смешу за шумске стазе и друге сврхе). Преостали ископани материјал одвозиће лиценциране компаније на трајну, лиценцирану депонију, у зависности од нивоа загађености смеше.

На деловима колосека који захтевају шири насип постојеће косине морају бити очишћене од грмља и препрека и уклоњено око 15 цм горњег земљишта. Након тога, степенице се урезају у косине како би се припремили за нови насип унапред дефинисане ширине и нагиба (проширење корита колосека). За проширење корита колосека (насипа) користиће се нови материјали. Нове бочне косине насипа морају бити заштићене са најмање 20 цм горњег земљишта и опшивене травом. Одговарајућа заштита од стена које би могле склизнути са необезбеђених косина требало би да буду места на најкритичнијим тачкама на косинама дуж пруге.

Дренажне структуре су изведене у складу са површинама слива, у складу са нивоима падавина и протоком поплава, на основу хидролошких и хидрауличких прорачуна. Систем одводњавања железнице мора бити модификован и усклађен са регионалним канализационим системом компаније Србијаводе.

Постојеће пруге на дрвеним праговима замењују се новим, такође на дрвеним праговима. Постојеће железничке скретнице на железничким станицама замењују се новим на дрвеним праговима. Током радова пруга ће бити заварена у дугачку стазу. Дуга пруга мора бити осигурана да ограничи уздужна кретања уређајима против клизања / клизања шине („Mathe“), док локација мора бити осигурана од бочног кретања одговарајућим уређајима који спречавају бочно кретање шина.

Помоћне зграде, облоге зидова и облоге нивоа треба изводити само тамо где је потребна примена таквих додатних мера на железници.

6.1.1. Реконструкција колосека у београдском железничком чвору (тунел и надземни делови) и санација делова тунела "Дедиње", „Стадион“ и "Врачар"

Изградња београдског железничког чвора траје од седамдесетих година прошлог века. Старост и оптерећење и стање линија су различити. Током 90-их година двадесетог века, изграђена су 3 тунела, која су постала знатно више оптерећена променом географије чвора и укидањем главне железничке станице Београд и пруге око Калемегдана. Приградски систем Беовоз временом се развио у градску железницу која значајно заузима капацитете ових деоница.

Тунели се налазе у градском језгру општине Савски венац. Становништво околних стамбених зграда жали се на повећани ниво буке и вибрација услед развоја железничког саобраћаја. На оплати тунела уочене су местимичне пукотине. Због наведеног, поред редовног одржавања горњег строја, потребно је припремити студију тренутног стања и предложити интервенције за санацију мањих оштећења оплате тунела, те студију која ће лоцирати тачке и предложити техничке решења која би смањила буку и вибрације.

Редовни радови на одржавању пруге изводиће се на следећим деоницама:

- Београд Центар - раскрсница Панчевачког моста - тунел "Врачар"
- Београд Центар - раскрсница Г - тунел "Дедиње"
- Троугао: раскрсница Карађорђевог парка - раскрсница Дедиње - тунел везни

Пруга је пуштена у рад 1993. године за осовинско оптерећење од 22,5 т / о и 8,0 т / м, са шинама типа 49, дрвеним и бетонским праговима и припадајућим додацима за пругу. Пруге су двоколосечне, електрифициране.

Поред поменутих деоница тунела, планирано је и редовно одржавање колосека на деоници Распутница Панчевски мост - Панчево, главна (леви / десни колосек). Од 2015. године ова електрификована двоколосечна пруга је за осовинска оптерећења од 22,5 т / о и 8,0 т / м. Радови би се изводили наизменично у цевима левог и десног тунела, током вечерњих и ноћних сати када је интензитет саобраћаја градских железничких возова знатно мањи.

6.1.2. Општи опис радова на санацији тунела

Према методологији, санација тунела укључује следеће анализе и радове:

- Утврђивање врста недостатака,
- Одређивање карактеристика стена и категоризација према GSI1 класификацији,
- Мере за санацију сваке врсте штете,
- Заштита и измештање телекомуникационих каблова, током, и након радова на рехабилитацији,
- Активности усмерене на санацију подручја улазног портала.

- Активности усмерене на смањење нивоа буке, попут унутрашње облоге.

Санација тунела укључује решења која се морају применити у целом тунелу и она која се примењују само локално: (а) одвођење површинског слива воде - кроз цео тунел, (б) поновно профилирање површине ојачаним бетоносом - кроз цео тунел, (ц) санација контактних тачака стена и површинских облога, (д) ињектирање - кроз цео тунел, (е) санација нестабилних површина облога стена - локално, (ф) санација рупа иза облога стена - локално, и (г) други радови као што су заштита каблова, санација излазног портала тунела.

6.2. Изградња и реконструкција железничких станица

6.2.1. Изградња главне железничке станице - Београд Центар (Прокоп)

Железничка станица "Београд Центар" главна је путничка станица београдског железничког чвора. Намењен је путницима у међународном и домаћем саобраћају, као и корисницима приградског железничког саобраћаја (БГ Воз). Интегрише железнички саобраћај са градским саобраћајем, који треба да опслужује пословне, трговинске и комерцијалне објекте у комплексу и околини. На станици Београд Центар, у коначној верзији, очекује се око 6.200 путника у шпицу, а дневно око 250 пари возова, од тога 200 регионалних, приградских и градских и 50 међуградских возова.

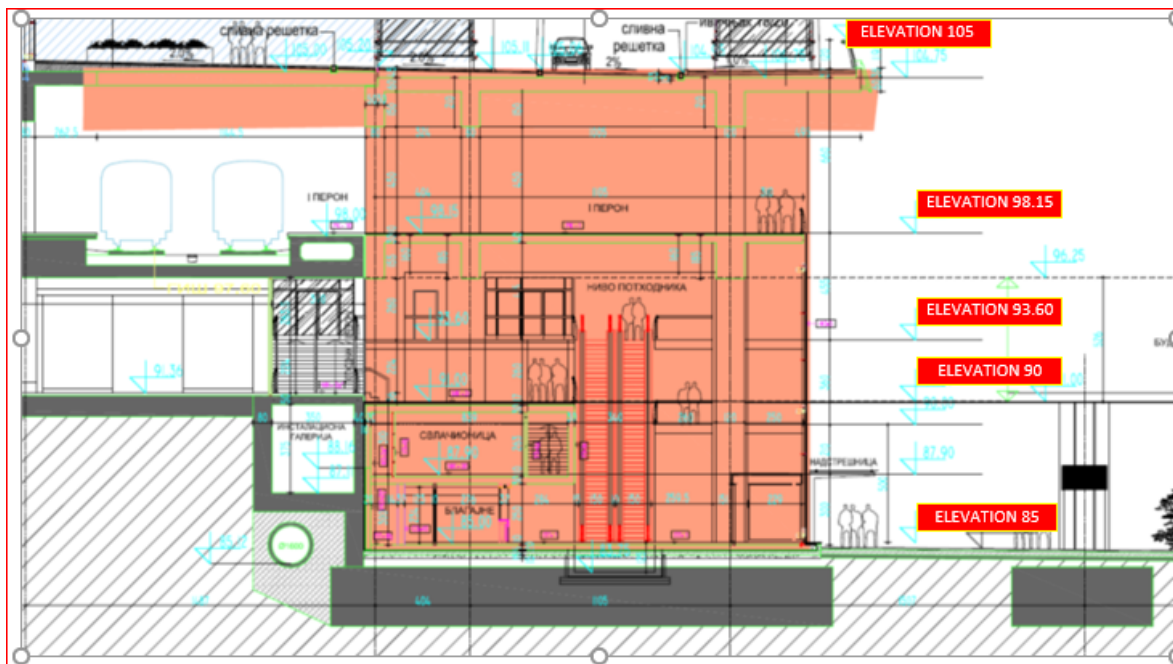
За фазну реализацију измештања путничких капацитета са београдске станице у оквиру пројекта „Београд на води“, планирано је да се настави са изградњом железничке станице.

Радови на железничкој станици Београд Центар изведени су кроз фазе.

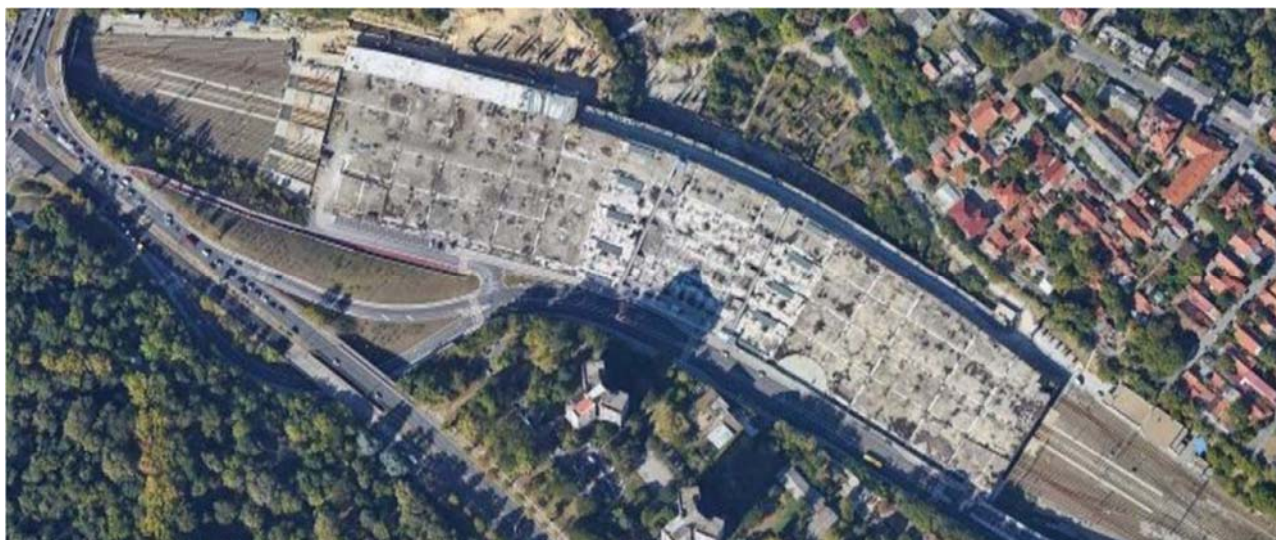
Изградња I фазе железничке станице Београд Центар започета је у децембру 2014. извођењем радова на проширењу капацитета за пријем, отпремање и управљање саобраћајем возова, а завршена је у јануару 2016. Ови радови финансирани су из зајма Кувајтског фонда за арапски економски развој закључен 10. децембра 2012. У оквиру I фазе на читавом подручју изнад колосека и перона, већим делом је изграђена бетонска плоча која у потпуности покрива ово подручје, а предвиђа изградњу станице (тј. хола централне станице) за пријем и отпремање путника који у станицу стижу саобраћајницима. Ова велика бетонска плоча (око 5 хектара) налази се на надморској висини од 105, па ово узвишење служи за даљу оријентацију даљих фаза пројекта.

Фаза II железничке станице Београд центар подељена је у три карактеристичне фазе и зависиће од доступности финансијских средстава

- (1) Фаза I - завршетак бетонске плоче. Тренутно се изводе радови на завршетку панела, што укључује грубе грађевинске радове на носећим конструкцијама и подовима дела железничке зграде испод панела. Српска компанија Elita Corp изабрана је за извођача у отвореном тендерском поступку. Уговор је потписан 24. марта 2020. године, а послодавац је IZS (Инфраструктура Железнице Србије). Средства су обезбеђена кроз државни буџет. Радови су започели 11. маја 2020. Рок за завршетак радова је 15 месеци (август 2021).
- (2) Фаза II - радови испод бетонске плоче. Овај део станице користиће се за пријем и отпремање путника са доњег трга (будућа веза са аутопутем) и за смештај комплетног станичног особља које треба да управља и одржава станицу, као и за смештај техничких капацитета и уређаја. Овај део станице протеже се дуж прве платформе и најнижи ниво је на коти 85, а на подручју до коте 105 постоје 4 спрата (кота 85; кота 90; кота 93,60; кота 98,15 - означена плавом бојом на слици испод).

Кредитом Светске банке финансираће се изградња потребних инжењерских конструкција (резервоари за воду за системе заштите од пожара, потпорни зидови за осигурање платоа и путева у комплексу итд.), Фасада, зидови и инсталације у згради станице испод коте 105 (између оса 5- 5 ') и у згради "Tubus" испод коте 98 (између оси 5-10 и 5'-10') са уређењем и опремом унутрашњег простора у овим зградама, укључујући просторе платформе прве станице и путнички подвожњаци са прилазима, набавка и постављање вертикалног и хоризонталног транспорта, изградња станичних колосека 1 и 2, са припадајућом контактном мрежом, сигнално-телекомуникационим инсталацијама и путним прелазима, приступни путеви из Булевара војводе Путника (оса Б), из улице Прокупачка и приступ станичној згради са доњег колодворског трга - плато на коти 85, инсталациона инфраструктура са везом на градску комуналну (комуналну) мрежу рк и завршни радови на приземном уређењу простора у станичном комплексу према аутопуту, укључујући осветљење, паркиралишта, пешачке комуникације, зелене површине и друге пројектоване објекте. Овај део зграде је у архитектонском облику „фасада“ који гледа на доњи коловозни трг и аутопут. Сlike испод приказују тренутно стање плоче.

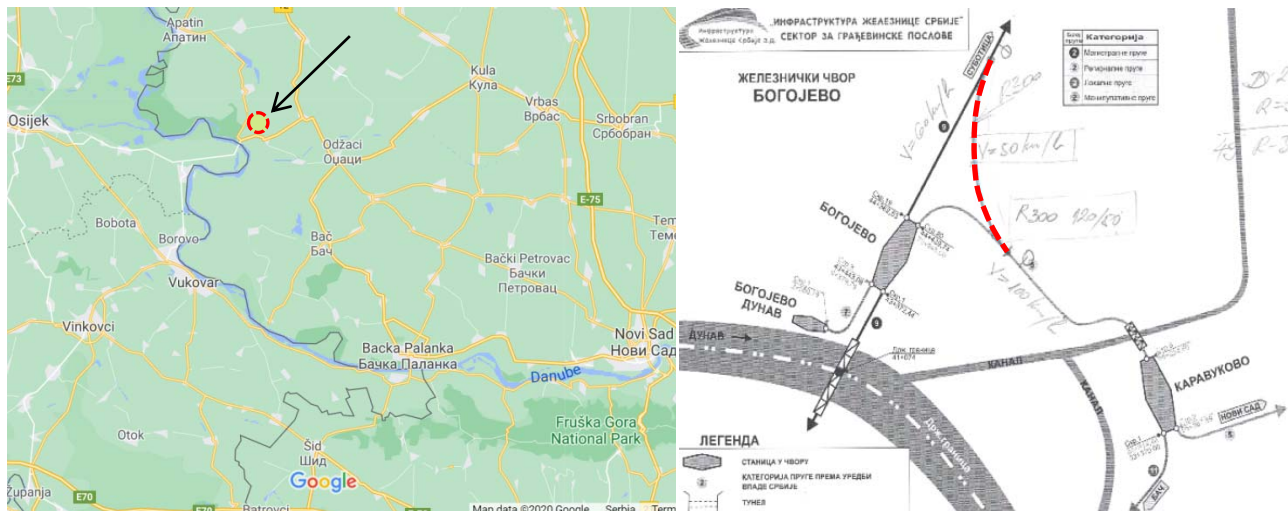

Фаза III - изградња станице и комерцијалних објеката. Ова фаза укључује изградњу станичне зграде на плочи и њено опремање уређењем и опремањем простора у приземљу станичне зграде, који је у функцији пријема и отпреме путника уз обезбеђење паркинг места за раднике и кориснике станичне зграде. За III фазу Влада Републике Србије изабрала је и потписала уговор са стратешким партнером који ће инвестирати у изградњу станице и комерцијалне објекте. Биће предузети аранжмани да се писаним споразумима обезбеди управљање животном средином и друштвеним утицајима у складу са стандардима на пројекту. Они ће ступити на снагу пре почетка грађевинских радова.

6.3. Радови на реконструкцији и модернизацији савремене железнице

6.3.1. Изградња колосечне везе (обилазница) између магистралне линије Суботица-Богојево - државна граница и регионалне линије Нови Сад-Оџаци-Богојево.

У плану је наставак радова на реконструкцији, модернизацији и изградњи савремене двоколосечне пруге Е-85: (Београд Центар) - Стара Пазова - Нови Сад - Суботица - државна граница - (Келебиа), Нови Сад-Суботица крајем 2020. Вероватно је да ће радови на отвореној линији захтевати перформансе под условом потпуне обуставе саобраћаја. Због тога је неопходно обезбедити алтернативни транспортни правац који би омогућио континуирану везу Суботице, Новог Сада и Новог Сада магистралном линијом Суботица-Богојево - државна граница и регионални Нови Сад-Оџаци Београд. Земљиште на којем је предвиђена изградња колосека је пољопривредно земљиште у приватном власништву, без стамбених зграда.

Слика 8: Поглед на локацију пројекта обилазнице код Богојева

Изградња колосека омогућила би директна путовања возом у смеру Нови Сад - Богојево-Сомбор - Суботица и обрнуто, без потребе за уласком возова у станицу Богојево ради промене правца саобраћаја возова. Радови би обухватили радове на грађевинској и електричној инфраструктури, што би повећало капацитет шине; скраћено време путовања возом; недостајуће техничке операције за маневрисање возовима на станици Богојево и обезбедиле су поузданији железнички превоз кроз Србију. Активности укључују изградњу доње машине, горње машине са бетонским праговима и шинама типа 49. Да би се шине спојиле, морају се инсталирати једноставни прекидачи Р300 или Р500. За управљање саобраћајем и окретање скретница на Обилазници потребно је даљински управљач пријавити отправника возова на станици Богојево и поставити светлосне сигнале за потребе регулације саобраћаја. Припрема техничке документације за ове радове финансираће се из средстава Инфраструктура железнице Србије. Тендер ће бити објављен у трећем кварталу 2020.

6.3.2. Редовно одржавање левог колосека од Панчевачког моста до магистралне железнице Панчево Београд центар-Панчево Главна- Вршац- државна граница

У 2015. години завршена је изградња другог (десног) колосека на деоници раскрснице Панчевачки мост и главне станице Панчево на железничкој прузи Београд Центар-Панчево Главна-Вршац-Државна граница. Овај посао финансиран је средствима из руског зајма. Изградњом другог колосека омогућен је бржи, ефикаснији и сигурнији саобраћај за превоз путника и робе, а посебно за даљи развој приградског

саобраћаја између Панчева и Београда (Беовоз). Због очекиваног повећаног обима саобраћаја, али и старости железнице (изграђена је крајем 19. века), на овој деоници је потребно реконструисати леви колосек, како би се уравнотежили параметри леве идесне пруге. Предвиђени су радови на горњем делу пруге, који у мањој мери укључују: демонтажу колосека и скретница, уклањање постојеће засторне призме (шљунка) и делова земљаног материјала, уређење планума. Ово одржавање колосека у ствари неће бити суфинансирано или ће финансијска подршка Светске банке бити одвојена од ранијих активности. Нема нерешених имовинско-правних питања повезаних са овим ранијим активностима у погледу судских предмета везаних за прибављање земљишта нити спорова око земље.

Очекује се замена комплетне решетке стазе и дела шљунковите завесе. Шљунчана завеса је еруптивног порекла у пројектованој висини и дефинисаној гранулацији. У оквиру припремних радова врши се рашчишћавање грмља и жбуња дуж пруге. Тамо где је потребно, поставиће се нови слој ломљеног камена како би се добила дебљина од најмање 30 цм, потребно сабијање. Након уградње колосека и пуњења / замене шљунка врши се регулација машине, заваривање, замена и испитивање СС уређаја. Добијени материјал доње машине биће сортиран, привремено депонован у складу са интерним прописима IZS. У зависности од загађења и геотехничких карактеристика, постојећи шљунак ће се користити као део материјала за реконструкцију за планиране радове на железници, а неупотребљиви материјал ће се разрезати. Неискоришћени материјал уклониће се, складиштити и одлагати на прописани начин у складу са степеном контаминације. Ако је потребно проширити труп стазе, користиће се нови материјал. Нове падине су испуњене хумусним материјалом и посејане травом. Одводњавање пруге предвиђено је уздужним и попречним падинама планума и изградњом / пречишћавањем постојећих канала дуж пруге.

Из средстава руског државног зајма у 2015. години, радови на доградњи другог колосека на магистралној линији 107 Београд Центар - Панчево Главна - Вршац - државна граница - (Stamora Moravita), на деоници Панчевачки мост - Панчево Главна према следећим везама:

- десно од км 5 + 082,57 до км 15 + 882,72 и
- лево од км 15 + 309,59 до км 19 + 562,73,

са шинама 49Е1 урађени су бетонски прагови В-70 и еластично причвршћивање Skl-14 у завеси од шљунка еруптивног порекла (на слици означена плавом бојом). У оквиру ових радова надограђени су колосечни и скретнички капацитети у станицама Крњача (3. и 4. колосек) и Овча (5., 6. и 7. колосек).

Током надоградње новог колосека у оквиру Пројекта, постојећи колосек није био предмет радова, а коришћена је шина 49, дрвени прагови са одговарајућим побољшањима. Као део Пројекта, потребно је редовно обављати одржавање заменских елемената горње машине на предвиђеним местима.

Даље, због лошег стања елемената горње машине, потребно је заменити елементе горње машине арматуром планум шина на следећим деоницама:

Деоница-станица	Колосек	from km	to km	L (km)
Pancevacki Most - Krnjaca	Лева	5+994,80	7+636,54	1,64
Stanica Krnjaca	2. Лева транзициона	7+931,05	8+610,51	0,68
Stanica Krnjaca	1. станица	8+044,51	8+597,12	0,55
Krnjaca – Ovca	Лева	8+902,83	11+920,16	3,02
Stanica Ovca	1. Станица	12+249,93	12+846,78	0,60
Stanica Ovca	2. Леви транзициони	12+249,93	12+846,78	0,60
Stanica Ovca	3. Десни транзициони	12+347,53	12+944,38	0,60
Stanica Ovca	4. Станица	12+392,30	12+944,38	0,55
Ovca – Pancevo Glavna	Лева	13+280,54	15+309,59	2,03
Ovca – Pancevo Glavna	Десна	15+882,72	18+495,96	2,61
Ovca – Pancevo Glavna	Десна	18+737,93	19+605,22	0,87
			Σ	13,75

Потребно је поправити насип, на правом колосеку, од км 17 + 800 до км 17 + 950.

путних прелаза обезбеђени су путоказима (Андрејев крст, знак стоп). Ако не постоји ниједан од горе наведених начина сиганализације, онда се не ради о редовном, већ о нерегуларном прелазу.

Подизање нивоа безбедности на путним прелазима у оквиру ове поткомпоненте односи се на пружне прелазе, на целом нивоу IZS мреже. У зависности од локације на прузи, обима саобраћаја и опремљености пруге сигнално-сигурносним уређајима, они ће бити опремљени аутоматским уређајем за осигурање путних прелаза даљинским управљачем и уређајима за скретање, полуаутоматским уређајем за прелазак пута, аутоматским уређајем за прелазак пута са управљачким сигналимa или уређајима за прелазак који се активирају помоћу тастера или мењача. Тако се планира обнова постојећих сигнално-сигурносних уређаја и опреме на одређеним путним прелазима, заменом постојећих уређаја путног прелаза новим електронским уређајима и опремом. Такође је планирана реконструкција, односно изградња пута на прелазу и замена железничке мреже у зони прелаза.

Предложеним изменама Закона о безбедности на путевима из новембра 2019. предвиђено је увођење нових средстава сигнализације и нових сигнализације за учеснике у саобраћају. У зависности од усвајања горњег предлога, број и сложеност путних прелаза који ће се обезбедити зависе од:

- У случају да се постојећи прописи не измене, фокус би био делимично на опремању постојећих прелаза неким од активних система најаве доласка возова (светлосни сигнали, светлосни сигнали и полубаријере) и на реконструкцију постојећих уређаја. У обе ситуације, поред опремања / реконструкције сигналних уређаја, планирали би се радови постављањем гумених плоча или обнављањем асфалтне површине, осветљењем и укључивањем прелаза у систем видео надзора (у зависности од техничких могућности - покривеност енергетским и комуникационим везама). Списак прелаза утврдиће интерна комисија на основу већ приложених техничких и статистичких података.
- У случају да буду усвојене предложене измене закона, како је првобитно планирано, циљ би био
  1. да се део средстава искористи за реконструкцију и прилагођавање постојећих уређаја новим законским одредбама
  2. да се остатак средстава користи за постављање светлосних сигнала и рампи на прелазима који до сада нису били њима опремљени.

У оба случаја, поред опремања / реконструкције сигналних уређаја, планирани су и грађевински радови постављањем гумених плоча или обнављањем површине асфалта, осветљењем и укључивањем прелаза у систем видео надзора. Списак прелаза утврдиће интерна комисија на основу већ повезаних техничких и статистичких података.

6.4.2. Општи опис радова на осигурању пружних прелаза

Грађевински радови на обезбеђивању железничких прелаза обухватају: изградњу темеља свих спољних елемената и изградњу кабловских траса (ровова, канала на пропустима) за постављање локалних каблова за повезивање спољних елемената у нивоу путних прелаза.

Такође би се могло планирати ископавање новог кабловског јарка. Ручно ископавање мора се изводити ручним алатима за копање (крамп и лопата). Постављање каблова испод пруге требало би предвидети бушењем / ручним копањем и постављањем РЕНД цеви Ø 110 мм на дубини од око 1 метар испод нивоа околног земљишта.

Темељи управљачких и путних сигнала, монтажног платоа, полупреграда и сигнала

Основа главних и помоћних управљачких сигнала изграђена је од готових бетонских сегмената који су постављени на земљиште или од темеља који је изливен на градилишту.

Конструкција и темељ кабине за сигурносни сигнални уређај (СС) је монтажна кабина која ће служити искључиво за смештај СС уређаја. У оперативној фази неће бити укључени грађевински радови или смештај особља у њему. Објектат ће се налазити у оквиру железничког појаса на начин да има директан приступ са пута.

Носећу конструкцију објекта могло би се планирати да буде израђена од система челичног скелета затворених рамова од хладно обликованих челичних профила, који су међусобно заварени. Зидови ће бити израђени од готових "сендвич" полиуретанских панела сертификованих као ватроотпорних. Сви челични делови ће бити заштићени врућим галванизовањем од корозије и заваривања епоксидним прајмером богатим цинком. Кровна конструкција састоји се од челичних профила ослоњених на четири

челична стуба.

Да би се конструисао насип на месту где ће бити постављена кабина СС уређаја, потребно је прво очистити терен и уклонити горњи слој земљишта, након чега ће камион са кипером транспортовати расути материјал и поставити га у слојеве да би се формирао насип. Сваки слој ће бити збијен.

Изградиће се асфалтирани прилазни пут ка кабини.

6.5. Инсталација мерних станица

Да би повећао сигурност и модернизовао своје пословање, IZS планира да развије дијагностички систем на линијама за надгледање железничких возила током рада. Надгледање стања железничких возила и инфраструктуре у једном тренутку у железничкој терминологији познато је као „мерна станица“ (детектор квара на шинама; врућа кутија; детектори врућег лежаја) за динамичку контролу техничког стања.

Они омогућавају стално праћење стања возила и параметара оптерећења горње машине, осигуравају константан ниво квалитета и пружају правно поуздан доказ измерених вредности. Мерна опрема и поступак мерења не ометају нормалан саобраћај и возила не морају бити опремљена додатном опремом. Тако ће се живот инфраструктуре поступно повећавати ако се стрес који узрокују возила смањује. Исто се односи на осовинска оптерећења која прелазе задате границе. Мерне станице, као стационарни дијагностички системи, уграђују се на колосек или у депое, мере неколико параметара и представљају мерну станицу за динамичку контролу железничких возила. Мерне станице, инсталиране дуж линије, обично имају за циљ следеће:

- откривање прегревања лежајева и точкова,
- откривање вангабаритних терета,
- провера висине пантографа,
- звучно откривање неисправних лежајева,
- праћење хабања кочионих плочица,
- праћење стања профила и пречника точкова,
- праћење геометрије, итд.

Који систем праћења ће се примењивати, у ком капацитету и где ће се налазити зависи пре свега од:

- анализа искључења возила (посебно камиона), са посебним освртом на разлоге њихове учесталости,
- карактеристике железнице (планина, равница, специфични услови употребе кочионог система - кочење на дугим падовима),
- климатски услови (изузетно високе температуре, наноси песка или изузетно ниске и наноси снега итд.),
- карактеристике врсте робе која се превози (руде, грађевински материјали, РИД материјали, разне конструкције итд.),
- карактеристика возила која путују овим деоницама,
- Руте превоза најчешће врсте превожене робе.

7. ПОТЕНЦИЈАЛНИ ЕКОЛОШКИ И СОЦИЈАЛНИ УТИЦАЈИ И РИЗИЦИ

7.1. Оцена еколошких ризика

Пројекат има значајне еколошке ризике. Сви радови који ће се обавити у првој фази програма, а подржани овим пројектом, претежно ће се изводити на већ постојећој железничкој мрежи, укључујући обнављање постојећих линија и високо ризичних пружних прелаза. Изузетно, подржаће и изградњу малих деоница попут обилазница и веза. Обухватаће железничке прелазе и значајан број потпројеката за обнову колосека (за детаље видети Прилог 01). Делови које треба санирати још нису у потпуности дефинисани, али може се претпоставити да ће радови обухватати углавном утицаје на животну средину везане за загађење, ресурсну и енергетску ефикасност (ESS3) као што су прашина и бука, потенцијално загађење водних тела, поремећаји у саобраћају и управљање већим количинама грађевинског отпада и управљање опасним отпадом од

уклањања старих шупљина и камене основе (агрегата). Утицаји на природна станишта (ESS6) су такође могући јер неке постојеће линије предложене за финансирање пролазе кроз Еколошку мрежу и RAMSAR.

Очекује се да ће ове активности произвести углавном привремене, типичне, краткорочне и ограничене негативне утицаје на животну средину, с обзиром да постоје многе неизвесности на локацијама пројекта (нпр. осетљивост и вредност станишта), на расположивој пратећој инфраструктури (нпр. објекти за управљање опасним отпадом), карактеристике постојећих објеката који су део пројекта, овај Оквир за управљање заштитом животне средине и социјалне политике (ESMF) припремљен је за пројекат као скуп поступака due diligence који осигуравају усклађеност са еколошком и социјалном политиком WB, WB EHS, националним законодавством и добром праксом. Студије процене утицаја на животну средину и животну средину (ESIA), планови управљања заштитом животне средине и социјалног старања (ESMP) и планови за ублажавање утицаја на животну средину (Checklist ESMP) за побољшање инфраструктуре биће развијени као део припреме пројекта и детаљног пројекта. Загађење које се може догодити у различитим фазама изградње, реконструкције, санације и / или поправке привремено је по свом обиму и природи - и може се лако ублажити применом стандардних мера за ублажавање штетних утицаја и добром праксом у инжењерском пројектовању, применом кода добре грађевинске праксе и редовног рада и одржавања.

Подржани ризици потпројекта кретаће се од ниских до значајних, док високи неће бити подобни за финансирање у оквиру овог пројекта

Индиректни утицај на животну средину појачаним железничким саобраћајем вероватно ће бити позитиван, јер су железнице еколошки прихватљивији транспорт од друмског саобраћаја или ваздухопловства.

Поред релевантних стандарда WB, поштоваће се и узимаће се у обзир и национално законодавство Србије у припреми инструмената управљања заштитом животне средине специфичних за локацију. Тамо где се национални и захтеви Светске банке разликују, примењиваће се строжији.

Капацитет за спровођење ESF-а биће надограђиван по потреби и одржаваће се током спровођења пројекта: PIU ће имати подршку једног специјалисте за заштиту животне средине, једног специјалисте за комуникацију, социјална питања и ангажовање јавности (оба са пуним радним временом током читавог трајања пројекта) и једног хонорарно ангажованог специјалисте за безбедност и заштиту на раду. Специјалиста за питања расељавања биће ангажован по потреби. Специјалисти ће бити подржани обуком од стране стручњака E&S Светске банке. PIU ће бити ангажована кроз пројекат да изврши E&S преглед активности, укључујући скрининг предложених потпројеката и да додели одговарајућу категорију ризика у складу са класификацијом датом у оквиру Светске банке за животну средину и социјални оквир (ESF). Штавише, PIU у оквиру MCTI биће одговоран за добијање предуслова релевантних институција (Завод за заштиту природе Србије и Завод за заштиту споменика културе) и добијање Решења Министарства заштите животне средине у вези са потребом EIA за сваки поједини потпројекат. Такође, овај документ ће користити еколошки и социјални саветници током процедура скрининга потпројекта.

Планови управљања утицајима на животну средину и друштво (ESMP), Студије процене утицаја на животну средину (ESIA) и Контролна листа специфична за локацију за побољшања железничке инфраструктуре биће израђени као део припреме пројекта и детаљне пројектне документације. Специјалиста заштите животне средине ангажован у оквиру PIU-а биће одговоран за проверу и одобравање ESMP докумената специфичних за локацију и ESMP-а за контролне листе, консултације са РАР-овима и другим заинтересованим странама у пројекту. Током имплементације пројекта, специјалиста за заштиту животне средине ће обавити посете локацији и контролу испуњавања еколошких обавеза извођача. Он ће такође бити одговоран за благовремену припрему и достављање извештаја о напретку пројекта WB - статус предузетих мера ублажавања штетних утицаја, резултата мониторинга.

7.2. Оцена социјалног ризика

Светска банка је пројекту доделила ознаку значајног социјалног ризика. Пошто би пројекат могао подржати изградњу малих деоница као што су обилазнице и везе би могле бити потребне. Обим употребе радне снаге биће ограничен, али сложен у погледу управљања. Ово је последица вишеструких мањих и средњих локација за изградњу / рехабилитацију успостављених да би се завршиле предвиђене активности. Ризици рада у вези са грађевинским активностима и неодговарајући услови рада ублажиће се одговарајућим спровођењем LMP-а усвојеног за пројекат

ОНС ризицима ће се управљати применом смерница датих овим документом, националним законима, политикама и правилима, ЕНС смерницама које ће омогућити увођење мера превенције и заштите према следећем редоследу приоритета: елиминисање ризика, управљање ризицима и његово минимизирање. Главни ризици повезани са здрављем и сигурношћу заједнице односе се на пројектне активности које се одвијају изван традиционалних граница пројекта, али без обзира на то и на пројектну активност у границама градилишта. Један од значајнијих ризика су повећани ризици по безбедност саобраћаја на путевима за пројектом погођене заједнице, кориснике путног и железничког саобраћаја током читавог периода изградње. Биће усвојени и адекватни планови управљања саобраћајем. План приправности и реаговања у ванредним ситуацијама који је сразмеран ризицима објекта припремиће се за сваки пројекат и непредвиђени догађај за ситуацију када активност пројекта изгуби контролу или може изгубити контролу, а што може довести до ризика по здравље и имовину људи или животну средину, било у оквиру објекта или у локалној заједници. С обзиром на континуиране ризике од COVID-19, пројекат препознаје изазове традиционалног ангажовања заинтересованих страна и усвојио је приступ прилагођених активности ангажовања.

7.3. Еколошки и социјални ризици у фази израде пројекта

7.3.1. Ризици од природних хазарда

Србија је склона хазардима попут поплава, клизишта, суша, земљотреса и шумских пожара који могу имати значајан утицај на људе и инфраструктуру.

Мере

Пројектна документација подразумеваће и неопходне мере за прилагођавање климатским и геофизичким опасностима узимајући у обзир безбедносне ризике за заједницу. У случају да је потпројекат започео или се планира интервенција на постојећем објекту, кроз ревизију ће сеће испитати усклађеност са мерама за прилагођавање климатским и геофизичким опасностима узимајући у обзир безбедносне ризике за заједнице.

7.4. Еколошки и социјални утицаји током имплементације пројекта

Сви радови који ће се обавити у фази имплементације пројекта изводиће се на већ постојећој железничкој мрежи и обухватиће обнављање постојећих линија и високо ризичних железничких прелаза. Ово је са изузетком изградње кратких деоница као што су обилазница или веза, за које је мало вероватно да ће проузроковати значајне утицаје на безбедност и здравље (у зависности од локације), док изградња нових линија неће бити прихватљива за финансирање.

Радови на санацији железница обухватиће, али се не ограничавају на, утицаје на животну средину као што су прашина и бука, потенцијално загађење водних објеката, поремећаји у саобраћају и управљање већим количинама грађевинског отпада, укључујући делове шина и

Захтеви за ублажавање штетних утицаја могу да укључују, али нису ограничени на употребу детерџента на воденој бази за прање, хемијско чишћење и рециклажу растварача, употребу безоловних боја на бази воде и филтрирање ваздуха који излази из просторије за лакирање пре него што се пусти у атмосферу. Што се тиче смањења производње опасног отпада, делове и опрему који садрже азбест, РСВ или СФС треба избегавати. Отпадне воде морају се прво третирати у јами за СЕПарацију уља и масти, а затим у даљем третману у постројењу за пречишћавање отпадних вода, пре пуштања испусник, у складу са националним законодавством о квалитету воде за испуштање и WB EHSГ. Сав отпад мора се на одговарајући начин сортирати и одложити и предати само на прераду или коначно одлагање лиценцираним компанијама. Пратећи документи морају се ажурирати и морају пратити кретање отпада. Отровни и опасни материјали и опасни отпад морају се чувати у специјализованим контејнерима и на местима која су опремљена двоструким зидовима или прекривеним зидовима којима су заштићена од спољних елемената.

Хитне поправке потпројекта железничке инфраструктуре, због посебне природе њихових активности и микролокација (железнички коридори и близина), производе бројне типичне утицаје, али чији обим значајно варира паралелно са обимом потпројекта. Потенцијално највећи утицаји односе се на производњу опасног отпада, посебно:

- обрађени дрвени отпад од прагова (обрада креозитним уљима итд.),

- загађени камени агрегат,
- масне крпе, одећа и радни материјал,
- трансформаторска уља,
- стари трансформатори и други делови инфраструктуре,
- електронски отпад,
- масни метални отпад,
- средства против корозије, боје, канистери за опасне материјале итд.

Током грађевинских радова очекује се и производња великих количина безопасног отпада:

- грађевински отпад,
- безопасни отпад,
- отпад од ископавања,
- стазе,
- остали метални отпад.

Поред отпада, утицаји који се могу јавити током грађевинских радова укључују:

- ерозија земљишта и клизишта,
- несреће (попут пожара и струјног удара),
- загађење воде,
- материјална штета на инфраструктури и др

Очекује се да ће утицаји пројекта на животну средину бити лако управљиви, лако предвидиви, привремени и од локалног утицаја за обе врсте активности. Радови на рехабилитацији колосека и поправци железничке инфраструктуре могу произвести типичне штетне утицаје повезане са грађевинама: прашина и бука услед ископа, рушења и изградње, управљање изградњом рушења и велике количине опасног отпада и случајно изливање машинских уља, мазива, горива, антикорозивна средства и друге опасне материје, потенцијално задирање у приватну својину, ризик од клизишта и поремећај у саобраћају, ризици из области безбедности и здравља на раду, безбедност у заједници (опасност од пожара, безбедност на железници) и друго.

7.4.1. Општи преглед мера заштите током изградње, реконструкције и санације железнице

Дати преглед мера је само информативног карактера и ако се оне разликују од захтева WB ESF и WB EHSG, превазићи ће строжи. Коначни скуп обавезних мера ублажавања биће дефинисан у одређеним извештајима о процени утицаја на животну средину и друштво (ESA) и ESA (ESIA, ESMP, ESMP контролне листе, E&S извештаја) за одређени потпројекат или активност.

У свим случајевима када се сматра да је било који од три фактора ризика (загађивачи, рецептори, путеви излагања) присутан (упркос ограниченим подацима) под тренутним или предвидљивим будућим условима, у ESA треба следити следеће кораке:

бр.	ДИРЕКТНИ УТИЦАЈ	ПРОПИСАНА МЕРА
1.	Загађење воде и земљишта уљем, горивом, мазивима током складиштења и транспорта	Отпадно уље се одлаже у затворену бурад. Ако се отпадно уље не одвози одмах по замени, обезбедити такав простор за привремено складиштење буради, обезбеђујући избегавање цурења у околна подручја. Бурад/ уље ће се одлагати / прерађивати на одобреним и лиценцираним депонијама Поступак замене уља на машинама треба применити на површинама предвиђеним за то и постављањем заштитних слојева испод тачака потенцијалног цурења. Одржавање возила на градилишту је забрањено. Возила треба одржавати само у за то предвиђеним радионицама.
2.	Муљ и загађење пловних путева током грађевинских радова	Улазак возила у пловне путеве током градње је забрањен. Ако је неопходно прелазити пловне путеве у машинама на одређеним тачкама изградње, изградња привремених адекватних прелаза на тим местима је обавезна, како би се избегао директан контакт машина са пловним путем.

бр.	ДИРЕКТНИ УТИЦАЈ	ПРОПИСАНА МЕРА
3.	Загађење земљишта, површинских и подземних вода услед неадекватног одлива површинских вода на одређеним местима	Адекватно решити дренажу у станицама и на испутним местима како би се вода из атмосферских падавина брзо и ефикасно сакупљала и спречавала загађење земљишта, површинских и подземних вода.
4.	Загађење земљишта, подземних и површинских вода током одлагања грађевинског отпада на привремене депоније дуж пруге	У зависности од врсте материјала, покрити бетоном или фолијом, одлагалиште одложити и адекватно поравнати тако да се све потенцијално загађене атмосферске воде отичу кроз одвод или испустом до седимента и СЕПаратора уља и масти
5.	Загађење земљишта, подземних и површинских вода током одлагања грађевинског отпада на привремена депоније дуж пруге	Употреба и примена контролне опреме за спречавање загађења ваздуха.
6.	Локално стварање емисија прашине, буке и вибрација које могу представљати сметње за околно становништво и животињски свет	Периодично влажење материјала и терена током изградње железнице. Извођач ће покрити камионе током транспорта. Инсталирати заштиту на машинама и грађевинској опреми. Ограничити радно време (нпр. До 18-19 сати) у насељима. Забранити рад машина у неутралном положају. Примена покретних структура за заштиту од буке. Привремена градилишта и паркиралишта за возила треба поставити што је даље могуће од насеља. Евиденција жалби повезане са прашином, буком и вибрацијама.
7.	Отпад на службеним местима и дуж пруге на отвореној железници	Поставити контејнере на службена места за комунални отпад, који се може рециклирати и опасан (електронски) отпад. Обезбедити контејнере за отпад дуж пруге које ће комунално предузеће одвести до депоније комуналног отпада.
8.	Лоша санитарна заштита и одлагање чврстог комуналног отпада у кампове и градилишта	Обезбедити одговарајуће санитарне просторије и контејнере за комунални отпад и контејнере за отпад који се може рециклирати.
9.	Одлагање прљавог шљунка током рушења и демонтаже постојеће пруге	Одредите врсту отпада (опасан, безопасан) Дефинисати простор за одлагање, као и услове за одлагање како би се избегло загађење земљишта (постављање фолије или санација земљишта)
10.	Ископавање земље и одлагање вишка земље по нахођењу извођача	Пројектна документација мора дефинисати локације за позајмишта, као и места за одлагање вишка земље.
11.	Потенцијални пренос заразних болести на локално становништво	Осигурати редовне лекарске прегледе за раднике и њихово лечење.
12.	Кретање тешких машина и возила са материјалом и опремом дуж постојећих путева	Обезбедити обилазни путеве за возила која се користе у изградњи да би се побољшало време путовања дуж постојећих коловоза. Осигурати приоритетне путеве и саобраћајне траке за уношење и изношење материјала и опреме.

У свим случајевима када се сматра да је било који од три фактора ризика (загађивачи, рецептори, путеви излагања) присутан (упркос ограниченим подацима) под тренутним или предвидљивим будућим условима, у ЕСА треба следити следеће кораке:

- 1) Провера ризика (идентификација локације, узорковање и испитивање, процена аналитичких резултата, верификација рецептора и путева излагања);
- 2) Привремено управљање ризиком (примењује се у било којој фази животног циклуса пројекта ако присуство загађења земљишта представља „непосредну опасност“, тј. представља непосредни ризик за људе по здравље и животну средину ако би се загађење могло наставити, чак и у кратком временском периоду);
- 3) Детаљна квантитативна процена ризика (идентификовање релевантних људских и еколошких рецептора (нпр. деца, одрасли, рибе, дивље животиње), утврђивање да ли су загађивачи присутни на нивоима који представљају потенцијално опасност по људско здравље и / или еколошке проблеме (нпр. нивои изнад важећих регулаторних критеријума на основу разматрања ризика по здравље или животну средину), утврђивање изложености људских или еколошких рецептора загађивачима (нпр. гутање земље, контакт коже, удисање прашине), врсте нежељених ефеката, квантификовање величине здравствених ризика за људе и еколошки рецептори итд.); и
- 4) Трајне мере смањења ризика (дефинисање стратегија ублажавања штетних утицаја).

7.4.2. Еколошке и социјалне мере општег ублажавања штетних утицаја

Утицаји на животну средину који су идентификовани у овој фази су прелиминарне природе и мораће да буду посебно разрађени (потпројектно), а потенцијал за појаву мора се утврдити током даљих фаза израде пројекта и имплементације потпројекта. Овај одељак детаљно описује свеукупне мере ублажавања које ће се широко уклопити у следеће категорије. Остали ризици који овде нису посебно поменути ублажиће се директном применом смерница WB EHGS и смерница EHS о железници, GIIP и националног законодавства.

7.4.2.1. Опште мере ублажавања штетних утицаја прописане законом

Опште мере заштите животне средине обухватају информације из овог домена прилагођене глобалној стратегији, локалним просторним условима и карактеристикама планираних железничких потпројеката:

- Као део свеукупне развојне политике, обезбедити доследно поштовање прописа од ширег значаја у погледу ограничења за одређене утицаје;
- Сигурне поставке за континуирано одржавање железнице.

Табела у наставку даје преглед кључних законских захтева у области заштите животне средине и човекове околине за бројне елементе животне средине - управљање опасним супстанцама, испуштање отпадних вода, заштита природног и културног наслеђа, бука, загађење земљишта и воде, складиштење опасних супстанци и слично.

Законски захтеви		
Еколошки елементи	Ограничење, обавеза или препорука	Напомена
Управљање опасним супстанцама	Именовати особе одговорне за управљање опасним супстанцама Отклањање последица загађења опасним супстанцама	Именовати запосленог да буде одговоран за управљање опасним супстанцама
	Идентификација или класификација опасних супстанци које се користе у предузећу и евиденција кретања опасних супстанци	Идентификовање и сортирање опасних супстанци у предузећу .Вођење евиденције о кретању и опасним супстанцама у предузећу (улазак, кретање, употреба)
	Вођење евиденције о хемијским несрећама	Вођење централног регистра и записника (врста супстанце, количина, последица, мера санације итд.)

Законски захтеви		
Еколошки елементи	Ограничење, обавеза или препорука	Напомена
	Спровођење мера реаговања на хемијске несреће у складу са програмом мера	Компанија предузима мере реаговања на несрећу
	Отклањање последица хемијских незгода и вођење евиденције о предузетим активностима	У случају хемијских незгода, предузимају се мере за отклањање последица по животну средину (санација и рекултивација).
	Извештавање надлежних органа о годишњем кретању опасних материја.	Годишње извештавање надлежног министарства о кретању опасних материја.
	Планирање мера заштите од неконтролисаног цурења нафте	Планирати и заштитне подлоге одговарајуће запремине, одвојити канализацију за уље, сепараторе уља. Одржавањем треба периодично освежавати опрему и мењати заптивке, без обзира на њихово стање.
	Праћење цурења уља	Редовни надзор над опремом уљем, посебно на локацијама без људских посада.
	Обавештавање надлежних служби о свим незгодама које могу довести до загађења земљишта и воде	Обавестити надлежне службе након утврђивања несреће (полиција, ватрогасци)
	Отклањање последица загађења опасним супстанцама	У случају несреће, примениће се одговарајуће мере за деконтаминацију земљишта и вода.
	Снимање незгода са цурењем уља	Забележити сва цурења уља, посебно цурење већих количина које могу довести до загађења земљишта и воде.
	Редовна обука запослених и контрола спремности за реаговање у случају удеса	Спровести програм обуке запослених и контролу њихове обуке и спремности за поступање у случају несреће
Управљање отпадом	Селекција при сакупљању опасног отпада	Максимално повећати степен одвајања отпада.
	Категоризација и карактеризација сакупљеног отпада.	Спровести категоризацију и карактеризацију у складу са законом (у случају да се захтеви Светске банке разликују, превладавају строжији, на пример уклоњеног каменог агрегата и истрошених прагова).
	Обезбеђивање услова за привремено складиштење отпада, посебно опасног отпада, спречавање загађења земљишта и воде	Користити техничке мере за уклањање ризика од загађења земљишта и воде отпадом (сигурносни кревети, резервоари итд.)
	Мерење и евидентирање отпада	Увођење система за мерење и евидентирање стварања и кретања отпада
	Спровођење мера за спречавање стварања и смањење количина створеног отпада	Обавезе предузећа прописане законом.
	Рециклажа прикупљеног отпада	Сакупљање и регенерација коришћеног уља. Уље треба послати на рециклажу у Рафинерију нафте Београд
	Предаја отпада на третман лиценцираним компанијама.	Опасни отпад треба предати на третман овлашћеним компанијама (нпр. Батерије и

Законски захтеви		
Еколошки елементи	Ограничење, обавеза или препорука	Напомена
		акумулатори, прагови за отпад, камени агрегати итд.)
	Извештавање Министарства и Агенције за заштиту животне средине о протоку отпада	Извештај надлежном органу
	Тесна сарадња са надлежним органима	Контакти са надлежним министарством и Агенцијом за заштиту животне средине.
Отпуштање отпадних вода	Израдити техничку документацију у складу са водним условима	Ускладити праксу са ограничењима дефинисаним законом
	Контрола квалитета отпадних вода	Дозвола за управљање водама прописује предмет и учесталост контроле квалитета отпадних вода.
	Спровођење мера допунске заштите у случају неадекватног квалитета отпадних вода.	У случају одступања квалитета отпадних вода од дефинисаних нивоа, надлежни органи налажу спровођење мера допунске заштите.
Бука	Планирање мера заштите (звучне баријере) током радова	Ако се укаже на повећан ниво буке у животној средини (процена утицаја), пројектом се предвиђају додатне мере заштите. Изабрати опрему са најмањом емисијом буке (у складу са ЕУ стандардима). Спроводи мере заштите од буке током фазе изградње, посебно у насељима: мобилне звучне баријере, избор радног времена, организација градилишта итд.
	Идентификовање критичних тачака за буку изнад дозвољених нивоа	Анализирајући располагање опремом, непосредно окружење, идентификујте најкритичније тачке емисије вишка буке.
	Периодична контрола буке у критичним тачкама.	Мерење нивоа буке у околини ангажовањем овлашћене организације
	У случају да је бука на граници дозвољених нивоа, примените додатне мере заштите од буке	Ако се региструје повећани ниво буке, надлежна инспекција наложиће додатне мере заштите од буке.

7.4.3. Загађење земљишта и воде

Контаминација околног земљишта је могућа из издувних гасова и терета / грађевинских машина транспортних возила. Контаминација изазвана привременим градилиштима нпр. изливања горива, хемикалија, привремених путева или одлагања отпадне прашине и друге активности. Контаминација испуштањем коришћених / отпадних вода са градилишта у земљиште може се десити и ако се не поштују мере за ублажавање штетних утицаја. У току радова, земљиште, такође може бити контаминирано: отварањем нових позајмишта који ће се користити током радова, одређеним грађевинским материјалима, укључујући бетон, масноће и моторна уља, производе за скидање опште и боје за различите намене током проширења и модернизације железница и цурења нафте што се често примећује у различитим врстама активности на изградњи и рехабилитацији железница. Чак и у случајевима када цурење нафте унутар грађевинских подручја није значајно, то представља ризик; и може допринети загађењу локација. У зависности од подлоге, ова цурења нафте могу се испрати у окружење река и / или пропуштати кроз подлогу која би затим могла утицати на подземне и површинске воде.

Пажљиво различитих отпадних производа из процеса градилишта и комплекса градилишта (течности, честице и чврсти отпад) на обале или директно у речна корита доводи до ширења загађења дуж водотока. Потенцијални ризици су повезани са:

- Испуштањем употребљених вода са градилишта (технолошких и хигијенских) у водотоке.
- Ископавања на терену могу проузроковати засецање - отварање водоносних слојева, тј. поремећај подземних вода (водени циклус).
- Ситне фракције могу се испрати током извођења грађевинских радова под утицајем пада материјала са привремених депонија. Ово ће површинске токове замаглити.
- Отпадни материјал, механичко уље, гориво итд. Могу се ширити неисправним грађевинским машинама и возилима или несавесним особљем.
- Локација машина, привремених складишта грађевинског материјала у близини река или површинских водотока.
- Ерозија током земљаних радова;
- Употреба креозита;
- Случајно изливање хемикалија, горива и слично;
- Контаминација воде одмашћивачима, бојама и другим хемикалијама које се користе у радионицама.

Током радова на модернизацији железнице, опасни производи попут угљоводоника, мазива и отпадних уља могу се случајно или намерно испустити у воду.

У оперативној фази могуће је загађење површинских и подземних вода од обрађеног дрвета, новог колосека или ускладиштених прагова.

Не сме се занемарити ризик у ланцу снабдевања илегалним вађењем и багерирањем минералних сировина.

7.4.3.1. Мере заштите земљишта, подземних и површинских вода

Контаминирано земљиште може укључивати површинско или подземно земљиште које испирањем и транспортом може утицати на подземне воде, површинске воде и суседна места. Тамо где подземни извори загађивача укључују испарљиве материје, испарења земљишта такође могу постати медиј за транспорт и излагање и створити потенцијал за инфилтрацију загађивача у унутрашње ваздушне просторе зграда.

Загађење земљишта треба избегавати спречавањем или контролом испуштања опасних материјала, опасног отпада или уља у животну средину. Када се сумња на загађење земљишта или се потврди током било које фазе пројекта, узрок неконтролисаног испуштања треба идентификовати и исправити како би се избегла даља испуштања и повезани штетни утицаји.

Да би се утврдило да ли су радње управљања ризиком оправдане, треба применити следећи приступ процене да би се утврдило да ли три фактора ризика „Загађивачи“, „Рецептори“ и „Путеви изложености“ коегзистирају или могу да постоје истовремено на градилишту пројекта под тренутном или могућом будућом употребом земљишта:

Загађивач (и): Присуство опасних материјала, отпада или уља у било којим срединама у окружењу при потенцијално опасним концентрацијама.

Рецептор (и): Стварни или могући контакт људи, дивљих животиња, биљака и других живих организама са загађивачима који изазивају забринутост.

Пут(еви) излагања: Комбинација пута миграције загађивача од места испуштања (нпр. испирање у подземну- воду за пиће) и путева излагања Примена и приступ (нпр. гутање, трансдермална апсорпција), што би омогућило рецепторима да ступе у стварни контакт са загађивачима.

Тамо где постоје потенцијални докази о контаминацији на локацији, препоручују се следећи кораци:

- Идентификација места сумње на контаминацију,
- Узорковање и испитивање загађених медија (земљишта или воде),
- Процена аналитичких резултата према локалним и националним прописима загађеним локалитетима
- Верификација потенцијалних људских и /или еколошких рецептора и путева излагања релевантних за дотично налазиште

Остале мере заштите земљишта укључују:

- Спречавање клизишта и ерозије геотехничким прегледима и мерама (убризгавање бетона, габиони,

ограде, геомембране итд.);

- Спречавање илегалног одлагања и смећа;
- Развијање поступака за спречавање и санирање изливања;
- Адекватно управљање материјалима.

Да би се спречили индиректни утицаји на понашање извођача од земље, минерални материјали добиће се само из овлашћених каменолома и песка / шљунка са важећим концесијама.

7.4.4. Отпад

Пројектне активности неизбежно ће проузроковати стварање отпада и отпадних вода. На градилишту ће се производити неколико врста отпада који се могу категорисати као:

- Инертни (грађевински) отпад - углавном бетон, земља од земљаних радова, шут (плочице, цигла, гипс, песак од рушења итд.);
- безопасни отпад (дрво, пластика, папир и картон, црни и обојени метали, стакло, електричне жице и каблови, ПВЦ цеви, гуме итд.); и
- опасни отпад (боја, мастикс, лак, спрејеви, растварачи, уља, азбест, земљиште контаминирано ПЦБ-ом итд.) и велике количине опасног грађевинског отпада - коришћени агрегат и дрвени прагови, шљунак итд. из санација колосека, укључујући уклоњени контаминирани камени агрегат (од мазива, уља и горива) и отпадни дрвени прагови (обрађени креозотом). Количина таквог отпада у овој фази не може се утврдити; међутим, највеће количине опасних загађујућих материја обично се налазе у слоју агрегата / земљишта од железничког рама од 30 цм са обе његове стране. Процењује се на 20-30 килограма по метру дужине шине. Једнако важно, број прагова отпада насталих у железничким радовима је приближно 1600 комада по километру.

Уобичајени ризици су да се уобичајени отпад непримерено класификује, баци, нпр. канистери за гориво, стари контејнери и слично који више нису употребљиви, батерије и други предмети. Други ризик је дуготрајно складиштење контаминираног отпада изложеног свим временским условима. Овај отпад може проузроковати ризике по животну средину, здравље и безбедност за кориснике железнице и животну средину. Друго, као и код изливања нафте, отпад може резултирати испуштањем мазива итд. која се могу испрати у окружење река и / или пропуштати кроз подлогу која би затим могла утицати на подземне воде.

7.4.4.1. Управљање отпадом

Управљање отпадом решиће се применом одредби о управљању свим отпадима, укључујући управљање опасним отпадом дефинисаним у документима о животној и социјалној процени (ESA). Ове одредбе биће у складу са националним законодавством и Смерницама WB о заштити животне средине, здрављу и безбедности (EHSG) за железнице и EHSG за отпад. Имплементација мера за ублажавање и надзор у вези са отпадом је обавеза сваког извођача и подизвођача. ESA ће усвојити хијерархију управљања отпадом у пројектним активностима, укључујући превенцију, поновну употребу, рециклирање, обнављање и одлагање. Приликом планирања управљања отпадом за специфичне активности потпројекта, извођачи ће планирати узимајући у обзир:

- Преглед нових извора отпада током планирања, извођења и израде пројекта
- Прикупљање података и информација о процесу и токовима отпада у постојећим објектима, укључујући карактеризацију токова отпада према врсти, количинама и потенцијалној употреби / одлагању.
- Утврђивање приоритета на основу анализе ризика која узима у обзир потенцијалне EHS ризике током циклуса отпада.
- Дефиниција процедура и оперативне контроле за складиштење на лицу места. Дефиниција опција / процедура / оперативне контроле за третман и коначно одлагање.
- Опасни отпад увек треба раздвајати од неопасног отпада. Ако стварање опасног отпада није могуће спречити применом горе поменутих општих пракси управљања отпадом, његово управљање треба да се усредсреди на спречавање штете по здравље, безбедност и животну средину.
- Разумевање потенцијалних утицаја и ризика повезаних са управљањем било којим насталим опасним отпадом током његовог комплетног животног циклуса.
- Осигуравање да извођачи класификације, руковања, третмана и / или одлагања опасног отпада буду

угледна и легитимна предузећа, која имају дозволу надлежних регулаторних агенција и следе добру међународну индустријску праксу са отпадом којим се рукује, у складу са WB EHSG за отпад и националном регулативом.

- Обезбеђивање усклађености са важећим националним прописима и међународним споразумима
- Опасни отпад од одржавања пруге биће одвојен и привремено ускладиштен у одговарајућем опремљеном простору. Опасни отпад биће достављен овлашћеним компанијама за управљање отпадом на начин и у складу са законским прописима о транспорту, третману и одлагању отпада, а биће праћен одговарајућом документацијом. Сав отпад настао у оквиру Пројекта мора бити адекватно одложен / обрађен до краја Пројекта.
- Опасни отпад треба складиштити како би се спречило или контролисало случајно испуштање у ваздуху, земљиште и водене ресурсе на месту где:
- Отпад се складишти на начин који спречава мешање или контакт некомпатибилног отпада и омогућава инспекцију између контејнера ради праћења цурења или изливања.
- Чувати у затвореним контејнерима даље од директне сунчеве светлости, ветра и кише. Секундарни системи за задржавање треба да буду направљени од материјала који одговарају отпаду који се садржи и који спречавају губитак по животну средину.

Обезбедити одговарајућу вентилацију тамо где се складишти испарљиви отпад.

Активности складиштења опасног отпада такође треба да буду предмет посебних акција управљања, које спроводе запослени који су прошли посебну обуку о руковању и складиштењу опасног отпада:

- Пружање лако доступних информација о хемијској компатибилности запосленима, укључујући означавање сваког контејнера ради идентификовања његовог садржаја.
- Ограничавање приступа подручјима за складиштење опасног отпада запосленима који су прошли одговарајућу обуку · Јасно идентификовање (означавање) и разграничење подручја, укључујући документацију о његовом положају на мапи објекта или плану локације.
- Спровођење периодичних прегледа подручја складишта отпада и документовање налаза,
- Припрема и спровођење планова реаговања на изливање и ванредних ситуација за решавање њиховог случајног испуштања (додатне информације о плановима за ванредне ситуације дате су у одељку 3 овог документа) · Избегавање подземних резервоара за складиштење и подземних цевовода опасног отпада.

Превоз отпада на лицу места и ван њега треба вршити тако да се спрече или сведу на најмању меру изливања, испуштања и излагање запослених и јавности.

- Поред препорука за третман и одлагање које се примењују на општи отпад, треба узети у обзир следеће, посебно за опасни отпад:
- Отпад који садржи азбест мора се правилно уклонити, упакovati и затворити пре транспорта како би се спречило ширење азбестних влакана и прашине у животну средину поштујући WB EHSG и најбоље праксе ;
- Инертни грађевински отпад може се поново користити, али само ако се покаже нешкодљивим, док ће се неупотребљиве и контаминирани фракције одлагати или третирати у лиценцираним објектима. Ниједна контаминирана фракција не сме се поново користити или ставити на тржиште.

Поступци управљања отпадом стриктно ће следити захтеве Закона о управљању отпадом и важећих подзаконских аката, као и Смернице WB о животној средини, здрављу и безбедности (EHSG) за железнице и отпад.

Извештаји о процени утицаја на животну средину (ESIA, ESMP, ESMP Checklists, E&S извештаји, итд.) За потпројекте такође ће садржати одредбе о управљању свим отпадима, укључујући и управљање опасним отпадом. Ове одредбе ће бити у складу са националним законодавством и Смерницама WB о животној средини, здрављу и безбедности (EHSG) за железнице и другим који се примењују.

Произвођач отпада, тј. било који Извођач ће:

- 1) развити план управљања отпадом специфичан за одређену локацију и осигурати његову примену;
- 2) прибавити извештај о испитивању отпада и ажурирати га у случају технолошких модификација, промена порекла сировина и других активности које би могле променити карактер отпада и чувати такав извештај најмање пет година;
- 3) Осигурати примену принципа хијерархије управљања отпадом;

- 4) одвојено сакупљати отпад и класификовати га у складу са националним законодавством;
- 5) складиштити отпад на начин који неће утицати на здравље људи или животну средину и створити услове за спречавање мешања различитих врста отпада, као и мешање отпада са водом;
- 6) предати отпад лицу овлашћеном за управљање отпадом ако није у могућности да организује руковање отпадом у складу са законом;
- 7) води евиденцију о произведеном, предатом или одложеном отпаду;
- 8) именује лице одговорно за управљање отпадом;
- 9) Омогућити надлежном инспектору да прегледа локације, објекте, постројења и документацију.
- 10) У случају отпада у облику агрегата пореклом са подручја повећаног загађења (нпр. железничке станице итд.) Врши се анализа камених агрегата, селекција и класификација у складу са испитивањем отпада на опасне елементе у складу са Закон о отпаду, WB EHSГ и интерна упутства IZS-а о поступању са искоришћеним каменим агрегатним отпадом који је резултат радова на железничким пругама.
- 11) 12) Поновно користити и одложити / третирати отпад у складу са националним законодавством.

7.4.4.2. Методе третмана отпада

Произвођач отпада, тј. било који Извођач ће најмање:

- 12) Поставити контејнере током извођења радова за сваку од одређених врста отпада. Локације се одређују у оквиру плана управљања отпадом;
- 13) Обезбедите да се отпад прикупљен са градилишта, пре транспорта на депоније, складишти на унапред одређеним и одговарајућим местима;
- 14) Применити адекватна испитивања за класификацију отпада и одвојених материјала који се могу рециклирати или поново употребити од преосталог отпада и на одговарајући начин складиштити;
- 15) Отпад који садржи отровне или потенцијално опасне супстанце одлаже се у посебно обележене контејнере у оквиру привремених градилишта, осигуравајући да не може да процури и загади земљу и воду;
- 16) Спровести мере за спречавање грађевинског, отпадног или другог материјала са градилишта да дође до околних пловних путева или одводних канала;
- 17) Покрити камионе за превоз грађевинског материјала и отпада церадама.

7.4.4.3. Управљање отпадом из баластне призме

Баластна призма је направљена од шљунка, чија површина након одређеног периода постаје црна, јер је простор испод површине често испуњен течностима и муљем. Загађење шљунком се такође јавља третирањем железничког појаса хербицидима, фунгицидима и пестицидима, испуштањем фекалних вода на железничку пругу (из канализационих водова вагона), цурењем уља за подмазивање и масти из возова и вагона, хербицида, цурењем течног и чврстог терета у транспорту итд.

Такав замењени површински материјал уклониће се са градилишта, тестирати да би се правилно класификовао и мора се одложити или третирати у лиценцираним објектима.

Према Правилнику о категоријама отпада, шљунак се може сортирати под неопасан или опасан отпад. Да би се сортирао према каталогу отпада, потребно га је окарактерисати, пружајући податке о његовом потенцијалном садржају, односно концентрацији супстанци које га чине опасним отпадом. У зависности од степена контаминације, доносе се одлуке о његовом одлагању и / или поновној употреби. Тачна места за одлагање земље и старог шљунка треба да буду дефинисана Коначним пројектом, али у лиценцираном објекту или постројењу за пречишћавање у складу са националним законодавством и WB EHSГ.

Шљунак је потенцијални отпад који ће се појавити у највећим количинама током реконструкције и модернизације. Постоји неколико могућности за употребу старог шљунка. Шљунак се може користити у сврхе које нису повезане са железницом (нпр. За попуњавање старих рупа или на депонијама), само ако се покаже безбедним. Коначно, једна модерна метода је биолошка санација шљунка, хемикалијама прихватљивим за животну средину. Ако се примењује третман, мора се спровести на еколошки безбедан начин.

7.4.4.4. Управљање отпадом са железничких прагова

Железнички прагови прекривени су креозотним уљима како би се спречила разградња и периодично се третирају пестицидима, фунгицидима и хербицидима. Током замене дотрајалих прагова, према Закону о управљању отпадом, односно Правилнику о категоријама отпада са листама, ова врста отпада мора се на одговарајући начин збринути.

Будући да је већина супстанци за заштиту дрвета, органских или неорганских, опасан отпад, могуће је да дрво третирано тим супстанцама представља опасан отпад, па се пред почетак радова предлаже анализа узорака како би се на одговарајући начин утврдила количина потенцијалног отпада који ће План управљања отпадом извођача радова (WMP).

Ако је поновна употреба коришћених прагова могућа, осигуравање услова за поновну употребу према законима иWB EHSГ, укључујући концентрацију опасних супстанци.

Ако прагови нису погодни за поновну употребу, а опција је сагоревање старих прагова, потребно је осигурати температуре преко 1200 ° Ц како би се спречила емисија штетних и отровних гасова (диоксини, фурани итд.). Отпадни прагови морају се одложити или прерадити у лиценцираном објекту пре затварања пројекта.

Управљање дрвним (вегетацијским) отпадом

Дрвни отпад може настати током припремних радова, где ће се одређени број дрвећа и грмља уклонити током чишћења терена у првом реду.

Дрвни отпад се може сортирати и исећи и користити за производњу других производа од дрвета или се може поклонити локалном становништву након сакупљања и користити за грејање, након што се осигура да није контаминиран уљем или бојом.

Управљање осталим категоријама отпада

Све остале процедуре управљања отпадом морају бити у складу са националним захтевима. (земља, шине, тачке итд.). Делови ископаног инертног материјала могу се одмах поново употребити након завршених радова на доњем слоју за регулисање нагиба насипа и резбарија. Највеће количине земљаног отпада створиће се ископавањем материјала из заштитног и прелазног слоја шинског корита, који ће бити замењени новим.

Поред отпада који ће настати током извођења радова, као отпад могу настати разне врсте фолија и најлонских врећа које се користе за паковање грађевинског материјала, разне врсте пластичних и стаклених боца, лименки, буради итд. За све ове врсте отпада морају се обезбедити привремена депонија на градилишту, док се не заврши коначна предаја компанијама задуженим за даљи третман истог.

Пластични производи се морају сакупљати одвојено, али такође и обрађивати кроз поступак рециклаже, у чистом стању. Приликом сакупљања и одлагања пластичног отпада (боце, бурад итд.) Посебну пажњу треба посветити пластичној амбалажи за уље, мазива, гориво итд. Горња амбалажа се не третира као пластична, већ као опасан материјал.

Отпадно уље са замењених места захтеваће посебан третман, као и отпадно уље из машина које ће се користити током реконструкције и модернизације.

Метални отпад ће углавном представљати замењене елементе горњег слоја (укључујући шине, причвршћивање итд.). Овај отпад ће се складиштити у радним јединицама IZS-а које су већ намењене за ову намену. Ако се примењује одмашћивање, то се мора учинити на еколошки безбедан начин.

За привремено складиштење опасног отпада, Извођач ће идентификовати и прилагодити наткривени простор заштићен од спољних утицаја (ветар, киша итд.). Отпад са карактеристикама опасног отпада треба обезбедити и одвести на третман на еколошки прихватљив начин у лиценциране објекте. Нарочито је важно обратити пажњу на земљиште на којем ће бити постављено, нпр. привременог складиштења. Да би се осигурао и даље третирао опасни отпад, мора се потписати уговор са компанијом која има дозволу за одлагање таквог отпада.

Треба одредити локације за тренутно осигуравање отпада на местима на којима се појављују, као и контејнере набављене за разне врсте отпада, како би се могао одвојити и сакупљати одвојено. С обзиром да се различите врсте отпада осигуравају различито, потребно је припремити упутства о начину одлагања одређених врста отпада. Извођач ће донети одлуку о именовању особе за управљање отпадом током извођења радова. Посуде за метални отпад, за отпад од амбалаже итд. Биће посебно означене. Коначни

третман отпада биће задатак лиценцираних компанија са којима Извођач потписује уговоре о завршној нези и третману отпада. По завршетку радова, све локације са привременим депонијама треба вратити у претходно стање. Сав отпад биће привремено ускладиштен на земљишту у власништву SR. Привремена градилишта треба да буду опремљена контејнерима за комунални отпад, као и контејнерима за рециклажу.

7.4.4.5. Сакупљање и одлагање инертног неопасног отпада

Сакупљање отпада укључује третман, сакупљање, транспорт овлашћених оператора до објеката који имају дозволу за одлагање таквог отпада. Грађевински отпад укључује све врсте отпадних материјала и нуспроизвода произведених током процеса градње.

Будући да се ради углавном о отпаду који је у одређеној мери замашћен, потребно га је одложити у овлашћеним објектима за такав отпад. Организоване депоније у овом контексту укључују хидроизолацију и немогућност продирања воде у одлагалиште. То се може постићи раширивањем одговарајуће квалитетне фолије на земљишту која ће се користити за одлагање и покривање на крају одлагања како би се спречио контакт кише са одложеним отпадом.

Извођач радова задужен за управљање отпадом затражиће дозволу од надлежне општине за одлагање земљаног отпадног. Транспорт отпада са градилишта до депоније вршиће се возилима Извођача или било кога кога Извођач одабере за спровођење таквих радова, али уз одговарајуће лиценце.

Неопасни отпад се одлаже у контејнере (углавном веће запремине) да би их комунално предузеће редовно превозило и празнило.

Опасни отпад мора бити на одговарајући начин третиран, транспортован од стране лиценцираног оператора, осигуран у кратком року и предат лиценцираним компанијама које послују са дозволама за одлагање или трајно обезбеђење, како би се третирало на еколошки прихватљив начин. За осигурање и даљи третман отпада, Извођач ће потписати уговор са лиценцираном компанијом овлашћеном за пријем врста отпада који се ствара и којим се управља и надзире процес. Општинско тело надлежно за послове животне средине и просторног планирања одређује локацију и издаје одговарајуће дозволе за депоније које се користе за одлагање вишка земље и грађевинског отпада. У складу са горе наведеним, Извођач ће затражити дозволу од надлежне Општине за одлагање инертног грађевинског отпада. Током стварања грађевинског отпада мора се изградити одговарајућа документација која евидентира количине и врсте отпада у складу са националним захтевима.

Стварање отпада током периода употребе очекује се као последица следећих активности:

- 1) Одржавање пруге и опреме,
- 2) Инсталација и рад опреме за подмазивање,
- 3) Одржавање околине пруге, сузбијање корова,
- 4) Сакупљање отпада баченог дуж пруге.

Током коришћења могу настати следеће врсте отпада:

- 1) Отпад од мазива у мотору и механизма преноса,
- 2) Отпад од хидрауличног уља,
- 3) Комунални отпад (сличан отпаду из стамбених, комерцијалних, индустријских и сличних зграда), отпад од употребе и пражњења тоалета,
- 4) Отпад од течног горива,
- 5) Отпад од регулације зелених површина.

7.4.5. Загађење ваздуха

Грађевински радови могу резултирати повећаном концентрацијом загађујућих материја, првенствено прашине и издувних гасова из возила (машине ангажоване на извођењу радова).

Суспензоване честице (прашина) које ће настати са транспортних путева када се користе за превоз машина или пролазак камиона.

Инсталација и рад локације, укључујући присуство радника, опреме и материјала, резултираће гасовитим емисијама, од којих оксиди угљеника (COx), азота (NOx) и сумпора (Sox), као и аеросоли и бука. Међутим,

ови утицаји ће бити локализовани, с обзиром на број укључених грађевинских возила и трајање посла. Даље, с обзиром на тренутни ниво саобраћаја, врло ограничену локалну пловидбу, ове емисије вероватно неће значајно погоршати квалитет амбијенталног ваздуха и параметре буке.

7.4.5.1. Мере квалитета ваздуха

Превенција и заштита од прашине састоји се од скупа мера типичних за грађевинске радове, као што су: постављање паравана, чишћење возила и транспортних површина, покривање терета, контролисани утовар и истовар материјала, управљање материјалом и привремено складиштење на местима, заливање површина, и слично.

Емисије из употребе превоза биће сведене на минимум добром вођењем домаћинства и организационом праксом и укључују, али нису ограничене на: одржавање и атестирање возила и машина, коришћење само легалних извора бензина, пажљиво планирање рута и оптимално оптерећење итд.

7.4.6. Загађење буком и вибрације

Људско присуство и извођење радова на локацији, кретање возила и грађевинска механизација.

За потпројекте из категорије „Знатан ризик“, а где је припрема ESIA докумената обавезна, извршиће се анализа утицаја буке, прорачун буке и мапирање буке. Мере за ублажавање буке биће прописане у ESIA и ESMP документима и спроведене током фазе изградње пројекта.

7.4.6.1. Мере заштите од буке

Мере за спречавање и ублажавање утицаја буке треба применити тамо где предвиђени или измерени утицаји буке од објекта или активности на пројекту премашују применљиве смернице за ниво буке на најосетљивијој тачки пријема. Смањење утицаја буке може се постићи различитим методама:

- Избор опреме са нижим нивоима звучне снаге
- Инсталирање одговарајућих пригушивача на издувним системима мотора и деловима компресора
- Постављање звучних баријера без празнина и са континуалном минималном површинском густином од 10 кг / м² како би се минимализовао пренос звука кроз баријеру
- Преграде треба да буду лоциране што ближе извору или месту рецептора како би биле ефикасне
- Постављање изолације вибрација за механичку опрему
- Ограничавање радног времена за одређену опрему или операције, посебно мобилне изворе који делују кроз подручја заједнице
- Поновно лоцирање подручја мање буке да би се искористила предност даљине и заштите
- Ако је могуће постављање сталних објеката даље од подручја заједнице
- Искоришћавање предности природне топографије као заштитног слоја за буку током пројектовања објекта.
- Смањивање рута саобраћаја на пројекту кроз подручја заједнице где год је то могуће
- Постављање прозора са звучном изолацијом на фасаде изложене буци - мере пасивне заштите,
- Мере управљања (нпр. радно време),
- Постављање звучних баријера - зидова за заштиту од буке.
- Развијање механизма за евидентирање и одговарање на жалбе.

7.4.7. Ризик од зрачења

Ако пројекат предвиђа реконструкцију тракторских трафостаница (ЕВП), у складу са чланом 4. Правилника о изворима нејонизујућег зрачења је од посебног интереса, начин и период њиховог проучавања (ОГ104 / 09) реконструисани извори припадају извори нејонизујућег зрачења су од посебног интереса.

7.4.7.1. Мере заштите од зрачења

У складу са Уредбом о изворима нејонизујућег зрачења је од посебног интереса, а посебно члановима 6. и 7., начин и период њихових студија (ОГ104 / 09) неопходно је:

- Прибављање услова и мера заштите животне средине које доноси надлежни орган у складу са прописима којима се уређује заштита животне средине;

- Проценити утицај на животну средину у поступцима које спроводи надлежни орган пре издавања дозвола за њихову изградњу или уградњу и употребу у складу са прописима који уређују процену утицаја на животну средину.

Након изградње, инсталације или објекта који садржи извор нејонизујућег зрачења, пре издавања дозволе за почетак рада или употребне дозволе обавиће се испитивање и мерење нивоа електромагнетних поља у близини извора. За потребе првих испитивања корисник може да произведе електромагнетна поља пуштена у пробни рад у периоду не дужем од 30 дана или да телекомуникациони објекти могу извршити мерења у оквиру техничког прегледа. Орган надлежан за технички преглед или за издавање дозвола за почетак рада или употребне дозволе за зграду која садржи извор нејонизујућег зрачења је од посебног интереса може се покренути ако се утврди мерењем извора нивоа електромагнетних поља да не прелази прописане граничне вредности и грађевинске блокове, или да постављени објекат неће угрозити њихово радно окружење. Мерење се врши на терену сваке 4 године.

7.4.8. Утицаји на природу и биодиверзитет

Предвиђеним акцијама реконструкције и / или санације постојеће инфраструктуре, објекта и опреме, не предвиђа се приметан губитак станишта и самим тим значајан негативан утицај на биодиверзитет. Међутим, може доћи до привремених поремећаја и ограничености, као и до привременог губитка биодиверзитета због радова који укључују приступ постојећим линијама у природно осетљивим подручјима у оквиру права првенства проласка. Како се већина радова на рехабилитацији железница може изводити железничком механизацијом, утицај се може минимизирати кроз пројекат за извођење радова. Индиректни утицаји су могући у случају нелегалног одлагања отпада или илегалног вађења камена итд. Губитак и / или уситњавање станишта може имати потенцијално негативан утицај на биодиверзитет, за који се предвиђа да је од локалног значаја и привремен ако се изводе радови на излазним линијама у заштићеним подручјима.

Повећани нивои буке могу проузроковати привремене сметње дивљачи. Приступни путеви, емисије камиона и грађевинских машина могу имати негативне утицаје на вегетацију око градилишта, мада ће то бити привремено и ограничено.

Неће се финансирати активности са значајним утицајем на биодиверзитет и вредна природна станишта, укључујући изградњу у природно осетљивим областима.

7.4.8.1. Мере заштите природе

Ако се предложи пројекат унутар заштићеног подручја (или оног који може утицати на критична станишта или заштићене врсте), ESA за одређена подручја укључују одредбе за идентификацију ризика који потичу од нпр. првенство пролаза, бука и људско присуство и спровести одговарајуће мере, укључујући, али не ограничавајући се на израду Плана управљања биодиверзитетом, избегавање раздобља узгајања / гнезђења осетљивих / заштићених врста, строгу контролу кретања, стручни надзор, употребу машина железничких пруга за одржавање).

ESA ће предвидети да је строго забрањено:

- Изложити утицају позајмишти и материјала у њима ;
- Незаконито вађење, ископавање или багерирање;
- Привремено и трајно одложити опасне материје;
- Неовлашћено одлагање било које врсте отпада, укључујући земљу;
- Поставити било коју врсту привременог објекта или материјала потребних за радове на железници;
- Паркирати и поправити машину, сипати гориво и мазива итд. У случају случајног цурења опасних материја;
- Подметнути ватру;
- Заузете више од минимално потребног простора;
- Сакупљати дрво, воће, биље или узнемиравати животиње.
- Ако је пројектом предвиђено уклањање дрвне вегетације потребно је прибавити дозволу ЈП „Србијашуме“;
- Забрањено је планирати промене постојећег режима површинских и подземних вода или изводити било каква истражна бушења и хидрауличке радове без одговарајуће документације и претходно прибављених релевантних мишљења, услова или сагласности надлежних институција. Горе поменуто

значи да није дозвољено планирати засипање, преуређивање и измештање реке и других водотокова на дотичном подручју. Такође, забрањено је планирати посао који може узроковати замућеност водених путева више од пет узастопних дана;

- Забрањено је извођење радова који могу проузроковати инжењерско-геолошке процесе. У случају да током извођења планираних радова дође до ерозије земљишта са околних падина, пројекат треба хитно предузети одговарајуће мере против ерозије;
- Током извођења радова потребно је одвојити горњи слој земљишта и касније га користити и мешати са земљом дуж трасе пруге;
- Простор на траси железничке инфраструктуре мора бити у потпуности опремљен у складу са еколошким стандардима, који спречавају негативан утицај на природу;
- Паљење ватре на подручју заштићеног природног добра је забрањено;
- Током извођења радова потребно је предузети све мере за спречавање изливања горива, мазива и других штетних и опасних материја у земљиште, површинске воде и подземне воде;
- Ако је подручје трасе наишло на геолошке и палеонтолошке документе (фосиле, минерале, кристале итд.), Који би могли попримити заштићену природну вредност, у складу са одредбама Закона о заштити природе, налазач је дужан да у року од осам дана од проналаска налаза обавестити Министарство надлежно за заштиту животне средине и предузети мере за заштиту од уништавања, оштећења или крађе до доласка овлашћеног лица.

7.4.9. Утицаји на енергију и материјалне ресурсе

Не очекује се да ће пројекат бити значајан корисник енергије, изван типичне употребе у грађевинским радовима (превоз материјала и људи, железничке машине).

С друге стране, доћи ће до значајне употребе минералних ресурса попут песка, шљунка и камена. Повезани ризик од нелегалних и непогрешивих поступака вађења и багерирања / ископавања у експлоатацији и експлоатацији је знатан. Ублажиће се поштовањем националног законодавства и E&S стандарда.

7.4.9.1. Управљање ресурсима и материјалима

Не очекује се да ће пројекат бити значајан корисник енергије, ван типичне употребе у грађевинским радовима (превоз материјала и људи, железничка механизација), па ће мере за ублажавање укључивати ограничења брзине, транспорт и планирање руте, редовне техничке провере возила и друго регулисано одговарајућим националним прописима и уграђено у добру секторску праксу.

Значајна употреба минералних ресурса попут песка, шљунка и камена је врло вероватна, стога ће се материјали испоручивати само из предузећа / каменолома са важећим дозволама и концесијама за експлоатацију.

7.4.10. Утицаји на насеља и становништво

Што се тиче интереса одређених друштвених група као корисника одређених подручја и зграда које се у њима налазе, модернизација железница може двоструко утицати на друштвено-економски и привредни развој датог подручја. Модернизација железница побољшава услове путовања, истовремено смањујући трошкове и повећавајући сигурност корисника у првој групи. Ово може побољшати комуникацију неразвијених насеља са економски боље развијеним урбаним центрима. Потенцијал задржавања насеља је повећан, што изазива позитивне социјалне и економске ефекте за локално становништво. Међутим, с друге стране, железница која пролази у непосредној близини насеља може смањити интензитет употребе одређених простора насеља и активности (због буке, вибрација, повећаног броја транзитних путника), доприносећи тиме променама у употреби простора, смањујући њихову вредност и смањујући профит за власнике.

Иако део предметне железнице пролази кроз насеља у којима становништво ради искључиво у пољопривреди, подаци указују на смањење пољопривредно активног становништва у поређењу са укупним становништвом. Ова анализа може показати да је радно способно становништво све више усмерено ка најближим економским и урбаним центрима. Због тога ће изградња ове транспортне руте побољшати саобраћајне везе, омогућивши становништву већи приступ градском језгру.

Поређење ефеката извођења радова, позитивних и негативних, у оба случаја доводи до података који показују да су користи за друштвену средину, у случају изградње планиране железнице, неколико пута веће од штете која настаје као последица изградње.

Утицаји на здравље и безбедност заједнице током изградње, санације и одржавања железница су уобичајени. Ти утицаји укључују, између осталог, прашину, буку и вибрације услед транзита грађевинских возила и заразне болести повезане са приливом привремене грађевинске радне снаге. Нема значајног утицаја на локалном становништву је предвиђен квалитет живота јер није предвиђена већа изградња. Привремени негативни утицај током реконструкције / грађевинских радова због повећане буке, вибрација, прашине могао би да се осети.

У близини подручја могу се идентификовати различити потенцијално осетљиви рецептори. Рецептори се углавном састоје од људске популације која живи у кућама које се налазе на целом подручју приступних путева локацији, а поред зоне железничких радова на рехабилитацији. Потенцијални утицаји транспорта обухватаће повећану гужву, буку и вибрације, смањени приступ и сигурност, повећане емисије загађујућих материја из грађевинског саобраћаја, издувне гасове и неодговарајуће оштећење путева (због велике величине и тежине камиона), посебно на мањим путевима које чине путне правце за превоз камиона. Лоше возачке навике возача камиона могу резултирати знатним стресом, ако не и ризиком за пешаке и друга возила у заједницама кроз које ће траса камиона проћи. Приступ пешацима и локалним возилима такође може бити ограничен због појачаног промета камиона. Прашина, песак и блато могу се просути из камиона или носити гумама и шасијама камиона.

Универзални приступ биће инкорпориран у пројекат изградње главне железничке станице - Београдски центар (Прокоп), као и у пројекте за све релевантне потпројекте реконструкције / рехабилитације.

7.4.11. Утицаји на културно-историјско наслеђе

Ниједан културно-историјски споменик се не налази у зони радова предложених потпројеката. Међутим, код случајних проналазака, обавеза је зауставити радове и о томе обавестити надлежне националне институције одговорне за заштиту културно-историјског наслеђа и истовремено предузети мере за спречавање оштећења налаза. Сви пројекти ће се изводити у складу са ESS8 и националним законом, а сваки пројекат који би имао негативан утицај на културно наслеђе биће искључен као неподобна активност.

7.4.11.1. Непокретна културна добра и добра под претходним мерама заштите

Ако током извођења грађевинских и других радова пронађе археолошка налазишта или археолошке предмете, Извођач ће одмах, без одлагања, зауставити радове и о томе обавестити надлежни орган (Завод за заштиту споменика културе) и предузети мере за пријављивање уништених и оштећених остатака као и да се одрже на месту и у положају у коме су пронађени. Поштоваће се националне процедуре и радови се могу наставити по одобрењу надлежног органа. Обавезна је израда техничке документације са детаљима свих случајних налаза;

7.4.12. Утицаји на климу

Имплементација потпројеката неће имати негативан утицај на климу. Такође, због природе модернизације железнице, очекују се неке еколошке користи у смислу смањених емисија GHG. Француски АФД (Agence Française de Développement) и могуће друге међународне организације планирају да суфинансирају подршку климатским циљевима ДПО-а и Пројекта модернизације железничког сектора. Без обзира на извор финансирања или подржане подухвате, све пројектне активности ће се спроводити у складу са ESF и WB EHS, а организације које учествују ће усвојити ESF за управљање активностима у оквиру овог пројекта.

Предложени програм подржава циљеве смањења стакленичких плинова у Србији и доприноси заједничкој теми оквирног партнерског документа Светске Банке подршци ублажавању ефеката климатских промена. Железница је одржив начин превоза, а преумеравање терета и путника са пута на железницу доприноси смањењу емисија. Побољшано управљање циклусима одржавања подржава дужи животни век имовине и ефикасније коришћење ресурса. Посебна пажња на климатске ризике биће главни фокус Програма. Повећане температуре у Србији довеле су до максималне измерене температуре шине од 60 ° Ц у 2017. години, а очекује се да ће се и даље повећавати; стога извијање шина представља озбиљан ризик за будућност. Јаки поплазни догађаји у Србији, посебно 2014. године, директно су угрозили железничке пруге и електричне инсталације на више од 50 локација широм земље. Програм ће се бавити овим кључним изазовима кроз дизајн осетљив на климу, изградњу капацитета и уградњу превентивних система.

Пројекат подлеже захтевима Светске банке за адаптацију на климатсек промене. Утицај климатских промена на физичке компоненте пројекта оцењен је као висок, јер екстремне температуре, падавине и поплаве представљају значајан ризик. Због мера које треба предузети у пројекту, како физичких, тако и нефизичких, капацитет адаптације сматра се адекватним, а климатски ризик на исход пројекта оцењен је као умерен. Главна активност, изградње станичне зграде у Београду, није у зони примарног ризика, иако је Београд 2019. доживео јаке поплаве. Како ће пројекат обухватити акције широм земље, скрининг ризика урађен је за целу Србију. Најчешћи катастрофални догађаји у Србији су поплаве праћене клизиштима, а све веће температуре што доводи до екстремнијих врућина. Средња годишња температура у Србији значајно је порасла између 1989. и 2010. Временски талас из 2007. измерио је рекордних 44,9 ° Ц. Прогнозе показују пораст интензитета и учесталости поплава, посебно зими. Предвиђа се да ће северна, источна и јужна подручја земље доживети горњу границу у погледу падавина. Што се тиче комбинованих економских губитака по врстама у Србији, већина губитака настаје услед суше (32,2%), праћене поплавама (30,2%). Остале опасности као што су пораст нивоа мора, олујни удари и јак ветар представљају само мањи ризик у Србији. Ризик од пожара је умерен.

7.4.13. Прибављање земљишта, ограничење употребе земљишта и невољно расељавање

Избегавање у хијерархији корака за ублажавања штетних утицаја предвиђених ESS1 није могуће. Прибављање земљишта биће потребно за ограничен број активности, чија тачна локација још увек није позната.

Прибављање земљишта за потребе пројекта, што укључује непосредну куповину, експропријацију имовине и стицање права приступа, као што су права службености или права приступа путау и ограничења у коришћењу земљишта (попут ограничења или забране коришћење пољопривредног, стамбеног, пословног или другог земљишта које се директно уводи и ступа на снагу као део пројекта), ако се уопште очекује, односе се на компоненту 1. Вероватноћа и размера, локације, зона утицаја таквих компонената или активности тренутно нису познате. Пројектом ће бити обухваћене активности широм земље, а утицаји на прибављање земљишта ће вероватно бити незнатни по обиму и ограничени на активности у оквиру Компоненте 1, Поткомпонента 1.1: поуздана и сигурна железничка инфраструктура (само ограничен број железничких прелаза. Изградња обилазнице као део алтернативног транспортног правца до различитих железничких линија током изградње, модернизације и санације Е-85: (Београд Центар) - Стара Пазова - Нови Сад - Суботица - Државна граница - (Келебија), деоница Нови Сад-Суботица-граница са Мађарском (обилазница).

Подразумева се да ће потреба за прибављање земљишта за пројекат бити умереног обима и претежно се састојати од пољопривредног земљишта у приватној својини чија површина тренутно није позната. Не очекује се да се на земљишту налазе објекти, али да ли постоје потенцијални утицаји на изворе прихода као и обим економског расељавања ће се тек утврдити. Ове примере могућих утицаја информисали су постојећи описи пројектних активности у постојећој пројектној документацији и плановима, а процена утицаја специфичних за локацију спроведена је на основу доступних информације. Међутим, информације су ограничене на врло мало детаља о потпројекту изградње колосечне везе (обилазница) између главне линије Суботица-Богојево - државна граница и регионалне линије Нови Сад-Озаци-Богојево. Даље процене биће подвргнуте ЕСА инструменти ЕSIA, РАП итд. Земљиште потребно за ове активности углавном је пољопривредног земљишта у приватном власништву чија површина није познато. Не очекује се губитак непокретна имовина везана за земљиште, али још увек треба идентификовати потенцијалне утицаје на живот и обим економског расељавања. У бројним случајевима инвестиције које се финансирају пројектом могу захтевати земљиште која превазилазе физички отисак постојећих објеката, укључујући земљиште у приватном власништву. Претпоставља се да није било експропријације у очекивању реализације овог пројекта. Истиност претпоставке биће потврђено током ЕСА, а ревизија пресељења са пројектним задатком који задовољава захтеве ESS5. Да ли ће пројекат утицати на неформалне кориснике и држаоце, биће проверено током ЕСА.

За радове на станици Прокоп неће бити потребно прибављање земљишта. Земљиште је стечено пре неколико деценија и завршено 1974. године. Нема проблема са наслеђем, нема судских предмета у вези са земљиштем или активних спорова око земљишта повезаних са прошлим прибављањем земљишта за станицу Прокоп.

Биће припремљене специјализоване методе и алати за процену, као што су План расељавања и План обнављања средстава за живот, Ревизија расељавања по потреби. Обим захтева и ниво детаља плана расељавања биће сразмеран величини и сложености потреба расељавања и биће у складу са Оквиром политике расељавања (RPF) усвојеним за пројекат. Тренутно је непознато да ли ће уопште доћи до физичког

расељавања и да ли ће утицаји наметати ризике повезане са егзистенцијом особа погођених пројектом. Било који алат за процену засниваће се на ажурним и поузданим информацијама о (а) предложеном пројекту и његовим потенцијалним утицајима на расељена лица и друге негативно погођене групе, (б) одговарајућим и изводљивим мерама ублажавања штетних утицаја, (ц) правни и институционални аранжмани потребни за ефикасно спровођење мера расељавања, (д) адекватне мере за обнављање средстава за живот и (е) дугорочни аранжмани за праћење и процену како је описано у РПФ-у како би се остварио напредак у примени, мере за попуњавање празнина према потреби и осигурати позитиван исход обнове и идентификовати рањива домаћинства у контексту расељавања и укључити посебне мере како би се осигурало да ове групе имају адекватну подршку.

ESS 5 примењује се на трајно или привремено физичко и економско расељавање које је последица стицања земљишта или ограничења у коришћењу земљишта предузетих или наметнутих у вези са спровођењем пројекта пре реализације пројекта, али која су предузета или покренута у очекивању или у припреми за пројекат. Ако се такви случајеви идентификују кроз социјалну анализу потпројекта, Специјалиста за комуникације, друштвена питања и укључење грађана кога ангажује PIU-а извршиће ревизију ради: (а) документовања и процене адекватности претходних мера ублажавања штетних утицаја за решавање еколошких и социјалних утицаја прошлог расељавања; (б) процене усклађености са националним законодавством; (ц) идентификације празнина у испуњавању захтева ESS5, укључујући идентификацију рањивих домаћинстава у контексту расељавања и адекватности пружене подршке; (д) идентификације свих жалби, притужби или других нерешених питања; и (е) утврђивања мера за отклањање утврђених празнина и решавање жалби. Ова дубинска пажња предузима се у договореном временском оквиру који узима у обзир контекст пројекта и значај претходног расељавања. Можда неће бити могуће ретроактивно задовољити одређене аспекте ESS5, као што су консултације и стављање на увид јавности докуменатције и информација. Ова ревизија може укључивати преглед релевантних докумената, теренске посете, интервјуе и консултације одржане са особама погођеним пројектом и другим кључним заинтересованим странама. Уколико су активности које узрокују пресељење у току у време идентификације потпројекта, исте ће бити настављене руководећи се принципима RPF за припремљеним за пројекат.

7.4.13.1. Мере за управљање утицајима стицања земљишта и невољног расељавања

Одговарајуће методе и алати, укључујући одређивање обухвата, социјалне анализе, анкетирање, ревизије, анкете и студије, користиће се за идентификацију и процену потенцијалних социјалних ризика и утицаја предложених потпројекта који се могу приписати захтевима за прибављање земљишта. Ове методе и алати одражавају природу и обим прибављања земљишта потпројекта, ограничења у коришћењу земљишта и утицаје невољног пресељења. Овај процес уколико је RPF-ом дефинисан под називом Социјална анализа, спроводи се у сусрет потпројекту ради утврђивања врсте и садржаја инструмената расељавања.

Процес социјалне анализе и налази, као и предложене мере ублажавања биће документовани као део пакета пројекта / потпројекта. Следеће смернице, кодекси праксе и захтеви ће се следити при избору, планирању и спровођењу било којих операција финансираних у оквиру активности на пројекту. Скрининг активности вршиће специјалиста PCSCESy оквиру PIU-а. Извештаје о скринингу одобриће руководиоца PIU и доставити их Светској банци.

Пројекција ће се ослањати на следеће критеријуме и имаће за циљ да верно идентификује да ли ће предложени потпројекти имати негативан утицај на:

- губитак склоништа, физичко расељавање;
- имовина / ресурси или приступ имовини / ресурсима;
- губитак извора прихода или средстава за живот;
- земљиште и захтева за прибављање земљишта;
- пословно и економско расељавање;
- приступ образовању и здрављу заједнице;
- рањива лица и домаћинства.

Социјална анализа идентификоваће особе са формалним правима на земљиштем и имовину (укључујући уобичајена и традиционална права призната према домаћим законима). Анализа ће такође идентификовати особе које немају формална права на земљишту, али полажу право на такво земљиште и имовину. Анализа се неће ослањати само на употребу и анализу секундарних података који су лако

доступни, већ ће такође захтевати и испитивање путем анкета како би се потврдило да секундарни подаци пружају истиниту, поуздану и тачну евиденцију друштвеног окружења. У случајевима када се из анкете о преласку не могу донети коначне одлуке, уложиће се додатни напори на прибављању и верификовању информација путем интервјуа са кључним лицима, расправама у фокус групама и друге одговарајуће методологије. Ако се анализом утврди да су горе описани утицаји присутни на земљишту захваћеном потпројектом, Акциони план расељавања (RAP) и други инструменти пресељења, према потреби, биће припремљени на основу принципа и смерница које пружа РПФ.

Када је земљиште прибављено у очекивању Пројекта, извршиће се сразмерна ревизија, у складу са RPF, ради процене мере у којој је поступак расељавања и накнаде усклађен са захтевима ESS5.

7.4.14. Ризици за вулнерабилне групе

На основу почетног скрининга рањивих група на које би пројекат могао утицати укључују: пензионере, старије особе и особе са инвалидитетом и хроничним болестима; самохране родитеље који су водили домаћинства, мушкарце и жене; људе слабе писмености и без информационо технолошких знања; економски маргинализоване и угрожене групе; лица која живе испод границе сиромаштва; жене. Будући да се пројекат спроводи широм земље, тачан број људи унутар откривених рањивих група тренутно није познат. Међутим, резултат пројекта неће имати негативан утицај на рањиве или маргинализоване групе. Шта више, сиромашнији делови земље ће имати значајне користи јер су најзначајнији корисници железничког саобраћаја.

7.4.14.1. Мере заштите рањивих група

Одговарајуће методе и алати, укључујући њихов обим, социјалне анализе, истраге, ревизије, анкете и студије, користиће се за идентификовање и процену потенцијалних ризика и утицаја предложених потпројеката на рањиве групе. Упитник за еколошки и социјални преглед (дат у прилогу 3) пружа модалитет за откривање рањивости у вези са прибављањем земљишта. Уколико се утврди постојање разлога које групу или поједнице чини рањивим, Пројекат ће побољшати услове живота оних који су физички расељени, обезбеђивањем одговарајућег становања, приступом услугама и објектима и обезбеђењем права својине на непокретности датој као накнада. РПФ прописује додатну помоћ угроженим лицима под утицајем пројекта, укључујући и правну помоћ. Додатна подршка ће се одредити од случаја до случаја током социјално-економског истраживања.

Штавише, пројекат ће предузети посебне мере како би се осигурало да угрожене и рањиве групе имају једнаке могућности за приступ информацијама, пружање повратних информација или подношење жалби. Распоређивање специјалиста за социјалне потребе PIU-а помоћи ће да се обезбеди проактивни досег до свих група становништва. Фокусне групе посвећене посебно осетљивим групама биће спроведене како би се проценили њихови ставови и забринутости.

Пројекат ће спровести циљане консултације са осетљивим групама како би се разумеле стрепње/ потребе у погледу приступа информацијама, објектима и услугама подржаним пројектом и другим изазовима са којима се суочавају код куће, на радним местима и у својим заједницама.

Поред горе наведеног, рањиви пројектом погођени појединци ће добити приоритет у запошљавању на пројекту ако је могуће.

7.4.15. Ризици у вези са родном равноправношћу

Постоји мали ризик повезан са пројектом, као и у земљи, од сексуалне експлоатације, злостављања (SEA) и сексуалног узнемиравања, али борба против SEA ослањаће се и с на Етички кодекс за професионално понашање WHO за све раднике обезбеђивањем родно осетљиве инфраструктуре, одвојених тоалета који ће бити наметнути извођачима путем инструмената за ублажавање штетних утицаја који ће бити уграђени у тендерску документацију. Иако се ризик од родно заснованог насиља за овај пројекат оцењује као низак (очекује се локално запошљавање и нема прилива радне снаге), од извођача ће се тражити да развију Кодекс понашања и Кодекс понашања против родно заснованог насиља који морају бити предочени, разумљиви и потписани од стране свих радника.

7.4.15.1. Мере против родно заснованог насиља и узнемиравања (GBVH)

Родно засновано насиље или сексуално искоришћавање и злостављање деце деце или као и полно преносиве болести не очекују се на пројекту. Већина фактора ризика, попут прилива великих пролазних мушких радника у мале и често руралне заједнице, са ограниченим капацитетом да апсорбују нагли пораст радника, удаљене локације на којима људи имају ограничен приступ ресурсима за пријаву родно заснованог насиља и добијање подршке, присуство особља обезбеђења, које може пружити заштиту, али такође може злоупотребити свој положај моћи и статуса ради вршења родно заснованог насиља, затим мушки радници који превозе робу (нпр. возачи камиона), који могу извршити на рутама и на стајалиштима камиона који су повезани са пројектом бити у прилици да изврше родно засновано насиље, чак и ако нису на локацији пројекта, лоше планирани или одржавани физички простори на локацијама пројекта и у смештајном простору за раднике, на пример лоше осветљење у и око терена и приступних путева, су незнатни или не постоје у оквиру пројекта.

Међутим, PIU и Извођачи предузимаће превентивне мере као што су: именовање виших контакт особа у клијентима и уговорачима са одговорношћу за осигуравање спровођења обавеза и политика за спречавање GBV/SEAH. Повећати заступљеност жена, успоставити системе праћења сразмерне ризику за редовно извештавање о GBV/ SEAH. Укључити захтеве око GBVH у кодексе понашања, политике и протоколе за извођаче, укључујући обуку о политикама и процедурама које су једном развијене. Сви радници морају бити, упознати и сагласити се са условима у погледу GBVH. Осигурати да се кодекси понашања јавно објављују на локалним језицима и да су широко доступни свим радницима и свим групама људи у пројектним областима. Изградити процене ризика од породичног насиља у кључне процесе, укључујући процене утицаја на животну средину и социјалне утицаје (ESIA) и планове управљања заштитом животне средине и социјалног старања (ESMP). Осигурати да акциони планови пресељења (РАП) узимају у обзир родну динамику, укључујући ризике од GBV на нивоу домаћинства, заједнице и поверљиво. Развити поверљиво извештавање о жалбама, системе упућивања и подршке за раднике, успоставити сигурне, поверљиве и доступне механизме за жалбе за локалне заједнице. Укључите опције за анонимно пријављивање. Укључите процену родних и безбедносних ризика у поступак надметања за извођаче. Понуђачи треба да буду оцењивани и за прошле напоре у борби против родно заснованог насиља кроз превенцију и реакцију. Такође потребно је обезбедити да уговори укључују клаузуле о забрани сексуалне експлоатације и родно заснованог насиља. Како би се одговорило на забринутост жена корисника железничких услуга у архитектонска решења укључиће се просторије намењене посебно женама попут просторија за подој деце, санитарних просторија, али и елементи безбедности попут адекватног осветљења а особље ће бити обучено да реагује уколико су очевици родно заснованог насиља.

7.4.16. Ризик од неформалног рада

Грађевински радови имају тенденцију ка непрописном радном ангажовању. Ризици од неплаћеног и потплаћеног рада, преоптерећеност послом, лоши услови рада и ангажовања, недостатак мера заштите на раду и ускраћен приступ социјалном, пензијском или здравственом осигурању повезани су са радом на црно. Кроз овај ESMF развијен је контролни списак за скрининг и усклађеност рада, као и поступци праћења и евалуације који ће бити укључени као обавезни у сваки позив за подношење понуда, чиме се осигурава усаглашеност трећих лица, тј. корисника пројекта, са ESS2 захтевима. Да би се заштитила права радника и услови рада за раднике на пројекту, припремљен је Правилник о раду (LMP) у складу са националним законодавством и ESS2. LMP ће бити применљив и на PIU који запошљава или ангажује раднике директно и на било које треће лице са којим PIU закључио уговор о набавци радова, услуга или добара потребних за основне функције пројекта. Рад заједнице се не очекује. Од одредби LMP -а захтеваће се да трећа лица осигурају да се њихови извођачи и кооперанти придржавају националних прописа и да запослени било ког извођача или кооперанта буду адекватно обучени о захтевима обухваћеним регулативом. PIU задржава права да верификује усаглашеност са захтевима постављеним комбинацијом механизма, укључујући, али не ограничавајући се на самопроцене, анкете, посете локацији или извештаје. Стога се морају одржавати релевантне евиденције да би се демонстрирала усклађеност и ако је потребно, омогућити приступ властитим просторијама и просторијама њихових извођача и подизвођача за овлашћене представнике PIU и / или саветника за надзор.

7.4.17. Ризици по здравље и безбедност на раду

Физичке опасности представљају потенцијал за несрећу или повреду или болест на раду услед излагања механичком дејству или радној активности која се понавља и могу настати због:

- Опреме која се окреће и помера. Заштитне мере укључују: Искључивање, деконекцију, изоловање и деактивирање (закључаних и означених) машина са изложеним или заштићеним покретним деловима или у којима се енергија може складиштити (нпр. компримовани ваздух, електричне компоненте) током сервисирања или одржавања, пројектовање и инсталирање опреме, где је то могуће, како би се омогућило рутинско сервисирање, попут подмазивања, без уклањања заштитних уређаја или механизма.
- Буке. Потребно је поштовати ограничења за буку за различито радно окружење и активно примењивати употребу заштите слуха, а повремено треба вршити медицинске провере слуха код радника изложених високом нивоу буке.
- Вибрација. Нивое изложености треба проверавати на основу дневног времена излагања и података које пружају произвођачи опреме.
- Електричне енергије. Изложени или неисправни електрични уређаји, као што су прекидачи, плоче, каблови, жице и ручни алати, могу представљати озбиљан ризик за раднике. Металне направе, као што су стубови или мердевине, и возила са металним носачима могу ударати у горње жице. Возила или уземљени метални предмети доведени у непосредној близини надземних жица могу резултирати контактом између жица и предмета, без стварног додира. Препоручене радње укључују: Означивање свих електричних уређаја и водова под напоном знаковима упозорења, закључивање (пражњење и остављање отвореним помоћу контролисаног уређаја за закључивање) и означавање уређаја (знак упозорења постављен на брави) током сервиса или одржавања; Провера свих електричних каблова, жица и ручних електричних алата нарочито излизане или изложене каблове и придржавање препорука произвођача за максимално дозвољени радни напон преносних ручних алата; Двострука изолација / уземљење све електричне опреме која се користи у окружењима која су или могу постати влажна; коришћење опреме са заштићеним круговима прекидача уземљења (ГФИ); Успостављање зона „забрањеног приступа“ око или испод високонапонских далековаода; Гумена конструкција или друга возила која долазе у директан контакт или високо лукови између високонапонских жица морају се искључити из употребе на период од 48 сати и заменити гуме како би се спречио катастрофалан квар на гумама и точковима, који би потенцијално могао да изазове озбиљне повреда или смрт; Спровођење детаљне идентификације и обележавања свих укопаних електричних жица пре било каквих ископа.
- Рад са хемикалијама.
- Заваривање и радови под топлотом. Препоручене мере укључују: Обезбеђивање одговарајуће заштите за очи, као што су наочаре за заваривање и / или штитник за очи за цело лице и за цело особље укључено у заваривање или помоћ у заваривању.
- Вожња индустријским возилима и саобраћајна градилишту. Треба применити праксе безбедне вожње које укључују обуку и лиценцирање руковођа индустријским возилима, медицински надзор возача, утврђивање ограничења брзине на терену, инспекције возила, правила рада и процедуре (нпр. забрањен рад камиона са повишеном платформом након истовара).
- Рад на висини. Мере спречавања и заштите од пада треба применити кад год је радник изложен опасности од пада, са висине више од два метра; током руковања машинама; у воду или другу течност; у опасне материје; или кроз отвор на радној површини. Спречавање пада може укључивати: постављање заштитних ограда са средњим шинама и даскама ножних прстију на ивици било ког подручја опасности од пада, правилно коришћење мердевина и скела од стране обучених запослених, употреба уређаја за спречавање пада, укључујући сигурносне појасеве и уређаје за ограничавање путовања на ланцу, приступ подручју опасности од пада или уређаји за заштиту од пада, као што су појасеви за цело тело, који се користе заједно са везицама за апсорпцију удара или самодовољним инерцијалним уређајима за заустављање пада, причвршћеним на фиксну тачку сидришта или водоравне водове, одговарајућа обука за употребу, употребљивост и интегритет неопходне ПРЕ.
- Ерозија земљишта. Препоручени приступи управљању ерозијом земљишта и управљања воденим системом укључују: Смањење или спречавање ерозије: планирање радова у циљу избегавања обилних кишних периода у мери у којој је то практично, конструисање и минимизирање дужине и стрмости падина, малчирање ради стабилизације изложених подручја, брзо обнављање вегетације, пројектовање канала и јарака за пост-грађевинске токове, постављање стрмих канала и падина (нпр. употреба простирке од јуте), смањење или спречавање преноса седимента ван локације коришћењем рибњака за насељавање,

муљевитих ограда и обраде воде, и модификовањем или обустављањем активности током екстремних киша а и јаким ветрова у мери у којој је то могуће. Сегрегација или преусмеравање отицања чисте воде како би се спречило њено мешање са водом која садржи висок садржај чврстих супстанци, како би се смањила количина воде која се третира пре испуштања.

- Стабилност конструкције (косина). Мере за спречавање нестабилности косина укључују: Обезбеђивање ефикасних краткорочних мера за стабилизацију косина, контролу наноса и контролу слегања све док се не могу применити дугорочне мере за оперативну фазу, Обезбеђивање адекватних система за одводњавање како би се смањила и контролисала инфилтрација, примена локално регулисаних или међународно признатих грађевински кодекса како би се осигурало да су конструкције пројектоване и израђене у складу са здравом архитектонском и инжењерском праксом, укључујући аспекте спречавања и реаговања на пожар.

7.4.17.1. Мере заштите на раду

У складу са Законом о безбедности и здрављу на раду („Службени гласник РС“, бр.101/2005, 91/2015 и 113/2017), морају се предвидети мере заштите на раду како би се спречиле опасности које могу настати током изградње. Спречавање опасности током извођења радова захтева ангажовање организације да спроведе радове регистроване за врсту делатности. Организација мора имати лице на градилишту овлашћено за руковођење радовима, положеним стручним испитом и у складу са осталим условима према Закону о планирању и изградњи. Овлашћено лице и сва друга лица укључена у извођење радова придржаваће се прописа, стандарда и норми за врсту делатности којом се баве, као и Закона.

МСТИ ће обезбедити стручни надзор над извођењем радова. Пре почетка радова мора се утврдити тачан положај свих инсталација и предузети све мере како би се избегле штете, као и повреде радника и других лица која се налазе на градилишту. Извођач ће израдити Извештај о организацији градилишта, оперативног плана за одређено градилиште, који се израђују као посебна документација на основу пројекта за извођење. Извештај о организацији градилишта мора се извршити уредно. Такав извештај ће доставити Извођач (руководилац радова), а овериће га представник МСТИ или службе за надзор, а након тога радови могу започети. Извештај о организацији градилишта садржи три одељка:

- Шематски приказ градилишта, односно ситуациони план;
- Опис радова;
- Мере за здравље и безбедност на раду.

Када радове на градилишту изводи један послодавац или ако радове изводи више послодаваца у низу, сваки од послодаваца сачињава извештај о организацији градилишта, који садржи шематски приказ локације, односно ситуациони план, опис радова и мера за здравље и безбедност на раду.

Послодавац или представник послодавца мора да обезбеди да се пре почетка рада припреми План превентивних мера здравља и безбедности.

План превентивних здравствених и безбедносних мера и техничка документација потребна за изградњу у складу са прописима о планирању и изградњи дају основу за процену ризика у погледу вероватноће повреда и опасности по здравље за одређене послове и радно окружење на градилишту.

Послодавац осигурава да запослени треба да раде на радном месту и у радном окружењу где су примењене мере здравља и безбедности, узимајући у обзир упутства и смернице које пружа координатор дизајна и координатор за извођење радова, смернице према овом ESMF и EHSF сарадња са другим послодавцима и лицима у спровођењу мера заштите на раду.

Сви послодавци на градилиштима морају бити упознати са Планом превентивних мера здравља и безбедности и могућим изменама и допунама Плана и о томе писмено обавестити Инвеститора

Садржај извештаја о организацији градилишта треба да буде доступан на градилишту, да одговара чињеничном стању и да обухвата тражене и ажуриране додатке, и то:

- Списак радних места са повећаним ризиком;
- Списак запослених постављених на радна места са повећаним ризиком и лекарски прегледи запослених именованих на тим местима;
- Списак запослених обучених за здравље и безбедност на раду, укључујући потписану листу запослених који су упознати са мерама заштите на раду утврђеним у одговарајућем извештају.

Мере заштите на раду, према Правилнику о садржају извештаја и организацији градилишта („Службени гласник РС“ бр. 121/2012), обухватају:

- Мере за уклањање, ублажавање или спречавање ризика у вези са радовима изведеним на градилишту;
- Начин организовања пружања прве помоћи на лицу места, спасавања и евакуације у случају опасности;
- Мере за уклањање, ублажавање или спречавање ризика од употребе експлозива (истовар, складиштење, утовар, транспорт, одлагање на месту употребе и употреба експлозива), као и предузимање мера ако се утврди присуство опасних предмета (неексплодирани уређаји) и / или супстанце и мере за професионално уклањање;
- Мере за уклањање, ублажавање или спречавање ризика током монтажне градње, које обухватају истовар, складиштење, постављање у положај за подизање, подизање елемената, постављање у планирани положај и осигурање од пада или пада у повишеном положају;
- Мере заштите запослених од возила и мере за несметано одвијање саобраћаја, када јавни пут пролази кроз подручје градилишта.

Извођач радова може започети радове тек када је градилиште успостављено и организовано у складу са одредбама Правилника о заштити на раду током извођења грађевинских радова (Службени гласник РС бр. 53/97). Извештај којим предузеће према прописима о заштити на радном месту извештава надлежну инспекцију рада о почетку радова садржи податке дефинисане чланом 237. Правилника о заштити на раду током извођења грађевинских радова. Извођач такође подноси Извештај о организацији градилишта инспекцији рада заједно са извештајем о почетку радова.

Требало би предвидети прописе којима ће свим новозапосленима обезбедити обука из ОНС-а за оријентацију како би се осигурало да су упознати са основним правилима рада на градилишту/ на локацији и личне заштите и спречавања повреда запослених. Обука треба да се састоји од основне свести о опасности, опасности специфичних за градилиште, безбедних радних пракси и хитних поступака за случај пожара, евакуације и природне катастрофе, према потреби. Свако кодирање опасности или кодирање у боји специфично за одређено градилиште треба детаљно прегледати у оквиру тренинга оријентације.

Ако посетиоци градилишта могу добити приступ областима у којима могу бити присутни опасни услови или материје, треба успоставити програм оријентације и контроле посетилаца како би се осигурало да посетиоци не улазе у опасна подручја без пратње.

Копије система за кодирање опасности треба поставити испред објекта на улазним вратима за случај нужде и системима за спајање у случају пожара, где ће вероватно доћи до пажње особља хитне службе. Представнике локалних служби за ванредне и сигурносне ситуације треба позвати да учествују у периодичним (годишњим) оријентационим обиласцима и инспекцијама локација како би се осигурало упознавање са потенцијалним опасностима.

7.4.18. Ризици безбедности и здравља у заједници

Главни ризици повезани са здрављем и сигурношћу заједнице односе се на пројектне активности које се одвијају изван традиционалних граница, али и пројектне активност у границама градилишта. Један од значајнијих ризика је безбедност саобраћаја на путевима за раднике, локалне заједнице, кориснике путног и железничког саобраћаја током читавог периода изградње. Биће усвојени адекватни планови управљања саобраћајем. План приправности и реаговања у ванредним ситуацијама који је сразмеран ризицима припремиће се за сваки пројекат и покриваће сваки непланирани догађај, случај када се на активностима изгуби контрола што може довести до ризика по здравље људи, имовину или животну средину, било у оквиру локације на којој се одвијају радови или у локалној заједници. Ови ризици углавном потичу од појачаног саобраћаја на транспортним рутама од и до позајмишта и депонија које ће Извођачи користити током грађевинских радова. Ризик по здравље и безбедност као последица прилива радника и пружаоца услуга готово се сматрају занемарљивим. Током припреме посебних планова за ванредне ситуације треба да постоје потпуне и правилне консултације са свим заинтересованим странама, укључујући оне институционалне актере који имају своје планове за ванредне ситуације припремљене у складу са одговарајућим законима.

7.4.18.1. Мере безбедности и здравља у заједници

Мере безбедности и здравља заједнице делимично су обухваћене претходним поглављима (заштита од буке, вибрација итд.). Потребне су даље стратегије управљања ризицима како би се заједница заштитила од физичких, хемијских или других опасности повезаних са локацијама у изградњи. Ризици могу настати због ненамерног или намерног утицаја, укључујући потенцијални контакт са опасним материјалима, контаминираним земљиштем и другим срединама у животној средини, празним зградама или објектима у изградњи, ископима и објектима који могу представљати опасност од пада и заглављивања.

Стратегије управљања ризиком могу укључивати: ограничавање приступа градилишту кроз комбинацију институционалних и административних контрола, са фокусом на подручја са високим ризиком, у зависности од ситуације специфичне за градилиште, укључујући ограду, сигнализацију и комуникацију ризика са локалном заједницом.

Тамо где се опасни услови на градилиштима не могу ефикасно контролисати ограничењима приступа градилишту, уклањање ризика путем нпр. покривањем отвора у малим затвореним просторима, обезбедиће се средства за евакуацију кроз веће отворе попут ровова или ископа или закључано складиште опасних материјала.

Грађевинске активности могу резултирати значајним повећањем кретања тешких возила за превоз грађевинског материјала и опреме, повећавајући тако ризик од саобраћајних незгода и повреда радника и локалних заједница. Иако је изложеност радника саобраћају, повезани ризици обухваћени одговарајућим одељком OHS, излагање заједнице треба смањити на минимум комбинацијом мера безбедности, едукацијом и подизањем свести и усвајањем поступака сразмерних ризицима и осетљивости рецептора и подручја.

Потребно је, између осталог, усвајање најбоље праксе за безбедност саобраћаја са следећим мерама:

- Припрема планова управљања саобраћајем на градилишту и ван њега;
- Минимизирање интеракције пешака са грађевинским возилима;
- Сарадња са локалним заједницама и одговорним властима ради побољшања сигнализације, видљивости и свеукупне безбедности; путева, посебно дуж потеза који се налазе у близини школа или на другим местима на којима могу бити деца;
- Сарадња са локалним заједницама на едукацији о саобраћају и безбедности пешака (нпр. кампање школског образовања);
- Координација са хитним службама како би се осигурало пружање одговарајуће прве помоћи у случају несреће;
- Коришћење материјала из локалних извора, кад год је то могуће, да би се умањила транспортна удаљеност;
- Применом безбедних мера контроле саобраћаја, укључујући путоказе и особе са заставама ради упозоравања на опасне услове;
- Ограничења брзине;
- Континуирана обука возача грађевинских возила;
- Коришћење квалификованих искусних возача грађевинских возила;
- Праћење понашања у саобраћају и праћење притужби везаних за безбедност саобраћаја.

Непрекидно ангажовање заинтересованих страна између пројекта и локалног становништва (путем општинских тела и локалних савета и управних одбора) у складу са СЕФ-ом усвојеним за пројекат и наредним SEP-овима специфичним за потпројекте, биће допунска мера ублажавања уз све остале.

Концепт универзалног приступа ће се размотрити током изградње објекта, узимајући у обзир квалификационе карактеристике група и појединаца који су их идентификовали као угрожене путем СЕФ-а, наредних SEP-ова специфичних за потпројекат и било које друге сигурносне мере.

7.4.18.2. Мере заштите од пожара и акцидентних ситуација

У складу са Законом о заштити од пожара („Службени гласник РС“ бр. 111/09 и 20/15) – инсталације мора најмање два пута годишње проверавати овлашћено правно лице (овлашћено од стране надлежног министарства), у складу са техничким прописима и упутствима произвођача за периодично надгледање. О завршеним тестовима мора се водити евиденција која ће садржати информације о верификације и издати налаз стручњака. Запослени који врше провере морају положити испит за сертификацију. Сви

запослени на локацији ће бити обучени за процедуре и употребу опреме за заштиту од пожара, као и за превенцију од пожара.

За све објекте потребне за структура јавног приступа (нпр. станице, воз) пројекта, нпр. места која служе за приступ возовима, колосецима, железничким станицама, места на којима ће се спроводити активности ангажовања грађана, итд. Мере заштите од пожара биће примењене у Мастер плану у складу са спецификацијама у смерницама WB EHGS.

План приправности и реаговања у ванредним ситуацијама, како током фазе изградње, тако и током оперативних фаза, биће интегрисани у све ESA.

7.4.19. Ризици по безбедност и здравље у вези са COVID -19

Повећана учесталост заразних и векторских болести које се могу приписати грађевинским активностима представљају потенцијално озбиљну здравствену претњу за особље пројекта и становнике локалних заједница у светлу пандемије COVID -19. Министарство за рад, запошљавање, борачка и социјална питања недавно је донело Правилник о превентивним мерама за безбедан и здрав рад и контролу и спречавање епидемија. Правилник прецизира обавезе послодаваца и запослених и наводи активности које се морају предузети како би се спречило ширење епидемије и осигурало сигурно и здраво радно окружење. Поред тога, послодавци морају припремити план за спровођење мера за превенцију и контролу епидемије, који мора бити део акта процене ризика на радним местима. Пример овог плана може се преузети са сајта Министарства³⁰.

7.4.19.1. Мере превенције, заштите и реаговања на COVID-19

Сваки пројекат треба да успостави мере за смањивање могућности ширење вируса као резултат кретања радника, да обезбеди да су градилишта припремљене за избијање, као и да развије и увежбава планове за ванредне ситуације како би особље знало шта да ради ако дође до пандемије и како обезбедити лечење. Ове мере припреме требало би да се пренесу не само радницима већ и локалној заједници, како би се уверили да је кретање особља контролисано и како би се осигурало смањење стигматизације или дискриминације у случају избијања епидемије.

Светска банка је припремила ноту за поступање током грађевинским радовима у ситуацију изложености COVID-19. Истакнуте карактеристике су дате у наставку и пратиће се заједно са обавезним националним политикама и прописима.

Напомене дају смернице о томе које припреме и аранжмане треба узети у обзир. У већини случајева очекује се да ће промене бити покривене условима постојећег уговора о радовима. У неким случајевима, ако мере укључују значајно повећање трошкова, можда ће бити потребна измена и допуна прилога уговора.

Кретање особља може повећати ризик од преноса COVID-19 на радном месту и локалну заједницу. Прекоокеански, међународни и привремени радници треба да се придржавају националних захтева и смерница у вези са COVID -19 када путују на радна места или са њих.

Радници који долазе или пролазе кроз земље / регионе са случајевима вируса (тренутне информације о земљама које пријављују инфекције COVID -19 можете пронаћи овде):

- Не би требало да се враћа ако има симптома
- Треба да се самоизолирају 14 дана након повратка

Сви радници који су дошли на локацију у року од 14 дана пре издавања ових смерница из земље која је пријавила COVID -19 или пролазе кроз њу, одмах би требало да буду премештени у изолационе установе на процену од стране медицинског особља на локацији. Од ових радника се може тражити да остану у изолацији док не буду асимптоматски 14 дана.

Аранжмани самоизолације:

У циљу самоизолације, радницима треба обезбедити једну просторију која је добро проветрена (тј. са отвореним прозорима и отвореним вратима). Ако за сваког радника није доступна једнокреветна соба, треба обезбедити одговарајући простор за одржавање удаљености од најмање 2 м и завесу за одвајање

30 <https://www.minrzs.gov.rs/sites/default/files/2020-07/94-20%20PRAVILNIK%20ZARAZNE%20BOLESTI-converted.pdf>

радника који деле собу. Мушкарци и жене не би требало да деле собу. За изолационе објекте треба обезбедити посебно купатило, а за мушкарце и жене треба да постоје одвојена купатила.

Радници у изолацији треба да ограниче кретање у областима која такође користе радници без погођења (заједничке површине) и треба да избегавају коришћење тих подручја када су присутни радници без погођења. Тамо где радници у изолацији морају да користе заједничке просторе (као што су кухиње / мензе), треба предузети мере за чишћење пре и после употребе објекта. Број особља укљученог у збрињавање оних који су у изолацији, укључујући обезбеђивање хране и воде, треба да буде минималан, а то особље треба да користи одговарајућу PPE.

Минимално би требало свакодневно чистити изолована подручја, а здравствени радници требало би да свакодневно посећују раднике у изолованим областима. Чистачи и здравствени радници треба да носе одговарајућу заштитну опрему (видети доле) и да обезбеде добру хигијену када изолују посете радницима. WHO пружа додатне информације о кућној нези за пацијенте са сумњом на нови коронавирус (COVID-19).

Посетиоцима не би требало дозволити да радник током 14 дана не покаже знаке и симптоме.

Припрема за избијање епидемије

Медицинско особље у установама треба да буде обучено и да буде у току са саветима WHO (<https://www.who.int/emergencies/diseases/novel-coronavirus-2019/technical-guidance>) и препорукама о специфичностима COVID-19. Требало би да изврше евиденцију опреме и лекова који су присутни на лицу места и да се увере да постоје добре залихе свих потребних третмана, укључујући парацетамол / ацетаминофен и ибробуфен.

Осигурати да медицинске установе буду опремљене одговарајућим залихама медицинске PPE, као минимум:

- Хаљине, прегаче
- Медицинске маске и неки респиратори (N95 или ФФП2)
- Рукавице
- Заштита за очи (заштитне наочаре или визери за лице)
- Средства за чишћење такође морају бити снабдевена заштитом и дезинфицијенсом. Минимална WHO која се користи за чишћење подручја за која се сумња да су или су контаминирана COVID-19 је:
- Хаљине, прегаче
- Медицинске маске
- Рукавице
- Заштита за очи (заштитне наочаре или екрани за лице)
- Чизме или затворене радне ципеле

Хигијеничари би требало да буду обучени како да медицинско особље безбедно облачи и користи PPE, у неопходној хигијени (укључујући прање руку) пре, током и после чишћења, као и у контроли отпада (укључујући употребљену PPE и материјале за чишћење).

Медицинско особље / руководство треба да воде кампање за подизање свести, обуку и да организују постављање одговарајућих постера, знакова и савета на лицу места како би саветовали раднике како да минимализују ширење болести, укључујући:

- да се самоизолирају ако се осећају лоше или мисле да су можда имали контакт са вирусом и упозоравају медицинско особље;
- да редовно темељито пере руке водом и сапуном - много пута дневно;
- како избећи ширење болести приликом кашљања / кијања (кихање кашља у криву лакта или у ткиво које се одмах баца), а не плување;
- да се држе најмање 2м или више од колега (ако је могуће. У случају да радни ток захтева непосредну блискост, користиће се додатни PPP у складу са најновијим WHO и националним смерницама;

Станице за прање руку треба поставити на кључним местима широм градилишта, укључујући на улазима / излазима у радне просторе, свуда где постоји тоалет, менза / храна и вода за пиће или смештај за спавање, на станицама за отпад, у продавницама и у комуналним објектима. Свака треба да има залиху чисте воде, течног сапуна и папирних пешкира (за ручно сушење), са кантом за отпад (за половне папирне пешкире) која се редовно празни и одвози у одобрено постројење за отпад (а не само бацана).

Тамо где се не могу обезбедити станице за прање руку (на пример на удаљеним локацијама), треба обезбедити дезинфекцију руку средствима на бази алкохола.

Треба успоставити побољшане аранжмане за чишћење, који укључују редовно и дубинско чишћење дезинфицијентом у угоститељским објектима / мензи / објектима за храну / пиће/ тоалетима / туша, заједничких површина, укључујући кваке на вратима, подова и свих површина које се редовно додирују. (осигурати да особље за чишћење има адекватну заштитну опрему приликом чишћења соба за саветовање и објеката који се користе за лечење заражених пацијената). Медицинско особље треба да прегледа и саветује о неопходним аранжманима за чишћење, посебно у областима које се користе за изолацију или лечење.

Смештај радника који испуњава или премашује захтеве за смештај радника ИФЦ / ЕБРД (нпр. У погледу типа пода, близине / броја радника, без „вруће постељине“, воде за пиће, прања, купатила итд.) Биће у добром стању за одржавање хигијене и за чишћење ради смањења ширења заразе.

Треба преиспитати и изменити методе рада како би се смањила употреба ЛЗО, у случају да залихе ЛЗО постану ретке или их је тешко добити. На пример, системи за прскање водом на дробилицама и сировинама морају бити у добром стању, покривени камиони, повећати сузбијање воде на градилишту и спустити ограничења брзине на потезним путевима како би се смањила потреба за респираторним маскама за прашину (N95).

Планирање ванредних ситуација услед ширења болести

План за непредвиђене ситуације који ће се развити на сваком градилишту и треба да утврди које ће се процедуре применити у случају да се COVID-19 појави на градилишту. План за ванредне ситуације треба израдити у консултацијама са националним и локалним здравственим установама, како би се осигурало успостављање аранжмана за ефикасно задржавање, негу и лечење услед COVID -19. План за ванредне ситуације такође треба да узме у обзир одговор ако се значајан број радне снаге разболи, када је вероватно да ће приступ и одлазак на градилиште бити ограничен како би се избегло ширење.

Треба израдити план ванредне ситуације и упозанати радну снагу са следећим:

- Поступци изолације и испитивања за раднике (и оне са којима су били у контакту) који показују симптоме;
- Брига и третман радника, укључујући где и како ће се то пружити;
- Обезбеђивање адекватних залиха воде, хране, медицинских средстава и опреме за чишћење у случају избијања на лицу места, посебно ако приступ градилишту постане ограничен или кретање залиха ограничено.
- Конкретно, план треба да предвиђа шта ће се предузети ако неко може да се разболи од COVID-19 на радном месту. Планом треба:
  - Утврдити аранжмане за смештај особе у просторију или подручје где је изолована од других на радном месту, ограничавајући број људи који имају контакт са особом и контактирајући локалне здравствене власти;
  - Размислити о томе како да се идентификују особе које би могле бити у већем ризику (нпр. због већ постојећег стања попут дијабетеса, болести срца и плућа или као резултат старије животне доби) и пружите им подршку, без позивања на стигму и дискриминацију на вашем радном месту; и
  - Размислити о непредвиђеним ситуацијама и аранжманима за континуитет пословања ако дође до избијања у суседној заједници.

У плановима за ванредне ситуације треба да се размотре аранжмани за складиштење и одлагање медицинског отпада, који се могу повећати у запремини и који могу остати заразни неколико дана (у зависности од материјала). Треба разговарати и договорити се о подршци која би могла бити потребна медицинском особљу на градилишту, као и о аранжманима за транспорт (без ризика од унакрсне инфекције) болесних радника у установе интензивне неге или у негу националних здравствених установа.

У плановима за ванредне ситуације такође треба размотрити како одржати безбедност радника и заједнице на локацији уколико би локације биле затворене у складу са националним или корпоративним политикама, ако би рад био обустављен или ако болест утиче на значајан број радне снаге. Важно је да мере заштите на радном месту прегледа Специјалиста за безбедност и заштиту на раду и спроведе их пре него што прекида рада.

Приликом израде планова за ванредне ситуације, препоручује се да пројекти комуницирају са другим пројектима / радном снагом у тој области, ради координације њихових одговора и размене знања. Важно је да локални пружаоци здравствених услуга буду део ове координације како би се умањиле промене локалних пружалаца услуга који су преоптерећени у случају избијања и неспособни да служе заједници.

Информисање о плану како би се смањило ризик од стигматизације или дискриминације и како би се осигурало да су улоге и одговорности појединаца јасне, о мерама припреме и плановима за непредвиђене случајеве треба широкоинформисати. Сви радници, кооперанти, извођачи, суседне заједнице, оближњи пројекти / радна снага и локалне здравствене власти треба да буду упознати са припремама које су предузете.

Када комуницирају са радном снагом, њихове улоге и одговорности треба да буду јасно истакнуте, а треба нагласити важност за њихове колеге у локалним заједницама и њиховим породицама да радници следе планове. Можда ће бити потребно да се радници увере да им неће бити одмазде или дискриминације ако се самоизолирају као резултат лошег стања, а такође и у погледу постојећих аранжмана за обештећење или осигурање.

Горе наведене мере ублажавања штетних утицаја и превентивне мере уговорно ће бити уведене кроз тендерску документацију и посебне услове, који ће укључивати низ релевантних захтева за Извођача, и то:

- да обезбеди обуку о здрављу и безбедности за особље Извођача (што укључује раднике на пројекту и сво особље које Извођач користи на лицу места, укључујући особље и остало запослена лица Извођача и подизвођача и свако друго особље које помаже Извођачу у спровођењу пројектних активности),
- да успостави процесе на радном месту за особље извођача да извештава о радним ситуацијама које нису безбедне или здраве,
- даје особљу извођача право да пријави ситуације на раду за које сматрају да нису сигурне или здраве и да се уклоне из радне ситуације за коју имају оправдано оправдање да верују да представља непосредну и озбиљну опасност по њихов живот или здравље (без реперкусија због пријаве или уклањање)
- захтева постојање мера за избегавање или минимизирање ширења болести, укључујући мере за избегавање или минимизирање преноса заразних болести које могу бити повезане са приливом привремене или сталне радне снаге повезане са уговорима
- да се обезбеди лако доступан механизам за притужбе за подизање забринутости на радном месту, укључујући небезбедне услове на радном месту

Упркос томе, од извођача ће се захтевати да редовно проверава ажурирања WHO, [novel-coronavirus-2019/advice-for-public](#), [water-sanitation-hygiene-and-waste-management-for-covid-19](#), [infection-prevention-and-control-during-health-care-when-novel-coronavirus-\(ncov\)-infection-is-suspected-20200125](#), [WHO-2019-nCoV-IPCPPE-use-2020.2-eng.pdf](#) etc.

7.4.20. Ризици повезани са саобраћајем

Прекид железничког саобраћаја може бити узрокован радовима на железничким линијама и железничко-путним прелазима. У случају да се такви радови изводе у близини насељених или саобраћајно интензивних подручја, планови управљања саобраћајем припремиће се у ESA специфичним за локацију са специфичним мерама које осигуравају сигурност свих учесника у саобраћају у фази изградње и оперативној фази.

Мере могу да укључују:

- обезбеђивање сигурних прилаза и прелаза за кретање пешака,
- уградња сигурносних система на железничком прелазу (звучна и визуелна упозорења, кракови капије),
- увођење одморишта,
- прилагођавање радног времена градилишта у складу са потребама локалног становништва итд.
- Планови управљања саобраћајем биће усклађени са општинама, као и са надлежним органима (саобраћајна полиција).

Ризици у вези са превозом опасних материја решиће се развојем посебних смерница за теретне услуге узимајући у обзир национални регулаторни оквир (нпр. Закон о превозу опасних материја, Закон о хемикалијама, Закон о безбедности и здрављу, итд.), Међународни уговори и најбоље секторске праксе.

7.4.21. Кумулативни утицаји

Будући да ће се већина радова изводити на постојећим линијама и објектима, а кроз пројекат ће бити подржана само ограничен обим изградње нових деоница (изван осетљивих и вредних подручја), не очекују се значајни кумулативни утицаји.

7.5. Ризици током фазе употребе

7.5.1. Бука

Прекорачење ограничења буке у урбаним срединама и оштећења инфраструктуре услед вибрација у редовном свакодневном железничком саобраћају, као и с тим повезани поремећаји, важан су ризик у железничким операцијама.

7.5.1.1. Мере

За трајни начин, отворену линију и у станицама, користити еластична причвршћивања, а на мостовима, надвожњацима и кроз урбану градску зону еластичне простирке испод површине, што ће допринети ублажавању потенцијалних утицаја буке.

Мониторинг буке се препоручује током коришћења железнице, и то не само у насељима, како би се адекватно реаговало у случају прекорачења дозвољених вредности.

Такође је важно, као додатна мера заштите, осигурати да у будућности изградња стамбених објеката није дозвољена на удаљеностима од осе колосека где се дозвољени нивои буке могу прекорачити, што до сада није био случај, надгледати стање буке са повећањем саобраћајног оптерећења.

За отворене линије и на станицама користите еластична причвршћивања, док су на мостовима, надвожњацима и кроз урбану градску зону еластичне простирке испод површине, што ће допринети ублажавању потенцијалних утицаја вибрација.

7.5.2. Ризици од акцидентних ситуација

Транспорт опасних материја је значајан ризик железница у оперативној фази, може проузроковати значајно загађење земљишта и подземних вода цурењем, изливањем или несрећама, последично стварањем великих количина опасног отпада из санације и чишћења локације, а може представљати велику опасност за угрожавање здравља људи, чак и живота.

7.5.2.1. Мере које треба предузети у случају незгода

У случају ванредних догађаја у превозу опасних материја у већим количинама, поступак опоравка треба спровести у присуству представника мобилне екотоксиколошке јединице и стручњака из Сектора за ванредне ситуације Министарства унутрашњих послова (МУП) Републике Србије. Поступак опоравка спроводе специјализоване компаније које имају дозволе за спровођење таквих интервенција. Извођач ће припремити план за реаговање у ванредним ситуацијама за сваки потпројекат прихватљив за PIU.

7.5.2.2. Мере безбедности, укључујући сигнално-сигурносне уређаје и телекомуникационе уређаје

Каблови су грађени тако да њихова спољна заштита од РЕ није растворљива у води, док механичка и електрична заштита израђена од Al и Fe, чак и у случају директног контакта са подземном водом, не производи штетна хемијска једињења. Мере постављања РА уређаја предвиђене су пројектом. Исто тако, дизајн дефинише површину покривену звучним сигналом, а по потреби то може бити поред станице и јавне површине (трг станице). Ниво звучног сигнала је дефинисан тако да не може штетно деловати на слушаоце, нити нарушавати животну средину.

Радио-уређаји се користе у складу са условима које прописује Регулаторна агенција за електронске комуникације и поштанске услуге - RATEL, тако да нема сметњи за остале кориснике радио-фреквенција. Пожарни аларми се производе, транспортују и уграђују у складу са одговарајућим прописима, па не може доћи до штетног зрачења. Ниво зрачења је такав да током нормалних режима коришћења не може штетно деловати на животну средину.

Примена поступака оперативне безбедности на железници чији је циљ смањење вероватноће судара возова, као што је систем позитивне контроле возова (РТС), биће део система управљања безбедношћу који се примењује на свим линијама које финансирају WB.

7.5.3. Ризици од контакта са струјном мрежом

Велики делови обухваћени пројектом су електрификовани. То захтева пажљиво планирање како би се избегле повреде и фаталне незгоде током радова као резултат контакта са високонапонском мрежом.

7.5.3.1. Мере

Заштита од случајног додира са сегментима под високим напонам постиже се применом прописане удаљености од водова под напонам, изолације, заштитних баријера, упозоравајућих плоча и налепница. Заштита од кратког споја у мрежи од 25 кВ постиже се заштитом CN на даљину и вакуумским прекидачима у излазним пољима ETC-а. Заштита од прекомерних напона додира и корака постиже се уземљењем носећих конструкција CN-а и свих осталих металних конструкција, 8 м од осе колосека уземљене шине колосеком за повратну CN-линију у складу са прописима и поузданим и брзим искључења напона у CN у случају грешке. Заштита од нестручног руковања пружа се организовањем мреже за одржавање CN и коришћењем одговарајућих упутстава, правилника и приручника. Опасност од пожара и експлозије отклањају се употребом стандардних елемената опреме који нису запаљиви и не подржавају горење. Употреба електричних погона у просторима изложеним експлозивним смешама није дозвољена. Заштита од електромагнетног утицаја на околне водове постиже се употребом SS уређаја и TC уређаја и водова који предвиђају одговарајуће мере заштите током њиховог пројектовања и израде, каблова са малим факторима редукције. Снаге електричног поља и магнетне индукције не прелазе дозвољене вредности ни у најкритичнијим тачкама које би биле доступне особљу или путницима, па стога нема штетних ефеката њиховог деловања.

Током извођења радова, ризик повезан са овим утицајем ће се решити коришћењем ESMP процедуре Цхецклист-а, као што је описано у Додатку 12 овом ESMF-у (одељак О Контролне листе ESMP-Рехабилитација контактне мреже).

7.5.4. Мере ублажавања у ванредним ситуацијама

План приправности и реаговања у ванредним ситуацијама, како током фазе изградње, тако и током оперативних фаза, биће интегрисан у све ESA.

8. УПРАВЉАЊЕ ЕКОЛОШКИМ И СОЦИЈАЛНИМ РИЗИЦИМА

8.1. КЛАСИФИКАЦИЈА РИЗИКА ПРЕМА WB

Као део еколошких и социјалних процедура, систем категоризације за потпројекте са јасно дефинисаним категоријама ризика у складу са ESF-ом. Категоризација ризика информисаће обим и природу еколошке и социјалне due diligence и управљања ризиком активности и потпројеката. Узорци категорија ризика и мере ублажавања штетних утицаја наведени су у Прилогу 3 (обим и природа еколошке и социјалне дубинске анализе и управљања ризицима њених потпројеката).

Банка класификује све пројекте у једну од четири следеће групе, и то:

- Висок ризик
- Знатан ризик
- Умерени ризик
- Низак ризик.

Класификација општег ризика доступна је у Прилогу 14

Да би се утврдила одговарајућа класификација ризика, узмеће се у обзир и следећа питања:

- врста, локација, осетљивост и обим пројекта,
- Природа и величина потенцијалних еколошких и социјалних ризика и утицаја, као и
- Капацитет и посвећеност зајмопримца (укључујући било коју другу агенцију која је одговорна за имплементацију пројекта) да управља еколошким и социјалним ризицима и утицајима на начин који је у складу са ESS-има.
- Остала подручја ризика која могу бити релевантна за испоруку мера и исхода ублажавања ЕС.

И друга подручја ризика могу бити релевантна за спровођење мера, као и за резултате мера за ублажавање утицаја на животну средину и друштво, у зависности од конкретног пројекта и контекста. То може укључивати правни и институционални оквир и снагу његове примене и надзора, природу ублажавања и предложену технологију, управљачке структуре и законодавство, као и разматрања у вези са стабилношћу, сукобом или безбедношћу.

Светска класификација класификује целокупну класификацију ризика за животну средину и социјалне ризике као „**значајан ризик**“.

Свака активност која ће се финансирати у оквиру идентификованог пројекта и која ће бити идентификована (оквирна листа дата у Прилогу 01) биће прегледана у односу на критеријуме прихватљивости и захтеве политике ESF-а коришћењем информација из упитника за заштиту животне средине и социјалног осигурања из Прилога 03 у редослед приоритета како је предвиђено у алгоритму одлучивања датом на слици 5-Дијаграм тока ESA потпројекта.

На основу критеријума прихватљивости које је договорила и проверила WB, било која активност и потпројекти класификовани као „високи ризик“ неће бити подобни за финансирање у оквиру Пројекта.

8.2. Повезани објекти

Еколошка и социјална политика Светске банке за финансирање инвестиционих пројеката такође захтева примену ESS-а на повезане објекте. Придружени објекти ће испунити захтеве ESS-а до те мере да Зајмопримац има контролу или утицај на такве придружене објекте. Банка ће тражити од Зајмопримца да докаже у којој мери не може да врши контролу или утицај на придружене објекте давањем детаља о релевантним разматрањима, која могу укључивати правне, регулаторне и институционалне факторе. Израз „придружени објекти“ означава објекте или активности који се не финансирају као део пројекта и који су, према процени Банке: (а) директно и значајно повезани са пројектом; и (б) спроведено или планирано да се изврши истовремено са пројектом; и (ц) неопходне да би пројекат био одржив и не би био изграђен, проширен или изведен да пројекат не постоји. Да би објекти или активности били удружени објекти, морају испуњавати сва три критеријума. Прво ће се проценити да ли објекти које WB не финансира спадају у ову категорију или не, а ако је то случај, спроведена је адекватна E&S due diligence и припремљени су или примењени инструменти E&S за управљање ризицима у складу са ESF-ом.

8.3. Процена и управљање еколошким и друштвеним утицајима

Како би се решили ризици, припремљени су следећи инструменти за управљање ризицима: (i) Овај оквир за управљање животном средином и социјалним (ESMF), (ii) оквир за укључивање заинтересованих страна (СЕФ); (iii) Поступци управљања радном снагом (LMP) припремљени као самостојећи документ сразмерни ризику повезаном са радом и (iv) Оквир политике пресељења (RPF). ESMF покрива и интегрише примењиве ESF стандарде и смернице за здравље и безбедност животне средине Групе Светске банке и смернице за животну средину, здравље и безбедност за железницу и GIIP.

ESMF је обезбедио контролне листе које помажу у одређивању нивоа ризика од активности, као и у одређивању где и када су потребне процене утицаја на животну средину и социјални утицај (ESIA), планови управљања (ESMP) или ESMP контролна листа, развијени у складу са ESS, Светска банка Опште смернице за EHS и смернице за EHS за железницу, као и националне прописе. Тамо где ESIA и ESMP већ постоје или су у фази израде, где су планиране активности већ у некој фази припреме или примене, они ће се прегледати и ревидирати у складу с тим (ако је потребно) како би се задовољили захтеви ESF-а, Опште смернице EHS за групу Светске банке, и EHS смернице за железницу и национални прописи.

Ревизија учинка E&S (EHS) за започете пројекте биће процењена на основу ових мера и идентификовани недостаци ће бити затворени како би се осигурало да се спроводе у складу са захтевима Банке.

Прецизније, E&S ревизија за изградњу железничке станице Прокоп обухватиће неопходне структурне мере за прилагођавање климатским и геофизичким опасностима узимајући у обзир безбедносне ризике за заједнице.

Образац за ESMP контролну листу за модернизацију железница налази се у Прилогу 12 овог документа.

8.4. Еколошки и социјални преглед (корак по корак)

За пројекте који укључују више потпројеката, захтеви Светске банке укључују обавезну проверу адекватности локалних еколошких и социјалних захтева релевантних за потпројекте, као и процену способности Зајмопримца да управља еколошким и социјалним ризицима и утицајима таквих потпројеката, посебно капацитета Зајмопримца да (а) изврши скрининг потпројеката; (б) обезбеди потребне специјалисте за спровођење еколошке и социјалне процене; (ц) прегледа налазе еколошке и социјалне процене за поједине потпројекте; (д) спроведе мере ублажавања; и (е) надгледа утицај на животну средину и друштво током спровођења пројекта. Светска банка захтева да се изврши одговарајућа еколошка и социјална процена потпројеката, као и да се припреме и примене такви потпројекти, потпројекти са значајним ризиком, умереним ризиком и ниским ризиком, у складу са националним законом и свим захтевима ESS-а које Банка сматра релевантним за такве потпројекте развијањем и **праћењем поступака којима се обезбеђује спровођење ESF-а и прописа усклађених са прописима**. Ако је потребно, пројекат може предвидети мере за даље јачање капацитета.

PIU ће осигурати да управљање животном средином буде саставни део планирања, пројектовања, имплементације, пуштања у рад и одржавања потпројеката. PIU ће проверавати, надгледати и извештавати о еколошким и социјалним перформансама према националном законодавству али и ESF-ом у оквиру сваког потпројекта, осигуравајући ефикасну примену мера како је дефинисано у инструментима управљања специфичним за локацију, укључујући ESMF.

Сваки потпројекат и његове активности морају проћи еколошку и социјалну процену у складу са овим ESMF-ом, а самим тим и ESF-ом који укључује активности укључивања заинтересованих страна, укључујући консултације и повратне информације.

Процена утицаја на животну средину и животну средину пратиће 5 корака како би се идентификовали ризици повезани са одређеним потпројектима, утврдила свака ризична активност, идентификовали потенцијални утицаји и дефинисале мере усмерене на спречавање или минимизирање негативних утицаја и утврђивање врсте инструмента управљања како би се задовољили пројектни стандарди.

КОРАК 1: Скрининг потпројекта и класификација ризика

Упитник за еколошки и социјални скрининг (ESSQ) из Прилога 03 биће ревидиран за одређене пројекте ако је потребно, а **попунити ће га PIT-ови** јер ће вероватно посједовати или приступити најрелевантнијим

информацијама потребним за адекватан скрининг, под смернице PIU-ова специјалиста за заштиту животне средине и социјалне политике. Када ESSQ буде задовољавајуће завршен, **PIU и EC и PCSCES поднеће документ и извештај о скринингу E&S Светској банци заједно са предложеном одлуком о категорији потпројекта / активности**. Коначна одлука захтева одобрење Светске банке.

Упитници за еколошки и социјални скрининг састоје се од четири дела:

(1) **Административни и институционални подаци:** укључује наративни део који карактерише пројекат, укључујући административне и институционалне податке, и кратак опис техничког садржаја пројекта, као и локацију потпројекта. Овај део може садржати до две странице текста. Прилоги за све додатне информације могу се допунити ако је потребно.

(2) **Критеријуми прихватљивости пројекта:** укључују питања која би требало да помогну у утврђивању да ли је предметни пројекат подобан за финансирање.

(3) **Основне информације о предложеном потпројекту и**

(4) **Информације о пројекту релевантне за утицаје и ризике:** укључују низ питања о потенцијалним штетним утицајима на животну средину и друштво који покривају све ESS 1-10, са два могућа одговора: „да“ или „не“.

Сви потпројекти који ће вероватно имати значајне, разнолике и / или дугорочне штетне утицаје на људско здравље и природно окружење, чију је величину тешко утврдити у фази идентификације потпројекта, класификовани су као пројекти „високог ризика“. Постојећи EIA, припремљени у складу са националним прописима, подлећи ће преиспитивању и по обиму и по суштини и по потреби ће се ревидирати уколико преглед покаже неусклађеност са ESF и WB EHSF.

Након прегледа ESSK-а, скрининг ће резултирати класификацијом пројекта у једну од следећих категорија (ову табелу треба читати заједно са сликом 10: Дијаграм тока потпројекта ESA) (детаљне карактеристике ризика како је дато у Прилогу 14) :

категорија	Ниво ризика	одлука
1	Пројекат ниског ризика (са занемарљивим еколошким и социјалним утицајима за које процена утицаја на животну средину није потребна)	Прихватљиво за финансирање. Нису потребне додатне еколошке и социјалне процене
2	Пројекат са умереним ризиком (очекује се да ће се њиме лако управљати, лако предвидети, привремен и од локалног утицаја)	Прихватљиво за финансирање. Неопходно је да PIU развије ESMP или ESMP контролну листу. Јавне консултације су обавезне.
3	Пројекат са значајним ризиком (са потенцијалним и врло значајним или иреверзибилним еколошким и социјалним утицајима, чији је обим тешко одредити у фази идентификације пројекта)	Прихватљиво за финансирање. Ако је потребно, PIU треба да развије ESMP или ESIA (са ESMP). Јавне консултације су обавезне. Постојеће ESIA ће се прегледати (и ревидирати ако је потребно) ради усклађености са ESF.
4	Пројекат високог ризика (који ће вероватно имати изузетно значајне, разнолике и / или дугорочне штетне утицаје на људско здравље и природно окружење, чија је величина тешко утврдити у фази идентификације потпројекта. Ови утицаји могу утицати и на подручје шире од Мере за ублажавање таквих еколошких ризика могу бити сложене и скупе. Специфичне за овај пројекат, али не ограничавајући се на, високо ризичне активности укључују:	Не испуњава услове за финансирање.

категорија	Ниво ризика	одлука
	<ul style="list-style-type: none"> Изградња значајних нових железничких линија (нових траса); Изградња малих нових линија као што су обилазнице, везе и слично у осетљивим и вредним природним подручјима, која узрокују фрагментацију станишта; Остали који узрокују значајан штетан утицај на осетљива и вредна природна подручја. 	
5	Текући и завршени радови, укључујући финансирање наставка започетих радова	Такође, подложно оцени ризика. Еколошка и социјална ревизија. Прихватљивост потпројекта за финансирање и категорија ризика зависе од резултата ревизије. Утврђене материјалне празнине могу се отклонити у оквиру пројектног финансирања.

Упитник за еколошки и социјални скрининг приложен је као Прилог 03 овом ESMF документу.

Пре процене, PIU припрема извештај о скринингу, који мора бити одобрен од стране стручњака за заштиту животне средине и социјалне политике WB, који потврђују ризик.

КОРАК 2: Припрема потпројекта

PIU / PIT припрема неопходну документацију за имплементацију потпројекта, укључујући техничку документацију за потпројекат који ће се финансирати, укључујући технички опис потпројекта, дозволе и одобрења издата од надлежних тела у вези са спровођењем потпројекта, као и време распоред радова.

КОРАК 3: Припрема и објављивање ESIA, ESMP и контролне листе ESMP и јавне консултације

ESMP или ESMP контролне листе (за потпројекте „Умереног ризика“) треба да припреме за сваки појединачни потпројекат, пре поступка надметања, специјалисти за заштиту животне средине и социјалне јединице PIU-а и биће предмет прегледа и одобрења Светске банке.

ESIA ће припремити спољни консултант који ће бити ангажовани у оквиру Пројекта користећи обим услова за припрему ESIA који је приложен као ПРИЛОГ 18 овог ESMF документа. ТоР се прецизира у договору са Светском банком.

Да ли ће Е&S ревизије за текуће потпројекте проводити **PIU ES и PCSCES** или ангажовани спољни консултант, одређиваће се од случаја до случаја у консултацијама са Светском банком и водит ће се сложеношћу предметне процјене. ESIA / ESMP / ESMP контролна листа и Извештаји о ревизији Е&S биће јавно објављени и спроведене јавне консултације. Документи ће бити објављени на веб локацијама PIU / MCTI и веб локацијама локалних општина. Одговорност PIU / PIT-а је да организују откривање предметних докумената, објављују позиве за јавне консултације у медијима и на локалном нивоу општине, припремају и изводе презентацију потпројекта и његових еколошких и социјалних аспеката у складу са нивоом пројекта SEP . Поред докумената, биће објављен позив за јавно саветовање (е-формат и штампани медији) и позиви да се коментари предају електронским путем и писмено достављају у јасно дефинисаном временском периоду (најмање две недеље). Штампани примерци биће стављени на располагање у просторијама IZS-а и на другим локацијама према потреби. До краја периода откривања, одржаће се састанци јавних консултација за ESA, позивајући заинтересоване стране и ширу јавност да проактивно учествују. Дизајн и организација консултативног састанка узимаће у обзир национална правила и препоруке WHO COVID19. Састанак јавних консултација за ESMP контролне листе биће накнадно договорен са Светском банком.

Сви коментари и питања биће обрађени и заједно са повратним информацијама уграђени у коначну верзију процене утицаја на животну средину (ЕА, што значи ESIA, ESMP, ESMP контролна листа, Е&S ревизија) и забележени у записнику са састанка. Откривање и консултације ће се водити пројектним СЕФ-ом и наредним SEP-има и размотрити потенцијална ограничења традиционалног ангажмана.

PIU ће предати такав коначни документ са потврдом о поновном откривању и уколико су документима доступни WB.

КОРАК 4: Интеграција ESMP-а и ESMP-а у контролну листу у тендерску документацију

EA (ESIA, ESMP, ESMP контролна листа) биће припремљени пре надметања радова, а ЦФУ ће бити одговоран да integriше коначну верзију у тендерску документацију за одабране потпројекте и у уговоре за њихово извршење који ће бити потписани са одабраним радовима. извођачи радова. Уговорни уговори ће наметнути обавезу извођача да се придржава захтева наведених у EA. Од уговарача ће се тражити да покажу да су урачунате све мере ублажавања како би се обезбедило спровођење потпројекта на еколошки и социјално прихватљив начин.

Стандардна атендерска документација WB-а за набавку радова, ажурирана је у јануару и октобру 2017. и ревидиран у јулу 2019. и даље ажуриран у јануару 2020. већ садрже клаузуле за унапређење еколошких, социјалних, здравствених и безбедносних перформанси. Додатни узорци клаузула који ће бити укључени у Посебне услове, укључујући захтеве за особље ECXC-а како би се осигурало да извођачи успешно спроводе ESMP-ове, обухваћени су Прилогом 17 овог ESMF документ

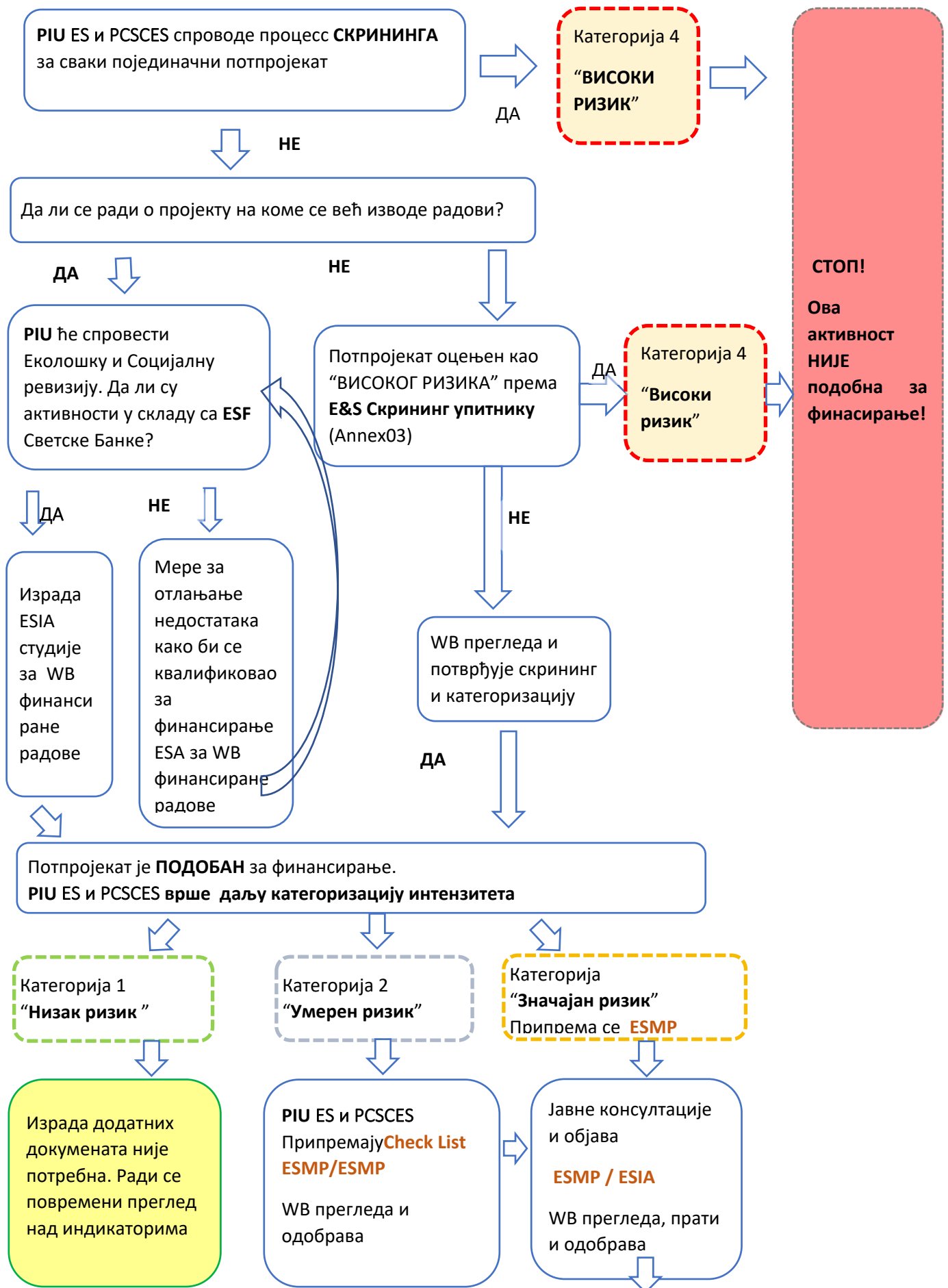
КОРАК 5: Имплементација, надзор пројекта, праћење и извештавање

Спровођење мера ублажавања и праћење заштите животне средине и друштва је обавеза извођача у складу са ESIA, ESMP и чек листом ESMP. **Надзорни инжењер** (у складу са Стандардним условима уговора (тј. FIDIC Жута књига и FIDIC Црвена књига или Хармонизовано издање МДБХ (Пинк књига) и (ii) **специјалисти PIU**), заједно са осталим рутинским активностима, надгледаће заштиту животне средине и Друштвени учинак и верификација усаглашености са инструментима E&S. **Укупна одговорност за примену и усклађеност леже на МСТИ. PIU ES и PCSCES** извештаваће о спровођењу ESA и усаглашености E&S (ESF, национални прописи и EHSG) са WB у извештајима о напретку, Извештавање о спровођењу ESA за потпројекте биће тромесечно, осим ако се другачије не договори са стручњацима WB и E&S.

8.4.1. Еколошка и социјална ревизија за већ започете активности

За пројекте које WB намерава да финансира као наредну фазу радова, где је завршена изградња у претходним фазама, биће процењена усклађеност са ESS ESF Светске банке, EHS смерницама (и општим и специфичним за железницу) националним законодавством и добром праксом. спроведена. ТоР ревизије Е / С припрема PIU, а одобрава WB. Подложно одобрењу, ревизију може интерно вршити особље PIU / PIT-а или ће у недостатку таквог споразума **PIU ангажовати** независну трећу страну. Извештај о ревизији треба да идентификује подручја у којима постоји велика несукладност са захтевима ESF-а и предложи одговарајуће корективне мере, било да се ради о развоју инструмената корективног управљања или појединачним акцијама. ESIA припремљени за започете пројекте ће се прегледати и ревидирати за део који финансира Светска банка и процијенити да ли је ESIA усклађена са захтевима ESF-а.

Дијаграм испод приказује ESA процес.

Слика 10: Дијаграм тока пројекта

Скрининг листе , ESMP, Check List ESMP се архивирају и део су пројектне документације .

8.5. Стандардизовани еколошки и социјални планови управљања (ESMP)

У оквиру Компоненте 1, поткомпоненте 1.1 Поуздана и сигурна железничка инфраструктура, постоји читав низ грађевинских, реконструкционих, рехабилитационих и других врста интервенција које се одвијају на више локација, под различитим временским условима, са различитим обимом посла, територијалним покривањем и осетљивошћу подручја на којима ће се активности спроводити. У оквиру овога постоји низ стандардних и мањих активности, али и интервенција великих размера са потенцијално већим утицајем на животну средину, попут реконструкције и санације усека, реконструкције тунела, санације прелаза, изградње надвожњака и обнове деоница, где локација радова може дати ефекат веће или мање важности. Због тога је припрема пуног ESMP-а (плана управљања животном средином) или ESIA (са ESMP-ом), ако је потребно, обавезна за изградњу нових објеката на постојећим линијама, као и за све остале потпројекте које су специјалисти за заштиту животне средине и Специјалиста за комуникације, социјална питања и ангажовање јавности (PIU класификовали као потпројекте са „знатним ризиком“.

План управљања заштитом животне средине и социјалног старања (ESMP) за потпројекте класификоване као пројекти са „значајним ризиком“ идентификоваће принципе, приступ, поступке и методе који ће се користити за контролу и минимизирање утицаја свих грађевинских активности на животну средину и на минимум, о фази рада одговарајућих инвестиција.

ESMP је акциони план који указује које ће препоруке и алтернативе ESA извештаја заиста бити усвојене и примењене. Осигураће укључивање релевантних фактора животне средине у целокупан дизајн пројекта и идентификоваће везе са другим заштитним политикама које се односе на пројекат.

ESMP треба да назначи мере ублажавања, праћења и административне мере које треба предузети током имплементације пројекта како би се избегли или елиминисали негативни утицаји на животну средину, а такође може бити ефикасан начин сумирања активности потребних за постизање ефикасног ублажавања негативних утицаја на животну средину.

ESMP идентификује изводљиве и исплативе мере које могу смањити потенцијално значајне штетне утицаје на животну средину на прихватљиве нивое.

Одлука зајмопримца да настави са пројектом и одлука Банке да га подржи, делимично су засноване на очекивању да ће се ESMP извршити ефикасно. Сходно томе, Банка очекује да ће план бити специфичан у опису појединачних мера ублажавања и праћења и додељивању институционалних одговорности, и мора бити интегрисан у целокупно планирање, дизајн, буџет и спровођење пројекта. Таква интеграција постиже се успостављањем ESMP-а у оквиру пројекта, тако да ће план добити финансирање и надзор заједно са осталим компонентама.

ESMP документ ће осигурати да мере за ублажавање утицаја на животну средину и њихово практично праћење постану правна одговорност PIU-а успостављеног у оквиру МСТI-а.

Даље је је препоручени садржај сваког ESMP-а:

- Резиме
- Опис пројекта
- Политички, правни и административни оквир
- Процењени основни услови током истраживања руте
- Сажетак предвиђених штетних утицаја на животну средину и друштво који се односе на пројекат;
- Опис мера за ублажавање штетних утицаја и план примене
- Опис активности и плана праћења
- Институционални аранжмани и поступци извештавања
- Ангажовање заинтересованих страна - објављивање информација, јавне консултације и учешће

8.5.1. Управљање отпадом као део ESMP документа

Поштујући очекивану природу пројекта који ће бити предложени за финансирање у оквиру Пројекта, може се закључити да ће, између осталих специфичних утицаја на пројекат, производња отпада бити неизбежна за већину потпројеката. Стога ће управљање отпадом бити обавезно разрађено у ESMP документима, а планови управљања отпадом (WMP) требали би израдити извођачи потпројеката као дио властитих планова имплементације специфичних за локацију.

WMP ће садржати следеће:

- документација о отпаду који је произвела компанија (порекло, врста отпада према класификационој листи отпада, састав, запремина),
- Мере које треба предузети за ограничавање стварања отпада, посебно у случају опасног отпада,
- одвајање отпада, посебно одвајање опасног отпада од других врста отпада и од материјала који се могу рециклирати,
- праксе одлагања отпада,
- Методе третмана и / или одлагања отпада.

Српски правилник о категоријама отпада³¹ дефинише списак категорија отпада према активностима у којима се генерише и читаће се заједно са одговарајућим смерницама WB и ЕСБ WB (заједничке и секторске).

8.5.2. План управљања безбедношћу и заштитом на раду

Од Извођача радова ће се тражити да припреми план заштите на раду за успостављање и одржавање ефикасног система управљања здрављем и сигурношћу. Кроз план ће се обавезати на примену структурираног приступа здрављу и безбедности на радном месту како би се постигао доследно висок стандард безбедносних перформанси.

Овај план ће помоћи извођачу да испуни своје обавезе у складу са законодавством о заштити на раду.

Овај план се односи на све уговорене раднике и на друге особе у ризику од рада на радним местима.

8.5.3. План управљања саобраћајем

Извођач ће бити одговоран да припреми План управљања саобраћајем Саобраћај који укључује захтеве и мере за безбедно кретање возила, покретног постројења и пешака унутар, кроз и око локација.

8.5.4. Генерички ESMP

Генерички (модел облика) ESMP је припремљен за потребе овог ESMF-а и дат је у Прилогу 10 овог ESMF-а, допуњен Генеричким планом праћења у Прилогу 11. Генерички ESMP пружа мере ублажавања и праћење ланца вредности за грађевинске радове, у поред тога, поштоваће се национални захтеви о потреби процене утицаја на животну средину пројеката који обухватају радове и / (тражиће се релевантно мишљење о потреби спровођења EIA, тамо где је то применљиво и потребно), као и одговарајуће добијене дозволе.

8.5.5. Интеграција ESMP у тендерску документацију

Одредбе ESMP-а биће интегрисане у тендерску документацију за одговарајуће потпројекте и укључене у уговор као и у спецификацијама и предмеру и предрачуна радова.

Од понуђача ће се тражити да у својим финансијским понудама издвоје трошкове ESMP захтева и да буду у складу са њима током спровођења пројектних активности. Спецификације које осигуравају ефикасну примену еколошких, социјалних, здравствених и безбедносних критеријума од стране изабраног понуђача, укључују и обавезу да се представници заједница и PIU обавесте о свим инцидентима који укључују чланове заједнице, свим значајним незгодама и догађајима који укључују раднике на уговору и подуговору итд.

Образац ESMP документа - део I и II (План ублажавања табела и План праћења табеле) приложен је као Прилог 09 овом ESMF документу.

8.6. Општа листа за проверу ESMP

За потпројекте класификоване као „Умерени ризик“, ESMP ће се припремити у складу са смерницама за потпројекте „Знатан ризик“ или ESMP контролне листе, према потреби, припремају се на основу претходно постојећих образаца даних у наставку.

³¹ http://www.subotica.rs/documents/zivotna_sredina/Propisi/Pokate.pdf

- Део 1 представља описни део („пасош локације“) који описује специфичности пројекта у погледу физичке локације, институционалних и законодавних аспеката, описа пројекта, укључујући потребу за програмом изградње капацитета и опис процеса јавних консултација .
- Други део укључује еколошки и социјални преглед у једноставном формату Да / Не, праћен мерама ублажавања за било коју врсту активности.
- Део 3 је план праћења активности током имплементације пројекта. Задржава исти формат потребан за стандардне ЕМП-ове Светске банке. Намера ове контролне листе је да делови 2 и 3 буду укључени као тендерска документација за извођаче.

Типични формат контролне листе има за циљ да покрије све олакшавајуће приступе заједничких уговора за рехабилитацију / грађевинске радове који се односе на локализоване утицаје. Контролна листа ЕМП представља предвиђене утицаје на животну средину и нуди најбољу оперативну праксу за контролу испуштања (тј. Остатака прашине, буке и гасова), управљање опасним и неопасним чврстим отпадом који потиче из активности одржавања, као и за друге сличне контроле испуштања (тј. прашина, бука и остаци гаса) на градилишту / рехабилитацији. Такође нуди упутства о избегавању опасних супстанци као токсичних импрегнационих хемикалија, растварача или раствора за чишћење. Контролна листа ЕМП такође се бави корацима које треба предузети током фазе изградње уколико се током земљаних радова пронађу предмети од културног / археолошког значаја (случајни налази).

Кораци које треба предузети током припреме ESMF контролне листе дати су у наставку:

Општа фаза идентификације опсега. У овом тренутку се идентификују потребни радови и на одабраним радовима спроводи се еколошки и социјални преглед, па се идентификују главни потенцијални штетни утицаји на животну средину (природу и људе). У овој фази израђени су делови 1, 2 и 3 ЕМП контролне листе. Део 2 контролне листе ЕМП може се користити за одабир типичних активности из „менија“ и њихово повезивање са типичним еколошким питањима и мерама ублажавања.

Фаза детаљног пројекта и тендера, укључујући спецификације и предмете за поједине активности интегрисањем одредби о заштити животне средине у табеларном формату. Ова фаза такође укључује тендер и доделу уговора о радовима. Ова фаза коначно дефинише уговорне обавезе извођача о мерама заштите животне средине које треба предузети током процеса изградње / рехабилитације. Контролна листа ЕМП треба да буде јавно објављена у фази тендера.

Фаза имплементације. Током фазе имплементације надзорни инжењер проверава усклађеност са заштитом животне средине и друге квалитативне критеријуме). Мере за ублажавање у Делу 2 и план праћења у Делу 3 основа су за проверу усаглашености Извођача са потребним одредбама о заштити животне средине.

ESMF контролна листа користиће се само за радове на рехабилитацији који ће започети током фазе имплементације пројекта. У случају активности / радова који су већ започели, ревизија животне средине се спроводи на основу критеријума и захтева утврђених у Контролној листи ESMF.

8.6.1. Контролна листа ESMF за радове на модернизацији железнице

Угледни пример за Контролну листу ESMF је припремљен за потребе овог ESMF-а и дат је у Прилогу 12 овог ESMF документа. Контролна листа ESMF пружа мере ублажавања и праћење ланца вредности за радове на модернизацији железнице.

8.6.2. Интеграција ESMF-а контролне листе у пројектну документацију

За сваки потпројект приказан као категорија „Умерени ризик“, одредбе ESMF-а за контролну листу чиниће део пројектне документације за пројекат и биће укључене у уговоре за одабране потпројекте, како у спецификације, тако и у предмере и предрачунае радова.

Односно, од уговарача ће се тражити да у своје финансијске понуде укључе трошкове ESMF захтева за контролну листу и од њих се тражи да се придржавају док спроводе пројектне активности.

8.7. Мониторинг и извештавање

Еколошки и социјални мониторинг

Потпројекти класификовани као „високи ризик“ неће бити подобни за финансирање.

За потпројекте класификоване као „суштински ризик“, праћење дужне пажње заштитника заштитника, надзорни инжењер ће радити са захтевима ESA који се односе на надзор животне средине.

За потпројекте класификоване као „Умерени ризик“, праћење пажљивости извршиоца заштитних мера, Надзорни инжењер ће радити са Делом 3 ЕМП контролне листе, односно планом праћења (. Део 3 је посебно развијен, са потребним детаљима, дефинишући јасно ублажавање) мере и мониторинг који се могу укључити у уговоре о радовима, а који одражавају стање еколошке праксе на радном месту и које надзорник може да посматра / мери / квантификује / верификује током радова. Део 3 би се тако ажурирао и ревидирао током процес дизајнирања да практично одражава кључне критеријуме праћења који се могу проверити током и после радова ради осигурања усаглашености и на крају накнаде извођача. **Надзор над спровођењем потпројекта није ограничен на план праћења, већ и на спровођење свих мера дефинисаних у ESA.**

Мере ублажавања укључују употребу личне заштитне опреме (PPE) од стране радника на градилишту, стварање и спречавање прашине, количина потрошене и испуштене воде на локацији, третман отпадних вода, присуство одговарајућих санитарних чворова за раднике, сакупљање одвојених врста отпада (минералне отпад, дрво, метали, пластика, опасни отпад, нпр. азбест, остаци боје, истрошено моторно уље), количине отпада, правилна организација путева и објеката за одлагање или поновна употреба и рециклажа кад год је то могуће. Поред дела 3, надзорни инжењер треба да провери да ли се извођач придржава мера ублажавања из дела 2.

Учинак у вези са здрављем и сигурношћу на раду треба проценити према међународно објављеним смерницама за изложеност. Надзор треба да осмисли и спроводи акредитовани професионалци као део програма праћења здравља и безбедности на раду. Објекти такође треба да воде евиденцију о незгодама и болестима на раду и опасним појавама и незгодама. Додатне смернице о праћењу здравља и безбедности на раду.

Активности мониторинга животне средине треба да се заснивају на директним или индиректним показатељима емисија, отпадних вода и коришћења ресурса применљивих на одређени пројекат. Учесталост праћења треба да буде довољна да обезбеди репрезентативне податке за параметар који се надгледа. Мониторинг би требало да спроводе обучене особе пратећи поступке праћења и вођења евиденције и користећи правилно баждарену и одржавану опрему. Податке о праћењу треба анализирати и прегледавати у редовним интервалима и упоређивати са оперативним стандардима како би се могле предузети све потребне корективне мере. Квалитет ваздуха, буке, воде и земљишта треба надгледати узимајући у обзир следеће:

- Параметри праћења: Одабрани параметри праћења треба да одражавају загађујуће материје повезане са пројектним процесима.
- Основни прорачуни: Пре него што се развије пројекат, потребно је предузети основно праћење квалитета ваздуха на и у близини локације како би се проценили позадински нивои кључних загађивача, како би се направила разлика између постојећих амбијенталних услова и утицаја повезаних са пројектом.
- Врста и учесталост праћења: Подаци о емисијама и квалитету амбијенталног ваздуха генерисани кроз програм праћења треба да буду репрезентативни за емисије које се пројектом испуштају током времена.

8.7.1. Извештавање

Прихватљив извештај о надгледању извођача или надзорног инжењера био би услов за потпуно плаћање уговорене накнаде, исто као и технички критеријуми квалитета или истраживања квалитета. Да би се осигурао одређени ниво утицаја на еколошке перформансе Извођача, у уговоре о радовима биће уведена одговарајућа клаузула, која одређује казне у случају непоштовања уговорних еколошких и социјалних одредби, нпр. у облику задржавања одређеног дела плаћања, чија величина зависи од тежине кршења уговора. У екстремним случајевима раскид уговора биће уговорно везан.

PIU би редовно извештавао Светску банку о резултатима скрининга, одобравања и праћења потпројеката. Извештавање о усклађености са спровођењем ESA биће тромесечно, осим ако се другачије не договоре између Светске банке и МСТИ (PIU), као и саставни део извештавања о напретку. У случају значајних случајних ситуација, PIU ће одмах обавестити и извести о догађају.

9. ПОСТУПЦИ УПРАВЉАЊА РАДОМ

Законодавни оквир Србије којим се воде услови рада и радне снаге, укључујући безбедност и здравље на раду, осим мањих празнина у потпуности је усклађен са стандардима утврђеним у ESS2, јер је Србија потписница конвенција Међународне организације рада (ILO) и Уједињених нација (УН) које су информисале израду ESS2. Србија је ратификовала више од 70 конвенција ILO-а, укључујући 8 основних конвенција. Радним питањима (укључујући OHS, PNB на радном месту, CEA / CXA) у оквиру Пројекта управљаће се кроз самостални LMP применљив на све раднике на пројекту како је дефинисано ESS2³². Истакнуте карактеристике документа и стандард који он примењује дате су у наставку.

Фокус ових LMP је на радницима које директно ангажују Министарство грађевинарства, саобраћаја и инфраструктуре МСТИ, Инфраструктура железнице Србије (ИЖС), Дирекција за железнице (DfR), Јединица за имплементацију пројекта (PIU) и Тимови за имплементацију пројекта (PIT) у ИЖС, Србија Карго, Србија Воз (CB) и DfR да посебно извршавају задатке везане за пројекат. Ови радници су дефинисани као **директни радници**. Радници које ангажују или запошљавају треће стране, тј. Извођачи, подизвођачи и пружаоци услуга и извођачи дефинисани су као **радници под уговором** на које се подједнако примењују ови поступци.

Очекује се да ће на пројекту бити ангажовано између 16 и 25 **директних радника**, током периода од 4 године, интегрисаних у Јединицу за имплементацију пројекта (PIU), смештено у Министарству грађевинарства, саобраћаја и инфраструктуре Републике Србије (МГСИ) и у Тимови за имплементацију пројекта (PIT) који тек треба да буду успостављени у инфраструктури Железнице Србије (ИЖС), Србија Карго(СК), Србија Воз (CB) и DfR. Ови радници ће бити ангажовани путем стандардног облика уговора о консултантским услугама које пружа Банка. Тамо где државни службеници раде у вези са пројектом, они и даље подлежу националном законодавству које регулише статус, права и дужности запослених у јавном сектору (осим ако се не догоди правни пренос њиховог запослења) и њихов радни однос ће и даље бити подложен условима и услови њихових постојећих уговора или аранжмана о запошљавању у јавном сектору, са изузетком захтева у области заштите радне снаге и безбедности и здравља на раду (OHS) и забране дечијег и присилног рада примењиваће се на државне службенике ангажоване на пројекту.

Уговорне раднике ангажоваће или запослити трећа лица, односно извођачи, подизвођачи³³ (у мери у којој је такво подуговарање дозвољено према основним уговорима уговорима) и пружаоци услуга / консултанти за обављање пројектних активности. Број уговорених радника још увек није финалан, али на основу индустријске праксе и недавних искустава, процењује се да би укупан број радника који раде на сваком градилишту могао да се креће између 40-100 радника укључених у нискоградњу / грађевинске радове (у зависности од активности потпројекта) и додатних 10- 40 особа укључених у надзор над радовима.

Радници у примарном снабдевању: Пројекат ће захтевати набавку значајне количине материјала и робе, укључујући железничке пруге. Примарни извођачи ће бити ангажовани за континуирану набавку све робе и материјала неопходних за имплементацију Пројекта. Сви примарни извођачи морају бити регистрована предузећа која набављају и производе материјале који подлежу високим стандардима. Радници ангажовани од стране примарних извођача за набавку поменуте робе и материјала дефинишу се као радници из примарне набавке. Сви примарни извођачи морају се придржавати свих одредби датих у овом LMP, као и одредби датих LMP на нивоу потпројекта развијених као део Процене утицаја на животну средину и животну средину (ESIA, ESMP или ESMP Контролна листа)

³² Израз „пројектни радник“ односи се на: (а) људе које Зајмопримац запошљава или ангажује директно (укључујући предлагача пројекта и агенције за спровођење пројекта) да раде посебно у вези са пројектом (директни радници); људи запослени или ангажовани преко трећих лица за обављање послова у вези са основним функцијама пројекта, без обзира на локацију (уговорени радници); (ц) људи запослени или ангажовани од примарних извођача Зајмопримца (радници у примарном снабдевању); и (д) људи запослени или ангажовани на пружању рада у заједници (радници у заједници). ESS2 се односи на раднике на пројекту, укључујући раднике са пуним радним временом, са скраћеним радним временом, на одређено време, сезонске раднике и раднике мигранте.

³³ Подконсултант / Извођач означава било коју особу или ентитет коме / или који Извођач или Консултант подпише било који део радова или услуга.

Будући да је национални оквир у Србији усаглашен са стандардима ESS2 и ILO, ризик од дечијег рада и приватног рада у односу на примарне допуне је минималан.

С обзиром на то да тачни материјали и добра који ће бити потребни за пројекат нису у потпуности познати сигурносни проблеми у вези са радницима из примарне залихе и околином у којој раде, тренутно се не могу у потпуности проценити и биће описани у LMP-овима на нивоу потпројекта: С обзиром на природу пројекта и контекст земље, мало је вероватно да ће **радници у заједници**, како је дефинисано у EEC2, бити ангажовани на пројекту.

Србија је усвојила конвенције ILO-а о дечијем раду. Минимална старост запослења је 15 година у Србији. Без обзира на то, ниједно лице млађе од 18 година неће бити запослено или ангажовано на Пројекту с обзиром на класификацију ризика за рад и здравље на раду. Ако било који извођач запошљава или ангажује лице млађе од 18 година, кршење овог стандарда биће пријављено властима (Инспекција рада) и предузете мере против извођача у складу са Уговором о грађевинским радовима. Пројектом није дозвољен никакав дечији рад.

Ризик од неформалног рада и са њим повезани ризици ублажиће се кроз: i) проверу апликација / контролну листу скрининга E&s; ii) обавезе о раду и условима рада које је потписала било која трећа страна (прилог 07); iii) захтеви за извештавање о раду и радним условима током спровођења уговора (прилог 08) и ив) пружањем приступа механизму за притужбе радника на пројекту.

Механизми за притужбе предвиђени српским законодавством сматрају се минималним стандардом који треба постићи у решавању незадовољства радном снагом и уоченог малтретирања. Од било које треће стране (извођача) која запошљава и ангажује уговорене раднике очекује се да осмисли и примени механизме за жалбе који ће бити усклађени или ће премашити овај стандард, обезбеђујући лак приступ заштитним мерама и ефикасне корективне мере у радним ситуацијама које могу довести до незадовољства и спорова. Извођачи ће припремити детаљан опис жалбеног механизма (GM) пре почетка њиховог задатка. GM мора бити добро циркулиран и написан на језику који сви разумеју. PIU ће развити и применити механизам за притужбе за директне раднике који ће се бавити притужбама на радном месту.

PIU ће користити Стандардне документе о набавкама Банке за 2017. за подношење захтева и уговоре, а они укључују захтеве у вези са радном снагом, здрављем и сигурношћу на раду. Пре уговарања, од понуђача ће се захтевати да доставе изјаву којом потврђују своју свест о WB ESS2, своју чврсту посвећеност да се придржавају националних закона о раду и запошљавању и заштити на раду и поступцима управљања радном снагом у складу са WB ESS2 и своју спремност да се уздрже од било какве праксе која се може тумачити или доживљавати као дискриминаторна или нефер према њиховим запосленима. Образац изјаве представљен је у ПРИЛОГУ 08-ИЗЈАВА О ЗАКОНСКОЈ И РЕГУЛАТОРНОЈ **УСКЛАЂЕНОСТИ**. Неподношење такве изјаве искључиће понуђача из учешћа у надметању. Након доделе уговора, од уговарача се захтева да обезбеде сопствене процедуре управљања радом које морају бити у складу са овим LMP. Извођачи би требало да изврше дубинску анализу како би осигурали да њихови подизвођачи, извођачи и пословни партнери укључени у спровођење Пројекта буду у складу са законом и да немају евиденцију о кршењу прописа о раду или безбедности и здрављу. Уговор који ће се склопити са одабраном трећом страном садржаће одредбе и услове овог LMP као минимални стандард предвиђен за пројектне раднике запослене или ангажоване од стране треће стране.

Током спровођења уговора, треће стране које ангажују / запошљавају раднике на пројекту мораће да поднесу тромесечне извештаје који представљају њихову усклађеност са LMP користећи образац за извештавање из ПРИЛОГА 07-**ИЗВЕШТАЈ** О УСКЛАЂЕНОСТИ LMP-а. Извештај треба да садржи број и статус пројектних радника, број ангажованих и отпуштених запослених у датом периоду, број одрађених сати, прековремени рад, редовност плаћања, питања заштите на раду (повреде и смртни случајеви, ако постоје), мере безбедности, подигнуте и решене притужбе, пружена / похађана обука, случајеви непоштовања закона или LMP.

У случају било каквих недоследности или одступања од потребних стандарда и праксе, а у зависности од тежине ситуације или злоупотребе, МГСИ може одлучити да обавести Инспекцију рада о сумњама на преступе.

10. ESMF IMPLEMENTATION ARRANGEMENTS

10.1. Институционални и имплементациони аранжмани

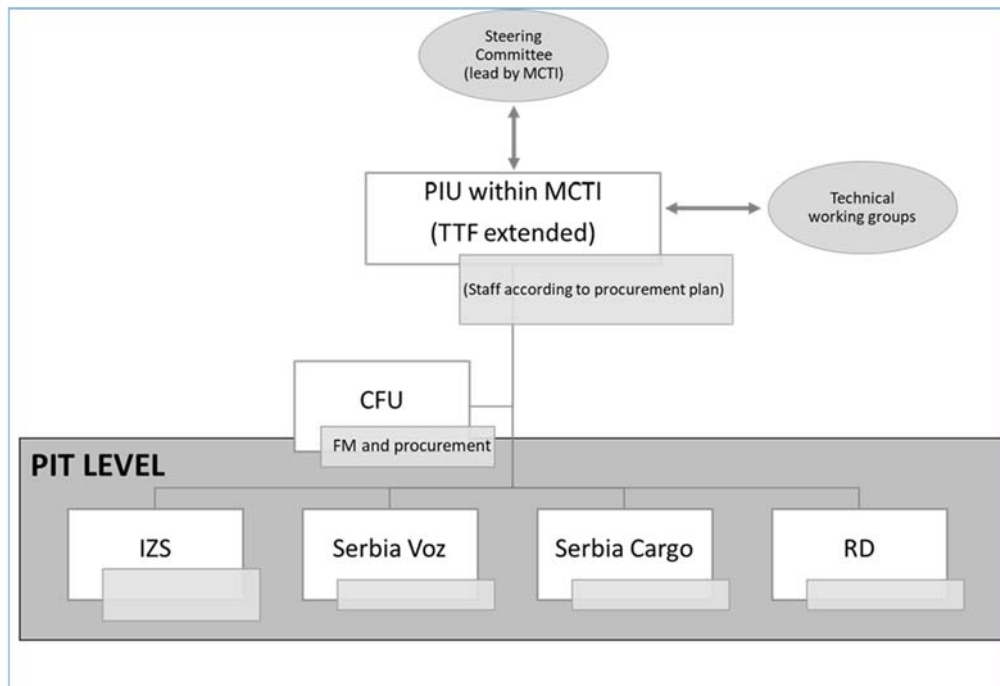
МГСИ ће управљати Пројектом преко Јединице за имплементацију пројекта (PIU), коју ће допунити тимови за имплементацију пројекта (PITs)) у ИЖС, Србија Краго, Србија Воз и DfR. PIU ће имати примарну одговорност за извршење пројекта осигуравајући да су циљеви развоја пројекта и технички, еколошки и социјални стандарди испуњени и да се финансијски ресурси планирају, исплаћују, троше, књиже и ревидирају. PIU је већ успостављен за управљање српским делом Пројекта олакшавања трговине и транспорта на западном Балкану (TTF), одобреног 2018. године, и биће дефинисане нове позиције које ће покривати потребе овог пројекта. PIU ће бити ојачан одговарајућим управљачким и техничким капацитетима како би му омогућио да (i) управља и надгледа напредак целокупног Пројекта, (ii) спроводи и буде одговоран за свакодневну примену пројектних активности, (iii) надзор свих осталих пројектних активности које спроводе компаније; (iv) припрема техничку документацију за активности које ће се финансирати у оквиру Пројекта; (v) осигурати снажну еколошку и социјалну одрживост пројекта, укључујући усклађеност са ESF током спровођења пројекта; и (vi) учествовати у припреми и оцењивању тендера. Према томе, PIU ће имати подршку једног специјалисте за заштиту животне средине, једног специјалиста за комуникацију, социјална питања и ангажовање јавности (оба са пуним радним временом током читавог трајања пројекта) и једног хонорарно ангажованог специјалисте за питања безбедности и здравља на раду. Специјалиста за питања расељавања биће ангажован по потреби.

Док ће PIU имплементирати компоненте, PIT ће деловати као подређене агенције за спровођење пружајући техничку подршку одређеним пројектним поткомпонентама или активностима Пројекта које се односе на њихово подручје стручности. Особље за E&S у оквиру PIU одговорно је за свеукупну примену политика ESF и ESMF, као и за управљање пројектом, укључујући, али не ограничавајући се на: припрему и квалитет ESA-а, откривање и организацију суштинских јавних консултација ESA-а, надзор над Примена ESA-а и процена усаглашености, прописивање корективних мера, извештавање Светске банке, ангажовање других специјалиста по потреби и на други начин подршка и саветовање осталих чланова PIU у области E&S. МГСИ би преусмерило пројектна средства на PIT да ојача њихове структуре. Светска банка ће обезбедити потребне обуке за особље PIU, PIT и МГСИ-а као део јачања изградње капацитета. Обука ће бити организована за E/S особље ангажовано од PIU и тимови за имплементацију пројекта, у року од месец дана након што буду ангажован. Обука ће обухватити применљиве стандарде ESF и процедуре банке, као и смернице, захтеве и поступке ESMF као што су скрининг, процена, надзор и извештавање. Трошкови имплементације ESMF биће интегрисани у укупне трошкове пројекта.

PIU ће бити формиран од специјалиста који су посебно ангажовани за пројекат, док ће PITs бити мешовит са особљем агенције и особљем ангажованим за пројекат. Они ће имати способности у управљању уговорима, заштитним мерама и праћењу и процени. PIU ће укључивати додатне чланове тима који раде са пуним или непуним радним временом, укључујући специјалисту за заштиту животне средине, једног специјалисту за комуникације, социјална питања и ангажовање јавности, двоје специјалиста за железницу, специјалиста за људски развој, планера транспорта и економисту за транспорт. PIT ће се углавном састојати од запослених у предметним институцијама које би могле бити ојачане специфичном стручношћу релевантном за ефикасну имплементацију Пројекта, попут специјалисте за железничке инвестиције, специјалисте за управљање железничком имовином и за управљање железницом.

Тим PIU консултаната за пројекат ће обезбедити подршку планирању, координацији, спровођењу и праћењу учинка пројекта. Рад PIU надгледаће координатор пројекта, високи представник МСТПИУ ће бити допуњени тимовима за имплементацију пројекта (PIT) у ИЖС, Србија Карго, Србија Воз и DfR, и они ће деловати као подређене агенције за спровођење да би пружили техничку подршку одређеним пројектним поткомпонентама или активностима МРА које се односе на њихово подручје стручност. PIT-ови ће бити састављени од комбинације особља агенције и спољно ангажованог особља ангажованог за пројекат. Јединица за имплементацију пројекта и споља ангажовано особље PIT-а финансираће се из Пројекта (поткомпонента 2.3).

Због постојећих аранжмана за спровођење пројекта Светске банке у Републици Србији, PIU ће добити подршку Централне фидуцијарне јединице (ЦФУ), основане у оквиру Министарства финансија (МФ). Како је ЦФУ основан да пружа фидуцијарну подршку (активности набавке и финансијског управљања) свим пројектима подржаним од Светске банке у Србији од 2018. године, извршиће укупну координацију, управљање, спровођење и надзор над набавком и финансирањем пројекта.

Централна фидуцијарна јединица (CFU), у оквиру Министарства финансија, вршиће укупну координацију, управљање, спровођење и надзор над набавкама и финансијама. МСТИ и PITs ће пружити техничку подршку CFU, посебно за израду техничке документације о набавкама и процену предлога. Ако је потребно, CFU ће бити ојачан додатним особљем за набавке у складу са нормама које је утврдио тим за набавке Банке. Тренутно CFU пружа функције финансијског управљања и набавке за седам других пројеката које финансира WB. Процениће се оптерећење особља CFU и ангажоваће се додатно особље (стручњак за управљање набавкама и финансијским управљањем), које ће се бавити повећаним оптерећењем С обзиром на сложеност и значајан број активности набавке предвиђене за пројекат, а са друге стране и тренутно оптерећење од 2 специјалиста за набавке, чланова CFU. Финансијско извештавање ће се вршити путем привремених неревидираних финансијских извештаја (ИФР), који ће укључивати финансијске информације у вези са целим пројектом, припремаће се периодично. Пројектни оперативни приручник (ПОП) детаљно описује аранжмане за спровођење, укључујући поделу одговорности између МСТИ (PIU) и CFU.

10.2. Аранжмани за праћење и евалуацију резултата

Надзор и евалуацију пројекта (М&Е) предузимаће МСТИ преко PIU, који ће на крају бити одговоран за прикупљање свих података о пројекту. Ангажовани ће бити хонорарни специјалиста за праћење и евалуацију да у сарадњи са МСТИ развије детаљан оквир и механизме за праћење и евалуацију за сваку од компонената пројекта на основу оквира пројектних резултата. Систем праћења и евалуације биће осмишљен тако да осигура да се пројекат спроводи у складу са циљевима и очекиваним резултатима. PIU ће надгледати, процењивати и извештавати о напретку у примени и резултатима на основу оквира за праћење и евалуацију, а PITs у ИЖС, Србија Карго, Србија Воз и DfR ће PIU по потреби достављати потребне податке и информације. Напредак пројекта ће се процењивати и документовати у периодичним извештајима о напретку, које ће припремити PIU. Поред тога, PIU ће припремити властити средњорочни преглед и свој извештај о завршетку имплементације и резултатима.

Светска банка ће обезбедити континуирану подршку имплементацији. Тим Светске банке имаће редовну интеракцију са PIU и предузимаће честе посете на терену. То ће омогућити Светској банци да пружа сталну подршку за праћење и верификацију поред мисија подршке имплементацији.

Процесни циклус по секторима, за имплементацију ESMF

	Активности	Примарно	Секундарно
1.	Грађење капацитета PIU (у оквиру МГСИ) и партнери који спроводе нову ESF примену стандарда	WB особље Екстерно ангажовани ES и PCSCES	MCTI PIU
2.	EIA Лиценце / Дозволе	PIU	PIU
3.	Укључење E&S Захтева и водича	PIU	PIU
4.	Припрема, интерно одобрење и одобрење Оперативног приручника за пројекат	PIU WB SRSM TTLs	PIU ES и PCSCES
5.	Укључивање E&S захтева и водича у Тендерску документацију	PIU	PIU, Специјалиста за набавке
6.	Имплементација Плана ангажовања заинтересованих лица	PIU	ES и PCSCES
7.	Формирање GRM	PIU	Локалне самоуправе
8.	Преглед заштите животне средине и социјалних утицаја за потпројекте	PIU	PIU ES и PCSCES
9.	Завршни преглед потпројеката за испуњавање услова, укључујући захтеве за E&S	PIU	PIU ES и PCSCES
10.	ESMP Контролна листа и преглед социјалних утицаја за потпројекте	PIU	PIU ES и PCSCES
11.	Контролни извештај за животну средину и социјалне утицаје	MCTI PIU ES и PCSCES	WB
12.	Развој EAS Инструменти (за одређено градилиште ESIA, ESMP, ESMP Контролна листа, RPs, Извештај о заштити животне средине и социјалним утицајима, Извештај о расељавању, ако је потребан)	PIU МГСИ	PIU ES и PCSCES
13.	Контрола трошкова и подношење ESS инструмената Светској банци	PIU	ES и PCSCES
14.	Преглед и одобрење ESS Инструмената	WB E&S Специјалиста	Регионална ESSA
15.	Имплементација ESMPs	Извођач	Подизвођач
16.	Праћење и извештавање о имплементацији ESMP	PIU	Supervising engineer ES и PCSCES
17.	Надзор имплементације ESMP/ RAP	PIU	Надзор за ЖМ ES и PCSCES

План управљања заштитом животне средине и социјалним утицајима (ESMP) идентификоваће изводљиве и исплативе мере које могу смањити потенцијално значајне штетне утицаје на животну средину и друштво на прихватљиве нивое. ESMP пројектни циклус дели у три фазе: изградњу, оперативност и стављање ван употребе. За сваку фазу, PIU идентификује све значајне еколошке и социјалне утицаје. За сваки утицај треба идентификовати и навести мере за ублажавање. Израђују се процене трошкова акција ублажавања подељене проценама за уградњу (инвестициони трошак) и рад (периодични трошак). ESMP формат (приложен у Прилогу 09) такође омогућава идентификацију институционалних одговорности за

„инсталирање“ и рад уређаја и метода за ублажавање утицаја. Да би се пратили захтеви, одговорности и трошкови за праћење примене ESMP, примењиваће се план праћења.

11. УПРАВЉАЊЕ ЖАЛБЕНИМ ПОСТУПКОМ НА ПРОЈЕКТУ

Пројектно решење кроз више потпројеката и ограничења наметнута COVID -19 ограничили су способност пројекта да развије потпун SEP пре него што Светска банка одобри овај пројекат. Почетни оквир за укључивање заинтересованих страна (PSEP) је развијен и биће објављен пре оцене пројекта, као почетна тачка итеративног процеса за развијање свеобухватније стратегије и плана за укључивање заинтересованих страна. По потреби ће се периодично ажурирати, а детаљније ће бити дато у првом ажурирању планираном након одобрења пројекта.

PSEP је укључио захтев за механизмом за жалбе на нивоу Пројекта (GM) Он ће се састојати од Централне јединице за повратне информације (CFD) којим управља PIU и Жалбених пултова специфичних за потпројекте (LGD) (заједнички названи Жалбени механизам (GM), које успостављају и којима управља PIU.

CFD је одговоран за целокупну администрацију жалби. LGD ће служити као локални пункт за пријем притужби и потврђивање њихових пријема (у ланцу вредности означеном као Корак 1, Корак 2 и Корак 3).

Систем и захтеви (укључујући особље) за жалбе успостављају ланац акције – од регистрације, сортирања и обраде, и признања и праћења, за верификацију и акцију, и коначно повратне информације – и предвиђени су у овом GM- у. У оквиру кампање домета GM, MCTI ће обезбедити да је релевантно особље у потпуности обучено и да има релевантне информације и стручност за пружање телефонских консултација и пружање повратних информација. Пројекат ће користити постојећи систем (хотлине, онлине, канали за писане жалбе и телефонске жалбе) како би се осигурало да се све за пројекат везане информације разреше, а жалбе и одговори доставе и пријаве.

У почетку је предложено ручно управљање системом GM заснованог на ИТ систему. Квартални извештаји у облику резимеа жалби, типова, предузетих радњи и напретка постигнутих у смислу решења необрађених питања биће предати шефу PIU. Једном када су предложене све могуће опције за поступање и ако жалилац још није задовољан онда би GM указао на њихово право на правну заштиту.

GM служи и као информациони центар на нивоу Пројекта и као жалбени механизам, доступан онима који су погођени имплементацијом свих поткомпоненти пројекта и примењују се на све активности пројекта и релевантан је за све локалне заједнице на које утичу пројектне активности. GM је одговоран за примање и одговарање на жалбе и коментаре следеће четири групе:

- Лице /правно лице на које пројекат директно утиче, потенцијални корисници пројекта,
- Лице /правно лице на које пројекат директно утиче кроз заузимање земљишта и расељавање,
- Друге заинтересоване стране са интересовањем за пројекат, и
- Становници /заједнице заинтересоване за и/или погођене активностима пројекта.

Централна пријемна јединица (CFD) ступа на снагу одмах након одобрења Пројекта, како би управљала и одговарала на жалбе у различитим фазама, док LGAD ступа на снагу по одлуци о сваком новом потпројекту. Поред GM, правни правна средства која су прописана у оквиру националног законодавства такође су доступна (судови, инспекције, административне власти итд..).

PIU ће сарађивати са локалним самоуправама у заједничким напорима за успостављање функционалног GM и информисања заинтересованих лица о улози и функцији GM, контакт особама, пријемним каналима и процедурама за подношење жалби у погођеним областима. Информације о GM-у ће бити доступне:

- На website MCTI (<http://www.mgsi.gov.rs/>)
- На websites PITs, (<https://infrazs.rs/>, <https://www.srbvoz.rs/>, <http://portal.srbcargo.rs/kargoportal/>)
- На огласним таблама и websites LMs
- Кроз кампање социјалних мрежа.

11.1. Подношење жалби

Ефикасна администрација за жалбе снажно се ослања на постављени основни принцип осмишљен за промовисање праведности процеса и његових исхода. Жалбена процедура је осмишљена тако да буде

приступачна, ефективна, лака, разумљива и без трошкова по жалиоца. Свака жалба се може поднети GM лично или телефоном или писаним путем попуњавањем жалбеног обрасца, телефоном, е-поштом, поштом, факсом или личном испоруком на адресе/бројеве које треба утврдити. Све жалбе могу бити поднете анонимно. Приступне тачке и детаљи о локалним улазним тачкама ће бити објављени и бити део изградње свести када буду познате додатне микро локације потпројеката.

11.2. Администрација жалби

Свака притужба следи пут следећих обавезних корака: примање, процена и додељивање, признавање, истрага, одговарање, праћење и затварање.

Након што жалба буде поднета, GM ће извршити брзу процену како би потврдио природу жалбе и утврдио озбиљност исте. У року од 5 дана од подношења, он ће признати да је случај регистрован и пружити подносиоцима жалби основне информације о следећем кораку. Затим ће истражити могућност да се схвати питање из перспективе жалиоца и разумети шта је потребно. GM ће истражити чињенице и околности и артикулисати одговор. Коначни споразум треба да се објави и жалилац буде информисан о коначној одлуци не касније од 30 дана након што се евидентира жалба. Затварање жалбе долази након што је верификована имплементација решења. Чак и када споразум не буде постигнут или када је жалба одбијена, резултати ће бити документовани, као акције и напори уложени у решавање. Ако жалба није могла да се реши у пријатељском маниру, жалба може да подлеже формалним судским процедурама, као што је доступно у правном оквиру Србије. Евидентирање жалбе кроз GM не спречава да се у било ком тренутку (укључујући и током процеса по жалби) потражи решење од званичних ауторитета судских или других обезбеђених законодавством Србије.

У случају анонимне тужбе, у року од три дана од подношења, GM ће истражити жалбу и у року од 30 дана, објавити коначну одлуку која ће бити обелодањена на сајту PIU.

GM ће водити евиденцију о жалбама, која ће укључивати жалбе примљене кроз све прихваћене канале, обухватајући све неопходне елементе да би се разложила жалба по полу особе која је поднела, као и по врсти жалбе. Међутим, лични подаци сваког жалиоца ће бити заштићени по Закону о заштити података. Свака жалба ће бити забележена у регистру са најмање следећим информацијама:

- опис жалбе,
- датум потврде о пријему враћен жалиоцу,
- опис предузетих радњи (истрага, корективне мере),
- датум решења /обезбеђивање повратних информација жалиоцу,
- верификација примене, и
- затварање.

Да би избегао умножавање жалби од стране исте особе по истој ствари, једноставно зато што постоје различити пријемни канали, LGAD и CGD ће недељно размењивати информације о примљеним жалбама и упоредити евиденције о жалби. Централизована евиденција на нивоу CGD ће садржати белешке о потенцијално дуплираним поднесцима. Вишеструка подношења, о истим догађајима, истим жалиоцима биће решена једном одлуком, која ће бити изложена и жалилац прикладно информисан.

У случају да се не може решити жалба на начин који је задовољавајући за жалиоца има право на приговор. У таквим случајевима решавање жалби размотриће комисија на нивоу агенције за имплементацију. Комисија ће се састојати од три именована члана који нису директно укључени у имплементацију пројекта. Комисија ће признати пријем жалбе у року од три дана и донети коначну одлуку у року од 5 дана од пријема жалбе. Одлуком комисије биће уврштено детаљно објашњење процеса решавања жалби, као и објашњење коначне одлуке и смерница како да се настави ако исход још увек није задовољавајући за жалиоца.

11.3. Извештавање о тужбама и повратним информацијама за кориснике

Улога GM-а, поред решења жалби, је да чува и архивира коментаре/жалбе које су примљене као и да чува централни дневник жалби администриран од стране PIU. Да би се омогућило потпуно познавање овог

алата и његових резултата, квартални извештај GM биће доступне на интернет страници МГСИ. Ажурирање ће подразумевати разврставање по природи, врсти притужби /жалби и редовност ажурирања.

11.4. Евиденција примљених жалби

PIU ће водити жалбену евиденцију како би се осигурало да свака жалба има свој заводни број, да се на одговарајући начин прати кретање предмета и забележе предузете радње. Приликом примања повратних информација, укључујући и жалбе, битно је забележити:

- Тип,
- Категорију,
- Рок за решење жалбе, и
- Договорени акциони план.

Свакој жалби треба доделити посебан заводни број и након чега се прате и бележе радње у поступку. Евиденција би требало да садржи следеће информације:

- Име жалиоца, локације и детаљи о жалби,
- Датум подношења,
- Датум када је евиденција жалби отпремљена у базу података пројекта,
- Детаљи предложених корективних акција,
- Датум када је предложена корективна радња послата жалиоцу (ако је одговарајуће),
- Датум када је жалба затворена,
- Датум када је одговор послат жалиоцу.

11.5. Пријем жалбе и процес ланца оцене основаности

Управљање жалбама укључује следеће кораке:

КОРАК 1: Подношење жалби: или усмено или у писаној форми путем сугестије/жалбе, путем телефонске линије/мобилне телефоније, поште, СМС-а, друштвених медија (WhatsApp, Viber, Facebook итд.), е-маил, Веб локација, и LGAD. GRM ће такође дозволити пријем анонимних жалби по којима треба поступати. Потпројектно специфични SEPs ће обухватати детаље о местима за пријем жалби и контакт особама

КОРАК 2: Евидентирање жалби, класификација жалби заснованих на типологији притужби и жалби како би се пружила ефикаснија реакција, и пружање почетног одговора одмах ако је могуће. Жалбе ће бити разврстане према карактеристикама жалиоца (на приговору, рањивим групама, особама са инвалидитетом, особама са језичким баријерама, итд.) и природи жалбе

КОРАК 3: Упознавање са жалбом у року од 5 дана.

КОРАК 4: Разматрање жалбе подразумева прикупљање информација о жалби како би се утврдила њена оправданост и генерисала јасна слика о околностима које прате питање које се разматра. Овај процес обично укључује посете локацији, преглед докумената, састанак са жалиоцем (ако је познат и вољан да се ангажује) и састанке са појединцима и/или ентитетима који могу да помогну у решењу тог проблема. Разумни напори биће уложени да се реши жалба. Ако је жалба нејасна или недовољно јасна, GM је обавезан да помогне и пружи савет, па чак и помоћ у преради поднеска, како би жалба била јасна, у сврху поткрепљености одлуке у најбољем интересу особа на које је утицао Пројекат. Ако GM не буде у стању да реши захтев краткорочном мером, дугорочна корективна мера ће бити идентификована. Одлука ће садржати јасну процену жалбе, јасне одлуке и препоруке за правично решење и предлаже мере за измену будућег понашања које је узроковало жалбу, као и предложене мере за надокнаду штет уколико мере њеног ублажавања нису ефикасни. Одлука ће бити у писаној форми и биће достављена особи која је поднела жалбу као и било ком другом лицу или ентитету на који се препорука и мере односе или су у складу са законом. Особа која је поднела жалбу може изразити своје лично задовољство исходом процедуре решавања жалбе. Једнострано доношење одлуке биће изузетак и настојаће се да свака одлука буде резултат дијалога између жалбеног механизма и подносиоца жалбе.

КОРАК 5: Образложење одлуке у року од 30 дана.

КОРАК 6: Достављање одговора подносиоцу жалбе: или затварање жалбе или предузимање даљих корака ако жалба остане отворена. Пре затварања жалби и приговора, жалбена комисија ће:

- Потврдите да су спроведене потребне радње, да је испоштован поступак решавања притужби и да је донета правична одлука;
- Организује састанке у року од 10 дана након што су их заинтересоване стране контактирале како би разговарали о начину решавања проблема, ако претходно нису одржани;
- Препоручити коначну одлуку о мери ублажавања штете подносиоцу жалбе / оштећеном;
- Применити договорену меру ублажавања;
- Ажурирати образац за пријаву жалбе и обезбедити да га потпише подносилац жалбе / оштећена страна;
- Потписати образац за пријем жалбе и пријавите ажурирне информације о жалби у Регистар жалби; и
- Послати копије релевантних докумената (нпр. Попуњени образац извештаја о жалби, меру ублажавања, записнике са састанака, ако је потребно) заинтересованим странама.

SEPs специфични за потпројекте садржаће детаље о свим местима за подношење жалбе, поступцима за управљање жалбама, роковима, истражним активностима и условима затварања, укључујући инстанцу решавања у другом степену.

Док ови детаљу не буду познати, заинтересоване стране се подстичу да шаљу све притужбе, недоумице и упите на адресе у наставку:

Табела 1: CFD контакт детаљи

Опис	Контакт детаљи
Имплементациона јединица	Јединица за имплементацију Пројекта у оквиру Министарства грађевинарства, саобраћаја и инфраструктуре
Главни контакт:	Током прелазног периода до именовања E&S консуланта, шеф PIU ће бити главна контакт особа
Адреса:	Омладинских бригада 1, V Спрат, канцеларија 555, 11070 Нови Београд
E-mail:	TBD
Интернет страница:	www.mgsi.gov.rs
Телефон:	+ 381 11/213 74 31

Даљи детаљи о локалним пунктовима за приступ LGAD биће познати и дистрибуирани у каснијим фазама као део кампање за подизање свести о постојању жалбених механизма за потпројекте.

11.6. Праћење и извештавање о жалбама

CFD ће бити одговоран за:

- Прикупљање података од LGAD који служе као локална пријемна места о броју, суштини и статусу жалби и њихово учитавање у јединствену регионалну базу података;
- Вођење евиденција жалби на притужбе примљене на регионалном и локалном нивоу;
- Праћење отворених питања и предлагање мера за њихово решавање;
- Објављивање тромесечних извештаја о жалбеном механизму;
- Резимирање и анализа квалитативних података добијених од локалних пунктова за пријем жалби о броју, суштини и статусу жалби и њихово учитавање у јединствену базу података пројекта;

Редовни извештаји о социјалном мониторингу WB се достављају путем PIU, који укључује одељак везан за жалбени механизам који пружа ажуране информације о следећем:

- Статусу жалбеног механизма (процедуре, обука, кампање за подизање свести јавности, буџетирање итд.);
- Квалитативни подаци о броју примљених жалби (пријаве, предлози, жалбе, захтеви, позитивне повратне информације) и броју решених жалби;
- Квантитативни подаци о врсти притужби и одговора, пруженим питањима и притужбама које остају нерешене;
- ниво задовољства предузетим мерама (одговором);
- Све корективне мере које су предузете.

11.7. Жалбени систем Светске банке

Заједнице и појединци који верују да на њих негативно утиче пројекат који подржава Светска банка (WB) могу да поднесу жалбе постојећим механизмима за жалбе на нивоу пројекта или Служби за жалбе WB (GRS). GRS осигурава да се примљене жалбе одмах прегледају како би се решиле прижубе у вези са пројектима. Заједнице и појединци погођени пројектом могу поднети жалбу независном инспекцијском одбору WB-е који утврђује да ли је штета настала или би могла настати као резултат непоштовања њених политика и процедура од стране WB. Жалбе се могу поднети у било ком тренутку након што су притужбе директно скренуле пажњу Светске банке, а управа банке добила прилику да одговори. За информације о томе како да поднесете жалбе корпоративној Служби за жалбе Светске банке (GRS), посетите <http://www.worldbank.org/en/projects-operations/products-and-services/grievance-redress-service>. За информације о начину подношења жалби Инспекцијском одбору Светске банке, посетите www.inspectionpanel.org.

12. УЧЕШЋЕ ЗАИНТЕРЕСОВАНИХ СТРАНА

Кључни актери железничког сектора у Србији обухватају: Министарство грађевинарства, саобраћаја и инфраструктуре (МСТИ) одговорно је за смернице политике и финансирање железница. Дирекција за железнице (DfR) је регулатор тржишта и надгледа сигурност и интероперабилност железничког транспорта. Инфраструктура железнице Србије (ИЖС) је ентитет за управљање инфраструктуром, одговорно за изградњу, одржавање и рад железничке мреже, а издржава се углавном кроз накнаде. Србија Воз је ентитет одговоран за организацију и пружање услуга железничког превоза путника. Србија Карго је ентитет одговоран за организацију и пружање услуга железничког теретног транспорта. Железнице Србије АД је привремена организација чији је задатак да генерише приходе од различитих железничких средстава и решава судске спорове који укључују бивше вертикално интегрисане железничке компанију. Коначно, постоји девет активних приватних железничких превозника терета који имају лиценце Дирекције за железнице (још један оператер је лиценциран, али тренутно није активан).

Као одговор на опредељење Владе РС да се усклади са ESF, Министарство грађевинарства, саобраћаја и инфраструктуре (МСТИ) развило је Оквир за укључивање заинтересованих страна (PSEP) како би водио ангажовање заинтересованих страна у пројекту у складу са ESS 10 - Ангажовање и информисање заинтересованих страна Објављивање података, у раним фазама и током читавог пројектног циклуса, фокусирајући се на празнине у регулисању родне равноправности и прилагођене приступе.

Обавезе укључивања заинтересованих страна нису кодификоване у јединственом закону или уредби. Међутим, препознавање важности ангажовања грађана уграђено је у правни систем и јасно препознато кроз обавезне процедуре предвиђене појединачним законима.

За укључивање заинтересованих страна предложене су разноврсне активности како би се осигурало подизање свести о значају консултација о пројектним активностима. Домен и ангажовање заинтересованих страна биће родно осетљива и усклађено, узимајући у обзир обавезе жена након радног времена. Циљано слање порука треба да подстакне учешће жена, и истакне карактеристике Пројекта осмишљене да одговоре на њихове потребе и омогући бољи приступ користима од пројекта. Анкета о ангажовању грађана и повратним информацијама биће део активности укључивања заинтересованих лица.

Сви инструменти ESF биће предмет објаве и јавних консултација у складу са SEP -ом и ESS1.

12.1. Јавне консултације о ESMF са заинтересованим странама на Пројекту

У складу са захтевима еколошког и социјалног стандарда Светске банке 10 (ESS10) - Ангажовање заинтересованих страна и објављивање информација, током припреме нацрта ESMF, ESCP, RPF, SEP и LMP докумената, PIU ће спровести јавне консултације са релевантним заинтересованим странама.

Свеоухватан извештај о јавним консултацијама биће приложен као Прилог 16 овог ESMF документа.

13. ДОКУМЕНТИ КОЈИ СУ БИЛИ ОСНОВА ЗА РАЗВОЈ ОВОГ ESMF:

- Оквир за заштиту животне средине и социјалне утицаје Светске банке, 2017. Међународна банка за обнову и развој / Светска банка
- WBG EHS Водич
- WBG Железница Водич
- Нацрт документа за оцену пројекта (ПАД) за ФАЗУ 1 вишефазног програмског приступа Модернизација железничког сектора у Србији (П170868), јун 2020.
- Документ са информацијама о концепту пројекта (ПИД) - Модернизација железничког сектора Србије - П170868 (енглески)
- Документ са информацијама о концепту пројекта (ПИД) - Модернизација железничког сектора Србије - П170868 (енглески)
- План управљања радом (LMP) за пројекат модернизације железничког сектора у Републици Србији
- Делегација ЕУ у Републици Србији - Стандардни резиме пројекта - ИПА централизовани програми Пројекат број 14: Модернизација железница
- Процена утицаја на животну средину и социјалне утицаје (ESIA) за изградњу једноколосечне железничке обилазнице око Ниша, инфраструктура Железнице Србије а.д. Немањина 6, Београд
- Основни статистички подаци о енергетици и минералним ресурсима Републике Србије, Радослав Вукас, национални консултант, дипломирани инжењер геологије
- РАДНИ ДОКУМЕНТ КОМИСИЈЕ Србија 2019. Извештај Комисије са пратећом кореспонденцијом са Европским парламентом, Саветом, Европским економским и социјалним комитетима и Комитетом региона Комуникација о политици проширења ЕУ { COM(2019) 260 final }

ПРИЛОГ 1: ПРЕЛИМИНАРНИ СПИСАК АКТИВНОСТИ НА ПРОЈЕКТУ

Компонента 1 Инфраструктурне инвестиције и управљање имовином	
Поткомпонента 1.1 Поуздана и безбедна железничка инфраструктура	
1.1.1 Санација колосека (тешко одржавање)	
111А	Израда студије постојећег стања и предлог начина за рехабилитацију тунела Дедиње, Везни, Стадион и Врачар Израда студије са техничким репењем елемената горњег стоја за умањење буке и вибрација Припрема техничке документације за рехабилитацију горњег строја тунела Дедиње, Везни, Стадион и Врачар и деоница Панчевачки мост - Панчево главна
111Б	Lot 1: Рехабилитација горњег строја пруге у тунелима Дедиње, Везни, Стадион и Врачар Lot 2: Радови на рехабилитацији горњег строја деонице Панчевачки мост - Панчево главна
111Ц	НАДЗОР (111Б и 115А)
1.1.2 Фаза 2 изградње главне железничке станице - Београд Центар (Прокоп)	
112А	Ревизија техничке документације за главне железничке станице - Београд Центар (Прокоп)
112Б	Извођење радова и опремање ентеријера главне железничке станице - Београд Центар (Прокоп)
112В	Надзор над извођењем радова и опремањем ентеријера главне железничке станице - Београд Центар (Прокоп)
1.1.3 Пружни прелази (прелази у нивоу)	
113А	ЛОТ 1: Пројектовање, извођење грађевински радови, набавка, уградња и пуштање у рад пружних прелаза, група I
	ЛОТ 1: Пројектовање, извођење грађевински радови, набавка, уградња и пуштање у рад пружних прелаза, група II
	ЛОТ 1: Пројектовање, извођење грађевински радови, набавка, уградња и пуштање у рад пружних прелаза, група III
	ЛОТ 1: Пројектовање, извођење грађевински радови, набавка, уградња и пуштање у рад пружних прелаза, група IV
113Б	Техничке контрола пројеката за пружне прелазе и Обилазница око Богојева
113Ц	Надзор на радовима на пружним прелазима
113Д	Технички саветодавац у припреми плана приоритизације радова на побољшању пружних прелазима и пратећи акциони план
1.1.4 Мерне станице	
114А	Пројекат за 4 мерне станице
114Б	Грађевински радови, уградња и пуштање у рад
114Ц	Надзор (114А & 114Б- МС, 311Б - ITS, 312Ц, 312Д & 312Е - СМС; 321Б – Пилот пројекти у локалним самоуправама)
1.1.5 Обилазница станице Богојева	
115А	Изградња обилазнице станице Богојево
115Б	Припрема техничке документације за изградњу обилазнице станице Богојево
Поткомпонента 1.2 Техничка документација	
121А	Пројекат за повезивање железничке станице Београд Центар са аутопутем
122А	Пројекат за реконструкцију и модернизацију железничке пруге Панчево - Вршац - граница са Румунијом

Поткомпонента 1.3 Управљање имовином	
1.3.1 Имплементација система управљања имовином са ЛТЦ И РАМС могућностима	
1.3.2 Набавка и инсталација опреме за мониторинг стања инфраструктуре	
1.3.3 Набавка машина за одржавање	
1.3.4 Ремонт композиције „Плавог Воза“	
1.3.5 Услуга техничког саветовања о примени система управљања имовином (укључујући ЛЦЦ и поузданост доступност, одрживост и безбедност)	
Компонента 2 Институционално јачање и управљање пројектима	
Поткомпонента 2.1 Секторско управљање	
2.1.1 Дирекција за железнице	
211А	Набавка аутомобила
211Б	Техничка помоћ Дирекцији за железнице
2.1.2 Institutional Support	
212А	Техничка подршка железничким компанијама (анализа правних празнина, функционална анализа, успостављање изјаве о захтевима)
2.1.3 ICT Системи пословне подршке	
213А	Техничка помоћ за подршку увођењу система за подршку пословним процесима, система финансијског извештавања и система за управљање документима
213Б	Набавка и уградња ИТ опреме и система подршке пословних процеса у Србија Карго
213Ц	Набавка и инсталација регистра података за Дирекцију за железнице
213Д	Набавка и инсталација софтвера за израду реда вожње
213Е	Системи за управљање документацијом железничких компанија
Поткомпонента 2.2 Људски капитал	
221А	Анализа људског капитала и стратегија људским ресурсима са планом управљања променама - Техничка помоћ за јачање људских ресурса (ИЖС, Србија Карго и Србија Воз)
221Б	Спровођење програма преквалификације и обука
221Ц	Примена савремених система људских ресурса и алата
221Д	Стварање фонда за програм за докторске студије
Поткомпонента 2.3 Управљање пројектом и изградња капацитета	
2.3.1 Оцобље јединице за управљање пројектом	
231А	Руководилац Јединице
231Б	Асистент за набавке и финансијске активности
231Ц	Специјалиста за заштиту животне средине
231Б	Специјалиста за железнице (пуно радно време)
231Е	Грађевински инжењер стручњак у области железница
231Ф	Специјалиста за унапређење људских ресурса
231Г	Планер саобраћаја и регулативе
231Х	Железнички ИТЦ специјалиста
231И	Саобраћајни економиста
231Ј	Специјалиста за систем управљања пословним системима
231К	Специјалиста за комуникације, социјална питања и ангажовање јавности
231Л	Специјалиста за мониторинг и евалуацију
231М	Специјалиста за безбедност и заштиту на раду (медицина рада)

231H	Специјалиста за питања пресељења
<i>2.3.2 PITs особље</i>	
232A	Специјалиста за железничке инвестиције у ИЖС
232Б	Специјалиста за управљање железничком имовином ИЖС
232Ц	Специјалиста за управљање железницом ИЖС
<i>2.3.3 Канцеларијска опрема за особље Јединице и тимова за управљање пројектом</i>	
233A	ИТ опрема за особље <i>особље Јединице и тимова за управљање пројектом</i>
233Б	Намештај и потрошни материјал за канцеларије <i>особља Јединице и тимова за управљање пројектом</i>
233Ц	Возила за Јединицу за управљање пројектом
<i>2.3.4. План комуникације и укључивања заинтересованих страна</i>	
<i>2.3.5 Ревизија</i>	
<i>2.3.6 Оперативни трошкови</i>	
Компонента 3 Услови модернизације железнице	
Поткомпонента 3.1 ИТС и СМС	
<i>3.1.1 Интелегентни железнички системи</i>	
311A	Технички саветник за подршку развоју плана примене интелигентних железничких система
311Б	Имплементација пилот-пројекта (пројектовање, набавка, уградња и пуштање у рад опреме)
<i>3.1.2 Систем управљања безбедношћу (СМС)</i>	
312A	Технички саветник за израду СМС акционог плана
312Б	Техничко саветовање за анализу и планове флексибилности железничке мреже
312Ц	Примена одабраних СМС интервенција
312Д	Припрема опште регулативе о заштити података (ГДПР) и правилника о сајбер безбедности
312Е	Инвестиције у инфраструктуру (одржавање, радови на поправци)
Поткомпонента 3.2 Интегрисани територијални развој	
321A	Студија о интеграцији нових путничких и теретних услуга са постојећим и будућим градским превозом
321Б	Пилот пројекти у локалним
Поткомпонента 3.3 Тржишни удео	
331A	Тржишни потенцијали и стратегија за привлачење већег броја корисника
331Б	Техничка помоћ за процену власничких алтернатива за Србија Карго, мапа пута за примену изабраног приступа

ПРИЛОГ 02: ЕЛИМИНАЦИОНА ЛИСТА АКТИВНОСТИ

ИФЦ не финансира следеће пројекте:

Производња или трговина било којим производом или активношћу која се према законима и прописима државе домаћина или међународним конвенцијама и споразумима сматра незаконитом или подлеже међународним забранама, попут фармацеутских производа, пестицида / хербицида, супстанци које оштећују озонски омотач, ПЦБ-а, дивљих животиња или производа регулисаних ЦИТЕС-ом.

Производња или трговина оружјем и муницијом.

Производња или трговина алкохолним пићима (искључујући пиво и вино) .1

Производња или трговина дуваном.1

Коцкање, казина и еквивалентна предузећа.1

Производња или трговина радиоактивним материјалима. Ово се не односи на куповину медицинске опреме, опреме за контролу (мерење) квалитета и било које опреме где ИФЦ сматра да је радиоактивни извор тривијалан и / или адекватно заштићен.

Производња или трговина неограниченим азбестним влакнима. Ово се не односи на куповину и употребу лепљеног азбестно-цементног лима где је садржај азбеста мањи од 20%.

Морски риболов у морском окружењу мрежама дужином од 2,5 км. дужине.

Тест разумности примењиваће се када би активности пројектне компаније имале значајан развојни утицај, али околности у земљи захтевају прилагођавање Листе искључења.

Сви финансијски посредници (ФИ), осим оних који се баве доле наведеним активностима *, поред Листе искључења ИФЦ-а морају применити и следећа изузећа:

Производња или активности које укључују штетне или експлоатационе облике присилног рада / штетног дечијег рада.

Комерцијалне сече дрва за употребу у примарној тропској влажној шуми.

Производња или трговина дрвом или другим шумским производима, осим из одрживо уређених шума.

* Када улажу у микрофинансијске активности, ФИ ће применити следеће ставке поред ИФЦ листе за изузеће:

Производња или активности које укључују штетне или експлоатационе облике присилног рада² / штетни дечији рад.³

Производња, трговина, складиштење или транспорт значајних количина опасних хемикалија или употреба опасних хемикалија у комерцијалним размерама. Опасне хемикалије укључују бензин, керозин и друге нафтне деривате.

Производња или активности које погађају земљишта у власништву или на која се полаже право пресуде домородачких народа, без потпуног документованог пристанка таквих народа.

* Пројекти финансирања трговине, с обзиром на природу трансакција, ФИ ће примењивати следеће ставке поред ИФЦ листе за изузеће:

Производња или активности које укључују штетне или експлоатационе облике присилног рада/ штетни дечији рад.

ПРИЛОГ 03: ФОРМУЛАР ЕКОЛОШКОГ И ДРУШТВЕНОГ СКРИНИНГА

Назив Пројекта:	
Основне информације о предложеним активностима ан пројекту (молим вас опишите главне карактеристике)	
IF ID :	
Локација потпројекта / активности:	
Контакт адреса е-поште одговорне особе у РИТ-у која пружа релевантне информације	
КРИТЕРИЈУМИ ПРИХВАТЉИВОСТИ ПРОЈЕКТА	ОДГОВОРТЕ ДА или НЕ (Уколико није другачије назначено)
Да ли предложена активност захтева КОМПЛЕТНУ процену утицаја на животну средину у складу са Законом о процени утицаја на животну средину у Србији (списак пројеката за које је комплетна ЕИА обавезна/по одлуци)? Ако је одговор „да“, ова активност се не може финансирати. (Захтев да се ради ЕИВ сам по себи не класификује аутоматски активност као високог ризика)	
Да ли се активности које су већ у току у овом објекту настављају кроз активности које финансира WB? Ако је одговор да, да ли су прибављене важеће оперативне дозволе, лиценце, одобрења за до сада завршене радове? Ако не, објасните. Дозволе за преглед укључују: грађевинску дозволу, оперативну / употребну дозволу, урбанистичку дозволу, водопривредну дозволу итд. Ако не, да ли ће се финансирање пројекта користити за исправљање овог стања?	
Да ли постојеће предузеће треба да се придржава специфичних српских прописа о животnoj средини у погледу емисија у ваздух, употребе воде или испуштања отпадних вода и управљања чврстим отпадом?	
Да ли постојеће предузеће брине о повезаним објектима (ако је примењиво) релевантним еколошким и социјалним перформансама? Ако је могуће, објасните одговор	
Да ли су озбиљни штетни кумулативни или прекогранични утицаји: В: Очекивано? З: Очекивано, али мање озбиљно и лакше избегнуто или ублажено? С: Не очекује се? Утицај пројекта је специфичан за локацију, мало вероватно да ће ићи даље од отиска пројекта? Н: Минимално или занемарљиво?	
Да ли је подручје које је под утицајем? Х: Осетљиви и вредни екосистеми и станишта? Правно заштићена и међународно призната подручја високе вредности биодиверзитета? Земљишта или права интелектуалног власништва или друге угрожене мањине? Интензивно или сложено пресељење? Утицаји на културно наслеђе? Густо насељена урбана подручја? Историја немира у пројектним областима или сектору? Значајне забринутости у вези са активностима	

снага безбедности? Препознати као регионално или национално културно наслеђе? С: Питања као што су горе су релевантна, али у мањој мери? М: Смештено даље од еколошки или социјално осетљивих подручја	
Реверзибилност пројектног ризика и утицаја. Да ли су пројектни социјални и еколошки ризици и утицаји: Х: Дугорочно, трајно и неповратно? С: Углавном привремени, предвидљиви и / или реверзибилни? М: Предвидљиво и очекује се да ће бити привремено и / или реверзибилно? Л: Минимално или занемарљиво?	<div> <div></div> <div></div> <div></div> </div>

КРИТЕРИЈУМУ	ОДГОВОРИ ДА или НЕ (изузев ако је другачије назначено)
-------------	---

Да ли ће активност трошити, користити или складиштити, производити опасне материјале који су забрањени или забрањени у ЕУ?	<div> <div></div> <div></div> <div></div> </div>
Да ли је локално становништво или било која невладина организација изразила забринутост због предложеног пројекта или његовог еколошког аспекта или изричито била против?	<div> <div></div> <div></div> <div></div> </div>
Да ли постоји било који други аспект активности који би - нормалним радом или под посебним условима - могао да изазове ризик или има утицај на животну средину, становништво или би се могао сматрати сметњом?	<div> <div></div> <div></div> <div></div> </div>

ФОРМУЛАР ДРУШТВЕНОГ СКРИНИНГА

КРИТЕРИЈУМИ ЗА ПРИХВАТЉИВОСТ ПРОЈЕКТА

Индикатори скрининга који се односе на прибављање земљишта, имовину и приступ ресурсима

Да ли пројекат негативно утиче на географско подручје или становништво?: Х: Велики до врло велики? С: Средње до велико? М: Низак? Смештен далеко од еколошки или социјално осетљивих подручја? Л: Минимално или занемарљиво?	<div> <div></div> <div></div> <div></div> </div>
Захтевати да се земљиште (приватно) прибави (привремено или трајно) за његов развој? Ако је одговор да, наведите подручје.	<div> <div></div> <div></div> <div></div> </div>
Користити земљу која је тренутно у употреби или се редовно користи у производне сврхе (нпр. Баштованство, пољопривреда, пашњаци, локације за риболов, шуме Ако је одговор да, наведите	<div> <div></div> <div></div> <div></div> </div>
Наведите број особа погођених економским расељавањем? (ако у овој фази није познато, наведите најбољу процену и објасните на чему се темељи процена)	<div> <div></div> <div></div> <div></div> </div>

Физички раселити појединце, породице или предузећа, навести број особа погођених економским расељавањем? (ако у овој фази није познато, наведите најбољу процену и објасните на чему се темељи процена)	
Проуроковати привремени или трајни губитак усева, воћака или инфраструктуре домаћинства (ако у овој фази није познато, наведите најбољу процену и објасните на чему се темељи процена)	
Резултатирати у ограничењу приступа људи легално одређеним парковима и заштићеним подручјима	
Да ли имају негативан утицај на било које рањиве појединце или групе? (Наведите који су покретачи рањивости, како би се на њих негативно утицало или би се рањивост погоршала? Наведите или процените број особа / група и њихове квалификационе карактеристике.	
Негативан утицати на неформалне продавнице на споредним путевима, трговце или било коју номадску / неформалну / трговинску комерцијалну активности.	
Безедност и здравље локалне заједнице. Да ли су вероватноће утицаја на здравље људи и / или на животну средину (услед несрећа, одлагања токсичног отпада, итд.): Х: Високо? С: Средње до ниско? М: Низак? Л: Минимално или занемарљиво?	
Обим ризика и утицаја. Да ли је пројекат погођен географским подручјем или становништвом ?: Х: Велики до врло велики С: Средње до велико М: Ниско Л: Минимално или занемарљиво	

Образац проверио
(**PIU ES PCSCES**)

Категорија пројекта је: Х_, С_, М_ Л

Датум	
Име	
Функција	
Потпис	

Образац проверио
(Руководилац **PIU**)

Категорија пројекта је: Х_, С_, М_ Л

Датум	
Име	
Функција	
Потпис	

КРИТЕРИЈУМИ

Пројекти са високим ризиком, како су дефинисани у Политикама E&S WB-а, неће бити подобни за финансирање, укључујући:

- Изградња значајних нових железничких линија (нових траса);
- Изградња малих нових линија као што су обилазнице, везе и слично у осетљивим и вредним природним подручјима, која узрокују фрагментацију станишта;
- Остали који узрокују значајан штетан утицај на осетљива и вредна природна подручја.

Табела 6: Услови класификације високог ризика

Врста пројекта, локација, осетљивост, обим	Природа и величина еколошких и друштвених ризика и утицаја, расположиве мере за ублажавање	Контекст ризика од значаја за еколошке и друштвене мере
ВИСОКИ РИЗИК		
<ul style="list-style-type: none"> • сложени • велике до врло велике размере • у осетљивим подручјима 	<ul style="list-style-type: none"> • широкрок спектар значајних штетних ризика и утицаја • дугорочно, трајно и / или неповратно, немогуће их је у потпуности избећи • неки се не могу ублажити или захтевају сложене непотврђене мере ублажавања, и софистицирану социјалну анализу • велике и / или са великим просторним обухватом (велико до врло велико подручје или становништво); • значајни штетни кумулативни или прекогранични утицаји; • велика вероватноћа озбиљних штетних ефеката на здравље људи и / или животну средину • висока вредност и осетљивост (нпр. заштићена и међународно призната подручја) • осетљива земљишта високе вредности или права староседелачких народа и других осетљивих мањина • Интензивно или сложено невољно расељавање или прибављање земљишта • Утицаји на културно наслеђе или густо насељена урбана подручја • могу довести до значајних социјалних сукоба, штете или ризика по људску сигурност • историја немира у области или сектору, забринутост због употребе снага безбедности 	<ul style="list-style-type: none"> • чиниоци ван контроле пројекта који утичу на еколошке и друштвене перформансе

ПРИЛОГ 04 ЛИСТА I – ПРОЈЕКТИ ЗА КОЈЕ ЈЕ ОБАВЕЗНА ПРОЦЕНА УТИЦАЈА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ

1. Постројења за:

- 1) прераду нафте, нафтних деривата и природног гаса;
- 2) гасификацију и топљење угља или битуменских шкриљаца, теских остатака сирове нафте.

2. Постројења:

- 1) за производњу електричне енергије, водене паре, топле воде, технолошке паре или загрејаних гасова, употребом свих врста горива, као и постројења за погон радних машина (термоелектране, топлане, гасне турбине, постројења са мотором са унутрашњим сагоревањем и остали уређаји за сагоревање укључујући и парне котлове) са снагом од 50 MW или више;
- 2) нуклеарни реактори, укључујући демонтажу или искључење из погона таквих реактора¹, изузев научноистраживачких постројења за производњу и конверзију физионих и обогаћених материјала, чија укупна снага не прелази 1 kW сталног термалног оптерећења.

3. Постројења:

- 1) за прераду истрошеног нуклеарног горива;
- 2) предвиђена:
  - за производњу или обогаћење нуклеарног горива;
  - за прераду истрошеног нуклеарног горива или високо радиоактивног нуклеарног отпада;
  - за трајно одлагање истроженог нуклеарног горива;
  - за трајно одлагање нуклеарног отпада;
  - за прераду, складиштење и одлагање радиоактивног отпада.

4. Постројења:

- 1) за печење или синтеровање металне руде (укључујући сулфидну руду);
- 2) за производњу сировог гвоздја или целика (примарно или секундарно топљење) укључујући континуално ливење, са капацитетом који прелази 2,5 т/х;
- 3) за прераду у црној металургији:
  - топле ваљалнице са капацитетом изнад 20 т/х сировог целика;
  - ковачнице са аутоматским цекицима чија енергија прелази 50 kJ по једном чекићу, код којих употребљена топлотна снага прелази 20 MW;
  - постројења за наносење металних заштитних слојева на металне површине помоћу топљених купки, са улазом који прелази 2 т/х сировог материјала;
- 4) Ливница црне металургије са производним капацитетом преко 20 т на дан;
- 5) Постројења:
  - за производњу обојених сирових метала из руде, концентрата или секундарних сировина путем металурских и/или хемијских процеса и/или електролитицких процеса;
  - за топљење укључујући и израду легура од обојених метала, као и израду корисних нуспроизвода (рафинација, ливење, итд.), са капацитетом топљења од преко 4 т дневно за олово и кадмијум или 20 т дневно за све остале метале;
  - 6) за површинску обраду метала и пластичних материјала корисцењем електролитицких или хемијских процеса, где запремина када за третман прелази 30 м³.

5. Постројења за:

- 1) екстракцију, производњу, прераду и обраду азбеста и производа који садрже азбест;
- 2) производњу цементног клинкера, цемента и креца у ротационим или другим пецима капацитета преко 500 т дневно за производњу цементног клинкера или креца капацитета преко 50 т дневно у ротационим пецима.
6. Комбинована хемијска постројења, тј. постројења за индустријску производњу супстанци код којих се примењују поступци хемијске промене и у којима се поједини погони налазе један поред другог и функционално су повезани, а намењени су за производњу:
  - основних (базних) органских хемикалија;
  - основних (базних) неорганских хемикалија;
  - вестацких дјубрива на бази фосфора, азота или калијума (проста или сложена дјубрива);
  - основних (базних) производа за заштиту биља, као и биоцида;
  - основних (базних) фармацеутских производа уз примену хемијских или биолошких поступака;
  - и/или прераду и/или обраду експлозива.

7. Изградња:

- 1) магистралних железничких пруга укључујући припадајуће објекте (мостове, тунеле и станице);
- 2) магистралних аутопутева и путева са четири или више трака, или реконструкција и/или проширење постојећег пута са две траке или мање, са циљем добијања пута са четири или више трака, у случају да такав нови пут или реконструисана и/или проширена деоница имају непрекидну дужину од преко 10 км или више, укључујући припадајуће објекте, осим пратећих садржаја магистралног пута;
- 3) аеродроми за обављање јавног авио-транспорта чија је полетна писта дужа од 2.100 м.
8. Унутрашњи пловни путеви на којима вази међународни или међудржавни режим пловидбе, као и луке и пристаништа које се налазе на унутрашњем пловном путу на којем вази међународни или међудржавни режим пловидбе, регулациони радови на унутрашњим пловним путевима којим се омогућава пролаз пловним објектима од преко 1350 т.
9. Постројења за третман опасног отпада спаљивањем, термичким, и/или физичким, физичко-хемијским, хемијским поступцима, као и централна складишта и /или депоније за одлагање опасног отпада.³
10. Постројења за третман отпада који није опасан спаљивањем или хемијским поступцима⁴ капацитета више од 70 т на дан; депоније комуналног отпада за преко 200.000 еквивалент становника.
11. Експлоатација подземних вода или обогаћивање подземних вода код којих је годишња запремина експлоатисане или обогаћене воде једнака количини од 10 милиона м³ или више.
12. Објекти:
  - 1) хидротехнички објекти за пребацивање вода измедју рецних сливова, намењени спречавању могућих нестасица воде код којих количина пребациване воде прелази 100 милиона кубних метара годишње;
  - 2) у свим другим случајевима, објекти намењени за пребацивање вода измедју рецних сливова код којих вишегодишњи просек протока у сливу из ког се вода захвата прелази 2.000 милиона м³ годишње и где количина пребациване воде прелази 5% од овог протока, осим у случају преноса воде за пице цевоводима.
13. Постројења за прецисцавање отпадних вода у насељима преко 100.000 становника.
14. Вађење нафте и природног гаса.
15. Бране и други објекти намењени задржавању и акумулацији воде код којих вода која дотиче, или додатно задрзана, или акумулирана вода прелази количину од 10 милиона м³.
16. Цевоводи за транспорт гаса, течног гаса, нафте и нафтних деривата или хемикалија пречника вечег од 800 мм и дужине која прелази 40 км.
17. Објекти за интензиван узгој живине или свиња са капацитетом преко:
  - 85.000 места за производњу бројлера;
  - 40.000 места за зивину у узгоју и експлоатацији;
  - 2.000 места за производњу свиња (преко 30 кг тешине);
  - 750 места за крмаце.
18. Индустријска постројења за производњу:
  - 1) целулозе из дрвне масе, сламе или сличних влакнастих материјала;
  - 2) папира и картона са производним капацитетом који прелази 20 т/дан.
19. Површински копови минералних сировина чија површина прелази 10 ха, или вађења тресета кад површина терена за експлоатацију прелази 100 ха.
20. Изградња надземних далековада чија волтажа износи 220 кВ или више и чија дужина прелази 15 км.
21. Објекти намењени складиштењу нафте, петрохемијских или хемијских производа, земног гаса, запаљивих течности и горива чији капацитет износи 100.000 т или више.
22. Активности и постројења за које се издаје интегрисана дозвола у складу са Уредбом о врстама активности и постројења за које се издаје интегрисана дозвола ("Службени гласник РС", број 84/05).

---

1 Нуклеарни реактори престају да буду оваква постројења када се целокупно нуклеарно гориво и други радиоактивно загађени елементи трајно уклоне са места на коме су постројења изградјена.

2 Под "аеродромом" се подразумевају аеродроми који одговарају дефиницији предвидјеној Цикаском конвенцијом из 1944. године, којом је основана Међународна организација цивилног ваздухопловства (Анекс 14).

3 Постројења дефинисана у Анексу IIA уз Директиву 75/442/ЕЕЗ, под заглављем Д9, као и депоније за одлагање опасног отпада на које се примењује Директива 91/689/ЕЕЗ.

4 Постројења дефинисана у Анексу IIA уз Директиву 75/442/ЕЕЗ под заглављем Д9.

ПРИЛОГ 05 LIST II – ПРОЈЕКТИ ЗА КОЈЕ МОЖЕ БИТИ ПОТРЕБНА ПРОЦЕНА УТИЦАЈА ПРЕМА НАЦИОНАЛНОМ ЗАКОНУ

Пројекат	Критеријуми за одлучивање о потреби израде студије о процени утицаја на животну средину
1. Пољопривреда, аквакултура и шумарство	
1) Системи за наводњавање и одводњавање - мелиоративни системи	Подручје на коме се простиру је веће од 20 ха
2) Објекти за интензиван узгој и држање живине	- Капацитета од 30.000 до 85.000 места за бројлере
	- Капацитета од 10.000 до 40.000 места за живину (укључујући и ловну перад)
3) Објекти за интензиван узгој говеда	Капацитета 200 места за говеда и више
4) Објекти за интензиван узгој:	
- свиња	Капацитета од 1.000 до 2.000 места за свиње
- крмача	Капацитета од 450 до 750 места за крмаче
5) Објекти за интензиван узгој животиња са племенитим крзном	Капацитета преко 1000 места за животиње са племенитим крзном
6) Интензиван узгој риба у базенима и рибњацима	- за салмониде годишње производње 10 т и више.
	- за циприниде површине 5 ха и веће.
7) Крчење шума ради прелажења на други тип коришћења земљишта	Подручје на коме се простире је веће од 10 ха
2. Екстрактивна индустрија	
1) Површински копови минералних сировина	Сви пројекти који нису наведени у Листи I
2) Вађења тресета	Површина терена за експлоатацију је од 20 ха до 100 ха
3) Подземна експлоатација минералних сировина	Сви пројекти
4) Експлоатација минералних сировина поступком речног или језерског багерована	Сви пројекти
5) Бушење у циљу истраживања и експлоатације нафте и природног гаса	Сви пројекти
3. Производња енергије	
1) Постројења за производњу електричне енергије, водене паре, топле воде, технолошке паре или загрејаних гасова (термоелектране, топлане, гасне турбине, постројења са мотором са унутрашњим сагоревањем, остали уређаји за сагоревање), укључујући и парне котлове, у постројењима за сагоревање уз коришћење свих врста горива	Са снагом од 1 до 50 MW

2) Постројење за производњу енергије из хидропотенцијала	Снаге преко 2 MW
3) Уређаји за коришћење снаге ветра у циљу производње енергије (фарме ветренјача)	Ukupne snage preko 10 MW
4. Цевоводи са пратећим објектима за транспорт гаса, нафте, хемикалија, водене паре, вреле воде или без пратећих објеката, као и водови за пренос електричне енергије надземним далеководима	
1) Цевоводи за транспорт гаса, осим интерних фабричких цевовода	Дужине преко 10 км и пречника преко 150 мм.
2) Цевоводи за транспорт хемикалија, осим цевовода који представљају део постројења за руковање таквим хемикалијама	Дужине преко 2 км и пречника преко 150 мм.
3) Цевоводи за транспорт паре или топле воде из постројења наведених у тачки 3.1 осим интерних фабричких цевовода	Дужине преко 20 км.
4) Цевоводи за транспорт отпадних вода	Дужине преко 10 км
5) Цевоводи за транспорт нафте и нафтних деривата	Сви пројекти који нису наведени у Листи I
6) Надземни далеководи високог напона	Номиналног напона од 110 кВ или више
5. Складиштење запаљивих течности и гасова, земног гаса, фосилних горива, нафте и нафтних деривата и хемикалија	
1) Складиштење запаљивих гасова или производа који садрже запаљиве гасове	Укупног капацитета преко 50 м ³
2) Складиштење запаљивих течности	Укупног капацитета преко 500 м ³
3) Складиштење хлора	Сви пројекти
4) Складиштење сумпор-диоксида	Сви пројекти
5) Складиштење амонијум нитрата или супстанци које у себи садрже амонијум нитрат	Сви пројекти
6) Складиштење амонијака	Сви пројекти
7) Складиштење осталих хемикалија	Капацитета преко 10 т
8) Површинско (надземно) складиштење земног гаса	Капацитета преко 50 м ³
9) Складиштење угља или лигнита	Капацитета преко 20.000 т
10) Складиштење нафте или нафтних деривата	Капацитета преко 5.000 м ³
6. Производња и прерада метала	
1) Постројења за производњу сировог гвожђа или челика (примарно или секундарно топљење) укључујући континуални поступак ливења	Сви пројекти који нису наведени у Листи I
2) Постројења за прераду у црној металургији:	Сви пројекти који нису наведени у Листи I
- вруће ваљаонице	
- ковачнице са једним или више чекића или маљева	
- за наношење површинских заштитних металних слојева у растопљеном стању	

3) Ливнице црне металургије	Сви пројекти који нису наведени у Листи I
4) Постројења за топљење укључујући и израду легура од обојених метала, као и израду корисних нуспроизвода (рафинација, ливење, итд.)	Сви пројекти који нису наведени у Листи I
5) Постројења за површинску обраду метала и пластичних материјала коришћењем електролитичких или хемијских поступака	Сви пројекти који нису наведени у Листи I
6) Постројења за производњу или склапање моторних возила и производњу мотора за моторна возила (аутомобили, аутобуси, теретна возила, пољопривредна, грађевинска и рударска механизација као и друга возила на моторни погон)	Сви пројекти
7) Постројења за производњу батерија и акумulatorа	Сви пројекти
8) Бродоградилишта (производња и/или поправка бродских трупова или мотора или делова брода)	Дужине брода 20 м или више
9) Производња и поправка ваздухоплова	Сви пројекти са изузетком радова на редовном одржавању ваздухоплова
10) Производња шинских возила	Сви пројекти
11) Постројења за експлозивно деформисање метала	Сви пројекти
12) Постројења за припрему, обогаћивање, печење и синтеровање металних руда, као и искоришћавање јаловине	Сви пројекти
7. Индустијска прерада минерала	
1) Постројења за суву дестилацију угља (плинаре, тињајуће пећи и др.)	Сви пројекти
2) Постројења за производњу цементног клинкера, цемента и креча у ротационим или другим пећима	Сви пројекти који нису наведени у Листи I
3) Постројења за производњу стакла и стаклених влакана, укључујући производњу стакла које се добија прерадом старог стакла	Капацитета до 20 т на дан*
4) Постројења за топљење минералних материја, укључујући и производњу минералних влакана	Капацитета до 20 т на дан*
5) Постројења за производњу керамичких производа печењем (плочице, санитарна галантерија, кућни прибор од керамике и порцелана и слично) као и производња грађевинског материјала печењем (цреп, цигла и слично)	Капацитета од 40 т до 75 т на дан*
6) Постројења за производњу асфалтних мешавина укључујући мобилана постројења	Капацитета преко 50 т на сат
8. Хемијска индустрија	
1) Обрада полупроизвода и производња хемикалија	Сви пројекти који нису наведени у Листи I

2) Самостална постројења за производњу, прераду, формирање и паковање базних органских и неорганских хемикалија, вештачких ђубрива на бази фосфора, азота и калијума (проста и сложена хемијска ђубрива) производа за заштиту биља, као и биоцида, фармацеутских и козметичких производа, пластичних маса, експлозива, боја и лакова, детерџената и средстава за одржавање хигијене и чишћење и др.	Сви пројекти који нису наведени у Листи I
3) Постојења за производњу минералних уља и мазива (дестилацијом, рафинацијом или на други начин)	Сви пројекти
9. Прехрамбена индустрија	
1) Постојења за производњу, третман, прераду или обраду производа из:	
- сировина животињског порекла (осим млека)	- Капацитета од 10 т до 75 т на дан*
- сировина биљног порекла	- Капацитета од 30 т до 300 т на дан*
2) Постојења за прераду, паковање и конзервирање меса, поврћа и воћа	Капацитета преко 10 т на дан
3) Постојења за производњу хране за животиње осим мешаона сточне хране за сопствене потребе	Капацитета преко 5 т на дан
4) Постојења за обраду, третман и прераду млека	Капацитета од 5.000 литара до 200.000 литара на дан*
5) Постојења за захватање и прераду подземних вода, пуњење и паковање	Сви пројекти
6) Постојења за производњу пива	Капацитета преко 3.000.000 литара годишње
7) Постојења за производњу слада и квасца	Капацитета преко 200 т годишње
8) Постојења за производњу слаткиша или сирупа	Капацитета преко 5.000 т годишње
9) Постојења за производњу:	Капацитета:
- алкохолних пића	- преко 10.000 литара дневно за алкохолна пића;
- безалкохолних пића	- преко 20.000 литара дневно за безалкохолна пића;
- сирћета	- преко 10.000 литара дневно за сирће.
10) Постојења за клање животиња	Капацитета од 3 т до 50 т на дан*
11) Постојења за прераду рибе	Капацитета преко 1 т дневно
12) Постојења за производњу рибљег брашна или рибљег уља	Сви пројекти
13) Постојења за производњу и прераду скроба	Капацитета преко 100 т дневно
14) Постојења за производњу или рафинирање шећера коришћењем шећерне репе или сировог шећера	Сви пројекти
15) Млинови и сушаре	Капацитета преко 200 т дневно

16) Хладњаче (без погона за прераду сировине)	Капацитета преко 10 т расхладног флуида у систему
17) Производња меласе	Сви пројекти
10. Индустрија текстила, коже, дрвета и папира	
1) Постројења за производњу папира и картона	Сви пројекти који нису наведени у Листи I
2) Постројења за производњу производа од целулозе (иверица, лесонит, медијапан и шперплоча)	Сви пројекти
3) Постројења за прераду, обраду и оплемењивање дрвета	Сви пројекти
4) Постројења за предтретман влакана, тканина и папира (прање, бељење, мерцеризација, штампање, хемијски третман) или бојење влакана или тканина	Капацитета до 10 т на дан*
5) Постројења за штављење и обраду коже	Капацитета до 12 т на дан*
11. Гумарска индустрија	
1) Постројења за производњу и прераду гуме и каучука	Сви пројекти
2) Постројења за вулканизирање природног или синтетичког каучука уз коришћење сумпора или сумпорних једињења	Сви пројекти
12. Инфраструктурни пројекти	
1) Пројекти урбаног развоја:	
- трговачки, пословни и продајни центри;	- Укупне корисне површине веће од 60.000 м ²
- стадиони са пратећим објектима;	- Капацитета преко 25.000 посетилаца
- надземни или подземни паркинг.	- Капацитета 1.000 места или више
2) Железничке пруге укључујући припадајуће објекте и уређаје	Сви пројекти који нису наведени у Листи I
3) Успињаче и жичаре, осим скијашких жичара	Сви пројекти
4) Аеродроми	Сви пројекти који нису наведени у Листи I
5) Регионални путеви укључујући припадајуће објекте, осим пратећих садржаја пута	Сви пројекти
6) Унутрашњи пловни путеви на којима не важи међународни или међудржавни режим пловидбе, као и луке и пристаништа које се налазе на унутрашњем пловном путу на којем не важи међународни или међудржавни режим пловидбе, укључујући и луке, односно пристаништа намењене за укрцавање и искрцавање путника или робе.	Сви пројекти
7) Канали, насипи и други објекти за одбрану од поплава	Сви пројекти
8) Бране и други објекти намењени задржавању или акумулацији воде	Сви пројекти

9) Објекти за јавно водоснабдевање - изворишта водоснабдевања са водозахватима, транспорт воде за пиће, постројења за прераду воде	Сви пројекти
10) Хидротехнички објекти за пребацивање вода између речних сливова (изузимајући пренос воде за пиће цевоводима)	Сви пројекти
11) Трафо-станице и расклопна постројења	Напона 220 кВ или више
12) Телекомуникациони предајници радиорелејни системи	Ефективне израчене снаге више од 250 W
13) Телекомуникациони објекти мобилне телефоније (базне радио станице)	Ефективне израчене снаге више од 250 W
13. Туризам и рекреација	
1) Скијашке стазе, скијашки лифтови и жичаре са пратећим објектима	Површина обухвата се простире на више од 5 ха
2) Марине са пратећим објектима	Подручје затворене водене површине прелази 1.000 м ² или поседује најмање 100 везова
3) Туристичка насеља и хотелски комплекси	Капацитета 1500 кревета или више
4) Наменски паркови (забавни, спортски, рекреативни, терени за голф и др.), укључујући зоо вртове и сафари паркове, са пратећим објектима	Укупне површине више од 20 ха
14. Остали пројекти	
1) Аутомобилске стазе за трке или испитивање моторних возила са пратећим објектима	Подручје на коме се простире прелази 10 ха
2) Постојења за управљање отпадом:	
- одлагалишта и складишта опасног отпада;	- Капацитета до 10 т на дан*
- одлагалишта и складишта отпада који није опасан;	- Капацитета до 50 т на дан*
- третман отпада који није опасан;	- Сви пројекти који нису наведени у Листи I
- депоније комуналног отпада;	- Капацитета до 10 т на дан или укупног капацитета до 25.000 т*
- третман отпада механичким и/или биолошким поступцима	- Сви пројекти
- Мобилна постројења за третман отпада	- Сви пројекти
3) Постојења за пречишћавање отпадних вода:	
- комуналне отпадне воде	- Сви пројекти који нису наведени у Листи I
- технолошке отпадне воде	- Сви пројекти
4) Постојење и уређаји за тестирање	
- мотора са унутрашњим сагоревањем	- са топлотном енергијом већом од 10 MW
- гасних турбина или млазних мотора	- са топлотном енергијом већом од 100 MW
5) Постојења за производњу вештачких минералних влакана	Сви пројекти

6) Постројења за брикетирање угља	Сви пројекти
7) Постројења за производњу бетона - бетоњерке, укључујући и мобилна постројења	Капацитета преко 30 т на сат
8) Постројења за рециклажу, регенерацију или уништавање експлозивних материја	Сви пројекти
9) Постројења за одлагање, прераду или уништавање животињских лешева или отпадака животињског порекла	Капацитета од 1 т до 10 т на дан*
10) Постројења за прераду дувана	Капацитета преко 10.000 т годишње
11) Постројења за производњу био гаса	Сви пројекти
12) Гробља и крематоријуми	За насеља од 40.000 становника и више
13) Објекти за снабдевање моторних возила горивом (бензинске пумпе)	Складишног капацитета:
	- преко 100 м ³ у насељима
	- преко 500 м ³ у ненасељеним подручјима
15. Пројекти наведени у Листи I и Листи II који се реализују у заштићеном природном добру и заштићеној околини непокретног културног добра, као и у другим подручјима посебне намене.	Сви пројекти
* Напомена: На пројекте посебно означене у Листи II, чији капацитети превазилазе капацитете дате у колони бр. 2 (Критеријуми за одлучивање о потреби израде студије о процени утицаја на животну средину), примењује се тачка бр. 22 са Листе I ове уредбе.	

АННЕХ 06: РЕЛЕВАНТНА НАЦИОНАЛНА ЗАКОНСКА РЕГУЛАТИВА НА СНАЗИ У ОКТОБРУ 2020. ГОДИНЕ

Основни закони и прописи који су тренутно на снази у Републици Србији а од значаја су за заштиту животне средине током планирања, пројектовања, изградње и рада овог Пројекта су наведени у наставку текста:

Устав Србије („Службени гласник РС“, бр. 98/06).

Национална стратегија за одрживи развој („Службени гласник РС“, бр.72/09, 81/09)

Закон о водама („Службени гласник РС“, бр.30/10, 93/12)

Закон о планирању и изградњи („Службени гласник РС“, бр.72/09, 81/09)

Закон о стратешкој ЕИА („Службени гласник РС“, бр.135/2004)

Закон о заштити природе („Службени гласник РС“, бр.36/09, 88/10, 91/10, 14/16)

Закон о заштити животне средине („Службени гласник РС“, бр.135/04, 36/09, 72/09, 43/11, 14/16)

Закон о ЕИА („Службени гласник РС“, бр.135/2004, 36/2009)

Закон о управљању отпадом („Службени гласник РС“, бр.36/09, 88/10, 14/16)

Закон о заштити од буке („Службени гласник РС“, бр.36/09, 88/10)

Закон о водама („Службени гласник РС“, бр.30/10, 93/12, 101/16)

Закон о шумама („Службени гласник РС“, бр.30/10, 93/12, 89/15)

Закон о заштити ваздуха („Службени гласник РС“, бр.36/09, 10/13)

Закон о здрављу и сигурности на раду („Службени гласник РС“, бр.101/05, 91/15)

Закон о пољопривредном земљишту („Службени гласник РС“, бр.62/06, 65/08, 41/09, 112/2015)

Закон о добробити животиња („Службени гласник РС“, бр. 41/09)

Уредба о добробити животиња намењених за експерименталне потребе („Службени гласник РС“, бр. 39/10).

Закони и подзаконски акти којим се уређују железнице и железнички саобраћај

Закон о железници („Сл. Гласник РС, бр. 45/13 и 91/15),

Закон о железничкој безбедности и интероперабилности („Сл. Гласник РС“, бр. 104/13, 66/15 и 92/15)

Правилник о техничким условима и одржавању потконструкције железничких пруга („Службени гласник РС“, бр. 39/16)

Правила хемијске превенције корова и грмља на железничким пругама („Службени лист Југословенског савеза железница“, бр. 8/90);

Уредба о железничким прелазима („Сл. Лист СРЈ, бр. 72/99)

Уредба о превозу опасних материја у друмском и железничком саобраћају („Сл. Гласник РС, бр. 53/02)

ПОдзаконски акти донети у спровођењу Закона о процени утицаја на Животну средину:

Уредба о дефинисању листе пројеката за које је обавезна процена утицаја на животну средину и листе пројеката за које се може захтевати ЕИА („Службени гласник РС“, бр. 114/08)

Правилник о садржају захтева за утврђивање потребе за проценом утицаја и о садржају захтева за дефинисање обима и садржаја студије ЕИА („Службени гласник РС“, бр. 69/05)

Правилник о садржају студије ЕИА („Службени гласник РС“, бр. 69/05)

Правилник о поступку јавног увида, представљања и јавне расправе о студији ЕИА („Службени гласник РС“, бр. 69/05)

Правилник о раду Техничке комисије за студију ЕИА („Службени гласник РС“, бр. 69/05)

Уредба о дозвољеном нивоу буке у животној средини („Службени гласник РС“, бр. 72/10)

Уредба о утврђивању категорије водених површина („Службени гласник РС“, бр. 5/68)

Уредба о опасним загађивачима вода („Службени гласник РС“, бр. 31/82)

Закон о потврђивању конвенције о објављивању информација, процесу учешћа јавности у одлучивању и законској заштити у области животне средине („Службени гласник РС“, бр. 38/09)

1. Европска комисија за животну средину и здравље. Србија. Копенхаген, Регионална канцеларија WHO за Европу, 2006 ([хттп://www.euro.who.int/eexц/имплементацион/20061010](http://www.euro.who.int/eexц/имплементацион/20061010)).
2. Народна скупштина. Закон о заштити од буке у животној средини. „Службени гласник РС“, бр. 36/09, 88/10.
3. Народна скупштина. Закон о управљању отпадом. „Службени гласник РС 2009“, бр. 36/09, 88/10, 14/16.

4. Народна скупштина. Устав Републике Србије. „Службени гласник РС 2006“, бр. 98/06.
5. Народна скупштина. Закон о заштити животне средине. „Службени гласник РС 2004“, бр. 135/04, 36/09, 72/09, 43/11, 14/16.
6. Народна скупштина. Закон о заштити ваздуха. „Службени гласник РС 2009“, бр. 36/09, 10/13.
7. Народна скупштина. Закон о хемијским средствима. „Службени гласник РС 2009“, бр. 36/09, 88/10, 92/11, 93/12, 25/15
8. Народна скупштина. Закон о биоцидним производима. „Службени гласник РС 2009“, бр. 36/09, 88/10, 92/11, 25/15
9. Народна скупштина. Закон о сигурности и здрављу на раду. „Службени гласник РС 2005“, бр. 101/05, 91/15
10. Народна скупштина. Закон о процени утицаја на животну средину. „Службени гласник РС 2004“, бр. 135/04, 36/09
11. Савезна скупштина. Уредба о дозвољеном нивоу буке у животној средини. „Службени гласник РС 2010“, бр. 72/10.
12. Народна скупштина. Закон о интегрисаној превенцији и контроли загађивања. „Службени гласник РС“, бр. 135/04 ([хттп://www.басел.инт/легалматтерс/натлег/србија-04е.пдф](http://www.басел.инт/легалматтерс/натлег/србија-04е.пдф), приступ 11. јануара 2010. године).
13. Регулатива (ЕК) бр. 1907/2006 Европског парламента и Савета од 18. децембра 2006. године у вези са регистрацијом, оцењивањем, одобравањем и ограничавањем хемијских средстава (РЕАЦХ), успостављањем Европске агенције за хемијска средства, којом се врше измене и допуне Директиве 1999/45/ЕЦ и ставља ван снаге Регулатива Савета (СЕ) бр. 793/93 и Регулатива Комисије (ЕК) бр. 1488/94 као и Директива Савета 76/769/ЕЕЦ и Директиве Комисије 91/155/ЕЕЦ, 93/67/ЕЕЦ, 93/105/ЕЦ и 2000/21/ЕЦ. Службени гласник Европске уније, 2006, Л396:1–849.
14. Директива 2003/35/ЕЦ Европског парламента и Савета од 26. маја 2003. године која прописује учешће јавности у изради одређених планова и програма у области животне средине и која врши измене и допуне у смислу учешћа јавности и приступа правди Директиве Савета 85/337/ЕЕЦ и 96/61/ЕЦ. Службени гласник Европске уније, 2003, Л156:17–24.
15. Директива Савета 91/271/ЕЕЦ од 21. маја 1991. године о преради урбаних отпадних вода. Службени гласник Европске заједнице, 1991, Л135:40–52 ([хттп://eur-lex.europa.eu/ЛехУриСерв/ЛехУриСерв.до?ури=ЦЕЛЕХ:31991Л0271:ЕН:ХТМЛ](http://eur-lex.europa.eu/ЛехУриСерв/ЛехУриСерв.до?ури=ЦЕЛЕХ:31991Л0271:ЕН:ХТМЛ), приступ 25. јануара 2010. године).
16. Директива Савета 98/83/ЕЦ од 3. новембра 1998. године о квалитету воде намењене људској потрошњи. Службени гласник Европске заједнице, 1998, Л330:32–33 ([хттп://eur-lex.europa.eu/ЛехУриСерв/ЛехУриСерв.до?ури=ОЈ:Л:1998:330:0032::ЕН:ПДФ](http://eur-lex.europa.eu/ЛехУриСерв/ЛехУриСерв.до?ури=ОЈ:Л:1998:330:0032::ЕН:ПДФ), приступ 25. јануара 2010. године).
17. Директива 2002/49/ЕЦ Европског парламента и Савета од 25. јуна 2002. године у вези са проценом и управљањем буком у животној средини – Декларација Комисије у оквиру Комитета за помирење о Директиви за процену и управљање буком у животној средини. Службени гласник Европске заједнице, 2002, Л189:12–25 ([хттп://eur-lex.europa.eu/ЛехУриСерв/ЛехУриСерв.до?ури=ОЈ:Л:2002:189:0012::ЕН:ПДФ](http://eur-lex.europa.eu/ЛехУриСерв/ЛехУриСерв.до?ури=ОЈ:Л:2002:189:0012::ЕН:ПДФ), приступ 25. јануара 2010. године).
18. Савезна скупштина. Уредба о допушеном нивоу буке у животној средини. „Службени гласник РС 2010“, бр. 72/10.
19. Народна скупштина. Закон о интегрисаној превенцији и контроли загађења. „Службени гласник РС“, бр. 135/04 ([хттп://www.басел.инт/легалматтерс/натлег/србија-04е.пдф](http://www.басел.инт/легалматтерс/натлег/србија-04е.пдф), приступ 25. јануара 2010. године).
20. Директива Савета 1999/30/ЕЦ од 22. априла 1999. године о ограничавању садржаја сумпор диоксида, азот диоксида и оксида азота, честица и гвожђа у ваздуху. Службени гласник Европске заједнице, Л163:41–60.

АННЕХ 07   ФОРМАТ ИЗВЕШТАЈА О УСКЛАЂЕНОСТИ СА ПРАВИЛНИКОМ О РАДУ НА НИВОУ ПРОЈЕКТА ЗА ТРЕЋА ЛИЦА КОЈА АНГАЖУЈУ РАДНИКЕ

Врста ангажмана:

Реф. бр. уговора:

Уговорни период: Датум почетка (М/Д/Г) Датум завршетка (М/Д/Г)

Извођач/пружалац услуга:

Период извештавања:

Датум извештаја:

Потпис овлашћеног лица:

ИЗВЕШТАЈ О ПОШТОВАЊУ УСЛОВА РАДА И ЗАПОШЉАВАЊА

Статистике о запосленима у предузећу *:

Укупан број запослених са родном разделом¹: М _____ Ж _____

Број запослених са уговором о раду од укупног броја запослених

Број запослених без уговора о раду од укупног броја запослених

Број запослених са приступом социјалном, пензионом и здравственом осигурању од укупног броја запослених

Број запослених који примају плате/зараде барем једном месечно од укупног броја запослених

Број запослених који су напустили предузеће током периода извештавања од укупног броја запослених

Број нових запослених током периода извештавања

Број радних сати по запосленом (месечни просек)

Укупан прековремени рад (месечни просек по запосленом)

- Број повреда на раду (током периода извештавања и кумулативно од почетка уговора) од укупног броја запослених
- Број смртних случајева на раду (током периода извештавања и кумулативно) од укупног броја запослених
- Број пријављених случајева насиља од укупног броја запослених
- Број пријављених узнемиравања/злоупотреба од укупног броја запослених

Доступност приступачног и функционалног жалбеног механизма за запослене (Д/Н)

Број жалби поднетих GM (током периода извештавања и кумулативно од почетка уговора)

Број решених жалби у GM (током периода извештавања и кумулативно од почетка уговора)

Број поднетих тужби у вези са радом, запошљавањем и СЗР

Број спорова доведених до мирног решења / у процедури добровољне арбитраже

Број посета инспекција рада / СЗР

*Запослени је било које физичко лице запослено или ангажовано за рад или пружање услуга за послодавца

1 Број запослених се односи на укупан број лица на дан извештавања

2 Број се односи на укупан број инцидената у периоду извештавања

Статистике о радницима на пројекту:

- Укупан број радника на пројекту**;
- Укупан број радника на пројекту са уговором о раду;
- Укупан број радника на пројекту без уговора о раду;

- Број радника на пројекту са приступом социјалном, пензионом и здравственом осигурању са потврдом од одговарајућег регистра;

Контролна листа за скрининг услова рада и запошљавања

	Услови и захтеви	Да / Не	Напомене
1	Сви радници на пројекту имају уговор о раду или уговор о делу у писаном облику.	Да ☐ Не ☐	Ако је одговор „не“, описати и објаснити
2	Сви радници на пројекту су плаћени барем једном месечно	Да ☐ Не ☐	Ако је одговор „не“, описати и објаснити
3	Сви радници на пројекту су радили 8 сати дневно, 40 сати недељно	Да ☐ Не ☐	Ако је одговор „не“, објаснити и навести број радних сати
4	Сви радници на пројекту су имали редован дневни и недељни одмор	Да ☐ Не ☐	Ако је одговор „не“, описати и објаснити
5	Број радника на пројекту чији је уговор раскинут при чему је раскид у складу са националним законодавством и ECC2	Да ☐ Не ☐	Ако је одговор „да“, навести број и објаснити услове раскида
6	Број радника на пројекту који су погађали програм обуке у вези са СЗР	Да ☐ Не ☐	Ако је одговор „да“, навести број и објаснити
7	Број радника на пројекту којима су одобрена одсуства на која имају право	Да ☐ Не ☐	Ако је одговор „да“, навести тип и број одсустава
8	Радници на пројекту су учествовали у незгодама на раду које су за последицу имале повреде или смртне случајеве	Да ☐ Не ☐	Ако је одговор „да“, описати и објаснити
9	Радници на пројекту су пријављивали случајеве дискриминације, узнемиравања, сексуалног узнемиравања или непоштовања закона	Да ☐ Не ☐	Ако је одговор „да“, описати и објаснити
10	Радници на пројекту су подносили жалбе или покренули добровољну арбитражу / законске поступке за решавање спора	Да ☐ Не ☐	Ако је одговор „да“, описати и објаснити
11	У периоду извештавања је дошло до инцидената у смислу непоштовања LMP	Да ☐ Не ☐	Ако је одговор „да“, описати и објаснити

АННЕХ 08 ИЗЈАВА О ПОШТОВАЊУ ЗАКОНСКЕ И ПОДЗАКОНСКЕ РЕГУЛАТИВЕ

Ову ИЗЈАВУ достављају потенцијални добављачи услуга/извођачи радова у оквиру тендерске документације

Датум и место давања изјаве: _____

Име и адреса даваоца изјаве: _____

ИЗЈАВА О ПОШТОВАЊУ ЗАКОНСКЕ И ПОДЗАКОНСКЕ РЕГУЛАТИВЕ

Овим изјављујемо да³⁴

смо упознати и поштујемо стандарде који су прописани Оквиром за животну средину и социјална питања Светске банке;

смо упознати и поштујемо стандарде прописане Процедурама за управљање радом;

смо упознати и поштујемо стандарде прописане Смерницама за ХСЕ ГСБ;

се придржавамо свих националних закона* и важећих прописа у вези са запошљавањем, радом и односима са запосленима и услова запошљавања и рада;

смо посвећени пружању сигурног и здравог окружења за наше раднике и примени свих захтева за здравље и сигурност на раду који су прописани националном законском регулативом;

не толеришемо било какав рад деце, принудни или рад у ропству;

забрањујемо било какву врсту узнемиравања, злоупотребе и насиља на раду и забрањујемо непосредну или посредну дискриминацију било ког запосленог или група запосленим по било ком основу и из било ког разлога;

потврђујемо доступност ГМ за раднике;

потврђујемо да ГМ за раднике није доступан, али ће бити формиран до тренутка закључивања уговора, односно сви ангажовани радници ће бити обавештени о доступном ГМ.

Овим изјављујемо да ћемо у случају да нам уговор буде додељен, усвојити Процедуре за управљање радом које важе за пројекат и укључити их у нашу праксу.

Разумемо да непоштовање било које од горе наведених обавеза може довести до раскида уговора и искључивања са пројекта.

Потпис:

Име:

Позиција:

*Национално законодавство истовремено подразумева законе Републике Србије и законе земље порекла у случају иностраног понуђача.

---

34 Podnosilac označava odgovarajuću obavezu

ПРИЛОГ 09 ПЛАН УБЛАЖАВАЊА И МОНИТОРИНГ ПЛАНС ЗА ПРИМЕР ESMP

САДРЖАЈ ESMP-а

ESMP се састоји од скупа мера ублажавања, праћења и институционалних мера које треба предузети током спровођења и рада на пројекту за уклањање неповољних еколошких и социјалних ризика и утицаја и њихово ублажавање или смањење на прихватљиви ниво. ESMP такође укључује мере и радње потребне за спровођење ових мера. Овим ће се (а) идентификовати скуп одговора на потенцијално штетне утицаје; (б) утврдити захтеве како би се осигурало да се ти одговори дају ефикасно и благовремено; и (ц) описују средства за испуњавање тих захтева.

У зависности од пројекта, ESMP се може припремити као самостални документ или се садржај може директно уградити у ESCP. Садржај ESMP-а обухватиће следеће:

(а) Ублажавање

ESMP идентификује мере и радње у складу са хијерархијом ублажавања које потенцијално неповољне утицаје на животну средину и друштво смањују на прихватљиве нивое. План ће садржати компензационе мере, ако су применљиве. Конкретно, ESMP: (i) идентификује и сажима све предвиђене негативне утицаје на животну средину и друштво (укључујући оне који укључују староседелачко становништво или невољно расељавање); (ii) описује - са техничким детаљима - сваку меру ублажавања, укључујући врсту утицаја на који се односи и услове под којима се захтева (нпр. континуирано или у случају непредвиђених околности), заједно са пројектима, описима опреме и оперативне процедуре, према потреби; (iii) процењује све потенцијалне еколошке и социјалне утицаје ових мера; и (iv) узима у обзир и у складу је са другим плановима ублажавања потребних за пројекат (нпр. за невољно расељавање, староседелачко становништво или културно наслеђе).

(b) Monitoring

СМП идентификује циљеве мониторинга и прецизира врсту, сагласно утицајима који се процењују у еколошкој и социјалној процени и мерама ублажавања описаним у ESMP. Конкретно, одељак за надзор ESMP-а пружа (а) специфичан опис и техничке детаље мера праћења, укључујући параметре који се мере, методе које ће се користити, места узорковања, учесталост мерења, границе откривања (где је то потребно), и дефинисање прагова који ће указати на потребу за корективним радњама; и (б) поступке праћења и извештавања како би се (i) обезбедило рано откривање услова који захтевају одређене мере ублажавања и (ii) пружање информација о напретку и резултатима ублажавања. (c) Capacity Development and Training

Да би подржао правовремену и ефикасну примену компонената еколошких и социјалних пројеката и мера ублажавања, ESMP се ослања на еколошку и социјалну процену постојања, улоге и способности одговорних страна на лицу места или на нивоу агенције и министарства.

Конкретно, ESMP пружа специфичан опис институционалних аранжмана, идентификујући која је страна одговорна за спровођење мера ублажавања и праћења (нпр. За рад, надзор, спровођење, праћење примене, корективне мере, финансирање, извештавање и обуку особља

Да би ојачао способност управљања животном средином и социјалним питањима у агенцијама одговорним за имплементацију, ESMP препоручује успостављање или проширење одговорних страна, обуку особља и све додатне мере које би могле бити потребне за подршку спровођењу мера ублажавања и било којих других препорука еколошка и социјална процена.

д) План примене и процене трошкова

За сва три аспекта (ублажавање, праћење и развој капацитета), ESMP пружа (а) распоред примене мера које се морају спровести као део пројекта, показујући фазе и координацију са укупним плановима за спровођење пројекта; и (б) процене капитала и текућих трошкова и извори средстава за спровођење ESMP-а. Ове бројке су такође интегрисане у табеле укупних трошкова пројекта.

(е) Интеграција ESMP-а са пројектом

Одлука Зајмопримца да настави са пројектом и одлука Банке да га подржи, делимично су засноване на очекивању да ће се ESMP (или самостално или као део Плана обавеза који је део Споразума о зајму) ефикасно извршити. Сходно томе, свака од мера и радњи које треба спровести биће јасно назначена, укључујући појединачне мере и радње за ублажавање и праћење и институционалне одговорности које се односе на сваку од њих, а трошкови тога биће интегрисани у целокупан план пројекта.

Садржај

УВОД

ОПИС ПРОЈЕКТА

ОСНОВНИ ПОДАЦИ

- (1) Становништво
- (2) Здравље и сигурност
- (3) Геологија и земљиште
- (4) Климатске карактеристике
- (5) Сеизмологија
- (6) Квалитет ваздуха
- (7) Отпад
- (8) Водени ресурси
- (9) Тло
- (10) Флора и фауна
- (11) Бука
- (12) Културно наслеђе

ОСЕТЉИВИ РЕЦЕПТОРИ

ПОТЕНЦИЈАЛНИ УТИЦАЈ И ПРОЦЕНА УТИЦАЈА

- (1) Потенцијални утицаји на квалитет ваздуха
- (2) Потенцијални утицаји на воду (заштита и одводњавање воде) и земљиште
- (3) Утицај генерисаних токова отпада
- (4) Потенцијални утицаји на раднике и здравље и сигурност заједнице
- (5) Потенцијални социјално-економски утицаји
- (6) Утицај буке
- (7) Потенцијални утицаји на флору и фауну
- (8) Потенцијални утицаји на културно наслеђе

ИЗГРАДЊА КАПАЦИТЕТА И ОБУКЕ ЗА КОРИСНИКЕ И ИЗВОЂАЧЕ

ЈАВНО САВЕТОВАЊЕ

ПЛАН ЕКОЛОШКОГ И СОЦИЈАЛНОГ УБЛАЖАВАЊА

ПЛАН ЕКОЛОШКОГ И СОЦИЈАЛНОГ МОНИТОРИНГА

ПРИЛОГ 09А ПЛАН УБЛАЖАВАЊА

Фаза	Проблем	Мера ублажавања	Трошкови ублажавања (ако су значајни)	Одговорност*	Надзор опсервације и коментари (popunjava se tokom nadzora)
Priprema projekta	☐				
Izvođenje / rad projekta	☐				

* Ставке назначене као обавез извођача радова биће назначена у тендерској документацији

ПРИЛОГ 09В MONITORING PLAN

Faza	Koji parametar će se pratiti?	Gde će se parametar pratiti?	Kako će se parametar pratiti/tip opreme za praćenje?	Kada će se parametar pratiti – učestalost merenja ili kontinuirano?	Troškovi praćenja Koliki su troškovi opreme ili naknade izvođača za sprovođenje praćenja?	Odgovornost	Nadzor opservacije i komentari (popunjava se tokom nadzora sa pozivanjem na odgovarajuće izveštaje o merenjima)
Priprema projekta							
Izvođenje / rad projekta							

ПРИЛОГ 10: ПРИМЕР ПОПУЊЕНОГ ESMР-ПЛАН УБЛАЖАВАЊА УТИЦАЈА

ИМА SVOЈСТВО УЗОРКА: РЕКОНСТРУКЦИЈА ПРУГЕ И ПОСТОЈЕЋЕ ЖЕЛЕЗНИЧКЕ СТАНИЦЕ

Фаза	Проблем/утицај активности	Мера ублажавања	Институционална одговорност	Коментар
ПРЕ ИЗГРАДЊЕ	Припрема процедуре ЕСИА и тендерске документације			
	Тендерска документација израђена са приступом или употребом ЕСМП-а у преведеној верзији	Тендерска документација се неће израђивати без укључивања копије плана ублажавања и праћења из ЕСМП (на српском) који ће бити дат у заштитним одредбама Техничких спецификација у уговорима и обавезе поштовања захтева зајмодавца. Све дозволе морају бити издатре пре почетка радова	PIU у име МЦТИ	
ИЗГРАДЊА		ОПШТЕ ОДРЕДБЕ		
		Радови морају бити у складу са националним законима и ESF Светске БАНке		
ИЗГРАДЊА	Материал супплу			
	Позајмишта песка и шљунка. Поремећај корита реке, квалитет воде, поремећај екосистема	Користити постојећа позајмишта или купити материјал на лиценцираним локацијама; захтев за службено одобрење или важећа оперативна дозвола.	Власник SEРације. Извођач радова	Биће назначено у конкурсној документацији -услови за избор подизвођача за снабдевање материјалом
	Прашина, испарења	Сви камиони морају бити покривени	Предузеће за транспорт	Прашина, испарења

Фаза	Проблем/утицај активности	Мера ублажавања	Институционална одговорност	Коментар
	Камен, прашина	Мокар или покривен терет у камиону	Предузеће за транспорт	Камен, прашина
	Песак и шљунак, прашина	Мокар или покривен терет у камиону	Предузеће за транспорт	Песак и шљунак, прашина
	Емисије прашине са градилишта могу утицати на квалитет ваздуха и представљати претњу по здравље радника и суседа	<p>У случају одлагања измуљаваних или ископаних материјала, шут се мора чувати у контролисаном простору и прскати водом да би се смањила прашина</p> <p>Током пнеуматског бушења/сабијања, прашина се сузбија сталним прскањем водом и/или постављањем заштитне мреже за прашину на градилишту.</p> <p>СЕПтичка јама (у случају реконструкције постојећих) монтирана уз тоалет би требало да буде херметички затворена ради спречавања ширења непријатних мириса.</p> <p>Околни простор (тротоари, коловози) се неће користити за одлагање шута ради смањења прашине</p> <p>На градилишту се неће вршити спаљивање грађевинског/отпадног материјала</p> <p>Забрањено је претерано стајање грађевинских возила на градилишту у леру</p> <p>Сви материјали се достављају/транспортују на начин који минимизира прашину – што подразумева покривање товара на камионима и затворен товарни простор, са мерама спречавања прашине путем прскања водом</p>	Цонструцтион Цонтрацтор	Емисије прашине са градилишта могу утицати на квалитет ваздуха и представљати претњу по здравље радника и суседа

Фаза	Проблем/утицај активности	Мера ублажавања	Институционална одговорност	Коментар
	Потенцијално оштећење културне баштине током земних радова	Ако се током извођења грађевинских и других радова пронађу археолошки локалитети или предмети, Извођач је у обавези да одмах и без одлагања прекине радове и обавести ЗЗСК и да предузме неопходне мере за спречавање уништавања или оштећења локалитета и очувања истог у затченом стању.	Извођач грађевинских радова	Цонструцтион Супервисион анд Арцхаеологицал Супервисион вилл бе респонсибле он тхис пројект то превент дамаге то цултурал пропертиес
	Радови на ископавању могу открити археолошка или друга значајна налазишта	Обуставити све радове на градилишту у случају случајних проналазака и обавестити одговарајуће институције.	Извођач грађевинских радова	Одлагање имплементације пројекта
	Потенцијално загађење воде и земљишта услед неадекватног чувања, руковања и употребе материјала	Организовати и покрити зоне за складиштење материјала; изоловати бетонске радове од водотока помоћу затворених форми или покривача; изоловати области за испирање камиона мешалица и друге опреме од водотока одабиром области за испирање које се не изливају директно у водоток	Извођач грађевинских радова	
	Загађење воде и земљишта неадекватним одлагањем отпадних материјала	Одлагати отпадни материјал на месту које је заштићено од испирања и које је потребно означити на плану градилишта; ако се одлагање не врши на градилишту, на овлашћеној депонији	Извођач грађевинских радова	
	Загађење воде и земљишта неадекватним	Одлагати отпад у складу са међународним најбољим праксама (Опште смернице ЕНС ИФЦ). Примењивати додатне мере за одлагање опасног отпада (као што је коришћење додатне заштите, ограничења приступа, постављање ППЕ, итд) по потреби, ради спречавања последица по грађевинске раднике, животну средину и јавност. Користити и	Извођач грађевинских радова	

Фаза	Проблем/утицај активности	Мера ублажавања	Институционална одговорност	Коментар
	одлагањем отпадних материјала	обележавати наменске контејнере за прикупљање отпада и локације за одлагање за различите типове отпада.		
	Потенцијално загађење земљишта и воде услед неадекватног одржавања и точења горива у опрему	Примењивати најбоље инжењерске праксе за сигурно чување и руковање мазивима, горивима и растварачима кроз сигурно складиштење; обезбедити адекватно точење горива и одржавање опреме; сакупљати отпад и одлагати га на дозвољеном месту	Извођач грађевинских радова	
	Неадекватно чување и употреба материјала могу проузроковати загађење ваздуха, земљишта или воде	Чувати све материјале у оригиналном паковању на адекватним локацијама, што омогућава чување без изливања Не одлагати паковање боја и друго отпадно паковање изван адекватних поступака одлагања Обезбедити да радници буду упознати са прописима и захтевима за сигурно чување за сваки производ.	Извођач грађевинских радова	
	Загађење воде и земљишта услед неадекватног одлагања отпадних материјала	Транспортовати отпад обележеним возилима која одговарају типу отпада да би се минимизирао ризик од отпуштања материјала (опасних и осталих материјала) и разношења ситног отпада ветром. Обучити возаче за руковање и одлагање терета и документовање транспорта са описом природе отпада и степена опасности коју отпад представља.	Извођач грађевинских радова	
	Неадекватно управљање отпадом може проузроковати загађење земљишта и подземних вода или разношење ветром и због животиња, што	На градилишту ће се одредити области за одлагање отпада, што обухвата канте за отпатке за ситнији отпад и наменске површине за крупнији отпад Сав отпад, као и грађевински шут и ископани материјали, ће се редовно и правовремено одвозити са градилишта и њиме ће управљати овлашћена агенција или ће се одлагати на локацији коју званично одреде органи локалне самоуправе – општине Сремска Митровица.	Извођач грађевинских радова	

Фаза	Проблем/утицај активности	Мера ублажавања	Институционална одговорност	Коментар
	представља ризик по здравље	<p>Путање и локације за прикупљање и одлагање отпада ће бити идентификоване за све главне типове отпада чији се настанак очекује током активности рушења и изградње.</p> <p>Минерални отпад од изградње и рушења ће се раздвајати од општег отпада, органског, техничког и хемијског отпада сортирањем на градилишту и чувањем у одговарајућим контејнерима.</p> <p>Водиће се евиденције о одлагању отпада као доказ о адекватном управљању отпадом у складу са пројектом.</p> <p>Кад год је то изводљиво, извођач ће поново користити и рециклирати одговарајуће и употребљиве материјале.</p> <p>Уклоњену вегетацију је најбоље компостирати на градилишту, на означеном и заштићеном месту.</p> <p>Сви уљасте отпади ће се засебно прикупљати у кантама које су отпорне на цурење и предавати овлашћеном предузећу за управљање и одношење отпада, о чему ће се чувати потврде.</p>		
	Грађевински радови на градилишту могу да утичу на квалитет површинских вода (малих природних бара) и на основу тога подземних вода	<p>На градилишту ће се успоставити адекватне мере за контролу воде и седимената као што су рецимо мрежасте оgrade којима се спречава да се седимент покрене са градилишта и изазове загађење.</p> <p>Биће обезбеђени колектори да би се спречило ширење песка и шљунка који је поквашен ради контроле прашине у површинске воде.</p> <p>Грађевинска возила и механизација ће се прати само на наменским локацијама где отицање вода неће загађивати природне водене површине, а вода ће се адекватно прикупљати и чувати.</p> <p>Пре почетка фарбарских радова, доња страна ће бити покривена пластифицираним папиром како би се обезбедило прикупљање одлива боје ка земљишту. По завршетку ових радова, ова пластика ће бити уклоњена и одложена на места која утврде органи локалне самоуправе.</p>	Извођач грађевинских радова	

Фаза	Проблем/утицај активности	Мера ублажавања	Институционална одговорност	Коментар
	Могућност наиласка на археолошки локалитет	У случају наиласка на археолошки локалитет, извођач мора одмах прекинути радове и обавестити ЗЗСК Сремска Митровица	Извођач грађевинских радова (периодично праћење од стране ЗЗСК)	
	Сигурност радника	Обезбедити радницима упутства и заштитну опрему; сигурно организовање саобраћаја у пролазу	Извођач грађевинских радова	
	Сигурност заједнице	Регулисати кретање саобраћаја и пешака у случајевима повећаног ризика; поставити знаке који обележавају границе градилишта;	Извођач грађевинских радова	
	Загађење површинских или подземних вода услед употребе или третмана неадекватних грађевинских материјала	Припремати цементну мешавину и сл. на изолованим местима. Бетонирати површину од 20 м2 на одговарајућој удаљености и на површини складишта, чиме се избегава продор више компоненти грађевинског материјала у слојеве земљишта. Избегавати оправку, точење горива и остале интервенције на опреми на површинама које нису бетонирани, без адекватних посуда за прихватање изливених материја. Информисати раднике и оператере о значају поштовања превентивних мера ради избегавања могућег загађења	Извођач грађевинских радова	
	Општа сигурност радника и ризици од неовлашћеног и нежељеног приступа градилишту	Становништво које живи у близини градилишта ће бити обавештено о радовима, циљевима и привременим очекиваним негативним утицајима кроз одговарајућу комуникацију, састанке, итд. Биће прибављене све законски прописане дозволе за изградњу и/или санацију. Извођач се формално слаже да ће се сви радови изводити на	Извођач грађевинских радова	

Фаза	Проблем/утицај активности	Мера ублажавања	Институционална одговорност	Коментар
		<p>безбедан и дисциплинован начин, који има за циљ да минимизира утицаје на суседство и да ће прати гуме возила ради минимизирања разношења земље по путевима.</p> <p>Радници ће се придржавати међународне добре праксе (стално ношење шлема, по потреби маске и заштитних наочара, везова, итд). Радници ће се ангажовати у складу са законском регулативом Србије, а извођач је у обавези да поштује сва правила хигијене и сигурности која прописује законска регулатива Србије. Животно осигурање и сл. за раднике ће обезбедити послодавац. Техничке мере сигурности ће обезбедити послодавац.</p> <p>Пакет за прву помоћ се мора налазити у близини радног места за интервенције у случају незгода. На градилишту морају бити јасно видљиви контакти и бројеви телефона за случај незгоде.</p> <p>У случају контакта са загађеним водама из канала или са седиментима, радници морају носити заштитну одећу.</p> <p>На градилишту ће бити постављени одговарајући знакови упозорења и баријере ради спречавања незгода.</p>		
	Незгоде током грађевинских радова могу нанети непланирану штету на локалној инфраструктури или електродистрибутивној мрежи	<p>Обезбедити прибављање свих адекватних дозвола од локалних комуналних предузећа</p> <p>Обезбедити упознавање са мрежама у близини градилишта</p> <p>У случају ненамерноог прекида, одмах обуставити све радове и обавестити одговарајуће органе у Сремској Митровици и отпочети хитну оправку оштећене мреже у складу са законским обавезама</p>	Извођач грађевинских радова	Привремено одлагање имплементације пројекта

Фаза	Проблем/утицај активности	Мера ублажавања	Институционална одговорност	Коментар
	Коришћење сировина може проузроковати додатан притисак на природно окружење	Користити сировине (песак, шљунак, камен) само од добављача који поседују важеће лиценце које издаје надлежна институција.	Извођач грађевинских радова	
	Бука која настаје током радова може представљати претњу и ризик по раднике на градилишту, животиње и суседне непокретности	Грађевинска бука ће бити ограничена на временске периоде одређене дозволом у складу са законском регулативом о животној средини Србије. Током рада, поклопци мотора генератора, компресора за ваздух и друге механичке погонске опреме морају бити затворени а опрема се поставља на одговарајућем месту.	Извођач грађевинских радова	
	Радови који се изводе на градилишту могу оштетити или трајно уклонити вегетацију	Обезбедити да на градилишту не дође до оштећења вегетације. У случају неизбежне штете, поново засадити исте врсте на градилишту. Обезбедити визуелно исти изглед као пре почетка радова.	Извођач грађевинских радова	Привремено смањење ефикасности зеленог покривача
	Коришћење тешких возила за транспорт материјала на градилиште може проузроковати ометање локалног саобраћаја	Обезбедити да локална заједница буде упозната са значајнијим потребама и ометањима редовних саобраћајних путања. Адекватно управљање саобраћајем и коришћење знакова упозорења на могућа загушења.	Извођач грађевинских радова	Привремено генерисање буке и прашине

Фаза	Проблем/утицај активности	Мера ублажавања	Институционална одговорност	Коментар
	Неадекватно складиштење и коришћење материјала може довести до загађења ваздуха, земљишта или воде	Чувати све материјале у оригиналној амбалажи на одговарајућим местима, што омогућава чување без изливања. Не одлагати амбалажу од боја и других материјала изван одговарајућих процедурае за одлагање. Обезбедити да радници буду упознати са сигурносним прописима и начином одлагања за сваки производ.	Извођач грађевинских радова	
ОДРЖАВАЊЕ	Градилиште			
	Обавеза објављивања резултата археолошких ископавања	Неопходно је обезбедити финансијска средства за чување, објављивање и презентовање добара која су откривена, археолошки ископана и истражена, документована и конзервирана за потребе сталног научног и стручног презеновања у оквиру инвестиционог пројекта	МЦТИ	
	Могуће загађење ваздуха, воде и земљишта прашином, издувним гасовима возила и изливањем горива и мазива	Применити најбоље инжењерске праксе за сигурно чување и коришћење мазива, горива и растварача кроз сигурно складиштење; обезбедити адекватно точење горива и одржавање опреме; прикупљати и одлагати сав отпад у складу са Законом о управљању отпадом („Службени гласник РС“, бр. 36/09, 88/10, 14/16); Организовати и покрити површине за чување материјала, одабрати површине за прање које немају директан или индиректан слободан одлив у водоток; Отпадни материјал одлагати на месту које је заштићено од испирања.	ИЗС	
Рад	Неадекватно управљање отпадним водама може проузроковати	Избегавати све активности услед којих се опасни материјали могу изливати у земљиште	Оператер складишта и ЈКП	

Фаза	Проблем/утицај активности	Мера ублажавања	Институционална одговорност	Коментар
	загађење подземних вода			
Рад	Неадекватно прикупљање и управљање чврстим отпадом може представљати претњу по квалитет земљишта и воде	Успоставити одговарајуће процедуре за управљање отпадом, што обухвата и раздвајање отпада на уљаст и опасан отпад, обичан комунални и зелени отпад који се може компостирати Обезбедити доступност довољног броја канти за отпатке на градилишту и редовно одношење отпада Изоловати простор око канте за отпатке и обезбедити редовно чишћење.	Оператер складишта са локалним комуналним предузећем за одношење отпада	
Планирање/ Пројектовање	Обезбедити поштовање релевантне законске регулативе за градилишта	Прибавити грађевинску дозволу Обезбедити водопривредне смернице ако се потпројекти изводе у близини површинских вода.	МЦТИ/ИЗС	
Планирање/ Пројектовање	Потенцијална оштећења постојеће инфраструктуре и постројења, нарочито подземних инсталација (водоводних и канализационих цеви итд) што доводи до ометања пружања услуга потрошачима.	Прецизно одређивање положаја инфраструктурних објеката и подземних водова на локацији радова, у сарадњи са релевантним институцијама на свим нивоима управе.	Предлагач пројекта у сарадњи са пројектантима и представницима релевантних институција локалне самоуправе.	
Планирање/ Пројектовање	Повећана могућност запошљавања и	Дати приоритет квалификованом локалном становништву у запошљавању.	Извођач	Проблемс schould be регулатед тхроугх тендер документацион.

Фаза	Проблем/утицај активности	Мера ублажавања	Институционална одговорност	Коментар
	стицања прихода у локалној заједници.			
Реконструкција	Набавка материјала	Користити постојеће каменоломе и бетонске базе за набавку материјала. Користити лиценциране добављаче за друге материјале.	Извођач	Позајмне јаме и бетонске базе из којих се набављају материјали морају имати важеће еколошке дозволе.
Реконструкција	Транспорт материјала.	Користити камионе са церадама и специјална возила у зависности од типа материјала.	Извођач	При транспорту материјала,, возачи морају поштовати ограничење брзине
Реконструкција	Ометање вегетације	Поново засадити или посејати вегетацију. Примењивати мере добре праксе у грађевинарству.	Извођач	Проблеме би требало уредити уговором о извођењу радова.
Реконструкција	Емисије прашине са депоније земљаног материјала, услед кретања возила по путевима са макадамом и извођења грађевинских радова.	Сабијати одложен земљишни материјал. Поливати водом изворе прашине ради смањења утицаја на околну популацију и вегетацију. Контролисати брзину возила ради смањења дизања прашине. Припремити и спровести план организације градилишта који садржи добре праксе у грађевинарству.	Извођач	Проблеме би требало уредити уговором о извођењу радова.
Реконструкција	Емисије гасова и честица из возила,	Редовно одржавање опреме. Извођач је у обавези да достави доказ о исправности возила у складу са прописима о емисијама опасних гасова.	Извођач	Проблеме би требало уредити уговором о извођењу радова.

Фаза	Проблем/утицај активности	Мера ублажавања	Институционална одговорност	Коментар
	механизације и генератора.	Припремити и спровести план организације градилишта који садржи добре праксе у грађевинарству.		
Реконструкција	Бука при раду тешке механизације и агрегата.	Придржавати се радног времена на градилишту прописаног законом. Поставити заштиту од буке на каросерију агрегата ако се постављају у близини стамбених јединица. Обезбедити пригушиваче за тешку механизацију. Припремити и спровести план организације градилишта који садржи добре праксе у грађевинарству.	Извођач	Проблеме би требало уредити уговором о извођењу радова.
Реконструкција	Повећана замућеност воде као последица радова.	Грађевинске радове би требало изводити тако да површине и природни садржаји изван градилишта не буду оштећени, а радове изводити на такав начин да се водотоци не замућују и не прекидају без потребе. Изводити радове по сувом времену. Припремити и спровести план организације градилишта.	Извођач	Извођач
Реконструкција	Загађење земљишта, подземних и површинских вода уљима и мазивима услед лошег одржавања опреме и оправки и точења горива на градилишту.	Избегавати сервисирање и точење горива на градилишту. Користити заштитне фолије током евентуалног точења горива и одржавања возила на градилишту. Обезбедити апсорбујући материјал у случају изливања горива. Искоришћене уљасте материјале и агенсе одлагати у складу са Извештајем о управљању отпадом – процедура за поступање при случајним изливањима уља и мазива. Припремити и спровести план организације градилишта који садржи мере добре праксе у грађевинарству, мере из водопривредних докумената и мере из извештаја о управљању отпадом.	Извођач	Проблеме би требало уредити уговором о извођењу радова.
Реконструкција	Загађење воде и земљишта услед неадекватног одлагања	Поставити типичне контејнере за чврсти комунални отпад на локацијама градилишта.	Извођач	Проблеме би требало уредити уговором о извођењу радова.

Фаза	Проблем/утицај активности	Мера ублажавања	Институционална одговорност	Коментар
	комуналног, инертног и опасног отпада.	Овлашћене институције преузимају и одлажу прикупљен комунални отпад. Сегменти опасног отпада (искоришћена опасна уља, паковање уља, отпад агенаса битумена, отпадна уља трансформатора, отпадне азбестно-цементне цеви, итд) се засебно прикупљају у типичним контејнерима или металној буради а затим се предају субјектима овлашћеним за управљање опасним отпадом. Кад год је могуће, поново употребити или рециклирати отпад. Паљење отпада на отвореном на градилишту је забрањено. Поступати у складу са извештајем о управљању отпадом.		
Реконструкција	Реконструкција оштећених мостова	Осигурати корито и обале реке у зони мостова, узводно и низводно од мостова како би се обезбедила њихова заштита од процеса ерозије.	Извођач	Проблеме би требало уредити уговором о извођењу радова.
Рецонструцтион/	Децоммисионинг анд дисмантлинг оф олд, ехистинг педестриан патх ат цуау зоне: Дисмантлинг анд ремовинг (ин вхоле ор ин парт) тхе ехистинг струцтуре тогетхер витх салвагинг, цлеанинг, хандлинг анд сторинг оф алл усабле ор валуабле партс анд материалс, анд	Тхе ехистинг струцтуре схалл бе дисмантлед анд ремовед ин а царефул анд воркманлике маннер анд тхе усе оф екуипмент ор фацилитиес тхат мигхт дамаге портионс оф тхе струцтуре то бе салвагед схалл нот бе пермиттед. Салвабле материал схалл бе цлеанед, сортед анд сторед ас то сизе анд ленгтх фор пурпосес оф цхецкинг анд препаринг листс. Ремовал анд Диспосал оф Нон-Салвабле Материалс: Ану дебрис тхат фаллс офф тхе струцтурес онто тхе ундерлуинг гроунд, роадway ригхт-оф-way схалл бе иммедиателу цлеанед уп бу тхе Цонтрацтор. Тхе Цонтрацтор схалл ремове алл нон-салвабле материалс анд дебрис фром тхе сите ас соон ас поssiбле. Алл материал схалл бе деемед нон-салвабле унлесс нотед отхерwise он тхе Дравингс ор Специал Провисионс. Демолитион дебрис схалл бе проперлу диспосед	Цонтрацтор Тхе Цонтрацтор схалл субмит то тхе Енгинеер, а детаилед план анд сцхедуле цлеарлу иллустратинг тхе метод анд секуенце бу wхицх тхе Цонтрацтор пропосес то	Тхис рекуирементс ас парт оф ЕСМП доцумент wилл бецомер парт оф Воркс ехецутион цонтрацт.

Фаза	Проблем/утицај активности	Мера ублажавања	Институционална одговорност	Коментар
	диспосинг оф нон-салвабле материалс анд дебрис;	оф ат ан апровед лоцатион, ин аццорданце витх тхе аппликабле Регулационс анд Ацтс. Стораге оф нон-салвабле материалс анд дебрис вилл нот бе алловед он сите витхоут тхе вриттен апровал оф тхе Енгинеер.	дисмантле анд ремове тхе ехистинг струцтурес (ин вхоле ор ин парт), инцлудинг а дескрипцион оф тхе меасурес тхат вилл бе имплементед то меет тхе енвиронментал рекуирементс.	
Реконструкција	Смањена могућност кретања по области где се изводе радови.	Планирати премештање опреме у време када нема гужве у саобраћају; обезбедити алтернативне путање за пешаке и возила у сарадњи са локалним институцијама или обезбедити безбедан пролазак кроз градилиште; Избегавати путеве који пролазе кроз насељена подручја а нарочито у близини школа и болница; Припремити и спровести план организације градилишта који садржи мере добре праксе у грађевинарству.	Извођач	Проблеме би требало уредити уговором о извођењу радова.
Реконструкција	Потенцијално загађење земљишта и воде услед испуштања отпадних санитарних вода са градилишта.	Постављање еколошких тоалета за раднике.	Извођач	Проблеме би требало уредити уговором о извођењу радова.

Фаза	Проблем/утицај активности	Мера ублажавања	Институционална одговорност	Коментар
Реконструкција	Становништво под повећаним ризиком од саобраћајних и грађевинских незгода.	Обезбедити одговарајуће знакове упозорења, расвету, заштитне ограде, итд. Поштовати правила саобраћаја. Уклањати грађевински отпад са градилишта и у фази извођења радова и након њиховог завршетка, при затварању градилишта. Обезбедити медицински материјал и помоћ на градилишту кроз институционалне и административне аранжмане са општинским болницама. Спроводи план организације градилишта.	Извођач	Проблеме би требало уредити уговором о извођењу радова.
Реконструкција	Ризик од повреда на раду.	Захтевати од свих радника да се придржавају мера заштите на раду; Обезбедити заштитну опрему; Поставити знаке упозорења на градилишту; Израдити и спроводити план организације градилишта и план мера заштита на раду.	Извођач	Проблеме би требало уредити уговором о извођењу радова.
Реконструкција	Заостао грађевински материјал након затварања привремених градилишта	Сви опилјци и материјал који остане након затварања привремених градилишта мора бити уклонjen са локације и ако је могуће поново употребљен/рециклиран. Svi остаци се уклањају на начин који није штетан по животну средину; што обављају предузећа која имају дозволе за обављање ових радова.	Izvođač	Probleme bi trebalo urediti ugovorom o izvođenju radova.

ПРИЛОГ 11: ПРИМЕР ПОПУЊЕНОГ ESMF– МОНИТОРИНГ ПЛАН

ИМА СВОЈСТВО УЗОРКА: РЕКОНСТРУКЦИЈА ПРУГЕ И ПОСТОЈЕЋЕ ЖЕЛЕЗНИЧКЕ СТАНИЦЕ

Фаза	Који параметар ће се пратити?	Где би параметар требало пратити?	Како ће се параметер пратити? / тип опреме за праћење	Када би параметар требало пратити? (учесталост праћења или континуирано)	Зашто би требало пратити параметар? (опционо)	Институционална одговорнос
						Рад
ИЗГРАДЊА			Транспорт материјала			
Камен	Покривен или поквашен терет на камиону	На градилишту	Надзор	Ненајављене инспекције током рада, најмање једном недељно	Захтеви за сигурност и омогућавање	Извођач надзора
Песак и шљунак	Покривен или поквашен терет на камиону	На градилишту	Надзор	Ненајављене инспекције током рада, најмање једном недељно	Што мање ометања саобраћаја	Извођач надзора
Управљање саобраћајем	Избор времена и путање	На градилишту	Надзор	Ненајављене инспекције током рада, најмање једном недељно		Извођач надзора
ИЗГРАДЊА			Градилиште			
Културна добра и археолошка налазишта	Присуство археолошких налазишта у земљишту	На и у близини градилишта	Континуирани надзор над земљаним радовима и Археолошки надзор током земљаних радова	Током земљаних радова	У циљу очувања културне баштине	Извођач за надзор и археолошки надзор (Праћење).
Током грађевинских радова	Случајна открића	На градилишту	Кроз дневник радова	Редовно током грађевинских радова	Да би се обезбедило одговарајуће управљање случајним открићима	Извођач спроводи, надзор прегледа и извештава

Фаза	Који параметар ће се пратити?	Где би параметар требало пратити?	Како ће се параметер пратити? / тип опреме за праћење	Када би параметар требало пратити? (учесталост праћења или континуирано)	Зашто би требало пратити параметар? (опционо)	Институционална одговорност
						Рад
Прашина	Загађење ваздуха (чврсте честице)	На и око градилишта	Инспекција и визуелно посматрање	Ненајављене инспекције током испоруке материјала и извођења грађевинских радова	Захтеви за здравље и сигурност и што мање ометање саобраћаја	Извођач за надзор
Током грађевинских радова	Квалитет ваздуха и квалитет земљишта	На градилишту и околним површинама	Визуелна инспекција генерисања и контроле прашине. Инспекција постојања непријатних мириса из септичке јаме на градилишту. Визуелна инспекција постојања скривеног отпада на градилишту и у окружењу. Визуелна инспекција цурења уља. Чување доказа о одношењу отпада од стране овлашћеног предузећа. Визуелна инспекција знакова отвореног спаљивања отпада.	Континуирано током извођења грађевинских радова	Да би се обезбедило да се радови изводе у складу са највишим стандардима сигурности и заштите животне средине	Извођач спроводи, надзор прегледа и извештава
Сигурност на раду	Заштитна опрема; организација саобраћаја који пролази	На радном месту	Инспекција	Ненајављене инспекције током рада. Препоручује се примена обрасца за Х&С за ове намене (следећа табела)		Извођач за надзор

Фаза	Који параметар ће се пратити?	Где би параметар требало пратити?	Како ће се параметер пратити? / тип опреме за праћење	Када би параметар требало пратити? (учесталост праћења или континуирано)	Зашто би требало пратити параметар? (опционо)	Институционална одговорност
						Рад
Током извођења грађевинских радова	Ниво буке	На градилишту и околним површинама	Обезбедити придржавање дозволе у складу са законима Србије. Мерења према жалбама суседа.	Континуирано током извођења грађевинских радова	Да би се обезбедило да ниво буке не прекорачи дозвољене вредности	Извођач спроводи, надзор прегледа и извештава
Током извођења грађевинских радова	Квалитет вода	На градилишту и околним површинама	Визуелно и по жалбама на повећану замућеност, отпадне материје у малим барама, изливања или цурења.	Континуирано током извођења грађевинских радова	Да би се обезбедило да не дође до загађења вода	Извођач спроводи, надзор прегледа и извештава
Пре/током извођења грађевинских радова	Изолација септичке јаме	На градилишту	Визуелно или пенетрацијом	Током реконструкције	Да би се обезбедило да не постоји ризик од загађења отпадним водама	Извођач спроводи, надзор прегледа и извештава
Током извођења грађевинских радова	Управљање отпадом	На градилишту и околним површинама	Визуелно за раздвајање отпада, преглед потврда од предузећа за одношење отпада или обавештења од општине о одговарајућем месту за одлагање отпада	Континуирано током извођења грађевинских радова	Да би се обезбедило да грађевински радови не доведу до загашења животне средине	Извођач спроводи, надзор прегледа и извештава
Током извођења грађевинских радова	Оштећења вегетације или других	На градилишту	Дневник градилишта и визуелна инспекција	Континуирано током извођења грађевинских радова	Да би се обезбедило да не дође до оштећења вегетације	Извођач спроводи, надзор прегледа и извештава

Фаза	Који параметар ће се пратити?	Где би параметар требало пратити?	Како ће се параметер пратити? / тип опреме за праћење	Када би параметар требало пратити? (учесталост праћења или континуирано)	Зашто би требало пратити параметар? (опционо)	Институционална одговорност
						Рад
	специфичних станишта				и специфичних станишта	
Током извођења грађевинских радова	Чување боја, уља и других опасних материјала	На градилишту	Визуелна провера да би се утврдило адекватно чување, без изливања или просипања	Континуирано током извођења грађевинских радова	Да би се минимизирао ризик од загађења опасним материјалима	Извођач спроводи, надзор прегледа и извештава
ЕКСПЛОАТАЦИЈА						
Повећана брзина возова	Стање саобраћајних знакова; брзина возова	На приступним путевима до градилишта	Визуелна опсервација; радари за мерење брзине	Ненајављено	Да би се омогућио сигуран проток саобраћаја	Саобраћајна полиција

Фаза	Који параметар ће се пратити?	Где би параметар требало пратити?	Како ће се параметер пратити? / тип опреме за праћење	Када би параметар требало пратити? (учесталост праћења или континуирано)	Зашто би требало пратити параметар? (опционо)	Институционална одговорност
						Рад
Ерозија, клизишта, опасни услови	Део обухваћен пројектом	Стање знакова упозорења	Визуелна опсервација	Током активности одржавања		Извођач
Током рада / одржавања	Прикупљање и управљање отпадом	На градилишту	Визуелно за раздвајање отпада, преглед потврда од предузећа за одношење отпада или обавештења од општине о одговарајућем месту за одлагање отпада	Континуирано током извођења грађевинских радова	Да би се обезбедило да нема ризика од загађења животне средине услед неадекватног управљања отпадом	Оператер складишта
Током рада / одржавања	Одржавање септичке јаме – чишћење и одговарајуће одлагање отпада	На градилишту	Визуелно или мерењем протока.	Континуирано	Да би се обезбедило да не дође до загађења отпадним водама	Оператер складишта
Током рада / одржавања	Придржавање мера сигурности на раду	На градилишту	Визуелно и обезбедити придржавање плана	Континуирано	Без ризика по живот радника и оператера	Оператер складишта
Током рада / одржавања	Цурење и изливање на станици	На градилишту	Визуелно и обезбедити придржавање плана	Континуирано	Да би се обезбедило спречавање цурења уља и других материјала које загађује животну средину	Оператер складишта

ПРИЛОГ 12: КОНТРОЛНА ЛИСТА ESMP

ПРИЛОГ 12.1 Контролна листа ESMP за реконструкцију и одржавање железничке инфраструктуре:

ДЕО 1: ИНСТИТУЦИОНАЛНИ И АДМИНИСТРАТИВНИ			
Држава	Србија		
Назив пројекта	Модернизација железничког сектора		
Обухват пројекта и активности	Реконструкција и одржавање железничке инфраструктуре		
Институционални аранжмани (име и контакти)	Управљање пројектом		
	Светска банка, Република Србија, ИЖС	Министарство грађевинства, саобраћаја и инфраструктуре	Локални орган и / или корисник ИЖС Одговоран за припрему ESMP контролне листе, јавне консултације са ESMP контролне листе и набавку радова и надзор локације (радови и надзор уговора / именовања укључују табеларне делове ESMP контролне листе) Извођач радова (име треба ажурирати након уговарања) Одговоран за спровођење мера ублажавања и надзор у складу са делом 2 контролне листе ESMP
Имплементациони аранжмани (име и контакти)	Надзор		
	Надзор заштитних мера Светске банке (name)	ИЖС ( ) Одговорно за уговорену локацију; инжењер или одговорно лице именовано од МСТІ; Надзорник локације Сајт инжењер (име је потребно ажурирати након уговарања) Одговоран за имплементацију ESMP контролне листе са стране извођача	Локални инспекторат одговоран за повремене посете локацији или по жалби јавности ІЗS Одговоран за надзор целокупног пројекта. (име)
ОПИС ЛОКАЦИЈЕ			

Назив локалције	XXXXXX	
Опишите локацију	Рехабилитација се изводи изводи на северу, северозападу, североистоку и југозападу Србије	Прилог 2: Информације о локалитету (слике са локације) ☐ Да или ☐ НЕ
Ко је власник земљишта?	Земљиште је у јавној својини	
Географске карактеристике	Север, северозапад, североисток и југозапад Србије	
ЗАКОНИ КОЈИ СЕ ПРИМЕНЈУЈУ		
Утврдите национално и локално законодавство и дозволе које се односе на пројектне активности	Следећи закони дефинишу правни оквир за целокупно управљање пројектима, укључујући управљање животном средином пројекта:	
ЈАВНЕ КОНСУЛТАЦИЈЕ		
Утврдите када / где се одвијао процес јавних консултација	СМП контролна листа биће објављена на интернет страници PIU и Извођача радова и биће доступна током две недеље. Штампана копија биће доступна на градилишту. Заинтересоване стране, укључујући локално становништво биће обавештене о документу и консултоване. Биће охрабрени да шаљу коментаре и питања на ESMP контролну листу. Сви коментари ће бити адресирани и укључени у коначну верзију ESMP контролне листе. Време консултација још није одређено.	
ЈАЧАЊЕ ИНСТИТУЦИОНАЛИХ КАПАЦИТЕТА		
Да ли ће доћи до јачања капацитета?	☐ ДА или ☒ НЕ уколико ДА, молимо вас овде пружите инфромације о времену месту и начину	

ДЕО 2: ЕКОЛОШКА / СОЦИЈАЛНА СКРИНИНГ			
Да ли ће активност на веб локацији укључивати / укључивати било шта од следећег:	Activity	Status	Additional references
	A. Опште мере	☐ ДА ☐ НЕ	See Section A below
	Б. Реконструкција железничких пруга	☐ Да ☐ НЕ	Видети одељак А, Б доле
	Ц. Обнављање / санација усека	☐ Да ☐ Не	Видети одељак А, Ц доле
	D. Јачање безбедности на пружним прелазима	☐ Yes ☐ No	Видети одељак А, Д доле
	Е. Рехабилитација тунела	☐ ДА ☐ No	Видети одељак А, Е доле
	F. Изградња пешачких путева и пасарела	☐ ДА ☐ No	Видети одељак А,Ф
	G. Рехабилитација мостова	☐ ДА ☐ No	Видети одељак А, Ц доле
	Н. Успостављање пружних прелаза	☐ ДА ☐ No	Видети одељак А, доле
	I. Реконструкција деоница и инсталација)ПСН	☐ ДА ☐ No	Видети одељак А,Б
	J. Замена железничких сретница	☐ ДА ☐ No	Видети одељак А, Ј доле
	К. Замена баластне призме	☐ ДА ☐ No	Видети одељак А, доле
	L. Замена система напајања струјом	☐ ДА ☐ No	Видети одељак А, доле
	М. Изградња склоишта	☐ ДА ☐ No	Видети одељак А, Б, Ф доле
	N. Реконструкција железничке станице	☐ ДА ☐ No	Видети одељак А, Б, Ф доле
	О. Рехабилитација контактне мреже	☐ ДА ☐ No	Видети одељак А
	Р. Инсталаицја реактивне напонске компонентне	☐ ДА ☐ No	Видети одељак А
	Q. рехабилитација далековод	☐ ДА ☐ No	Видети одељак А
	R. Замена мануелно управљаних делова	☐ ДА ☐ No	Видети одељак А
	S. Аутоматска сигнализација замена	☐ ДА ☐ No	Видети одељак А
	T. Реконструкција вучних делова	☐ ДА ☐ No	Видети одељак А
	У. Одводњавање	☐ ДА ☐ No	Видети одељак А
	V. Замена система електричне вуче - катодна доленprotection	☐ ДА ☐ No	Видети одељак А
W. Замена уређаја за укрцавање – хидраулични	☐ ДА ☐ No	Видети одељак А, Б	

ACTIVITY	PARAMETER	MITIGATION MEASURES CHECKLIST
А. ОПШТИ УСЛОВИ	Обавештавање и здравље и безбедност на раду (БЗР)	<p>(а) Локални грађевински и еколошки инспектори и заједнице су обавештени о предстојећим активностима.</p> <p>(б) Јавност је обавештена о радовима путем одговарајућег обавештавања у медијима и / или на јавно доступним локацијама.</p> <p>(ц) У случају да радови ометају железнички ред, оператор (ІZS) треба да предузме мере предострожности и координира радове и железнички саобраћај са конструктором и компанијама које користе линије. Оператер ће предузети мере безбедности како би спречио незгоде.</p> <p>(д) Све законски тражене дозволе су стечене за изградњу и / или рехабилитацију.</p> <p>(е) Сви радови ће се изводити на безбедан и дисциплинован начин дизајниран да умањи утицај на суседне становнике и животну средину.</p> <p>(ф) Радници су добро обучени за употребу потенцијално опасне опреме.</p> <p>(г) Све здравствене и сигурносне инциденте треба одмах пријавити руководиоцу пројекта. О томе треба добро обавестити грађевинско особље.</p> <p>(х) Лична заштитна опрема за раднике поштоваће међународну добру праксу (обавезно ношење заштитних капи у сваком тренутку, маске и заштитних наочара по потреби и прописима, упртача и заштитних чизама).</p> <p>(и) Одговарајуће означавање локација ће информисати раднике о кључним правилима и прописима које треба поштовати.</p> <p>(ј) Сва градилишта су опремљена одговарајућим санитарним чворовима и одмаралиштима за раднике.</p> <p>(к) Градилишта су ограђена или заштићена правилно дизајнираним барикадама или тракама.</p> <p>(л) Залихе или гомиле материјала, као што су цеви, направљене су стабилно и добро осигуране како би се избегло урушавање и могуће повреде радника на градилишту.</p> <p>(м) Залихе или гомиле материјала не прелазе висину од 2 м.</p> <p>(н) Грађевински камп (ако је потребан) мора остати недоступан јавности.</p> <p>(о) Потенцијално опасна подручја (нпр. ровови, шахтови, ископи) морају бити јасно обележена.</p>
	Очување културне баштине	<p>(а) У случају случајног проналаска, локалитет ће бити ограђен (заштићен) и о томе ће обавестити власти (Инспекторат Министарства културе). Њихова упутства ће се следити у даљим радовима.</p> <p>(б) Грађевински кампови, складишта и други објекти биће лоцирани даље од археолошких налазишта или археолошки осетљивих подручја.</p>
	Заштита природе	<p>(а) Радно место треба да заузима само површине неопходне за извођење радова.</p> <p>(б) Током градње, радници морају бити ограничени на подручја у изградњи, а приступ околном отвореном простору мора бити строго регулисан.</p> <p>(ц) Грађевинске активности се планирају пажљиво како не би ометале важне фазе размножавања заштићених врста. (Пре почетка радова извођач ће проверити локацију на присуство дивљих животиња, а у случају проналаска птичјих гнезда, слепих мишева, јазбина или младунаца мора бити обавештен надлежни орган (Министарство заштите животне средине и природе, Одељење за заштиту природе, Природа Управа за заштиту).</p> <p>(е) Узроковање узнемиравања дивљих животиња, врећање и уклањање животиња и биљака из околине локације у трговинске или било које друге сврхе, али је безбедност строго забрањена.</p>

ACTIVITY	PARAMETER	MITIGATION MEASURES CHECKLIST
		<p>(ф) Скупљање огревног дрвета и биљака традиционалне медицине строго је забрањено.</p> <p>(г) Терен на радном месту мора се вратити у своје стање пре радова, ако то није могуће, биће адекватно саниран.</p> <p>(х) Уништено зеленило мора се санирати локалном флором аутохтоних врста типичном за репрезентативну ботаничку јединицу, међу којима су пожељне врсте отпорне на ватру</p>
	Отпад	<p>(а) Сакупљање, одвајање, транспорт и даља прерада отпада врши се у складу са интерним „Правилником о отпаду“ и националним законодавством о отпаду</p> <p>(б) Посуде за сваку идентификовану категорију отпада су обезбеђене у довољним количинама и постављене на згодан начин.</p> <p>(ц) Путови сакупљања и одлагања отпада и лиценцирана места биће идентификована за све главне врсте отпада које се очекују од рушења и грађевинских активности.</p> <p>(д) Минерални (природни) грађевински отпад и отпад од рушења биће одвојени од општег отпада, органског, течног и хемијског отпада сортирањем на лицу места и привремено ускладиштени у одговарајуће контејнере. У зависности од свог порекла и садржаја, минерални отпад и прекомерно земљиште поново ће се применити на првобитно место или поново користити.</p> <p>(е) Сав грађевински отпад сакупљаће и одлагати / правилно обрађивати овлашћени сакупљачи.</p> <p>(ф) Евиденција одлагања отпада (манифест отпада) редовно ће се ажурирати и архивирати.</p> <p>(г) Кад год је то могуће, извођач ће поново користити и рециклирати одговарајуће и одрживе материјале. (х) одлагање било које врсте отпада (укључујући органски отпад) или отпадне воде у околину је строго забрањено.</p> <p>(и) Отпад од транспортног мириса у покривеним возилима</p> <p>(ј) Сав отпад и неискоришћени материјал треба уклонити са локације након завршетка радова</p> <p>(к) Сва механизација и алати морају се уклонити са локације након завршетка радова</p>
	Управљање токсичним / опасним супстанцама	<p>а) Током привременог складиштења на лицу места, све опасне или токсичне супстанце чуваће се у безбедним контејнерима означеним детаљима о саставу, својствима и информацијама о руковању. Ови контејнери треба да буду непропусни како би се спречило просипање и испирање. Контејнери би требало да представљају секундарни систем за задржавање, као што су снопови (нпр. Сабирни контејнер), двоструки зидови или слично. Секундарни систем за задржавање мора бити без пукотина, у стању да задржи изливање и да се брзо испразни.</p> <p>(б) Гориво ће се чувати у сигурним, означеним контејнерима са информацијама о својствима и информацијама о руковању. Ови контејнери треба да буду непропусни како би се спречило просипање и испирање. Контејнери би требало да представљају секундарни систем за задржавање, као што су снопови (нпр. Сабирни контејнер), двоструки зидови или слично. Секундарни систем за задржавање мора бити без пукотина, у стању да задржи изливање и да се брзо испразни.</p> <p>(ц) Контејнери са опасним супстанцама морају се држати затворени, осим када се додају или уклањају материјали. Њима се не сме руковати, отворати или складиштити на начин који може проузроковати њихово цурење.</p> <p>(д) Боје са токсичним састојцима или растварачима или боје на бази олова неће се користити. (е) Употреба пестицида или хербицида током ових радова је строго забрањена.</p> <p>(ф) Треба вршити редовне провере контејнера који садрже отровне и опасне чврсте материје и течности.</p>

ACTIVITY	PARAMETER	MITIGATION MEASURES CHECKLIST
	Токсични/хazardни отпад	<p>(а) Контејнери са запаљивим или реактивним отпадом морају се налазити најмање 15 метара (50 стопа) од радних објеката</p> <p>(б) Сав опасни отпад, укључујући течности, контаминирану амбалажу и чврсте материје, превозе посебно лиценцирани носачи и одлажу се у лиценцирано постројење.</p> <p>(ц) привремено складиштење течног токсичног или опасног отпада на локацији; све опасне или отровне течне материје чуваће се у сигурним контејнерима означеним одговарајућим класификационим кодом у складу са Уредбом о категоријама, врстама и класификацији отпада са каталогом опасног отпада. Ови контејнери треба да буду непропусни како би се спречило просипање и испирање. Контејнери би требало да представљају секундарни систем за задржавање, као што су снопови (нпр. Сабирни контејнер), двоструки зидови или слично. Секундарни систем за задржавање мора бити без пукотина, у стању да спречи изливање и да се брзо испразни.</p> <p>(д) Чврсти опасни отпад треба чувати у сигурним контејнерима означеним одговарајућим класификационим кодом у складу са Уредбом о категоријама, врстама и класификацији отпада са каталогом опасног отпада. Ови контејнери треба да буду непропусни како би се спречило просипање и испирање. Ови контејнери треба да буду покривени и заштићени од временских утицаја (кише и другог)</p> <p>(е) Уља, масти и муљ из јама за сакупљање уља и масти мора уклонити из јама, транспортовати и одложити / опоравити само лиценцирана компанија и на лиценцираним депонијама или другим лиценцираним објектима.</p> <p>(ф) Треба вршити редовне провере контејнера који садрже токсични и опасни отпад.</p>
	Вода и земљиште	<p>а) Изводи се уградња и редовно одржавање одговарајућих санитарних чворова за раднике.</p> <p>(б) Вода која се користи у грађевинске и друге сврхе (нпр. санитарна) узима се из постојећих извора водоснабдевања. Нису ангажовани додатни извори воде.</p> <p>(ц) Отпадна вода прикупљена на локацији не сме се испуштати у животну средину без претходног третмана.</p> <p>(д) Оперативни простори су опремљени системом за сакупљање отпадних вода. Вода се сакупља кроз систем и одводи на третман отпадних вода. Пречишћавање отпадних вода минимално је опремљено сепаратором уља и масти, након чега се отпадна вода или испушта у општински систем за сакупљање воде (што укључује даљи третман), систем за пречишћавање воде на локацији или се вода сакупља и одводи на друго место.</p> <p>(е) Спречити што је више могуће цурење нафте и других загађивача у воду и земљиште.</p> <p>(ф) Ако је потребно, проток тока се заобилази грађевинским подручјем унутар дренажних линија</p> <p>(г) Површинске воде на градилишту преусмеравају се даље од ровова за ископ или подручја склона ерозији.</p> <p>(х) Сервисирање возила и машина врши се ван локације.</p> <p>(и) Замена уља врши се ван локације, на бетонским платформама опремљеним СЕПараторима уља и масти.</p> <p>(ј) Контаминирано земљиште и агрегати морају се одстранити и одложити на лиценцирану депонију. (к) Редовно праћење квалитета воде треба вршити на испустима уља и масти</p> <p>јаме за одвајање. Квалитет воде мора да испуњава захтеве прописане од стране водопривредне управе (ЈВП Србијаводе) и у складу са Законом о водама и сродним подзаконским актима.</p>
	Ваздух	<p>(а) Осигурати да се сва транспортна возила и машине редовно одржавају и атестирају. (б) Осигурати да сва возила и машине</p>

ACTIVITY	PARAMETER	MITIGATION MEASURES CHECKLIST
		раде на бензин из званичних извора (одобрени гас станице) и на гориво које одређује произвођач машина. (ц) На локацији неће бити прекомерног празног хода возила и машина
	Управљање превозом материјала	(а) Траспортне руте су јасно дефинисани. (б) Дистрибуцију материјала и друге употребе железничких линија треба најавити и координирати са оператором (IZS). Оператер ће предузети мере безбедности како би спречио незгоде. (ц) Сви материјали склони прашини превозе се у затвореним или покривеним камионима или вагонима. (д) Сви материјали склони прашини и подложни временским условима заштићени су од атмосферских утицаја било вјетробранским стаклима, прекривачима, водом или другим одговарајућим средствима (е) Пuteви се редовно чисте и чисте на критичним тачкама. Просути материјал се одмах уклања са пута и чисти. Приступни путеви су добро одржавани. (ф) Железнице се чисте на критичним тачкама. Просути материјали се одмах уклањају са стаза и чисте. Стазе су добро одржаване. (г) Приступ грађевинским возилима и возилима за испоруку материјала строго се контролише, посебно током влажног времена. (х) Горњи слој земљишта и залихе држе се одвојено. (и) Залихе се налазе даље од одводних водова, природних пловних путева и места подложних ерозији земљишта. (ј) Сав терет земљишта је покривен када се уклања са локације ради поновне употребе / одлагања (к) Залихе не прелазе висину од 2 м да би се спречило расипање и ризик од пада.
	Прашина	(а) Прање друмских транспортних возила и точкова обављаће се редовно на претходно идентификованим местима опремљеним сакупљачем уља и масти, минимално. (б) Ископ и друге активности чишћења и земљани радови морају се обављати током договореног радног времена и дозвољавајући временске услове да се избегне заносење песка и прашине у суседно подручје (ц) Утовар и истовар или материјали склони прашини вршиће се по повољном времену и уз одговарајуће мере смањења прашине (д) На земљаним путевима не сме се прекорачити ограничење брзине од 40км / х (е) Материјал склон прашини треба транспортовати у затвореним или наткривеним камионима (ф) Материјали склони прашини и остали расути материјали треба да буду заштићени од временских услова, посебно ветра и кише.
	Превенција пожара	(а) Трава која се оставља на локацији мора се редовно косити, посебно током сушних периода, како би се спречили пожари. (б) Ни на једном месту неће бити дозвољени пожари на локацији (ц) Сва кувања у љусци на месту обављају се у разграниченим областима и под сталном контролом. (д) Извођач ће стално имати на располагању оперативну противпожарну опрему. Њихов положај се саопштава радницима и обележава. Ниво опреме за гашење пожара мора се процијенити и процијенити путем типичне процјене ризика. На локацији постоји именована особа одговорна за заштиту од пожара. Поступци у случају пожара добро су познати свим запосленима.
	Бука	а) Ниво буке на локацији треба одржавати у прихватљивим границама и не прелазити вредности утврђене националним

ACTIVITY	PARAMETER	MITIGATION MEASURES CHECKLIST
		<p>законодавством - Правилник о највишим нивоима буке у људском окружењу</p> <p>(б) Ако је могуће, избећи ће се рад током ноћи, посебно у близини насеља.</p> <p>У случају да ће бити ноћних радова, треба добити одговарајуће дозволе.</p> <p>(ц) Мере за сузбијање буке морају се применити на сву грађевинску опрему. У току током рада поклопци мотора генератора, ваздушних компресора и друге механичке опреме са погоном треба да буду затворени. Ако возила или опрема нису у добром стању, конструктору се може наложити да уклони возило или машину са локације.</p> <p>(д) Механичка опрема се ефикасно одржава.</p> <p>(е) Камсионски саобраћај треба преусмерити са подручја осетљивих на буку, где је то могуће.</p>
В. Реконструкција шина	Отпад	<p>(I) У случају да било који агрегат долази из подручја већег загађења (нпр. железничке станице итд.), врши се анализа камених агрегата, селекција и класификација у складу са интерним „Упутством за руковање искоришћеним каменим агрегатним отпадом који је резултат радова на железници стазе.</p> <p>(б) Поновно користити или продати категорије I, II и III агрегата отпадног камена у складу са интерним „Упутства за руковање искоришћеним каменим отпадом насталим радовима на железничким пругама и национално законодавство.</p> <p>(ц) Одложите категорију агрегата отпадног камена у складу са интерним „Упутством за руковање отпадом од камених агрегата који је резултат радова на железничким пругама и националним законодавством, користећи лиценциране компаније.</p> <p>(д) Сви уклоњени или замењени прагови категорисани су у складу са интерним „Упутством о избору половних прагова од дрвене шине“ и националним законодавством.</p> <p>(е) ХДПЕ заостале материјале треба одвојено сакупљати и предати на рециклажу. (а) Метални отпад се одваја и предаје лиценцираној компанији на поновну употребу / рециклажу.</p>
	Бука	<p>(а) Буку и вибрације треба узети у обзир приликом дизајнирања, конструкције и рада (нпр. избором поравнања, избором локације, звучном изолацијом баријерама итд.)</p>
	Управљање материјалима	<p>а) Нови прагови нису настали неодрживом сечом шумских производа на критичном станишту (нпр. користе се ознаке ФСЦ или ФСИ). Сертификат о пореклу треба да поднесе извођач.</p> <p>(б) Где је то могуће, избегава се употреба прагова третираних хроматним бакарним арсенатом или креозотним уљем и користе се бетонски прагови или они третиран бакарним азотом.</p> <p>(ц) Грађевински материјал мора потицати од лиценцираних компанија (нпр. компанија мора бити у стању да предочи дозволе за ископ природних минерала, камена, креча, глине итд.). Компанија мора да предочи доказ о усаглашености са свим националним законодавством о животној средини и здрављу и сигурности.</p> <p>(д) Организација радова је таква да се грађевински материјал налази на локацији у минималним количинама и за минимално време.</p> <p>(е) Песак и шљунак који се користе у грађевинским радовима требају бити слєдиви до лиценцираних предузећа са важећим концесијама.</p> <p>(ф) Квалитет песка и шљунка мора испуњавати техничке захтеве и бити незагађен уљима, токсичним, корозивним или</p>

ACTIVITY	PARAMETER	MITIGATION MEASURES CHECKLIST
		<p>опасним супстанцама и без нечистоћа.</p> <p>(г) Произвођач бетона мора да прибави / поседује све потребне радне и емисионе дозволе и сертификате о квалитету.</p> <p>(х) Каменолом који снабдева произвођача цемента кречњаком мора да докаже усклађеност са свим националним законодавством о животној средини и здрављу и сигурности и да има све оперативне, еколошке и здравствене и сигурносне дозволе.</p> <p>(и) Обезбедити да сва транспортна возила и машине буду опремљени одговарајућом опремом за контролу емисија, која се редовно одржава и атестира.</p> <p>(б) Вода која се користи за производњу бетона може бити техничка вода, али без опасних и токсичних загађивача, тешких метала и других супстанци опасних по здравље људи и животну средину</p>
С. Рехабилитација је усека	Отпад	<p>(Земљиште ископано током земљаних радова треба заштитити од расипања и прашине и треба га поново применити.</p> <p>(б) Грађевински отпад треба предати лиценцираном предузећу или одвести у центар за управљање отпадом који има дозволу за управљање грађевинским отпадом</p>
	Хазардни и токсични отпад	<p>(а) У случају да било који агрегат долази из подршке већег загађавања (нпр. железничке станице итд.), врши се анализа камених агрегата, одабира и класификације у складу са интерним „Упутима за руковање ископаним каменим агрегатним агрегатима“.</p> <p>(б) Коришћење или продаја категорија I, II и III агрегата одвојеног камена у складу са интерним „Упутством за руковање отпадом од камених агрегата који је резултат рада на железничким пругама и националном законодавству.</p> <p>(ц) Одредити категорију агрегата отпадног камена у складу са интерним „Упутством за руковање отпадом од камених агрегата који је резултат рада на железничким пругама и националном законодавству, користећи лиценцирање предузећа.</p> <p>(ц) Све склопљене или замењене речи треба да се групишу, складиште, транспортују и поново користе или одлажу у складу са интерним „Упутима о избору половних права од државних шина“ и националном законодавству</p>
	Хазардне супстанце	(а) Користите антикорозивна средства која нису токсична за животну средину
	Ерозија земљишта	<p>(а) Планирано је фазно рашчишћавање, а површине очишћеног земљишта сведене су на минимум, а временски период подручја су рашчишћена на минимум како би се избегла ерозија.</p> <p>(б) Брзо санирати очишћена подручја, где је то могуће.</p> <p>(ц) Минимизирајте количину воде која улази у очишћена подручја (нпр. коришћењем одводних канала).</p>
	Accidents prevention	<p>(а) Током радова биће предузете неопходне мере за спречавање ерозије и клизишта. (б) Простор за манипулацију возилима и машинама и простор за кретање биће јасно обележени.</p> <p>(ц) Ако радови ометају редовни железнички саобраћај, извођач и IZS ће успоставити сигурну привремену регулацију пута уз одговарајућу сигнализацију. Пре таквих радова би се прибавиле све потребне дозволе.</p> <p>(д) Градилиште треба заштитити оградом.</p>
	Soil and	(а) Грађевинска опрема и возила (редовно одржавање и прегледи резервоара за нафту и гас, машине и возила могу се паркирати

ACTIVITY	PARAMETER	MITIGATION MEASURES CHECKLIST
	water protection	<p>(манипулисати) само на асфалтираним или бетонским површинама са системом за сакупљање површинских отпадних вода. Та вода се затим може сакупљати у ретенционе базене или транспортован у одговарајуће постројење за пречишћавање воде или систем за сакупљање воде мора да садржи сепаратор уља и резервоар за таложење.</p> <p>(б) Пази се да се површински слој земљишта и подземље не мешају током скидања. Горњи слој земљишта мора се поново користити где је то могуће. Уклањање земљишта врши се само у потребним областима.</p> <p>(ц) У случају да се галванизација користи као антикорозивна мера, извођач услуга или поцинкована роба треба да представи сродне еколошке дозволе (у складу са Уредбом о еколошким дозволама</p> <p>(д) Спречити могуће загађиваче да уђу у водно тело током ископа или положеног кабла изоловањем природних токова са подручја радова.</p> <p>(е) На локацији ће се успоставити одговарајуће мере контроле ерозије и седимента, као што су бале сена и / или оgrade муља, како би се спречило одвођење талога са места и изазивање прекомерне замућености у оближњим потоцима и рекама током радова.</p> <p>(ф) У случају било каквог отицања воде из радног подручја које је могуће контаминирати опасним супстанцама, сакупљаће се на месту до базена за привремено задржавање и транспортовати у одговарајуће постројење за пречишћавање.</p> <p>(г) Отпади са радних места са могућим пуњењем суспендованих материја треба филтрирати пре просипања у природне токове.</p> <p>(х) Рад и управљање земљиштем узимаће у обзир метролошке податке и услове када се планирају и изводе (нпр. избегавати радове током јаких киша).</p> <p>(и) Спречити опасно просипање из резервоара (обавезни систем секундарног задржавања, нпр. двоструки зидови или контејнери са дуплим зидовима), грађевинска опрема и возила (редовно одржавање и прегледи су обавезни), машине и возила могу се паркирати (манипулисати) само на асфалтираним или бетонске површине са системом за сакупљање површинских вода (та вода се тада може сакупљати у ретенционе базене и транспортовати у одговарајуће постројење за пречишћавање воде или систем за сакупљање воде мора садржавати СЕПаратор уља и таложник).</p>
	Производња бетона и агрегата	<p>(а) Произвођач бетона мора да прибави / поседује све потребне дозволе за рад и емисије и сертификате о квалитету.</p> <p>(б) Произвођач мора да прикаже доказ о усаглашености са свим националним прописима о животној средини и здрављу и сигурности законодавство.</p> <p>(ц) Каменолом који снабдева произвођача цемента кречњаком мора да поседује све дозволе за рад, заштиту животне средине и здравље и здравље.</p> <p>(д) Каменолом за креч мора да предочи доказ о усаглашености са свим националним еколошким и БЗР законодавство.</p> <p>(е) Каменолом који испоручује камени агрегат мора да покаже да поседује све оперативне, еколошке и здравствене и сигурносне дозволе.</p> <p>(ф) Осигурати да су сва транспортна возила и машине опремљени одговарајућом опремом за контролу емисија, која се редовно одржава и атестира.</p>

ACTIVITY	PARAMETER	MITIGATION MEASURES CHECKLIST
		(г) Вода која се користи за производњу бетона може бити техничка вода, али без опасних и токсичних загађивача, тешких метала и других супстанци опасних по здравље људи и животну средину
	Прављање материјалима	<p>(а) Грађевински материјал мора потицати од лиценцираних компанија (нпр. предузеће мора бити у стању да предочи дозволе за ископ природних минерала, камена, креча, глине итд.). Компанија мора да предочи доказ о усаглашености са свим националним законодавством о животној средини и здрављу и сигурности.</p> <p>(б) Организација радова је таква да се грађевински материјал налази на локацији у минималним количинама и минимално време.</p> <p>(ц) Песак и шљунак који се користе у грађевинским радовима требају бити набављени од лиценцираних компанија са важећим концесијама.</p> <p>(д) Квалитет песка и шљунка мора испуњавати техничке захтеве и бити незагађен уљима, токсичним, корозивним или опасним супстанцама и без нечистоћа.</p>
D. Пружни прелази	Безбедност	<p>(а) Канали се одржавају чистим од површинске и друге воде.</p> <p>(б) Канали су заштићени од урушавања или ерозије.</p> <p>(ц) Механичка ископавања подземног кабла изводе се минимално удаљености од 2,0 м од кабла. У случају преласка кабла вертикално су дозвољени механички радови на растојању од 0,5 м или више.</p> <p>(д) Ручна ископавања врше се ручним алатима (нпр. лопата, хаџк). У пределу око каблова, 30 цм или ближе, не смеју се користити хакови и други оштри алати. Тло, ближе од 10 цм од кабла може се пажљиво уклонити лопатом.</p> <p>(е) Кабл треба поставити тако да се избегне савијање и оштећење. Када је потребно савијање, радијус треба бити 20 пута већи или већи од полупречника кабла.</p> <p>(ф) Полагање каблова, манипулација и други радови могу се изводити на температури од 5 °Ц или више. Изузетно, радови се могу изводити на температури до -5°Ц, међутим, са великим опрезом и уз минималну манипулацију кабловима.</p> <p>(г) Кабловски канал треба обележити на сваких 100 метара кабловске линије када је кабловска траса равна, као и на следећим тачкама: место продужетка кабла - веза; локација на којој рута мења смер; где кабл пролази испод шинских колосека или су са обе стране постављени стубови колосека; где кабл пролази јавним саобраћајним површинама и испод одводног канала или водених токова обележен је са обе стране.</p> <p>(х) Путеви којима камиони превозе материјале треба да буду чисти.</p>
	Производња бетона и агрегата	<p>(а) Произвођач бетона мора да прибави / поседује све потребне радне и емисионе дозволе и сертификате о квалитету.</p> <p>(б) Произвођач је представио доказ о усаглашености са свим националним прописима о заштити животне средине и здрављу и сигурности законодавство.</p>

ACTIVITY	PARAMETER	MITIGATION MEASURES CHECKLIST
		<p>(ц) Каменолом који снабдева произвођача цемента кречњаком мора да докаже усаглашеност са свим националним законодавством о животној средини и здрављу и сигурности и да има све оперативне, еколошке и здравствене и сигурносне дозволе.</p> <p>(д) Каменолом који испоручује камени агрегат мора да има доказ да поседује све оперативне, еколошке и сигурносне и здравствене дозволе.</p> <p>(е) Осигурати да су сва транспортна возила и машине опремљени одговарајућом опремом за контролу емисија, која се редовно одржава и атестира.</p> <p>(ф) Вода која се користи за производњу бетона може бити техничка вода, али без опасних и токсичних загађивача, тешких метала и других супстанци опасних по људско здравље и животну средину</p>
	Производња асфалта	<p>(i) Произвођач асфалта мора да прибави / поседује све потребне радне и емисионе дозволе и сертификате о квалитету.</p> <p>(б) Произвођач мора да предочи доказ о усаглашености са свим националним прописима о заштити животне средине и здрављу и сигурности законодавство.</p> <p>(ц) Осигурајте да подизвођач има све потребне вештине и искуство и системе предострожности како би спречио испирање битуменских материјала (прајмер или везивно средство за прајмер).</p> <p>(д) Вода у производњи емулзија битумена не сме бити загађена опасним или токсичним хемикалијама (међутим, технолошка вода је пожељнија).</p> <p>(е) Примена асфалта и битуменске емулзије узимаће у обзир метролошке податке и услове када се планира и изводи (периоди кише, облачно време, хладније време и кипери итд.)</p> <p>(ф) Битуменска емулзија се примењује само на адекватно збијене и пометене површине са одговарајућим садржајем влаге.</p> <p>(г) Позиционирање прскалице за емулзију мора бити такво да не долази до прскања изван подручја. (х) Осигурајте да су прскалице за емулзију добро одржаване, да их користи обучена посада</p> <p>(и) Избегавајте ветровите услове приликом прскања.</p> <p>(j) Опрема се чисти у подручјима у којима неће бити утицаја на животну средину или опасности од површинског отицања (нпр. подручја у којима се вода сакупља у ретенционе базене и транспортује за правилан третман воде, а отпад се одваја и одлаже на одговарајући начин).</p> <p>(к) Асфалт је покривен када се транспортује до места примене.</p> <p>(л) Обезбедити да сва транспортна возила и машине буду опремљени одговарајућом опремом за контролу емисија, која се редовно одржава и атестира.</p>
	Упрвљање материјалима	<p>(а) Организација радова је таква да се грађевински материјал налази на локацији у минималним количинама и минимално време.</p> <p>(б) Пијесак и шљунак који се користе у грађевинским радовима требају бити сљедиви до лиценцираних предузећа са важећим концесијама.</p> <p>(ц) Квалитет песка и шљунка мора испуњавати техничке захтеве и бити незагађен уљима, токсичним, корозивним или</p>

ACTIVITY	PARAMETER	MITIGATION MEASURES CHECKLIST
		опасним супстанцама и без нечистоћа
	Заштита воед и ваздуха	<p>(а) Спречити улазак могућих загађивача у водно тело током ископа или полагања кабла изоловањем природних токова са подручја радова.</p> <p>(б) На локацији ће се успоставити одговарајуће мере контроле ерозије и седимента, као што су бале сена и / или оgrade муља, како би се спречило да се талог помера са места и изазива прекомерно замућење у оближњим потоцима и рекама током радова.</p> <p>(ц) У случају било каквог отицања воде из радног подручја које је могуће контаминирано опасним супстанцама, сакупљаће се на месту до привременог базена и транспортовати у одговарајуће постројење за пречишћавање.</p> <p>(д) Отпади са радних места са могућим пуњењем суспендованих материја треба филтрирати пре просипања у природне токове.</p> <p>(е) Рад и управљање земљиштем узимаће у обзир метролошке податке и услове када се планирају и изводе (нпр. избегавати радове током јаких киша).</p> <p>(ф) Спречити опасно просипање из резервоара (обавезни систем секундарног задржавања, нпр. двоструки зидови или контејнери са дуплим зидовима), грађевинске опреме и возила (редовно одржавање и прегледи су обавезни), машине и возила могу се паркирати (манипулисати) само на асфалтираним или бетонске површине са системом за сакупљање површинских вода (та вода се тада може сакупљати у ретенционе базене и транспортовати у одговарајуће постројење за пречишћавање воде или систем за сакупљање воде мора садржавати сепаратор уља и таложник)</p> <p>(г) Покријте отворене јаме на крају радног времена. (h) Prevent anticorrosive spillage to water and soil during application.</p> <p>(i) In the case galvanization is used as the anticorrosive measure, the provider of service or galvanized goods should present related environmental permits (in accordance with Environmental Permit Regulation)</p>
	Отпад	<p>(ф) У случају да било који агрегат долази из подручја већег загађења (нпр. железничке станице итд.), врши се анализа камених агрегата, селекција и класификација у складу са интерним „Упутством за руковање искоришћеним каменим агрегатним отпадом који је резултат радова на железници стазе.</p> <p>(г) Поновна употреба или продаја категорија I, II и III агрегата отпадног камена у складу са интерним „Упутства за руковање искоришћеним каменим агрегатним отпадом који је резултат радова на железничким пругама и национално законодавство.</p> <p>(х) Одложите категорију агрегата отпадног камена у складу са интерним „Упутством за руковање отпадом од камених агрегата који је резултат радова на железничким пругама и националним законодавством, користећи лиценциране компаније.</p> <p>(а) Сви уклоњени или замењени прагови категорисани су у складу са интерним „Упутством за избор половних прагова од дрвене шине“ и националним законодавством.</p> <p>(б) ХДПЕ заостале материјале треба одвојено сакупљати и предати на рециклажу.</p>
Е. Рехабилитација тунела	Производња бетона	<p>(Произвођач бетона мора да прибави / поседује све потребне радне и емисионе дозволе и сертификате о квалитету.</p> <p>(б) Произвођач је представио доказ о усаглашености са свим националним прописима о заштити животне средине и здрављу и сигурности</p>

ACTIVITY	PARAMETER	MITIGATION MEASURES CHECKLIST
		<p>законодавство.</p> <p>(ц) Каменолом који снабдева произвођача цемента кречњаком мора да докаже усаглашеност са свим националним законодавством о животној средини и здрављу и сигурности и да има све оперативне, еколошке и здравствене и сигурносне дозволе.</p> <p>(д) Каменолом који испоручује камени агрегат мора да има доказ да поседује све оперативне, еколошке и сигурносне и здравствене дозволе.</p> <p>(е) Осигурати да су сва транспортна возила и машине опремљени одговарајућом опремом за контролу емисија, која се редовно одржава и атестира.</p> <p>(ф) Вода која се користи за производњу бетона може бити техничка вода, али без опасних и токсичних загађивача, тешких метала и других супстанци опасних по људско здравље и животну средину</p>
	Ерозија земљишта	<p>а) Фазно планирање рашчишћавања и смањивање површина земљишта на минимум, а временски период површина остаје на минимум како би се избегла ерозија.</p> <p>(б) Брзо санирати очишћена подручја, где је то могуће.</p> <p>(ц) Минимизирајте количину воде која улази у очишћена подручја (нпр. коришћењем одводних канала)</p>
	Заштита воде и земљишта	<p>(а) Спречити улазак могућих загађивача у водно тело током ископавања или полагања кабла изоловањем природних токова са подручја радова.</p> <p>(б) На локацији ће се успоставити одговарајуће мере контроле ерозије и седимента, као што су бале сена и / или оgrade муља, како би се спречило да се талог помера са места и изазива прекомерно замућење у оближњим потоцима и рекама током радова.</p> <p>(ц) У случају било каквог отицања воде из радног подручја које је могуће контаминирати опасним супстанцама, сакупљаће се на месту до привременог базена и транспортовати у одговарајуће постројење за пречишћавање.</p> <p>(д) Отпади са радних места са могућим пуњењем суспендованих материја треба филтрирати пре просипања у природне токове.</p> <p>(е) Рад и управљање земљиштем узимаће у обзир метролошке податке и услове када се планирају и изводе (нпр. избегавати радове током јаких киша).</p> <p>(ф) Спречити опасно просипање из резервоара (систем обавезног секундарног задржавања, нпр. двоструки зидови или затворени контејнери), грађевинске опреме и возила (редовно одржавање и прегледи резервоара за нафту и гас, машине и возила могу се паркирати (манипулисати) на асфалтираним или бетонским површинама са системом за сакупљање површинског отицања воде, која се тада може сакупљати у ретенционе базене и транспортовати у одговарајуће постројење за пречишћавање воде, или систем за сакупљање воде мора садржавати сепаратор уља и таложник.</p> <p>(г) Покријте отворене јаме на крају радног времена.</p> <p>(х) Спречити антикорозивно просипање воде и земљишта током наношења.</p> <p>(и) У случају да се галванизација користи као антикорозивна мера, извођач услуга или поцинкована роба треба да представи сродне еколошке дозволе (у складу са Уредбом о еколошким дозволама</p>

ACTIVITY	PARAMETER	MITIGATION MEASURES CHECKLIST
F. Изградња платформи и пешачких прелаза	Производња бетона и агрегата	<p>Произвођач бетона мора да прибави / поседује све потребне радне и емисионе дозволе и сертификате о квалитету.</p> <p>(б) Произвођач је представио доказ о усаглашености са свим националним прописима о заштити животне средине и здрављу и сигурности законодавство.</p> <p>(ц) Каменолом који снабдева произвођача цемента кречњаком мора да докаже усаглашеност са свим националним законодавством о животnoj средини и здрављу и сигурности и да има све оперативне, еколошке и здравствене и сигурносне дозволе.</p> <p>(д) Каменолом који испоручује камени агрегат мора да има доказ да поседује све оперативне, еколошке и сигурносне и здравствене дозволе.</p> <p>(е) Каменолом за камене агрегате мора да предочи доказ о усаглашености са свим националним законодавством о животnoj средини и здрављу и сигурности.</p> <p>(ф) Осигурати да су сва транспортна возила и машине опремљени одговарајућом опремом за контролу емисија, која се редовно одржава и атестира.</p> <p>(г) Вода која се користи за производњу бетона може бити техничка, али без опасних и токсичних загађивача, тешких метала и других супстанци опасних по људско здравље и животну средину.</p>
	Бука	(а) Буку и вибрације треба узети у обзир приликом дизајнирања, конструкције и рада (нпр. избором поравнања, избором локације, звучном изолацијом баријерама итд.)
	Вода и земљиште	<p>(а) У случају било каквог отицања воде из радног подручја које је могуће контаминирано опасним супстанцама, сакупљаће се на месту до базена за привремено задржавање и транспортовати у одговарајуће постројење за пречишћавање.</p> <p>(б) Отпади са радних места са могућим пуњењем суспендованих материја треба филтрирати пре просипања у природне токове.</p> <p>(ц) Рад и управљање земљиштем узимаће у обзир метролошке податке и услове када се планирају и изводе (нпр. избегавати радове током јаких киша).</p> <p>(д) Спречити опасно просипање из резервоара (систем обавезног секундарног задржавања, нпр. двоструки зидови или затворени контејнери), грађевинске опреме и возила (редовно одржавање и прегледи резервоара за нафту и гас, машине и возила могу се паркирати (манипулисати) на асфалтираним или бетонским површинама са системом за сакупљање површинског отицања воде. Ова вода се затим може сакупљати у ретенционе базене и транспортовати у одговарајуће постројење за пречишћавање воде или систем за сакупљање воде мора садржавати сепаратор уља и таложник.</p> <p>(е) Покријте отворене јаме на крају радног времена.</p> <p>(ф) Спречити антикорозивно просипање воде и земљишта током наношења.</p> <p>(г) У случају да се галванизација користи као антикорозивна мера, извођач услуга или поцинкована роба треба да представи сродне еколошке дозволе (у складу са Законом о заштити животне средине</p>
	Отпад	(и) У случају да било који агрегат долази из подручја већег загађења (нпр. железничке станице итд.), врши се анализа каменог агрегата, селекција и класификација у складу са интерним „Упутством за руковање искоришћеним каменом агрегатним отпадом

ACTIVITY	PARAMETER	MITIGATION MEASURES CHECKLIST
		<p>који је резултат радова на железници стазе.</p> <p>(j) Поновна употреба или продаја категорија I,III и III агрегата отпадног камена у складу са интерним „Упутства за руковање отпадом од камених агрегата који је резултат радова на железничким пругама“ и национално законодавство.</p> <p>(к) Одложите категорију агрегата отпадног камена у складу са интерним „Упутством за руковање отпадом од камених агрегата који је резултат радова на железничкој прузи и националним законодавством, користећи лиценциране компаније.</p> <p>(а) Сви уклоњени или замењени прагови категорисани су у складу са интерним „Упутством за избор половних прагова од дрвене шине“ и националним законодавством.</p> <p>(б) ХДПЕ заостале материјале треба одвојено сакупљати и предати на рециклажу.</p>
	Асфалт	<p>) Произвођач асфалта мора да прибави / поседује све потребне дозволе за рад и емисије и сертификате о квалитету.</p> <p>(б) Произвођач мора да предочи доказ о усаглашености са свим националним прописима о заштити животне средине и здрављу и сигурности законодавство.</p> <p>(ц) Осигурајте да подизвођач има све потребне вештине и искуство и системе предострожности како би спречио испирање битуменских материјала (прајмер или везивно средство за прајмер).</p> <p>(д) Вода у производњи емулзија битумена не сме бити загађена опасним или токсичним хемикалијама (међутим, технолошка вода је пожељнија).</p> <p>(е) Примена асфалта и битуменске емулзије узимаће у обзир метролошке податке и услове када се планира и изводи (периоди кише, облачно време, хладније време и кипери итд.)</p> <p>(ф) Битуменска емулзија се примењује само на адекватно збијене и пометене површине са одговарајућим садржајем влаге.</p> <p>(г) Позиционирање прскалице за емулзију мора бити такво да не долази до прскања изван подручја. (х) Осигурајте да су прскалице за емулзију добро одржаване, да их користи обучена посада и спреј млазнице раде исправно.</p> <p>(и) Избегавајте вјетровите услове приликом прскања.</p> <p>(j) Опрема се чисти у подручјима у којима неће бити утицаја на животну средину или опасности од површинског отицања (нпр. подручја у којима се вода сакупља у ретенционе базене и транспортује за правилан третман воде, а отпад се одваја и одлаже на одговарајући начин). (к) Асфалт је покривен када се транспортује до места примене.</p> <p>(л) Обезбедити да сва транспортна возила и машине буду опремљени одговарајућом опремом за контролу емисија, која се редовно одржава и атестира.</p>
G. Санација пропуста	Ерозија земљишта	<p>а) Фазно планирање рашчишћавања и смањивање површина земљишта на минимум, а временски период површина остаје на минимум како би се избегла ерозија.</p> <p>(б) Брзо санирати очишћена подручја, где је то могуће.</p> <p>(ц) Минимизирајте количину воде која улази у очишћена подручја (нпр. коришћењем одводних канала).</p>

ACTIVITY	PARAMETER	MITIGATION MEASURES CHECKLIST
	Превенција незгода	(а) Током радова биће предузете неопходне мере за спречавање ерозије и клизишта. (б) Простор за манипулацију возилима и машинама и простор за кретање биће јасно обележени. (ц) Ако радови ометају редован друмски саобраћај, извођач ће успоставити сигурну привремену регулацију пута уз одговарајућу сигнализацију. Пре таквих радова би се прибавиле све потребне дозволе. (д) Градилиште треба заштитити оградом.
	Прозводња бетона и агрегата	(а) Произвођач бетона и цемента мора да прибави / поседује све потребне дозволе за рад и емисију и сертификате о квалитету. (б) Произвођач је представио доказ о усаглашености са свим националним прописима о заштити животне средине и здрављу и сигурности законодавство. (ц) Каменолом који снабдева произвођача цемента кречњаком мора да докаже усаглашеност са свим националним законодавством о животnoj средини и здрављу и сигурности и да има све оперативне, еколошке и здравствене и сигурносне дозволе. (д) Каменолом који испоручује камени агрегат мора да има доказ да поседује све оперативне, еколошке и сигурносне и здравствене дозволе. (е) Каменолом за камене агрегате мора да предочи доказ о усаглашености са свим националним законодавством о животnoj средини и здрављу и сигурности. (ф) Осигурати да су сва транспортна возила и машине опремљени одговарајућом опремом за контролу емисија, која се редовно одржава и атестира. (г) Вода која се користи за производњу бетона може бити техничка, али без опасних и токсичних загађивача, тешких метала и других супстанци опасних по људско здравље и животну средину
	Отпад	л) У случају да било који агрегат долази из подручја већег загађења (нпр. железничке станице итд.), врши се анализа камених агрегата, селекција и класификација у складу са интерним „Упутством за руковање отпадом од камених агрегата који је резултат радова на железничке пруге. (м) Поновна употреба или продаја агрегата отпадног камена категорија I, II и III у складу са унутрашњим „Упутства за руковање искоришћеним каменим агрегатним отпадом који је резултат радова на железничким пругама и национално законодавство. (н) Одложити категорију агрегата отпадног камена у складу са интерним „Упутством за руковање отпадом од камених агрегата који је резултат радова на железничким пругама
		и национално законодавство које користи лиценциране компаније. (а) Сви уклоњени или замењени прагови категорисани су у складу са интерним „Упутством за избор половних прагова од дрвене шине“ и националним законодавством. (б) ХДПЕ заостале материјале треба одвојено сакупљати и предати на рециклажу. (ц) Органски отпад од чишћења локације одвојено се сакупља и компостира или користи

ACTIVITY	PARAMETER	MITIGATION MEASURES CHECKLIST
		Други начин. Не меша се са комуналним или грађевинским отпадом. (д) Грађевински отпад се одваја од отпада који се може рециклирати и адекватно се њиме управља и поново користи или одлаже
	Управљање материјалима	(а) Залихе не смеју бити постављене тако да ометају природне водене путеве. (б) Нови прагови нису настали неодрживом сечом шумских производа на критичном станишту (нпр. означени су ФСЦ или ФСИ) (ц) Где је то могуће, избегава се употреба прагова третираних хроматним бакарним арсенатом или креозотним уљем и користе се бетонски прагови или они обрађени бакарним азотом. (д) У случају да се галванизација користи као антикорозивна мера, извођач услуга или поцинкована роба треба да представи сродне еколошке дозволе (у складу са Уредбом о еколошким дозволама
	Вода	(а) Изолујте природне токове из радних токова како би се спречило да могући загађивачи уђу у водно тело током радова. (б) Филтрирајте незагађене радне токове (уклоните муљ) пре поновног уласка у примаоца. (ц) На локацији ће се успоставити одговарајуће мере контроле ерозије и седимента, као што су бала сена и / или ограде муља, како би се спречило да се талог помера са места и изазива прекомерно замућење у оближњим потоцима и рекама током радова. (д) У случају било каквог отицања воде из радног подручја које је могуће контаминирано опасним супстанцама, сакупљаће се на месту до привременог базена и транспортовати у одговарајуће постројење за пречишћавање. (е) Отпади са радних места са могућим пуњењем суспендованих материја треба филтрирати пре испуштања у природне токове. (ф) Рад и управљање земљиштем узимаће у обзир метролошке податке и услове када се планирају и изводе (нпр. избегавати радове током јаких киша).
J. Замена железничких скретница хидрауличким	Отпад	(а) Метални отпад због контаминације уљем и мастима привремено се чува у затвореним или наткривеним просторима, заштићен од временских услова. (б) Сви уклоњени или замењени прагови категорисани су у складу са интерним „Упутством о избору половних прагова од дрвене шине“ и националним законодавством. (ц) Уља у хидрауличним уређајима замењује лиценцирана компанија. Отпадна уља предају се компанијама са лиценцом за транспорт опасног отпада и одлагање

ПРИЛОГ 13: ОБРАЗАЦ ЖАЛБЕ

Позив на број:

Пуно име и презиме

Напомена: Можете остати анонимни уколико желите да се ваш идентитет не открије трећим лицима без ваше сагласности. У случају анонимне жалбе, одлука ће бити објављена на сајту Пројекта www.xxx

Име _____

Презиме _____

Пол подносиоца жалбе

☐ Мушки ☐ Женски ☐ Остало

☐ Желим да поднесем притужбу анонимно

☐ Не желим да се мој идентитет открива без моје сагласности

Подаци за контакт

Назначите како желите да вас контактирамо (пошта, телефон, електронска пошта).

☐ Поштом (назначити адресу):

_____
_____
_____

☐ Телефоном _____

☐ Електронском поштом (назначити адресу)

_____

☐ Решење ћу видети на сајту зато што желим да останем анониман

Жељени језик комуникације ☐ Српски ☐ Други (навести)

Опис инцидента који је повод за жалбу (*Шта се догодило? Где се догодило? Ко ме се догодило? Најзначајније последице догађаја? Друге информације значајне за жалбу*)

☐ Једнократни инцидент/притужба (_____)

☐ Догодило се више пута (колико пута? _____)

☐ У току је (проблем сада постоји)

Шта бисте волели да буде решење проблема?

Потпис: _____ Датум: _____

Овај образац доставите на адресу: PIU, Жалбена комисија, Омладинских бригада 1, 11070 Нови Београд

с) Шаблон за евиденцију правних средстава

#	Priority	Date Feedback Received	Feedback Channel	Category of feedback	Summary Description	Anonymous (Yes/No)	Person assigned to address feedback	Status (resolved, pending, escalated)	Date of resolution of feedback	Communication about resolution
1										
2										
3										
4										
5										
6										

ПРИЛОГ 14: КЛАСИФИКАЦИЈА РИЗИКА

Tip projekta, lokacija, ranjivost, opseg	Priroda i veličina ekoloških i socijalnih rizika i uticaja, dostupno ublažavanje	Kapacitet i posvećenost zajmoprimca	Kontekst rizika relevantan e-c мерама
VISOK RIZIK			
<ul style="list-style-type: none"> • Kompleksan • Velike i veoma veliki opseg • na osetljivim lokacijama 	<ul style="list-style-type: none"> • širok spektar značajnih štetnih rizika i uticaja • dugoročno, trajno i / ili nepovratno, nemoguće ih je u potpunosti izbeći • neki se ne mogu ublažiti ili zahtevaju složenu, nedokazanu ublažavanje, sofisticiranu socijalnu analizu • velike veličine i / ili prostorne mere (veliko do veoma veliko područje ili stanovništvo); • značajni negativni kumulativni ili prekogranični uticaji; • velika verovatnoća ozbiljnih štetnih efekata na zdravlje ljudi i / ili životnu sredinu • visoka vrednost i osetljivost (npr. Zaštićena i međunarodno priznata područja) • osetljiva zemljišta visoke vrednosti ili prava starosedelačkih naroda i drugih osetljivih manjina • Intenzivno ili složeno nehotično preseljenje ili otkup zemljišta • Uticaji na kulturno nasleđe ili gusto naseljena urbana područja • mogu dovesti do značajnih socijalnih sukoba, štete ili rizika po ljudsku sigurnost • istorija nemira u oblasti ili sektoru, zabrinutost zbog upotrebe snaga bezbednosti 	<ul style="list-style-type: none"> • neizvesna, sukobljena nadležnost agencije • zakoni i propisi koji se ne bave rizicima i uticajima • vrše se promene važećeg zakonodavstva • izvršenje je slabo • ograničeno prošlo iskustvo implementacionih agencija • izazovi i zabrinutosti u vezi sa dosadašnjim rezultatima u vezi sa problemima ES • značajni kapaciteti za angažovanje zainteresovanih strana, posvećenost, zabrinutost za postignute rezultate 	<ul style="list-style-type: none"> • faktori van kontrole projekta koji utiču na performanse i ishod ekoloških i socijalnih mera
ZNATAN RIZIK			
<ul style="list-style-type: none"> • nije tako složen • Velike do srednje veličine • nije tako osetljiva lokacija 	<ul style="list-style-type: none"> • neke značajne rizike i uticaje • uglavnom privremeni, predvidljivi i / ili reverzibilni • mogućnost izbegavanja ili preokretanja, ali uz znatna ulaganja i vreme • mogu dovesti do ograničenog stepena socijalnog sukoba, štete i rizika po ljudsku sigurnost; • srednje veličine i / ili prostorno (srednje do velike površine i stanovništva) • manje ozbiljni, lakše izbegavani / ublaženi kumulativni i / ili prekogranični uticaji 	<ul style="list-style-type: none"> • neizvesna, sukobljena nadležnost agencije • zakoni i propisi koji se ne bave rizicima i uticajima • vrše se promene važećeg zakonodavstva • izvršenje je slabo 	

Tip projekta, lokacija, ranjivost, opseg	Priroda i veličina ekoloških i socijalnih rizika i uticaja, dostupno ublažavanje	Kapacitet i posvećenost zajednice	Kontekst rizika relevantan e-c мерама
	<ul style="list-style-type: none"> • srednja do mala verovatnoća ozbiljnih štetnih efekata na zdravlje ljudi i / ili životnu sredinu (sa poznatim i pouzdanim mehanizmima za sprečavanje ili minimiziranje) • niži efekti na područja velike vrednosti ili osetljivosti • dostupnije i pouzdanije mere ublažavanja i / ili kompenzacije 	<ul style="list-style-type: none"> • u nekim aspektima ograničeno iskustvo agencija za sprovođenje • neke zabrinutosti u vezi sa dosadašnjim rezultatima u vezi sa problemima ES-a su lako rešeni • lako se rešavaju neki problemi oko uključivanja zainteresovanih strana 	
UMEREN RIZIK			
<ul style="list-style-type: none"> • nema aktivnosti sa velikim potencijalom za nanošenje štete ljudima ili životnoj sredini • smešten daleko od osetljivih područja 	<ul style="list-style-type: none"> • rizici i uticaji koji verovatno neće biti značajni • nije složen i / ili velik • predvidljivo i očekuje se da će biti privremeno i / ili reverzibilno; • male veličine; • specifično za lokaciju, bez verovatnoće uticaja koji prelaze trag projekta; • mala verovatnoća ozbiljnih štetnih efekata na ljudsko zdravlje i / ili životnu sredinu • Očekuje se da će rutinske mere predostrožnosti biti dovoljne za sprečavanje nezgoda • lako ublažiti na predvidljiv način 		
NIZAK RIZIK			
	<ul style="list-style-type: none"> • Minimalni ili zanemarljivi rizici i uticaji na ljudsku populaciju i / ili životnu sredinu • malo ili nimalo negativnih rizika i uticaja i problema • Nema dalje procene nakon skrininga 		

АНЕКС 15: ИЗВЕШТАЈ О УСКЛАЂЕНОСТИ

Уговор:

Извођач/Пружалац услуга:

Период извештавања:

Датум извештаја:

ИЗВЕШТАЈ О ПОШТОВАЊУ ЗАХТЕВА

Статистике о запосленима у предузећу*:

Укупан број запослених¹: _____

Број запослених са уговором о раду	Број запослених изван радног односа	Број запослених са приступом социјалном, пензионим и здравственом осигурању	Број запослених који примају плате/зараде барем једном месечно
Број запослених који су напустили предузеће током периода извештавања	Број запослених који су ангажовани током периода извештавања	Број радних сати по запосленом (месечни просек)	Укупан прековремени рад (месечни просек)
Број ² повреда на раду	Број смртних случајева на раду	Број пријављених случајева насиља	Број пријављених случајева узнемиравања/ злоупотреба
Број пријављених случајева дискриминације	Број поднетих жалби	Број решених жалби	
Број тужби поднетих у вези са радом, запошљавањем и питањима СЗР	Број спорова који су доведени до мирног решења / поступак добровољне арбитраже	Број посета инспекције рада / СЗР	

*Запослени је било које физичко лице запослено или ангажовано за рад или пружање услуга за послодавца

¹ Број запослених се односи на стваран број лица на дан извештавања.

² Број показује укупан број инцидената током периода извештавања.

Статистике радника на пројекту:

Укупан број радника на пројекту **:	Број радника на пројекту са уговором о раду:	Број радника на пројекту изван радног односа	Број радника на пројекту са приступом социјалном, пензионим и здравственом осигурању

Контролна листа за скрининг услова рада и запошљавања

	Услови и захтеви	Да	Не	Напомене
1	Сви радници на пројекту имају уговор о раду или уговор о делу у писаном облику			Ако је одговор „Не“, навести и објаснити
2	Радници на пројекту су плаћени барем једном месечно			Ако је одговор „Не“, навести и објаснити
3	Радници на пројекту су радили 8 сати дневно, 40 сати недељно			Ако је одговор „Не“, објаснити и навести број радних сати
4	Радници на пројекту су имали редован дневни и недељни одмор			Ако је одговор „Не“, навести и објаснити
5	Радницама на пројекту је прекинут радни однос			Ако је одговор „Да“, навести и објаснити
6	Радници на пројекту су похађали програм обуке			Ако је одговор „Да“, навести и објаснити
7	Радници на пројекту су добијали одсуства на која су имали право			Ако је одговор „Да“, навести тип и број одсустава
8	Радници на пројекту су учествовали у незгодама на раду које су за резултат имале повреде или смртне случајеве			Ако је одговор „Да“, навести и објаснити
9	Радници на пројекту су пријављивали случајеве дискриминације, узнемиравања, сексуалног узнемиравања или непоштовања закона			Ако је одговор „Да“, навести и објаснити
10	Радници на пројекту су подносили жалбе или покретали поступке добровољне арбитраже / судске поступке за решавање спорова			Ако је одговор „Да“, навести и објаснити
11	Током периода извештавања је било инцидената непоштовања LMP			Ако је одговор „Да“, навести и објаснити

** Радници на пројекту су физичка лица која је извођач / пружалац услуга распоредио на пројекат.

Овај упитник би требало да буде део извештаја о учешћу/постигнутим резултатима на пројекту

ПРИЛОГ 16: ПОСТОЈЕЋИ ПЛАН УПРАВЉАЊА ОТПАДОМ КОМПАНИЈЕ “ЖЕЛЕЗНИЦА СРБИЈЕ” а.д

. – САЖЕТАК ИЗ ПРАВИЛНИКА ВОЂЕЊА ЕВИДЕНЦИЈЕ, СКЛАДИШТЕЊА, ПОКРЕТАЊА И ПРОДАЈЕ НЕАКТИВНИХ ЗАЛИХА И МАТЕРИЈАЛА ЗА РАДНИ ПРОИЗВОД, Април 2016

“Железница Србије” а.д. је прихватила План Управљања Отпадом у Априлу 2016, која садржи документацију о врстама, саставу и количинама и мерама за смањење отпада, посебно опасног отпада. Такође су наведени поступци и методе за одвајање, складиштење и третирање отпада. Израђен је катастар отпадних материја на нивоу предузећа, а предвиђено је формирање 4 центра за прихват опасног отпада у 4 железничка чворишта широм целокупне мреже железница у Србији.

Током процеса рада „Железнице Србије“ а.д. генеришу опасан и неопасан отпад:

- Опасни отпад је отпад који својим пореклом, саставом или концентрацијом опасних супстанци може проузроковати опасност по животну средину и здравље људи и има најмање једну од опасних карактеристика регулисаних законом, укључујући амбалажу у којој је опасан отпад био или је упакован. Опасни отпад може бити у чврстом и течном стању.

- Неопасни отпад је отпад који нема карактеристике опасног отпада.

Привремено складиштење опасног и неопасног отпада врши се у укупно 279 залиха на 283 локације (појединачне залихе / складишта смештена су просторно на више локација), „Железнице Србије“ а.д.

Секундарне сировине које се ангажују за обављање радова на одржавању железничке инфраструктуре и железничких возила (коришћени ломљени камен, стари дрвени прагови, отпадно дрво, отпадни лим и челик, стара шина за шински прибор и стари делови за укрштање, отпадно уље, старе батерије, половне батерије, електронски и електрични отпад ...) морају се привремено складиштити на посебно одређеним местима и складиштима (објектима) предвиђеним и опремљеним за складиштење овог отпада.

„Железнице Србије“ а.д. не врши третман нити трајно одлаже, већ само продају / подношење овлашћеног оператера. Продаја отпада врши се у складу са важећим законима и важећим ценовником Компаније „Железнице Србије“ и јавним аукцијама и појединачном продајом.

Продаја / достава отпада прати документ о кретању отпада. Тестирање отпада ради покретања поступка продаје / испоруке отпада.

ПРИЛОГ 17: ПРИМЕРИ ОДРЕДАБА ЗА ТЕНДЕРСКУ ДОКУМЕНТАЦИЈУ

Примери еколошких клаузула за конкурсну документацију

Током извођења радова, Извођач ће радити у складу са Планом управљања заштитом животне средине и социјалне политике (ESMP). Извођач је дужан да потврди да:

ESMP услови су укључени у цену понуде;

Извођач има квалификовану и искусну особу у тиму која ће бити одговорна за захтеве заштите животне средине из ESMP-а. За овај део посла на градилишту свакодневно је обавезно присуство одговорне особе;

Извођач и његови подизвођачи ће се придржавати националних закона Републике Србије, ЕУ стандарда и захтева зајмодавца.

Извођач треба да препозна потенцијалне ризике пре почетка радова. Одредбе за реаговање у ванредним ситуацијама треба да буду укључене у План безбедности градилишта, који укључује номинацију особе која ће бити одмах контактирана у случају несреће. У случају било каквих незгода или претњи по животну средину, одмах ће се извештавати о тим догађајима. Извођач ће обавестити руководиоца пројекта и локалне власти одмах након несреће. Ако руководиоца пројекта није доступан, Извођач ће обавестити Инвеститора о несрећи. План безбедности локације биће достављен консултанту за надзор пројекта на одобрење недељу дана пре почетка радова.

Извођач ће пружити резултате „нултог мониторинга животне средине“ пре почетка радова, током своје фазе мобилизације.

Извођачу се неће доделити накнада за трошкове потребних мера за ублажавање утицаја животне средине и активности праћења у облику одређене ставке у Предмери (БоК), осим за анализу квалитета воде и мерење буке. Сматраће се као да је Извођач укључио ове трошкове у остале ставке предмера и предрачуна. Стварни трошкови анализе квалитета воде и мерења буке у оквиру дефинисаног уговора биће надокнађени Извођачу у облику одређене ставке у укупној цени.

За непоштовање захтеваних ESIA / ESMP мера за ублажавање утицаја на животну средину и активности праћења, Извођач ће добити посебну казну у облику демеритних бодова. Демерит поени су дати као мера која треба да стимулише Извођача да своје обавезе извршава организовано и благовремено и да квалитетно извршава своју дужност.

Извођач ће бити одговоран за спровођење мера за ублажавање утицаја на животну средину током изградње и запослиће специјалиста за заштиту животне средине који ће надгледати спровођење еколошких одговорности Извођача радова. Координираће између Извођача, IZS-а и MCTI, и обраћаће се свим притужбама током имплементације пројекта у сарадњи са IZS-ом.

Током имплементације пројекта, IZS ће надгледати усклађеност Извођача са ESMP одредбама.

Извођач ће припремити, као квартални извештај о напретку, извештаје за IZS, који ће представити све мере ублажавања и мере заштите животне средине, заједно са предвиђеним активностима за праћење, које су извршене током извештајног периода. Извођач ће се побринути за квалитет животне средине, у складу са Планом ублажавања и Планом праћења, који чине саставни део ESMP-а и пружаће извештаје IZS-у.

Примери клаузула о условима рада за тендерску документацију

„Од понуђача ће се тражити да осигура спровођење и надгледање захтева зајмодавца према Правилнику о раду. Сви радници запослени на локацији - било да су директни запослени у Извођачу или запослени у кооперантима или само уговорачима - биће запослени у складу са националним законодавством о раду и свим додатним захтевима које зајмодавци обавештавају странку. Од Извођача ће се захтевати да редовно извештава о својој примени и праћењу потреба за радницима зајмодаваца.

Извођач ће осигурати да се обезбеди сигурно и здраво радно окружење и да се промовише најбоља пракса заштите на раду. Извођач ће предузети кораке да спречи несреће, повреде и болести настале током рада идентификовањем и контролом ризика за раднике, колико је то изводљиво. Извођач ће осигурати да сво особље, радници и лица која имају право да буду на лицу места добију неопходан надзор, информације, упутства и обуку за сигурно обављање својих послова. Тамо где је то потребно, Извођач ће обезбедити одговарајућу опрему за смањење ризика по здравље и безбедност и наметање њене употребе. Извођач ће успоставити аранжмане за спречавање, приправност и реаговање у ванредним ситуацијама.

Сви Извођачи дужни су доставити детаљне трошкове рада за своје понуде и ови трошкови рада морају бити у складу са исплатом свим радницима на градилишту одговарајуће минималне зараде или колективно уговорених зарада и законских или договорених премија за прековремени рад. Где год је то могуће, трошкови рада који нису надничари - као што је обезбеђивање опреме за заштиту на раду и, где је то потребно, смештаја за раднике - биће укључени у Предмер трошкова.

Клаузуле о раду извођача

које треба укључити у уговоре за Извођаче: Извођач ће се придржавати свих релевантних закона о раду Републике Србије и поступака управљања радом који се примењују на особље Извођача, укључујући законе који се односе на њихово запошљавање, здравље, сигурност, добробит, имиграцију и емиграцију, и омогућиће им сва њихова законска права. Извођач ће захтевати од својих запослених да поштују све важеће законе, укључујући законе који се односе на заштиту на раду.

Забрана принудног рада

„Извођач неће запошљавати принудни или обавезни рад, укључујући традиционални или принудни рад у затвору, у било ком облику. Принудни или обавезни рад састоји се од свих послова или услуга који нису добровољно изведени и који су изузети од појединца под претњом силе или казне. Од радника се неће тражити да положи депозите или личне документе код својих послодаваца.

Забрана дечијег рада

„Извођач ће осигурати да ви људи нисте запослени испод одговарајуће националне старосне доби за запошљавање, односно 16. Млади људи који су запослени између 16 и 18 година, биће запослени само у складу са националним законом и неће бити запослени на опасним пословима и процениће се ризик за било који посао који обављају такви запослени. '.

Недискриминација и једнак третман

„Извођач неће доносити одлуке о запошљавању на основу личних карактеристика које нису повезане са инхерентним захтевима посла. Извођач заснива радни однос на принципу једнаких могућности и правичног третмана и неће дискриминисати у погледу аспеката радног односа, укључујући запошљавање и запошљавање, накнаде (укључујући плате и користи), услове рада и услове запослења, приступ обуци, напредовању, престанку запослења или пензионисања и дисциплини. Извођач ће обезбедити једнаку накнаду за мушкарце и жене за рад једнаке вредности.

„Организовање радника и слобода удруживања и колективно преговарање

„Сви радници имају право да оснивају синдикате и да се придружују њима и да колективно преговарају, како је предвиђено националним законом. Извођач ће осигурати да представници радника неће бити дискриминисани и да ће имати приступ свим радним местима која су им потребна да би могли да обављају своје функције заступања. “

Евиденција

„ Извођач ће водити потпуну и тачну евиденцију о запошљавању радне снаге. Евиденција укључује имена, узраст, пол, одрађени сат и зараде исплаћене свим радницима. Ови записи ће се сажимати на месечном нивоу и достављати представнику Светске Банке Број притужби радника и одговор такође ће се прикупљати и достављати квартално.

Зарада

„ Извођач ће платити стопе зарада и накнада које ће испуњавати најмање законске или договорене минималне стопе у индустрији. Одбици од зараде за дисциплинске мере неће бити дозвољени нити ће бити дозвољени било какви одбици од зарада који нису предвиђени националним законом без изричитог одобрења радника. Одбици никада не смеју довести до тога да запослени прима мање од применљиве минималне зараде. ' "

„Свим радницима ће се пружити јасно разумљиве усмене и писане информације о условима у погледу зарада пре него што се запосле и детаљима њихових зарада у дотичном платном периоду сваки пут када им се исплате. Плате ће се исплатити у законском средству плаћања у целости, на време и директно дотичним радницима. Извођач ће водити евиденцију о свим извршеним уплатама и одбитцима. “

Радно време

„РАдно време мора бити у складу са важећим законима, колективним уговорима и индустријским стандардима. Прековремени рад ће бити добровољан кад год је то могуће, неће се захтевати редовно и увек ће се надокнађивати премијском стопом. “

„Ниједан посао се неће изводити на градилишту у локално признате дане одмора или ван уобичајеног радног времена наведеног у Уговорним подацима, осим ако:

(а) другачије наведено у уговору,

(б) инжењер даје сагласност, или

(ц) посао је неизбежан или је неопходан за заштиту живота или имовине или за сигурност радова, у ком случају ће Извођач одмах саветовати Инжењера. “

Безбедност и здравље

Извођач ће спонзору доставити писану Политику здравља и безбедности и План здравља и безбедности специфичан за пројекат пре почетка рада. Овај план треба да буде доступан зајмодавцима пре почетка изградње. ' "

„ Извођач ће осигурати да се обезбеди сигурно и здраво радно окружење и да се промовишу најбоље праксе заштите на раду. Извођач ће пружити редовне информације и обуку свом особљу, радницима и лицима која имају право да буду на лицу места у вези са потенцијалним опасностима по здравље и сигурност, као и о мерама на снази за спречавање незгода, повреда и лошег здравља.

‘Извођач ће обезбедити или организовати медицинско лечење радника, како не би преоптеретио ресурсе локалних заједница. У сарадњи са локалним здравственим властима, Извођач ће осигурати да

медицинско особље, установе прве помоћи и служба хитне помоћи буду стално доступни на локацији, као и да ће бити обезбеђен било какав смештај за особље Извођача и да ће бити предузети одговарајући аранжмани за сву неопходну добробит и хигијену, захтевима и за спречавање епидемија. '

' Извођач ће на локацији именовати службеника за спречавање несрећа, одговорног за одржавање безбедности и заштиту од незгода. Извођач ће послати инжењеру / послодавцу детаље сваке незгоде што је пре могуће након њене појаве. '

„ Извођач ће развити превентивни приступ здравственим проблемима радника, укључујући пружање инокулација или других превентивних третмана за болести које су или глобалне природе или су ендемске у пројектном подручју, кондоме и информације за подизање свести запослених о полно преносивим болестима и ХИВ-у / АИДС. Извођач ће предузети одговарајуће мере како би смањио ризик од преноса СПБ и ХИВ / АИДС-а између особља Извођача и локалне заједнице. “

Социјално осигурање

„Извођач ће осигурати да се поштују обавезе према особљу и раду према законима и прописима о раду или социјалном осигурању који произилазе из радног односа и да се такве обавезе неће избећи коришћењем аранжмана само за рад.“

Жалбени механизми

„Извођач ће осигурати да механизам за притужбе буде доступан свим радницима без страха од застрашивања или одмазде. Извођач ће осигурати да се запослени информишу о механизму приговора и да је ово део обуке за нове запослене и да се информације објављују у релевантним областима на градилишту и у свим грађевинским камповима. “

„Извођач ће редовно извештавати о свом управљању и праћењу услова рада директних и индиректних запослених на градилишту користећи форме извештаја у конкурсној документацији,

Кодекс понашања

„ Извођач ће развити и осигурати да се спроводи кодекс понашања запослених, укључујући политике о алкохолу, пушењу и непушачима, као и интеракцију са локалним заједницама. Кодекс понашања биће део програма обуке за нове запослене и биће постављен у одговарајућим областима у грађевинском кампу. '

Извештаји

„ Извођач ће евидентирати незгоде на раду и професионалне болести и пружаће информације радницима и њиховим представницима у вези са системом евидентирања. Извођач ће обавестити надлежне органе о незгодама на раду и професионалним болестима и пружити одговарајуће информације радницима и њиховим представницима у вези са пријављеним случајевима. “

„ Извођач ће редовно извештавати о свом управљању и праћењу услова рада директних и индиректних запослених на градилишту.

ПРИЛОГ 18: ПРИМЕР ПРОЈЕКТНОГ ЗАДАКА ЗА СТУДИЈУ ПРОЦЕНЕ УТИЦАЈА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ И ДРУШТВО

УЗОРАК Пројектни задатак

за

Припрема процене утицаја на животну средину и друштво (ESIA) за ..... Пројекат

Позадина .....

Циљеви задатка су:

Да се припреми процена утицаја на животну средину и социјалну заштиту (ESIA) и Општи план управљања заштитом животне средине и социјалне политике (ESMP) за цео пројекат, који ће дати главне поступке и одговорности за управљање еколошким и социјалним ризицима повезаним са спровођењем пројектних активности. Овај документ ће водити развој општег ESMP-а за железничке дионице чији дизајн неће бити доступан у раној фази припреме пројекта;

Да припреми социјалну процену на основу (а) постојећих социо-економских студија подручја пута; (б) попис насеља, ентитета (предузећа, домаћинства, продавци (посебно неформални продавци и сквотери) итд.), фарми и пољопривредних предузећа, итд. дуж деонице железнице; (ц) јавне консултације са људима погођеним пројектима (РАР) дуж деонице железнице.

Да би се припремили извештаји о процени утицаја на животну средину и социјални план и планови управљања за сваку деоницу железнице који ће бити подржани предложеним пројектом, који ће идентификовати и проценити потенцијалне еколошке и социјалне ризике предложеног пројекта, одредити одговарајуће мере ублажавања.

Сви предузети радови и произведени резултати морају бити у складу са:

Еколошки и социјални стандарди Светске банке, узимајући у обзир еколошке и социјалне процедуре Владе Србије

Смернице Светске банке о спровођењу јавних консултација са лицима погођеним пројектом дуж предложене железничке деонице.

Смернице и структура Светске банке о социјалним проценама, ESIA.

Здравствене и социјалне смернице Светске банке за животну средину (EHS)

Потребан садржај процеса процене на животну средину и животну средину Овај одељак даје сажетак потребног садржаја сваког одељка ESIA. Садржај ESIA Извештаја треба да следи доле наведени преглед, подложен било каквим коментарима за додавање или измену од стране одговарајућих дозвола и релевантних националних агенција за заштиту животне средине.

- Насловна страна
- Резиме пословног плана
- Скраћенице и акроними
- Преглед садржаја
- Списак табела
- листа фигура
- Списак прилога
- Одељак 1 Опис пројекта
- Одељак 2 Правни, регулаторни и политички оквир
- Одељак 3 Информације и подаци о животној средини и друштву
- Одељак 4 Изјава о утицајима и ризицима
- а) Процена социјално-економских утицаја и ризика
- б) Процена утицаја на животну средину and Social Impacts and Risks
- Одељак 5 Анализа алтернатива
- Одељак 6 Мере за ублажавање заштите животне средине и социјалне политике
- Одељак 7 Еколошки и социјални план праћења и управљања
- Одељак 8 План управљања ризиком у заједници и социјалном ризику
- Одељак 9 План јавних консултација и обелодањивања
- Додаци
- Списак ESIA препарата / консултаната и њихових квалификација
- Списак референци
- Евиденција и документација састанака и споразума агенција
- Евиденција и документација консултативних састанака

Преглед садржаја ESIA извештаја

I) Насловна страница и садржај Насловна страница и садржај морају бити у складу са предложеним приказом (претходни одељак).

II) Сажетак Сажетак циљева пројекта; кратак опис пројекта; кратак опис значајних налаза и препорука за управљање заштитом животне средине и социјалне политике који ће бити усвојени како би се елиминисали или минимизирали штетни утицаји на прихватљиве нивое како су дефинисали надлежни органи и стандарди. Овај производ ће служити као главни консултативни документ и треба да буде доступан на српском и енглеском језику.

III) Одељак 1 - Опис пројекта

Пружа кратак преглед позадине пројекта и специфичан опис компонената пројекта. Укључиће се следеће техничке информације: подручје проучавања, величина и капацитет Пројекта; сва повезана инфраструктура (радна снага за изградњу и експлоатацију, становање, снабдевање водом, извори шљунка, постројења за дозирање, дворишта машина и одржавања, технолошки путеви, јаме за позајмице, депозити грађевинског материјала итд.); опис грађевинских и оперативних активности (фазне грађевинске активности, потребна величина радне снаге и потребни нивои вештина, могућности за локалну радну снагу, величина и вештина локалне радне снаге према процени Студије изводљивости); употреба, руковање и складиштење опасног отпада (дизел, гориво, бензин, мазива); здравље и безбедност радника, припрема и реаговање у ванредним ситуацијама (укључујући одговор у заједници и обавештавање); привремена грађевинска подручја; разматране алтернативе локације локације; активности чишћења; распоред имплементације; запошљавање и подршку, и радничке објекте и услуге.

Мапе (у уобичајеном ГИС формату) су потребне у одговарајућим размерама да би се могле приказати развојна места у вези са пројектима, предградње и грађевинске активности, као и околна подручја која ће вероватно бити погођена. Ове мапе треба да укључују топографске контуре, као и локације главних површинских вода, путева, железница, села и заједница, административне границе, постојеће

коришћење земљишта и сва критична станишта, укључујући паркове и рекреациона подручја, као и историјске и културне ресурсе.

ив) Одељак 2 - Правни, регулаторни и политички оквир

Политике WB, смернице EHS, укључујући анализу празнина која објашњава који су додатни напори потребни да би се испунили захтеви WB. Анализу празнина треба проширити на захтеве заштитних мера WB-а, који укључују прагове емисије у смернице за животну средину, здравље и безбедност, и оне би требало упоређивати са националним стандардима јер би требало утврдити и применити најстроже захтеве.

Поштоваће се закони о процени утицаја на животну средину. Такође, поштоваће се одредбе Директиве 2014/52 / ЕУ транспоноване у национално законодавство и захтеви Надлежне агенције за заштиту животне средине - Националне агенције за заштиту животне средине. Ови закони укључују релевантне српске и ЕУ директиве које се примењују на овај пројекат, где релевантни прилоги чине јасну усклађеност како би се испунили национални / регионални захтеви за дозволе.

Опишите примењиву еколошку политику и административне захтеве и повезане прописе и стандарде Владе Србије и ЕУ. Нарочито се треба позвати на захтеве који регулишу квалитет животне средине, заштиту осетљивих подручја, заштиту угрожених врста, контролу коришћења земљишта, итд., На националном, регионалном и локалном нивоу.

Правни и институционални оквир релевантан за социјалне аспекте (тј. Законодавство о стицању земљишта, закупу земљишта, експропријацији, грађевинским прописима и законима релевантним за универзалну доступност нове инфраструктуре, закони који се односе на етничке мањине и посебно Роме, закони који се тичу консултација, закони о раду итд.)).

в) Одељак 3 - Информације и подаци о животној средини и социјалним основама

онсултант ће прикупити, проценити и представити основне податке о релевантним еколошким карактеристикама истраживаног подручја у односу на пројекат. Опис животне средине треба да буде сажет и усредсређен на потенцијалне утицаје Пројекта, јасно дефинишући подручје утицаја. Детаљне основне податке треба представити када су релевантни за одговарајуће мере ублажавања. Када су за потребе документације и / или за пројектне датотеке потребне опсежне основне информације, те информације треба навести у додацима. Поред тога, консултант ће извршити било каква теренска истраживања, интервјуе и консултације потребне за попуњавање празнина у информацијама критичних за потенцијалне утицаје и развој мера ублажавања. Такве информације треба сликовито приказати у одговарајућим размерама. У оквиру ове активности биће укључено следеће:

Физичко окружење: Геологија; топографија; земљишта; клима и метеорологија; квалитет амбијенталног ваздуха; хидрологија површинских и подземних вода; постојећи извори буке и емисије у ваздух; постојеће испуштање загађења воде и ваздуха; пријем квалитета воде; сви постојећи оперативни и повезани погони за обраду (као што је описано у постојећим техничким документима);

Биолошко окружење: Флора; фауна; ретке или угрожене врсте; осетљива станишта, укључујући паркове или резервате, значајна природна налазишта итд. ; врсте од комерцијалног значаја; и врсте са потенцијалом да постану сметње, преносиоци или опасни;

Социо-економска основна основа: Све раније социјалне процене у тој области и почетни налази и основни подаци требају се користити за ажурирање сваке потребне социјалне процене и пружање јасне изјаве о опсегу очекиваних утицаја који проистичу из Пројекта. Ова ажурирана социјална процена ће описати тренутне социјалне и економске утицаје на заједнице које су директно и индиректно погођене. Ове социо-економске информације пружиће основу за процену утицаја и мере за ублажавање како би се смањили негативни утицаји и повећали позитивни утицаји и могућности. Подаци ће се добити из комбинације секундарних извора и одговарајућих примарних података, као што су лични интервјуи и анкете

домаћинстава или заједнице као релевантне. Проценом ће се верификовати и ажурирати по потреби: тамо где се идентификују могући утицаји; социјалне и економске основе; социјални и економски утицаји; ублажавање негативних утицаја и појачавање позитивних утицаја; и идентификовање могућности за развој заједнице. У оквиру ове активности биће укључено следеће:

Социо-културно окружење (укључити присутно и пројектовано тамо где је то потребно): Становништво; употреба земљишта; планиране развојне активности; структуре насеља и заједнице; радни однос; расподела прихода, добара и услуга; рекреација; здравство; и историјски, археолошки и културни ресурси.

Консултант ће осигурати да сви специјализовани антрополошки и социолошки стручњаци који доприносе социјалној процени имају искуства у решавању питања релевантних за захтеве Светске банке (овај напор ће бити повезан са студијама РФФ и РАП).

Социо-економски услови: Идентификовати и мапирати оближња људска насеља у предложеном путном коридору, обраћајући посебну пажњу на заједнице или људе који су потенцијално погођени ширењем пута, укључујући обилазнице, ако их има. За такве ће бити потребно прикупити социо-економске податке који ће бити потребни за процену потенцијалних утицаја на њихов приход, животни статус итд. Демографски подаци би обухватили: становништво (величина, пол и старосна дистрибуција); културне карактеристике (религија, етнички састав, језици који се говоре итд.); миграција становништва током последњих неколико година, средства за живот и економске активности; стопе писмености и нивои образовања; организације у заједници и друштвене мреже; јавно здравље и безбедност;

Инфраструктура: За свако потенцијално угрожено насеље опишите инфраструктуру као што су приступни путеви који повезују главни путни коридор и обрасци саобраћаја на постојећим путевима. Јавно здравство, образовна инфраструктура по потреби ако ће се користити или имати негативан утицај:

Сиромаштво и социјални ризици - За свако потенцијално погођено насеље анализирајте ниво сиромаштва и рањивости, укључујући социјалне ризике као што је преваленција сексуалног и родно заснованог насиља, високо ризична понашања међу младима, децом и присилним радом у грађевинском сектору, повезаност заједнице итд. ;

Културне, археолошке, духовне структуре и историјски ресурси: идентификовати све културне, археолошке, церемонијалне и историјске ресурсе у зони утицаја / унутар подручја утицаја;

Домородачко становништво / верске групе и етничке / друге мањине - Информације о маргинализованим и осетљивим групама које живе у насељима дуж цестовног коридора, укључујући аутохтоне заједнице, етничке или друге мањинске групе или друге традиционалне културне групе, ако постоје.

Рањиве или угрожене групе (ако их има) и ако је потребно, социјални подаци треба да буду разврстани у складу са тим у мери у којој је то технички и финансијски изводљиво. У мери у којој је то могуће, демографски подаци би требало да извештавају о домовима са члановима особа са инвалидитетом о наслеђу питања одузимања земљишта за пројекат и повезане објекте.

Питања наслеђа која се односе на коришћење земљишта, имовинска права итд.

Документи и извештаји наведени у Прилогу 1 садрже корисне основне податке, али Консултант ће морати да идентификује који су додатни подаци и евентуалне празнине у подацима постали доступни од завршетка тих студија и документује све релевантне промене како би их укључио у ову ESIA (нпр. Такве циљане информације могу укључивати динамику становништва, археолошке налазе итд.). Ако је за пројекат потребно неко додатно земљиште, посебно је важно да се то тачно идентификује. У таквим случајевима, било би неопходно идентификовати свако невољно расељавање људи и било којих појединаца који могу имати средства за живот погођена пројектом. Бројеви, локације и социо-економски услови погођених људи, ако постоје, требало би у потпуности документовати како би се српским властима помогло у испуњавању прихватљивих међународних стандарда за надокнаду штете

ви) Одељак 4 – Обим РРФ и РАП студије - Процена утицаја на животну средину и друштво

Консултант ће представити методологију процене ризика / утицаја која ће помоћи у идентификовању и процени вероватних утицаја Пројекта на животну средину и социјалних утицаја (укључујући кумулативне утицаје - видети такође Одељак 6 и Одељак 7 доле), и позитивних и негативних, на основу промена које је донела све компоненте пројекта према основним условима описаним горе у подручју утицаја. Они ће квантификовати ове утицаје у мери у којој је то могуће, у смислу трошкова и користи и разликовати позитивне и негативне утицаје, директне и индиректне утицаје и непосредне и дугорочне утицаје. Додатне информације које ће се пружити укључују:

Сценарији у нормалним условима, активности покретања и гашења током изградње и пуштања у рад и ванредне ситуације;

Утврђивање врсте, релативне вероватноће и широких последица великих опасности или незгода које би се могле догодити;

Мере ублажавања и евентуални преостали негативни утицаји који се не могу ублажити;

Могућности за унапређење животне средине;

Утицај на природно заштићено подручје (окупација земљишта, деградација или фрагментација станишта, повећање броја посетилаца);

- Утицај на употребу земљишта - посебно захтев земљишта за проширење путева, утицаји изградње путева на приступ и живот различитих категорија људи (предузећа, домаћинства, продавци (неформални продавци и сквотери) итд.), Фарме и пољопривредна предузећа, итд. дуж железничке деонице; (Ово ће се даље истражити у оквиру припреме за РРФ);

Прилив радне снаге - ако постоје додатни захтеви за радном снагом, потенцијално питање прилива радне снаге, процене броја спољашњих потреба за радном снагом, подручја у којима ће се налазити грађевински кампови, итд .; и

Квалитет доступних квантитативних података, кључне празнине у подацима и неизвесности повезане са предвиђањима и наводе теме које не захтевају даљу пажњу.

Утицаји на животну средину и социјални утицаји такође би требало да буду категорисани на основу фаза изградње и експлоатације и сажети према питањима и темама у главном тексту извештаја, са детаљним налазима документованим у додатцима. Иако нису исцрпни, морају се размотрити главни утицаји и утицаји следеће илустративне листе кључних потенцијалних утицаја на животну средину (и социо-економске). Нарочито позитивни социјални утицаји и могућности за људе и користи од РАП-а. Илустративна листа аспеката такође треба да се односи на управљање радом и услове рада, заштиту на раду, социјалне тензије / сукобе, утицаје на живот, сигурност на путевима итд.

ФАЗА	АСПЕКТ
Изградња	Квалитет ваздуха
	Тло и подземље, површинске и подземне воде
	Отпад, укључујући опасни отпад
	Управљање вишком материјала и одлагање
	Принудно пресељење / стицање земљишта

ФАЗА	АСПЕКТ
	Утицај на здравље и безбедност на раду и здравље и безбедност у заједници (посебно у вези са присуством велике радне снаге и употребом радничких кампова)
Експлоатација	Бука Ре -вегетација природних станишта / привремено погођених подручја
	Принудно пресељење (ако је потребно) Утицаји на воду, укључујући потрошњу воде, промене на површинским и подземним водама Контаминација земљишта Флора, фауна, станишта (фрагментација), заштићено подручје Пејзаж Евиденција о безбедности радне снаге
	План приправности / реаговања у ванредним ситуацијама
	Јавне консултације / комуникација

Опис кумулативних и придружених ефеката.

Ова ESIA ће укључити расправу о кумулативним ефектима који утичу на ваздух, подземне воде и површинске воде, земљиште, биодиверзитет, људска насеља која се односе на Пројекат. Ово би требало да укључује пројекције промена утицаја на животну средину и потенцијалних утицаја на животно окружење, бодовање или пондерисање величине и значаја кумулативних ефеката; идентификовање потенцијалних радњи ради избегавања, минимизирања или ублажавања значајних кумулативних ефеката; и како се предлаже да се они укључе у План управљања заштитом животне средине и друштва (следећи одељак). Мере социјалног ублажавања, посебно предложене акције за ублажавање негативних утицаја на безбедност заједнице, рањиве групе, управљање радним камповима итд Индикативни временски оквир за спровођење социјалних и еколошких планова ублажавања

Одељак 5 - Анализа алтернатива

Консултант ће упоредити горе испитане алтернативе у погледу потенцијалних утицаја на животну средину и друштво, под претпоставком разумне примене мера за ублажавање утицаја на животну средину и социјалне утицаје. Када се описују утицаји, потребно је назначити који су неповратни или неизбежни утицаји, а који могу бити ублажени. У мери у којој је то могуће, квантификоваће еколошке и социјално-економске трошкове и користити све алтернативе, укључујући процењене трошкове свих повезаних мера за ублажавање. Укључиће и алтернативу неизвођења изградње железничке деонице. Навешће основ за одабир предложеног дизајна над алтернативним.

Ово објашњење ће садржати дијаграме, мапе, табеле и описни текст на основу постојећих информација. Краћи текст, разумљив технички неугој публици који такође укључује дијаграме, мапе и табеле пројектних алтернатива, биће припремљен за употребу у јавним консултацијама.

Одељак 6- Мере за ублажавање утицаја на животну средину и социјалне утицаје

За сваки потенцијални утицај који је идентификован као значајан у горњем одељку, идентификоваће се мере за ублажавање и прикупљање свих таквих мера за ублажавање чиниће План ублажавања. Консултант ће пружити матрицу свих утицаја организованих у фази изградње и експлоатације за све кључне компоненте пројекта, а то ће се даље одражавати у ESMP (одељак 7). Матрица ће обухватити: и) потенцијално значајан утицај; ii) предложене мере ублажавања; iii) када треба предузети мере (временски оквир за мере ублажавања); iv) ко је одговоран за укључивање мере олакшавања у пројекат током изградње и рада; и v) повезани трошкови за ове мере. Према потреби, мере ублажавања биће представљене у просторном приказу, као што је карта или дијаграм, са прецизним положајем таквих мера. Поред тога, биће представљени и евентуални преостали утицаји који би могли произаћи након примене предложених мера ублажавања.

Одељак 7 - Еколошки и социјални план праћења и управљања

На основу Плана ублажавања, Консултант ће припремити општи План управљања заштитом животне средине и социјалних утицаја (ESMP). Овај ESMP примењиваће се на цео пут или сегменте пута како је у будућности одређено за опције пројектовања и изградње. ESMP треба да се бави организационим улогама и одговорностима, укључујући организациону шему и линије извештавања за спровођење свих мера ублажавања (на основу матрице представљене у одељку 6 горе), и треба да идентификује: и) скуп одговора на ублажавање потенцијално негативних утицаја; ii) институционална структура и јачање потребно за спровођење мера ублажавања; iii) одговорност за спровођење сваке предложене мере ублажавања; iv) програм праћења за верификацију усаглашености са препорученим ублажавањем и мерење нивоа извршених утицаја. Мере такође треба да се позабаве захтевима хитног реаговања за случајне грађевинске догађаје. Као што је детаљно објашњено у наставку, требало би да постоји јасна дистинкција мера повезаних са фазама изградње и рада пројекта. Свака мера ублажавања треба да буде описана са што је више могуће техничких детаља, до нивоа прелиминарних техничких цртежа и спецификација, тамо где је то могуће. Потребно је укључити врсту удара који се минимизира, услове под којима је потребан, заједно са дизајном, описима опреме и оперативним процедурама. Такође, биће процењена изводљивост предложених мера и акција потребних за повећање вероватноће њихове ефикасности; За утицаје који се не могу ублажити (резидуални утицај), треба размотрити компензацију погођеним странама тамо где је то потребно. Предвиђаће се преостали негативни утицаји који се не могу ублажити и оцењивати њихов значај и процењивати прихватљивост ових преосталих ризика.

У односу на релевантне фазе, свеобухватни ESMP треба најмање да садржи следеће:

Фаза изградње: План ублажавања управљања грађевинским планом за управљање одлагањем грађевинског отпада створеног на еколошки прихватљив начин; План ублажавања контроле ерозије и седимента за описивање мера током изградње како би се смањили седименти које носе одливи који улазе у низводне дренажне системе површинских вода; План ублажавања и контроле емисија фугитивне прашине током грађевинских активности; План ублажавања и контроле утицаја буке на грађевинске активности у околним заједницама; План заштите здравља и заштите на раду како би се осигурала заштита радника и локалних заједница; План ублажавања поновне вегетације и управљања природним / дивљим стаништима како би се осигурала правилна поновна вегетација подручја поремећених грађевинским активностима; План ублажавања контроле саобраћаја, јавне безбедности и јавних комуникација како би се минимализовао поремећај дневних саобраћајних токова дуж важних приступних путева у том подручју; План ублажавања археологије / културних ресурса за управљање било каквим археолошким или културним утицајима на које се може наићи током градње; План безбедности радника за утврђивање стандарда за заштиту радника, укључујући обуку на лицу места и одговарајућу сигурносну опрему; План управљања приливом радне снаге и / или План управљања радницима који наводи мере за управљање радницима без ометања друштвеног и друштвеног живота путног коридора током периода градње, Механизам за жалбе (ГРМ) који омогућава јавности и пројектом погођеним лицима да поднесу својепритужбе и жалбе ако постоје, и Јавне консултације и План комуникација у заједници за грађевинске активности који узима у обзир све утицаје и ублажавање утврђене током припреме Коначног ESIA. Пратиће се одредба Министарства за животну средину и шуме бр. 135/2010 о информисању јавности,

довршиће се прилоги 14 и 15 дати овим налогом. Поред тога, мере ублажавања стицања земљишта и утицаја расељавања треба да буду обухваћене РАП-овима, плановима за обнављање егзистенције итд. У Плану мониторинга животне средине и социјалних утицаја биће предвиђене одредбе у вези са применом јавних захтева;

Фаза експлоатације: План безбедности саобраћаја који покрива све аспекте друмског превоза и пешаке; и ажурирани план јавних консултација и комуникације у заједници за оперативне активности који узима у обзир све утицаје и ублажавање утврђене током припреме коначне ESIA.

У складу са Планом ублажавања, Консултант ће припремити План мониторинга животне средине и социјалне политике за праћење спровођења мера ублажавања утврђених за Пројекат током изградње и рада. Овај план ће садржати опис и техничке детаље програма праћења, укључујући једноставне критеријуме напретка имплементације. План такође треба да садржи препоручене поступке праћења и извештавања, параметре који се прате и периодичност, и треба да прецизира одговорност за спровођење сваке мере како би се: а) обезбедило рано откривање услова који захтевају одређене мере ублажавања; и б) пружа информације о напретку и резултатима ублажавања. План такође треба да садржи опис других инпута (нпр. Обука и институционално јачање) потребних за спровођење плана праћења; овај план праћења треба да обезбеди најмање мере за утврђивање статуса елемената представљених на списку у одељку 4 горе. План праћења треба да укључује довољно инспекција током изградње како би се осигурало поштовање препорука у ESMP и треба да јасно назначи улоге и одговорности. План праћења може да укључује GRM и системе извештавања. Критеријуми праћења треба да буду наведени за избор параметара, квантитативних стандарда перформанси и фреквенција (нпр. Ниво буке, смањење буке, управљање прашином, површина за поновну вегетацију итд.) На основу националних прописа и прописа ЕУ. Током рада, објединили би се месечни извештаји о мониторингу, а годишњи извештај (обједињени извештај) би се достављао Националној агенцији за заштиту животне средине (NEPA) према договореним процедурама.

ESMP ће размотрити и препоручити опсег посла за независног консултанта за надзор за заштиту животне средине и социјалне утицаје (ESSC) током фазе изградње и рада на пројекту. ESMP ће укључивати расподелу одговорности, буџета и извора финансирања, праћење и оцену, укључујући мере за неусклађеност. Циљ ESC био би пружање независне верификације о напретку мера ублажавања и када је потребан технички савет о ефикасној примени ESMP. ESSC такође треба да надгледа мере социјалног ублажавања, укључујући примену RAPs (по потреби), обнављање средстава за живот, омогућавање правне заштите и ангажовање заинтересованих страна, итд. ESSC такође може обезбедити обуку и изградњу капацитета за релевантно особље MCTI, друга релевантна владина тела и НВО и друге заинтересоване стране, према потреби.

Одељак 8 - План учешћа и консултација јавности

Консултант ће припремити План јавних консултација и учешћа (PCPP), који описује методологију за решавање суштинских питања са Владом и локалном самоуправом, становницима подручја утицаја пројекта, академским и примењеним истраживачким институтима, невладиним организацијама и заинтересованим грађанима. Овај процес консултација темељиће се на опсежној документацији и процедурама претходно развијеним у другим пројектима. Процес PCPP укључује стандардно вођење евиденције за сваки састанак: треба направити формални запис који укључује дневни ред, списак учесника, резиме расправљаних питања и копије материјала који се достављају учесницима. PCPP такође треба да укључи мапирање заинтересованих страна, укључујући идентификовање представника потенцијално угрожених или рањивих група (тј. Организације инвалида, организације које представљају Роме, итд.). Дизајн процеса консултација мора бити усмерен на изградњу поверења јавности у предвиђени процес процене утицаја на животну средину и друштво кроз добро осмишљен програм комуникације и учешћа. Ове мере ће бити укључене као део процеса раног прикупљања информација. План треба да садржи време и методе ангажовања, укључујући минималне захтеве за објављивање информација, диференциране захтеве (ако постоје) за приступ рањивих или угрожених група, итд. PCPP

треба детаљно описати како ће се спровести јавне консултације и како ће се пружити посебна пажња особама са инвалидитетом и рањивим групама.

Додатни кораци које треба да предузме консултант у овом процесу укључују:

Помоћ у објављивању ТОР-а као и нацрта извештаја ESIA на српском и енглеском језику путем веб странице МСТИ и других медија, према потреби, уз дужно разматрање погодног приступа објављеним документима заједници погођеној пројектом; Организацију консултативних састанака, укључујући њихово оглашавање, позивање учесника, уређење места одржавања и обезбеђивање опреме за презентације;

Организацију консултације са чуваром / конзерватором custodian / conservator заштићених природних подручја; председавање сваким састанком и одржавање уводне презентације, а према потреби председавање и учествовање у дискусијама.

Консултант ће:

Припремити и одржати MS Power Point презентацију на српском језику на сваком састанку који описује њихов рад; Направити резиме свог рада на српском језику који ће се делити на сваком састанку; Израдити записник сваког састанка на српском и енглеском језику, бележећи присуство, повезаност заинтересованих страна, теме изнете у дискусији и дате одговоре; Укључити приказ процеса консултација у ESIA извештај, идентификујући како је свака тема обрађена у ESIA извештају и / или пројектном решењу, и наводећи ваљане разлоге због којих ниједна тачка није адресирана.

Од консултанта ће се очекивати да помогне клијенту у горе наведеним поступцима, према захтеву. Рад консултанта може подразумевати различите врсте консултација, интервјуа, састанака тематских група и друге интеракције са заједницама корисника пројекта на еколошким и социјалним аспектима пројекта, а унапред обавестити клијента о таквим састанцима. Мали састанци и ad hoc дискусије на лицу места неће захтевати учешће клијента, међутим сви састанци треба да буду документовани и укључени у ESIA извештај.

Координација

Консултант ће координирати са клијентом, Министарством саобраћаја (МСТИ), Светском банком и тимом за инжењерски дизајн који је клијент ангажовао да би обезбедио испуњавање захтева за ТоР како је горе наведено. Клијент ће олакшати почетне контакте са сваком агенцијом и треба га позвати на све наредне састанке са МСТИ и Банком како би имали прилику да присуствују. Очекује се да ће МСТИ помоћи консултантима у утврђивању одговарајућих захтева за дозволом.

Консултант ће координирати са клијентом, Министарством саобраћаја (МСТИ), Светском банком и тимом за пројектовање који је клијент ангажовао да би обезбедио испуњавање захтева за ТоР како је горе наведено. Клијент ће олакшати почетне контакте са сваком агенцијом и треба га позвати на све наредне састанке са МСТИ и Банком како би имали прилику да присуствују. Очекује се да ће МСТИ помоћи консултантима у утврђивању одговарајућих захтева за дозволом.

Координација са инжењерским тимом изузетно је важна како би се осигурало да се еколошки и социјални утицаји и ризици узимају у обзир у коначним пројектима. Ова координација је такође неопходна како би се осигурало да ESIA садржи детаљне информације о дизајну. ESIA консултант такође треба да комуницира са консултантима који предузимају радове невољног расељавања.

Координација са инжењерским тимом изузетно је важна како би се осигурало да се еколошки и социјални утицаји и ризици узимају у обзир у коначним пројектима. Ова координација је такође неопходна како би се осигурало да ESIA садржи детаљне информације о пројектима. ESIA консултант такође треба да комуницира са консултантима који предузимају радове невољног расељавања.

Извештавање

Најкасније у року од три (3) недеље од доделе уговора, подноси се почетни извештај који представља План рада консултанта, дефинише распоред примене по задатку, наводи датуме предаје нацрта за сваки од захтеваних извештаја и распоређује особље по имену и датуму за сваки задатак. Предложени распоред пројекта ће се рашчланити по задацима и под-задацима и представити у облику графикана у складу са техником оцено и прегледа програма (PERT) или еквивалентним форматом (нпр. Microsoft Project Manager). Тренутно ће бити достављен и предложени садржај за нацрт извештаја о процени утицаја на животну средину и социјалну заштиту (ESIA) како је предвиђено у овом TOP-у. Распоред сваког нацрта и коначног ESIS такође је представљен у доњој табели.

Достављају се месечни извештаји о напретку који представљају кратак преглед напретка у извршавању задатака, све потешкоће које утичу на способност постизања посла како је договорено у Плану рада, предложена алтернативна средства за постизање пројектних циљева, главне заказане прекретнице scheduled milestones и све друге релевантне информације како би се осигурала ефикасна примена. Месечни извештаји о напретку биће максимално 5 страница.

Нацрти и завршни ESIA извештаји подnose се на српском и енглеском језику, са две (2) штампане и две (2) електронске копије у време договорено Планом рада.

Deliverable	Рокови
1. Inception Report Са детаљним Планом рада, методологијом и буџетом	У року од 3 недеље од потписивања уговора
2. Финални План рада Потврђен и објављен	У року од 3 недеље од Inception Report
3. Подаци о тренутном стању фактора животне средине (канцеларијска студија - преглед литературе)	У року од 2 месеца од Inception Report
3. Нацрт ESIA *	У року од 2 месеца од пројекта за грађевинску дозволу ће објавити све податке потребне према важећим законима
4. Финална ESIA	У року од 4 месеца од грађевинску дозволу ће објавити све податке потребне према важећим законима ће објавити све податке потребне према важећем законодавству У року од 4 месеца од грађевинску дозволу ће објавити све податке потребне према важећим законима има

* Поред ESIA извештаја, консултант мора да изради студије заштите животне средине у складу са српским законодавством, односно одговарајућу студију процене и извештај о процени утицаја на животну средину.

Водич за одговарајућу студију процене препоручује да се теренске студије изводе током четири сезоне. Прикупљање података (теренска студија и канцеларијска студија) мора започети након потписивања уговора о студији изводљивости. Такође, Консултант мора да сарађује са главним пројектантом (за студију изводљивости) како би се побољшало техничко решење и ублажио утицај на животну средину.

Директива 2014/52 / ЕУ о процени утицаја одређених јавних и приватних пројеката на животну средину тренутно је транспонована у национално законодавство. Национална агенција за заштиту животне средине могла би затражити даље студије (попут рањивости пројекта на климатске промене и процену утицаја на водна тела). Ове студије треба да припреми консултант. Такође, Консултант се мора придржавати одредби закона који су били на снази у време студија.

Додатне Информације:

Консултант треба да блиско сарађује са клијентом од почетка пружања услуга и претходно разговара и договара кључне одлуке о дизајну; core design decisions

Клијент ће осигурати да прегледа достављене извештаје у року од 5-6 радних дана и даће консултанту коментаре и сугестије, ако је потребно;

Консултант мора узети у обзир коментаре и примедбе клијента и у складу с тим прилагодити одговарајућу форму извештаја и документацију за надметање. bidding documents.

Консултант мора узети у обзир да извештаји треба истовремено да се подносе на енглеском, као и на српском језику

Профил консултанта:

Очекује се да ће за овај задатак бити потребно око 6 запослених / месеци кључног особља и да ће бити испоручен током периода од 12 месеци. Очекује се да ће Консултант успоставити јак главни тим стручњака. Предвиђено је да искусни стручњак за заштиту животне средине или специјалиста за социјалне утицаје буде вођа ESIA пројектног тима. Консултант треба да допуни вештине основног тима другим социјалним, еколошким, техничким и институционалним стручњацима са искуством у Србији и / или међународно. У идеалном случају, социјални специјалисти ће имати претходно искуство у раду са захтевима Светске банке о социјалним зашитама и претходно искуство у изради RAP. Очекује се да ће тим пружити прагматично и проицљиво планирање за завршетак горе наведеног обима посла.

Консултант ће предложити и оправдати низ дисциплина које ће бити укључене у основни пројектни тим и комплементарне вештине других краткорочних стручњака. Улазни подаци свих стручњака морају бити јасно назначени, јер се очекује да ће већину програма рада изводити појединци са великим искуством у својим професионалним областима и усклађени са додељеним задацима.

Примарне вештине и специјалности тима су предложене у наставку:

1. Вођа тима (инжењер пута / инжењер грађевинарства / хидротехнички инжењер) - са најмање 10 година међународног професионалног искуства у еколошкој и / или социјалној процени пројеката, са доказаном евиденцијом менаџерског искуства у пројектима сличне природе и величине; способност за рад са владиним званичницима, стручњацима за транспорт / путеве и заштиту животне средине, познавање еколошких и социјалних процена за пројекте еквивалентне величине и доказана искуства у управљању и координацији разнолике групе професионалаца.

Тим ће укључивати стручњаке који су добро упознати са одређивањем детаљних мера ублажавања, фокусираних програма обуке и структурираних програма праћења. Цео предложени Пројектни тим треба да буде у могућности да покрива доле наведена подручја:

Листа предложених стручњака:

Кључни стручњаци

- 18) Процена животне средине;
- 19) Road engineering; Инжењеринг пута
- 20) Биолог (специјалиста за велике месоједе / специјалиста за сисаре);
- 21) Здравље и сигурност животне средине
- 22) Стручњак за социјални развој и заштитне мере

Не-кључни Специјалистаи

- 23) Инжењер животне средине;
- 24) Специјалиста за емисије и дисперзију;
- 25) Копнена екологија / природних станишта/ специјалиста за шумска станишта;
- 26) Биолог;
- 27) Геолог;
- 28) Инжењер за хидротехнику.
- 29) Консултант ће, такође ангажовати и друге специјалисте.

Консултант ће именовати појединце који ће учествовати са одређеним улогама у пројектном тиму и пружити пуне биографије и све друге информације које консултант сматра релевантним. Консултант ће именовати вођу пројекта и остале чланове основног тима и кључне краткорочне специјалисте и пружити сигурност да ће сви чланови предложеног тима бити стављени на располагање како је наведено у предлогу, ако је консултант именован. Чланови тима треба да имају искуства у процени утицаја на животну средину великих инфраструктурних пројеката, по могућности у региону Европе и Централне Азије (ECA), и морају да буду упознати са захтевима и смерницама Светске банке. Упознавање са еколошким смерницама Владе је предност. Консултант треба да има искуство у социјалним и еколошким студијама и да буде у потпуности упознат са еколошким и социјалним стандардима Светске банке, као и другим сродним смерницама и процедурама. Кључни стручњаци требало би да имају најмање 5 година искуства у сложеним ESIAs (EIA за сличне пројекте биће предност), а краткорочни кључни специјалиста треба да има најмање 3 године искуства у пољу студије која је потребна.

Бр	Кључно особље	Минимална квалификација и искуство
1	Вођа тима	Кандидат треба да има мастер или виши степен инжењерских наука (изградња путева, грађевински радови или хидротехника) са најмање 10 година међународног професионалног искуства у еколошкој и / или социјалној процени пројеката, са доказаном евиденцијом менаџерског искуства у пројектима сличне природе и величине
2	Железнички инжењер	Кандидат треба да буде дипломирани грађевински/саобраћајни инжењер одсек железнице и да има 5 година искуства у сложеним ESIAs (EIA за сличне пројекте биће предност)
3	Environmental assessment	Кандидат треба да има релевантну факултетско образовање и пет година искуства у сложеним ESIAs (EIA за сличне пројекте биће предност)
4	Биолог (специјалиста за велике месоједе / сисаре)	Кандидат треба да има диплому из биологије и да има 5 година искуства у сложеним ESIAs (EIA за сличне пројекте биће предност)
5	Environmental health and safety	Кандидат треба да има релевантну факултетско образовање и пет година искуства у сложеним ESIAs (EIA за сличне пројекте биће предност)
6	Social Development and Safeguards Specialist	Кандидат треба да има диплому из друштвених наука или слично и да има пет година искуства у сложеним ESIAs- ESIAs (EIA за сличне пројекте биће предност)

Трајање услуга од стране појединачних стручњака требало би да буде јасно дефинисано у предлогу консултанта и верификовано у почетном извештају. Очекује се да ће консултант у потпуности искористити, тамо где је то могуће, одговарајуће квалификовано локално особље и блиско сарађивати и преносити знање особљу Клијента. Тим консултанта биће дужан да обезбеди сопствене рачунаре, штампаче и канцеларијски материјал.

Све информације, податке и извештаје добијене од Клијента у извршењу услуга Консултанта, Консултант ће правилно прегледати и анализирати. Одговорност за исправност употребе таквих података сносиће Консултант. Све такве информације, подаци и извештаји третираће се као поверљиви.

Прилог 2 (Референтни документи) даје листу релевантних докумената које је потребно прегледати како би се правилно усагласили потребни ESIA документи за сваку горе наведену пројектну активност.

ПРИЛОГ 19: ИЗВЕШТАЈ СА ЈАВНИХ КОНСУЛТАЦИЈА И ПРЕЗЕНТАЦИЈЕ ESMF ДОКУМЕНТА

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
Министарство грађевинарства, саобраћаја и инфраструктуре
Немањина 22-26,
11000 Београд

ФАЗА I ВИШЕФАЗНОГ ПРОГРАМА
МОДЕРНИЗАЦИЈЕ ЖЕЛЕЗНИЧКОГ СЕКТОРА СРБИЈЕ
(П170868)

ИЗВЕШТАЈ СА ЈАВНИХ КОНСУЛТАЦИЈА

за документе:

Оквир Управљања Утицајима на Животну средину и Социјалним
утицајима (ESMF)

Оквирни План Расељавања (RPF)

План укључивања заинтересованих страна (SEP) и

Правилник о раду на пројекту (LMP)

План еколошких и друштвених обавеза (ESCP)

МОДЕРНИЗАЦИЈА ЖЕЛЕЗНИЧКОГ СЕКТОРА У СРБИЈИ- SRSM
ОКВИР ЗА УПРАВЉАЊЕ ЗАШТИТОМ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ И СОЦИЈАЛНИМ УТИЦАЈИМА - ESMF
КОНАЧНИ ДОКУМЕНТ
БЕОГРАД, Октобар 2020

Садржај

<u>1.</u>	<u>ИЗВЕШТАЈ О ЈАВНОЈ ОБЈАВИ И ЈАВНИМ КОНСУЛТАЦИЈАМА</u>	229
<u>2.</u>	<u>ДОКУМЕНТАЦИЈА</u>	236

1. ИЗВЕШТАЈ О ЈАВНОЈ ОБЈАВИ И ЈАВНИМ КОНСУЛТАЦИЈАМА

Сагласно захтевима Светске Банке и Еколошком и Друштвеном стандарду 10 (ECC10) - Ангажовање заинтересованих страна и објављивање информација, током припреме Нацрта докумената ESMF, ESCP, RPF, SEP и LMP спроведене су јавне консултације са релевантним заинтересованим странама.

Почевши од 16.10.2020. године стављени су на увид јавности нацрти докумената ESMF-а, ESCP-а, RPF-а, SEP-а и LMP-а објављивањем на интернет страницама Министарства грађевинарства, саобраћаја и инфраструктуре (МСТИ), Инфраструктура железнице Србије, Србија Карго, Србија Воз и Дирекција за железнице. Истовремено је на истим доменима објављен и позив за Јавне консултације за јавност, тела и организације заинтересоване за предметне документе који су припремљени за потребе пројекта. Истоветни позив објављен је у дневном листу „Политика“ 16.10.2020 године. Јавност и друге заинтересоване стране и организације позване су да учествују у процесу јавних консултација на нацрте докумената ESMF, ESCP, RPF, SEP и LMP.

Дана 29.10.2020. године са почетком у 12:00 часова (по локалном времену) у просторијама Инфраструктура Железница Србије, Немањина бр. 6, у сали „Библиотека“ организоване су јавне консултације и представљање Нацрта докумената ESMF, ESCP, RPF, SEP и LMP. Састанку је присуствовала разнолика група од 9 учесника, представници МСТИ, Јединице за управљање пројектом, Јединице за подршку пројекта, Инфраструктура Железница Србије, Србија Воз, Друштво с ограниченом одговорношћу „Београд чвор“, Пружни пут Земун, привредно друштво „Ecology Partners“ из Меровине и привредно друштво „Еко унија“ из Старе пазове.

Састанку су присуствовали:

1. Г-дин Лазар Радаковић, Инфраструктура Железница Србије, саветник Генералног директора за безбедност саобраћаја,
2. Г-дин Мирослав Прокић, Министарство саобраћаја, грађевинарства и инфраструктуре, саветник у одељењу за железнички сектор и интермодални транспорт,
3. Г-ђа Рада Вукелјић, „Београд чвор“
4. Г-дин Богиша Милутиновић, Инфраструктура Железница Србије али и лице погођено пројектом,
5. Г-ђа Марија Ненезић, „Београд чвор“
6. Г-дин Слађан Величковић, ЕКОУНИЈА д.о.о.- привредно друштво за сакупљање и рециклажу отпада,
7. Г-дин Новица Станковић, ECOLOGY PARTNERS д.о.о. - привредно друштво за управљање отпадом
8. Г-ђа Љиљана Стојић, шеф јединице за управљање пројектом Поједностављења трговине и транспорта

Консултације су се састојале од два дела. У првом делу учесницима су представљенне одредбе Еколошког и социјалног оквира Светске Банке (ЕСФ) као и разлога за израду ESMF, ESCP, RPF, SEP и LMP и начин њиховог спровођења. Поред тога, наглашено је да ће све активности које се подржавају у оквиру Пројекта бити еколошки и друштвено одговорне, одрживе и у складу са националним законодавством и ECC Светске Банке.

Представљен је поступак скрининга и класификације ризика, као и правни и административни оквир за пројекат. Састанак је почео према распореду у 12:00. Стручњак за друштвене утицаје Нина Валчић заинтересованим учесницима је детаљно представила све пројектне документе.

Слика 1: Јавне консултације у Београду, 29.10.2020. године

Слика 2: Хигијенска средства и средства за личну заштиту од вируса КОВИД-19

Слика 3 Јавне консултације у Београду, 29.10.2020. године

Посебна пажња посвећена је опису пројекта, имплементационим аранжманима, потенцијалним утицајима на животну средину и друштво, жалбеном механизму, управљању радом, облицима скрининга и развоју планова управљања животном средином и друштвеним утицајима током имплементације пројекта.

Значај уређивања рада и радних односа и најважније одредбе еколошког и социјалног стандарда Светске банке ЕСС2 (Рад и услови рада) су такође предствљени јавности током представљања ESMF документа.

Пре него што се отпочело са питањима учесника, представљене су и објашњене институционалне одговорности и начин мониторинга и извештавања о пројекту. Консултације су попримиле интерактивну форму и претвориле се у врло добру дискусију са учешћем свих присутних заинтересованих страна врло рано пре него што је модератор предао реч учесницима. Дата је општа препорука да заинтересоване стране наставе да се информишу и прате обавештења и најаве путем средстава информисања и интерних медија како је то објашењено у SEP-у.

Консултације су започеле у 12:00, и окончане у 14:00 часова, по локалном времену.

Питања (П) постављена и одговори (О) пружени током јавне презентације и консултација:

П1: Представник ЕКОУНИЈЕ г-дин Слађан Величковић, изразио је задовољство формом и садржином презентације.

П2: Представник привредног друштва ECOLOGY PARTNERS тражио је потврду да ли и на који начин у ESMF-предвиђено како ће се третирати отпад који се генерише заменом кондензатора и трансформатора?

О2: Нина Валчић појаснила је да у овој фази планираним активностима није поредвиђена замена трансформатора и кондензатора. Г-дин Лазар Радаковић, допунио је одговор појашњењем дђе посебна пажња бити посвећена ушравању отпадом, укључујући и његову рециклажу, у складу са интерним процедурама и законским оквиром.

Наредна фаза инвестиционом програма укључује и модернизацију железничког правца Београд-Вршац одакле ће се уклоњени дрвени прагови након адекватног третирања и тестирања поново употребити полагањем на деонице регионалних линијама које се буду обнављалн. Опасан отпад биће класификован, транспортован и депонован у складу са законом.

ПЗ: Г-дин Богиша Милутиновић, запослен у Инфраструктури железница Србије, али и у својству лица погођеног пројектом поставио је питање да ли ће се данас представљени Оквир политике расељавања примењивати и на деоници Београд-Стара Пазова чија изградња се финансира из средства Ексим Банке из Кине и на којој је у току поступак експропријације.

ОЗ: Нина Валчић појаснила је да се нажалост овај Оквир политике расељавања примењује само на утицаје које изазива овај пројекат или који су настали у његовом очекивању укључујући и утцаје услед потребе са прибављањем земљишта. Без обзира на ову чињеницу детаљи случаја су подстакли интересовање присутних и пружене су смерница у складу са важећим прописима. Представници Инфраструктура железнице Србије и МСТП предложили су да у наредним данима ступе у контакт са господином Милутиновићем како би добили више детаља о предметном случају и омогућило његово споразумно решење.

2. ЛИСТА УЧЕСНИКА

СПИСАК ПРИСУТНИХ
SPISAK PRISUTNIH
Attendance sheet

<p>Предмет Састанка: Predmet Sastanka: Subject of meeting</p> <p>ENVIRONEMNTAL AND SOCIAL MANAGEMENT FRAMEWORK (ESMF) PLAN UPRAVLJANJA UTICAJIMA NA ŽIVOTNU SREDINU I DRUŠTVO</p> <p>RESETTLEMENT POLICY FRAMEWORK (RPF) OKVIR POLITIKE RASELJAVANJA</p> <p>LABOR MANAGEMENT PROCEDURES (LMP) PRAVILNIK O RADU NA PROJEKTU</p> <p>PROJECT LEVEL STAKEHOLDER ENGAGEMENT PLAN (PSEP) PLAN UKLJUCIVANJA ZAINTERESOVANIH STRANA NA NIVOU PROJEKTA</p> <p>Project: Projekat: SERBIA RAILWAY SECTOR MODERNIZATION (SRSM) MODERNIZACIJA ŽELEZNICKOG SEKTORA U SRBIJI</p>	<p>Место одржавања састанка: Место одржавања састанка:</p> <p>INFRASTRUKTURA ŽELEZNICE SRBIJE d.d. Nemaњina br. 6 11000 Beograd</p> <p>Датум састанка/Datum Sastanka/Date 29.10.2020</p>
---	--

P.B. Num ber	Име и презиме Ime i prezime Name and Surname	Адреса Adress	Телефон, Факс, E-mail Phone, e-mail
1	ЛАЗАР РАДАКОВИЋ	Кнез Милоша Озреновић 65/22, Панчеву	yucosora@gmail.com 064.345.35.26
2	Мираслов Прок	Борна Рокочева Мозовине Нера угује 56	wiroslv.prokic@yahoo.com
3	Рада Вукчевић	БЕОГРАДСТВОР	rada.vucelje@beopis
4	Богдан Милетић	ПРЖНИ ПУГМ ЗЕЛН	ИНФРАСТРУКТУРА БЕОГРАД

P. S. Num ber	Ime i prezime ime i prezime Name and Surname	Adresa / No Adress	Telefon, Fax, E-mail Phone, e-mail
5	NARIJA Henežuti Joruti	Београдско	NARIJA.HENEZIC@BEOGRADSKO-RS
6	SLAVAN VETEKUČIĆ	ERO ULIJA 800	SKSA.HIVAC75@EKANDJA.RS
7	Novica Stanković	Ecology Partners	novica.hene@ gmail.com
8	~~KORONA~~ Goguli	PIU	021 156 1226 y.galic.styic@rzs.gov.rs
9	Nina Valčić	Konsultant	valcicnina@gmail.com
10			
11			
12			
13			
14			
15			
16			

In compliance with the World Bank Environmental and Social Framework (ESF) and the Environmental and Social Standard 10 (ESS10)

**Republic of Serbia
Ministry of Construction,
Transport and Infrastructure**
invites to

PUBLIC CONSULTATIONS

Institutions, organizations, entities and the general public interested in the

ENVIRONMENTAL AND SOCIAL MANAGEMENT FRAMEWORK (ESMF)

PROJECT LEVEL STAKEHOLDER ENGAGEMENT PLAN (SEP)

LABOR MANAGEMENT PROCEDURES (LMP) RESETTLEMENT POLICY FRAMEWORK (RPF)

for the SERBIA RAILWAY SECTOR MODERNIZATION PROJECT

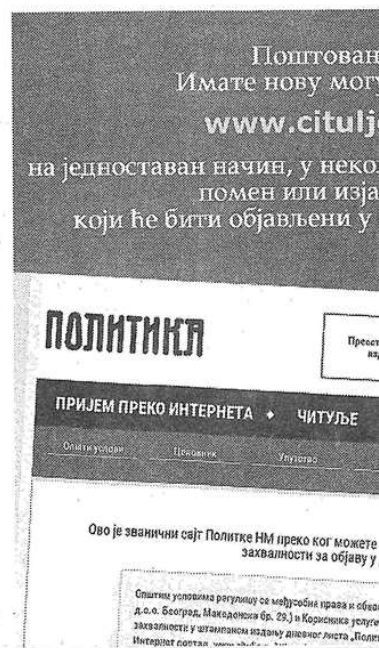
The public consultations and presentation of the subject documents will take place on **October 29, 2020, at 12 PM (local time)**, at the premises of "Infrastructure of Serbian Railways" j.s.c, 6, Nemanjina Street, Belgrade, "Biblioteka" Hall on the 1st floor.

Subject documents are available and may be accessed and reviewed at:

- the premises of "Infrastructure of Serbian Railways" j.s.c, 6 Nemanjina Street, Belgrade, Belgrade, during working days from 11:00 AM to 01:00 PM (local time), within 14 days from the date of public announcement of this invitation.
- The website of the Ministry of Construction, Transport and Infrastructure: <https://www.mgsi.gov.rs/cir/dokumenti/public-consultation-environmental-and-social-management-framework-project-level-stakeholder>
- The website of "Infrastructure of Serbian Railways" j.s.c: <https://infrazs.rs/>,
- The website of "Srbija Voz" j.s.c.: <https://www.srbvoz.rs/>,
- The website of "Srbija Cargo" j.s.c: <https://srbcargo.rs/sr/>
- The website of Railway Directorate: <http://www.raildir.gov.rs>

Questions, comments and feedback may be submitted either during the course of the meeting or in advance in writing by submission to: Ministry of Construction, Transport and Infrastructure – Sector for Railways and Intermodal Transport, 22-26, Nemanjina Street, Belgrade or via e-mail: miroslav.prokic@mgsi.gov.rs.

12007634-1

Сагласно

Еколошком и друштвеном оквиру Светске банке (ЕСФ) и
Еколошком и друштвеном стандарду 10 (ЕСС10)

Република Србија
Министарство грађевинарства,
саобраћаја и инфраструктуре
позива на

ЈАВНЕ КОНСУЛТАЦИЈЕ

јавност, органе и организације заинтересоване за

**ОКВИР УПРАВЉАЊА УТИЦАЈИМА НА ЖИВОТНУ
СРЕДИНУ И ДРУШТВО (ЕСМФ)**

**ПЛАН УКЉУЧИВАЊА ЗАИНТЕРЕСОВАНИХ
СТРАНА НА НИВОУ ПРОЈЕКТА (СЕП)**

ПРАВИЛНИК О РАДУ НА ПРОЈЕКТУ (ЛМП)

ОКВИР ПОЛИТИКЕ РАСЕЉАВАЊА (РПФ)

за

**ПРОЈЕКАТ МОДЕРНИЗАЦИЈЕ ЖЕЛЕЗНИЧКОГ
СЕКТОРА У РЕПУБЛИЦИ СРБИЈИ**

Јавне консултације и презентација предметних докумената ће се одржати дана 29. 10. 2020. године, са почетком у 12 часова у просторијама „Инфраструктура железнице Србије“ а.д., Улица Немањина 6, Београд, сала „Библиотека“ на I спрату.

Увид у предметне документе може се извршити:

- у просторијама „Инфраструктура железнице Србије“ а.д., Улица Немањина 6, Београд, сваког радног дана од 11 до 13 часова у року од 14 дана од дана објављивања овог обавештења.
- на интернет страници Министарства грађевинарства, саобраћаја и инфраструктуре: <http://www.mgsi.gov.rs/>
- на интернет страници Акционарског друштва „Инфраструктура железнице Србије“: <https://infrazs.rs/>,
- на интернет страници Акционарског друштва за железнички превоз путника „Србија Воз“ Београд: <https://www.srbvoz.rs/>,
- на интернет страници Акционарског друштва за железнички превоз робе „Србија Карго“: <http://portal.srbcargo.rs/kargoportal/>

Питања, примедбе и мишљења примаће се усмено током јавних консултација или писаним путем доставом на адресу:

Министарство грађевинарства, саобраћаја и инфраструктуре – Сектор за железнице и интермодални транспорт, Београд, Немањина бр. 22–26, односно путем електронске поште: miroslav.prokic@mgsi.gov.rs.

ОБАВЕШТЕЊА

– Научно веће Рударског института из Београда обавештава научну и стручну јавност да је покренут поступак за избор др Сандре Петковић, истраживач-сарадника у научно звање **научни сарадник**. Извештај и резиме извештаја Комисије о прегледу и оцени стручног и научног рада и оцени испуњености услова за стицање научног звања налази се у библиотеци Рударског института, Батајнички пут број 2, Београд, Земун и могу се погледати сваког радног дана у наредних 30 дана од дана објављивања огласа (од 17. 10. 2020. до 16. 11. 2020. године)

12007621-1

МАЛИ ОГЛАСИ

СТАНОВИ ИЗДАВАЊЕ/7

2.5 ненамештен у центру без посредника, власник, договор. 011/24-32-486; 063/358-348.

22014261-15

СТАНОВИ КУПОВИНА/9

СТАН на вишем делу Врачара, две спаваће собе, 2 мокра чвора, од трећег до петог спрата, лифт, ЦГ, са лепим погледом и гаражом или гаражним местом. Канцеларија 780, 063/449-487.

12007619-15

СТАНОВИ ПРОДАЈА/10

БЕЛИ ДВОР, 150 квм + гаража + паркинг, 330.000. Власник, 063/7724-104. 22014386-2

ПОЛИТИКА

ПОШТОВАНИ ЧИТАОЦИ
ОД 9. МАЈА 2020. ГОДИНЕ

РАДНО ВРЕМЕ ШАЛТЕРА
И ПРИЈЕМА МАЛИХ ОГЛАСА,
ЧИТУЉА И ПОМЕНА ЈЕ

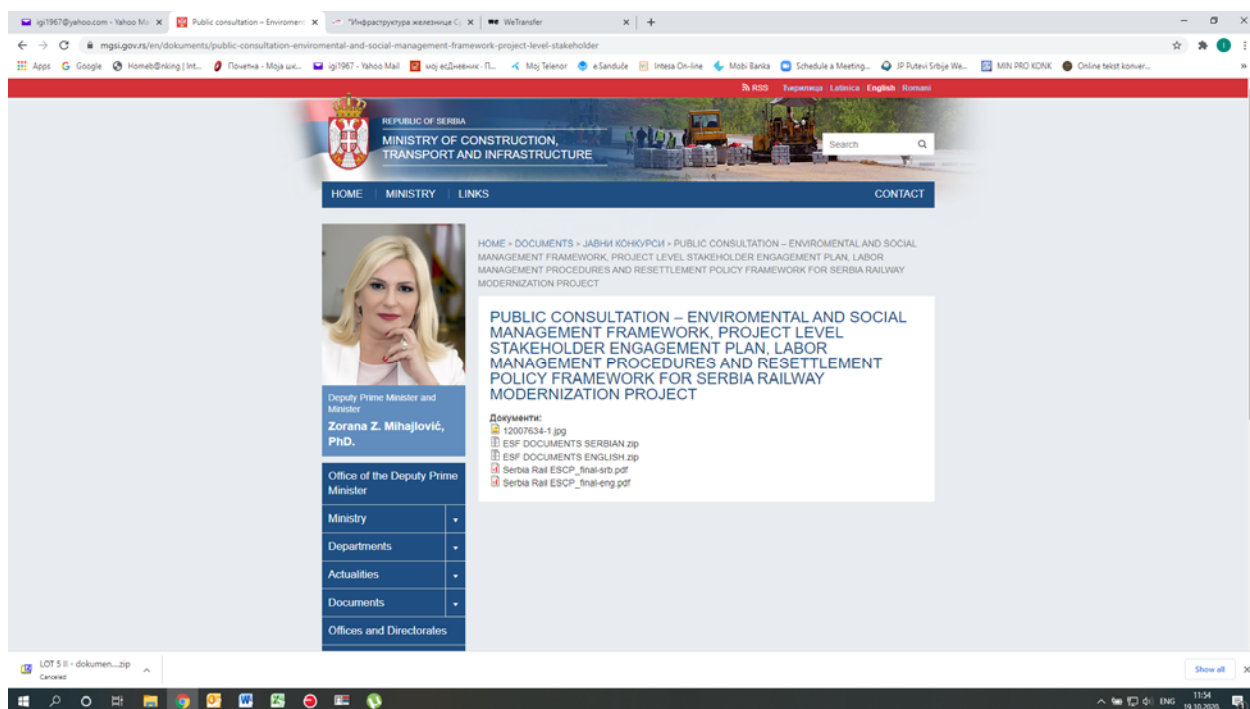
од 9 до 17 часова

ОБАВЕШТАВАМО ВАС
ДА ЧИТУЉЕ И ПОМЕНЕ
МОЖЕТЕ ДА ПРЕДАТЕ
ЕЛЕКТРОНСКИМ ПУТЕМ
ПРЕКО САЈТА:

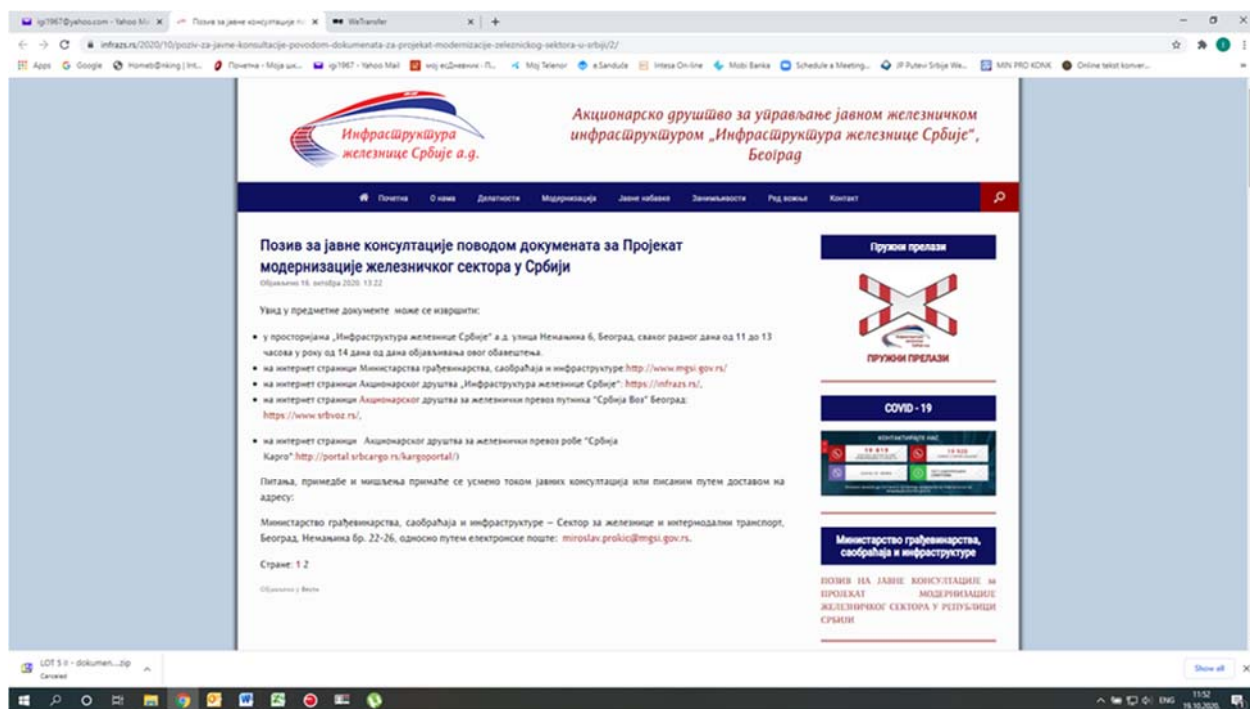
www.citulje.politika.co.rs

Слика 4 : Позив на јавне консултације у дневном листу „Политика“ дана 17.10.2020. године

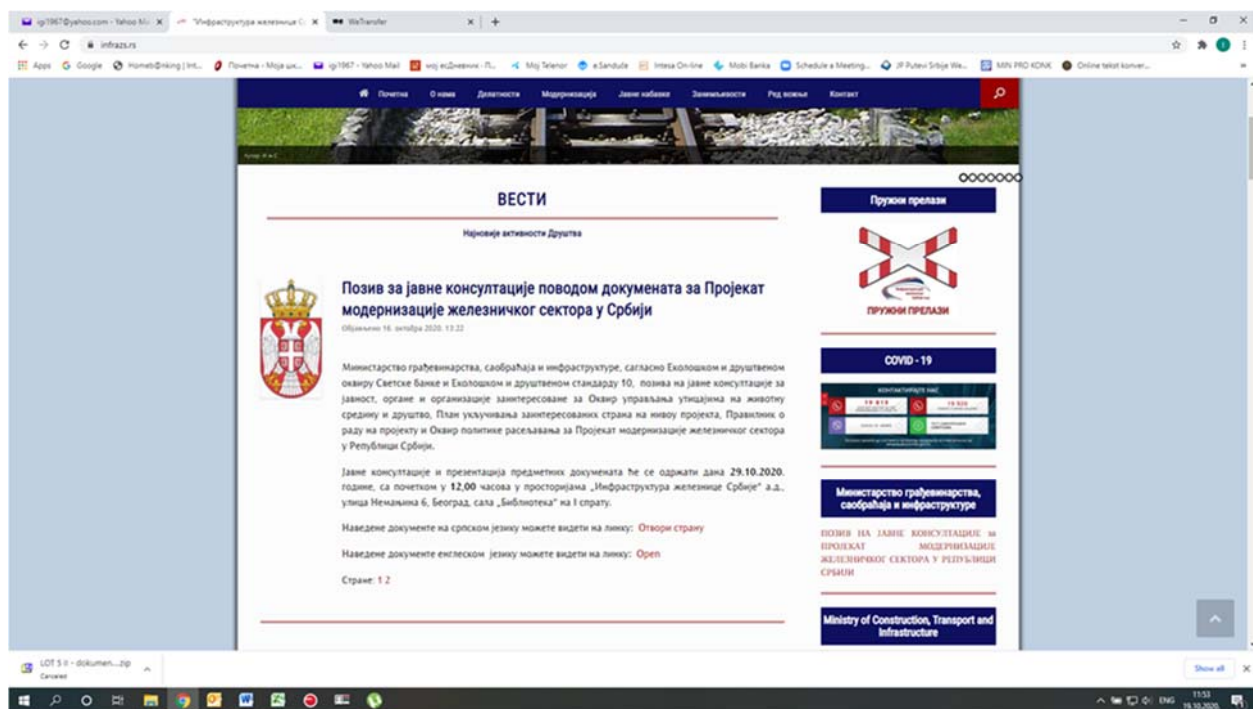

Слика 5: Најава јавних консултација на сајту МСТИ дана 16.10.2020. године

Слика 6 : Најава јавних консултација и објављени документи на сајту Инфраструктура железнице Србије

Слика 7 : Најава јавних консултација и објављени документи на сајту Инфраструктура железнице Србије